

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG HIVATALOS LAPJA

TARTALOM

3514/2021. (XII. 13.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	3008
3515/2021. (XII. 13.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	3016
3516/2021. (XII. 13.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	3023
3517/2021. (XII. 13.) AB határozat	alkotmányjogi panasz elutasításáról	3040
3518/2021. (XII. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	3046
3519/2021. (XII. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	3051
3520/2021. (XII. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	3056
3521/2021. (XII. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	3061
3522/2021. (XII. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	3066
3523/2021. (XII. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	3071
3524/2021. (XII. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	3075
3525/2021. (XII. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	3077
3526/2021. (XII. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	3081
3527/2021. (XII. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	3085
3528/2021. (XII. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	3087
3529/2021. (XII. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	3091
3530/2021. (XII. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	3095
3531/2021. (XII. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	3099
3532/2021. (XII. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	3103
3533/2021. (XII. 13.) AB végzés	alkotmányjogi panasz visszautasításáról	3109
1008/2021. (XII. 1.) AB Tü. határozat	az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013. (II. 27.) AB Tü. határozat módosításáról	3113

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TANÁCSAINAK A MAGYAR KÖZLÖNYBEN KÖZZÉ NEM TETT HATÁROZATAI ÉS VÉGZÉSEI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3514/2021. (XII. 13.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Pesti Központi Kerületi Bíróság 14.Szk.16.414/2020/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselőjén (dr. Gaudi-Nagy Tamás ügyvéd) keresztül az Abtv. 27. § alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Pesti Központi Kerületi Bíróság 14.Szk.16.414/2020/5. számú végzésének (és erre tekintettel az annak alapjául szolgáló határozatnak) az alaptörvény-ellenességét, mivel az az indítvány szerint a hivatkozott végzés sérti az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdését.
- [2] A panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint 2020. június 20-án 11 óra 30 perc és 14 óra közötti időpontra, Budapest V. kerület Szabadság térre, az Amerikai Egyesült Államok budapesti Nagykövetsége előtti területre a gyülekezési jogról szóló 2018. évi LV. törvény (a továbbiakban: Gytv.) szerinti gyűlést jelentettek be „megemlékezés a rasszizmus áldozataira” megnevezéssel, amelyet a rendőrség tudomásul vett. Ezen a napon 12 óra 5 perckor megjelent a gyűlés helyszínén – három soros alakzatban vonulva – kb. 50 fő, akik ruházatukon a Légión Hungária nevű szervezet szimbólumát viselték, illetve molinókat tartottak a kezükben, amelyen egy fekete alapon fehér színű, térdelő alak volt látható egy piros körben áthúzva. A helyszínen tartózkodó rendőri erők megállásra szólították fel a csoportot és intézkedés alá vonták őket. A csoport vezetője a rendőrség kérdésére elmondta, hogy a bejelentett tüntetéshez szeretnének csatlakozni, mivel ők a fehéreket ért rasszizmus ellen akarnak tiltakozni. Ezt a szándékukat a rendezvény szervezőjének is kifejezték, ő azonban a nyilvánvalóan ellentétes véleménykifejezés céljából megjelent személyek csatlakozását megtagadta. Ezt követően a rendőrök a két ellentétes érzelmű tömeget sorfalloal elválasztották egymástól.
- [3] A rendőrsorfalloal szemben felsorakozott a csoport is, akikhez csatlakozott a térre időközben megérkező Hatvannégy Vármegye Ifjúsági Mozgalom élükön a szervezet társelnökével, az indítványozóval. Táblákat és molinókat emeltek magasba, amelyeken a „Le a zsidó rasszizmussal! Free palestine”, „A rasszizmusnak nincs színe, terjed a fehérgyűlölet”, „Szögi Lajos Marian Kozma a rasszizmus áldozatai”, „A fehér életek is számítanak”, „It’s okay to be white” feliratok voltak olvashatóak. Ezen kívül egyszer „Ria-ria-Hungária” máskor pedig „Hazaárulók-Hazaárulók” skandálásba kezdtek, amely miatt a rendőrsorfalloal a másik tömegtől az érintett csoportot hátrébb toltta. Eközben az indítványozó és a Légión Hungária vezetője instruálta a tömeget, azaz egyértelműen vezetői és ezáltal szervezői minőségben léptek fel.
- [4] A helyszínen tartózkodó rendőrség jelezte az indítványozónak és társának, hogy ellenük gyülekezési joggal visszaélés szabálysértésének elkövetése miatt feljelentést fognak tenni, mivel a Budapesti Rendőr-főkapitánysághoz (a továbbiakban: BRFK) nem érkezett szabályszerű bejelentés a gyűléssel kapcsolatban. A helyszínen megállapítható volt az is, hogy a két szervezet közösen nyilvánított véleményt, közügyeket érintő kérdésben,

a George Floyd halálesettel összefüggésben. A két csoport szervezeten jelent meg, a jelenlévők ellenvéleményüket közösen, demonstratív módon fejezték ki. Az indítványozót és a Légió Hungária vezetőjét az ügyben eljáró BRFK V. Kerületi Rendőrkapitányság, mint szabálysértési hatóság (a továbbiakban: hatóság) meghallgatta. Az indítványozó elmondta, hogy azért szeretett volna csatlakozni a bejelentett rendezvényhez, mivel maga is elítéli a rasszizmust, amely álláspontja szerint a fehéreket is érinti. Elmondása szerint egyedül érkezett a helyszínre, nem vezetett senkit. Amikor csatlakozni szeretett volna a rendezvényhez, a szervező a nála lévő molinó miatt („A fehér életek is számítanak”) nem engedte a rendezvényhez való csatlakozását. Ekkor érkezett meg a másik csoport, ők pedig „Ria-ria-hungária” skandalásba kezdtek, majd a rendőrség elkezdte őket kiszorítani. Később a rendőrség jelenlévő tagjai elmondták, hogy feljelentéssel fognak élni, ezt követően ő elhagyta a helyszínt. Kiemelte, hogy ő nem kívánt rendezvényt szervezni, hanem az alaprendezvényhez akart csatlakozni. Nem instruálta a tömeget sem, csak hangosítás hiányában a rendőröktől hallott kéréseket továbbított nekik.

- [5] A hatóság határozatában az indítványozót és a Légió Hungária vezetőjét is a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 189. § (3a) bekezdés d) pontjába ütköző gyülekezési joggal visszaélés szabálysértése miatt 80 000 Ft pénzbírsággal sújtotta. A határozat indokolása szerint a Szabadság téren lévő térfigyelő kamerák alapján egyértelműen megállapítható volt mindkét csoport szervezettsége, az akció előkészítettsége, és az is, hogy az indítványozó és a Légió Hungária vezetője is szervezőként lépett fel. A hatóság határozatában azt is kiemelte, hogy a két csoport tevékenysége a Gytv. szerint gyűlésnek minősült, amelyet a Gytv. 10. §-a szerint előre be kellett volna jelenteni, ez azonban elmaradt, ezért a Szabs. tv. szerinti felelősségük kétségtelenül fennállt.
- [6] 2. Az indítványozó a hatóság határozatával szemben kifogást nyújtott be, amelyben arra hivatkozott, hogy ő nem szervezett önálló gyűlést, csupán egy bejelentett gyűléshez szeretett volna csatlakozni (a rasszizmus fehér áldozatai ellen tiltakozva), amelyet azonban a szervező megtagadott, ezért ő ezt tudomásul véve a helyszínről távozott. Előtte ugyan ismert közszereplőként nyilatkozott a sajtónak, de ez nem jelentette azt, hogy ő gyűlést szervezett volna. Kifogásában azt is kifejtette, hogy amennyiben a bíróság mégis gyűlésnek tekintené a tevékenységét, akkor sem valósult meg a Szabs. tv. 189. §-a szerinti szabálysértés, ugyanis ebben az esetben a gyűlés spontán gyűlésnek minősülne, mivel az a bejelentett gyűléshez való csatlakozásuknak az önkényes és jogellenes akadályozására reagált.
- [7] A kifogás alapján eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság (a továbbiakban: PKKB) végzésében a kifogást nem találta alaposnak, és a hatóság határozatát hatályban tartotta. A PKKB végzésének indokolása szerint a kamerafelvételek és az egyéb bizonyítékok alapján megállapítható volt, hogy az indítványozó és a Hatvannégy Vármege Ifjúsági Mozgalom tagjai az érintett időszakban a fehéreket ért rasszizmussal kapcsolatos közügyeket érintő kérdésben való véleménynyilvánítás céljából jelentek meg a bejelentett gyűlés helyszínén. Ezen véleményük kifejtéséhez előre molinókat és transzparenszeket készítettek, és egyértelmű közös céljuk az volt, hogy csatlakozzanak a bejelentett „Tüntetés a rasszizmus ellen” elnevezésű gyűléshez. Mindezek alapján a PKKB megállapította, hogy az indítványozó és társai megjelenése és cselekménye a Gytv. szerinti gyűlés fogalmába tartozott. A PKKB ezt követően a Gytv. rendelkezéseit értelmezve azt is kimondta, hogy az eset körülményei alapján (pl., hogy az indítványozó a csoport élén haladt, ő a szervezet társelnöke, ezt jelképező öltözetben is volt, harmadik személyekkel – így pl. a rendőrséggel vagy a bejelentett gyűlés szervezőjével – szemben képviselte a csoportot, utasításainak – még ha azok a rendőrségtől is származtak – a csoport tagjai eleget tettek) az indítványozó ezen gyűlésnek a szervezője és vezetője volt. A PKKB végzése ezt követően a Gytv. 10. §-át értelmezve arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó mint az önálló gyűlés szervezője nem tett eleget a bejelentési kötelezettségének, ezért elkövette a Szabs. tv. 189. §-a szerinti szabálysértést. A PKKB végzésében foglalkozott az indítványozónak a spontán gyűlésre való hivatkozásával is. E tekintetben a végzés figyelembe vette az Alkotmánybíróság 3001/2021. (I. 14.) AB határozatában foglaltakat, és ez alapján megállapította, hogy az indítványozónak és társainak a cselekménye azért nem minősülhet spontán gyűlésnek, mivel annak fogalmi eleme, hogy ne legyen előre toborozva a résztvevők köre, ne készüljenek előre transzparenszek, ne legyen előre elkészített napirend. Ezzel szemben azonban az indítványozó és társai előkészítették a megjelenésüket, transzparenszeket készítettek, amelyek azonban már önmagában kizárják a spontán gyűlés lehetőségét. Emellett fontos körülmény, hogy a PKKB szerint az indítványozó gyűlését kiváltó másik gyűlés már korábban is ismert volt, tehát nem hirtelen bekövetkezett eseményről volt szó.

- [8] 3. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában kérte a PKKB végzésének megsemmisítését, mivel álláspontja szerint a végzés sérti az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdését. Az alkotmányjogi panasz indokolása szerint a PKKB tévesen értelmezte az indítványozó cselekményét, és hibásan minősítette azt önálló gyűlésnek. Az indítványozó és társai ugyanis pusztán a bejelentett gyűléshez szerettek volna csatlakozni, ezért is készítettek előre ehhez szükséges molinókat. A bejelentett gyűlés ugyanis nem szűkítette le előre, hogy az csak a fekete embereket ért rasszizmus ellen történő véleménynyilvánításra irányul, így az indítványozó és társai joggal gondolhatták, hogy ott a fehéreket ért rasszizmus ellen is tiltakozhatnak. A bejelentett gyűlés helyszínére való megérkezésüket követően nem zavarták meg a gyűlést, és álláspontja szerint a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján az sem volt igazolható, hogy a szervező megtagadta volna a csatlakozásukat.
- [9] Ezért álláspontja szerint semmi akadálya nem lett volna a gyűléshez való csatlakozásuknak. Ennek ellenére a rendőrség, túllépve a Gytv. 7. §-a szerinti feladatkörén, a gyűlés szervezőjének kérése nélkül önkényesen megakadályozta a gyűléshez való csatlakozásukat. Ezt követően – véleménye szerint – nem szervezett önálló gyűlést, hanem tudomásul véve a helyzetet a helyszínt elhagyta. Ugyan a körülötte lévő egyéb személyek a kizárásukat követően valóban spontán tiltakozásba kezdtek, de ennek az indítványozó nem volt szervezője, a Gytv. 3. §-ának egyetlen elemét sem tanúsította. Ezzel együtt a Szabs. tv. 189. §-a szerinti szabálysértés azért sem valósulhatott meg, mivel a csoport és a téren még ott tartózkodók a (véleményük szerint) jogellenes kizárásukat követően, a rendőrség önkényes cselekményére reagálva kezdtek spontán tüntetésbe, amelyet azonban a Gytv. szerint sem kell bejelenteni. Ehhez képest a PKKB álláspontja szerint tévesen helyezkedett arra az álláspontra, hogy a kizárásra adott reakció nem alapozta meg a spontán gyűlés lehetőségét. A magukkal hozott molinó sem egy önálló gyűlésre való készület jegyében készült, hanem azzal a szándékkal, hogy a résztvevők a már bejelentett gyűléshez tudjanak csatlakozni. Úgy véli, hogy ezen körülmény figyelmen kívül hagyása diszkriminatív, és azt az üzenetet hordozza, hogy senki ne próbáljon meg csatlakozni egy bejelentett gyűléshez, mivel ha azt a rendőrség jogellenesen megakadályozza, akkor nem fog tudni jogszerűen spontán tüntetésbe kezdeni. A PKKB tehát téves következtetéseket vont le az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésével összefüggésben, ezért a PKKB végzése alaptörvény-ellenes.

II.

- [10] Az Alaptörvény érintett rendelkezése:

„VIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a békés gyülekezéshez.”

III.

- [11] 1. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján mindenekelőtt megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. §-a tekintetében megfelel az Abtv.-ben foglalt formai és tartalmi követelményeknek.
- [12] 2. Az Abtv. 27. §-a szerint az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [13] Az Alkotmánybíróság főtárgya az indítvány beérkezését követően felhívással élt az indítványozóhoz, mivel indítványa elkészült volt. Válaszában az indítványozó igazolta, hogy bár a PKKB tárgyalása, amelyen a támadott végzés született, 2021. január 22-én volt, ahol vele szóban valóban ismertették a végzés tartalmát és főbb indokait, viszont teljes indokolással, írásban (elektronikus formában) azt csak 2021. február 1-jén kapta meg. Ezért a 2021. április 1-jén benyújtott alkotmányjogi panasz határidőben benyújtottnak minősül.
- [14] Jelen ügyben az alkotmányjogi panaszt az alapul szolgáló szabálysértési eljárásban eljárás alá vont személy nyújtotta be az ügyét érdemben lezáró bírói végzéssel szemben, amely tekintetében további jogorvoslatnak nincs helye.
- [15] 3. Az indítványozó indítványában az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére hivatkozott. Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekez-

désében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételeknek. Az indítvány megjelölte az indítványozó jogosultságát, valamint az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés és 52. § (1b) bekezdés a) pont], az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörben kérve az Alkotmánybíróság eljárását. Az indítványozó megjelölte továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítvány benyújtását részletesen indokolta, kifejtve az Alaptörvényben foglalt jogok sérelmének mibenlétét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítványozó kifejezett kérelmet fogalmazott meg a bírói döntés megsemmisítésére nézve [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].

- [16] Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [17] E tekintetben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az ügy az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésében biztosított békés gyülekezéshez való joggal összefüggésben felveti a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét. Vizsgálendő kérdés ugyanis, hogy a PKKB az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésével összhangban értelmezte-e az indítványozó magatartását, azzal összhangban minősített-e cselekményét a Gytv. hatálya alá tartozónak és tekintette őt szervezőnek, valamint az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésével összhangban állapította-e meg, hogy az indítványozó cselekménye nem volt spontán gyűlésnek tekinthető.
- [18] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 31. § (6) bekezdése alapján, a panasz befogadásáról szóló döntést mellőzve, az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában érdemben bírálta el.

IV.

- [19] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.
- [20] 1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt rámutat: az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}.
- [21] Az Alkotmánybíróság tehát következetes gyakorlata szerint alkotmányjogi panasz alapján „a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes.” {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]} Az Alkotmánybíróság nem vonhatja el azonban az ítélező bíróságok hatáskörét az előttük fekvő tényállás elemeinek átfogó mérlegelésére, csupán a mérlegelés alapjául szolgáló jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját, illetve a mérlegelés alkotmányossági szempontjainak a megtartását vizsgálhatja felül.
- [22] 2. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz vizsgálata körében elsőként fontosnak tartotta kiemelni a békés gyülekezéshez való joggal összefüggésben a jelen ügyre nézve releváns gyakorlatának, valamint az üggyel összefüggő, Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) gyakorlatának a legfontosabb elemeit. Ezen gyakorlatok köréből különösen is fontos rögzíteni a spontán gyűlésre irányadó szempontokat, ugyanis jelen alkotmányjogi panasz esetében a PKKB-nak ezen szempontok figyelembevétele is elengedhetetlen volt.
- [23] 2.1. Az Alkotmánybíróság a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatában hangsúlyozta, hogy a negyedik Alaptörvény módosítással hatályon kívül helyezett alkotmánybírósági határozatokban kidolgozott érvek, jogelvek és alkotmányossági összefüggések felhasználhatóak az újabb ügyekben vizsgálendő alkotmányjogi kérdések elbírálása-

kor is „ha az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya és szükségesnek mutatkozik azoknak a meghozandó döntése indokolásába történő beillesztése” {13/2013. (VI. 17.) AB határozat, Indokolás [32]}. Ezzel összhangban megállapítható, hogy a korábban hatályos Alkotmány a 62. § (1) bekezdésében deklarálta a békés gyülekezéshez való jogot, amelyet az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdése tartalmában hasonlóképpen szabályoz, így a korábbi Alkotmány hatálya alatt meghozott alkotmánybírósági döntések az Alaptörvény hatálya alatt is irányadónak tekinthetők. Ezt erősített meg az Alkotmánybíróság a 3/2013. (II. 14.) AB határozatában is, amikor kifejtette, hogy a „2011. december 31-éig hatályos Alkotmány 62. § (1) bekezdésében a Magyar Köztársaság elismerte a békés gyülekezés jogát és biztosította annak szabad gyakorlását. A 2012. január 1-jétől hatályos Alaptörvény mindenki jogát biztosítja a »békés gyülekezéshez«. Bár az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésének szövege kifejezetten nem követeli meg az államtól, hogy az emberek szabad gyülekezését biztosítsa, ez a kötelezettség az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdéséből következik, ez utóbbi rendelkezés ugyanis minden alapvető (ideértve a gyülekezési) jog védelmét az állam elsőrendű kötelezettségévé teszi. Az állam jogalkotó és jogalkalmazó intézményei tehát kötelesek biztosítani, hogy a gyülekezni kívánók élhessenek az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésében foglalt alapvető jogukkal. Az Alkotmánybíróság ezért továbbra is irányadónak tekinti a korábbi határozataiban foglalt gyülekezési szabadsággal kapcsolatos megállapításokat.” {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [38], megerősítette: 3307/2020. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [17]}

- [24] 2.2. A gyülekezés szabadságával összefüggésben, előjáróban fontos kiemelni az Alkotmánybíróság 55/2001. (XI. 29.) AB határozatát. E szerint „a gyülekezési jog a tágabb értelemben vett véleménynyilvánítási szabadság része, amely a közügyekre vonatkozó, békés jellegű közös vélemény-kifejezést biztosítja. Az alkotmányos védelem tehát a közügyekről folytatott nyilvános vitában való részvételt célzó rendezvényeket illeti meg, amelyek segítik a közérdekű információk megszerzését és másokkal való megosztását, valamint a vélemények közös kinyilvánítását.” {55/2001. (XI. 29.) AB határozat, ABH 2001, 442, 449, megerősítette: 3307/2020. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [18]}
- [25] 2.3. Jelen ügy tekintetében a békés gyülekezéshez való jog körében fontos áttekinteni a spontán gyűlések/rendezvények fogalmi elemeit. Ennek körében elsőként fontos megjegyezni, hogy az Alkotmánybíróság a 75/2008. (V. 29.) AB határozatában rámutatott, hogy a bejelentési kötelezettség nem abszolutizálható. Ebből egyenesen következik, hogy az Alaptörvény VIII. cikkének védelme a rövid idő alatt szervezett, vagy szervezés nélküli (spontán) gyülekezéseket is védi, ha azok egyébként békés jellegűek. A spontán gyűlés fogalma szerint olyan nem szervezett, ennek megfelelően sem szervezőkkel, sem belső struktúrával nem rendelkező gyűlés, amelyet – szervező hiányában – nem jelentenek be. Jellemzően sokakat érintő, hirtelen bekövetkezett esemény (pl. egy a nagyközönség előtt nem ismert politikai esemény) hatására kisebb-nagyobb tömeg jön össze („verődik össze”) közterületen. Ki kell emelni, hogy az említett eseményhez időben, esetenként pedig térben is mindenképp szorosan kapcsolódik a gyülekezési jog gyakorlása. A spontán gyűlésekkel kapcsolatban a Velencei Bizottság és az EBESZ/ODIHR is többször megnyilvánult jelentéseiben, kiemelve, hogy a spontán gyűlések hozzájárulnak az egészséges demokrácia megvalósulásához, mindaddig, amíg azok nem veszítik el békés jellegüket (lásd többek között: *Compilation of Venice Commission Opinions concerning Freedom of Assembly*, Strasbourg, 04 October 2012, CDL(2012)014rev2, továbbá: CDL-AD (2012)006 OSCE/ODIHR - *Venice Commission Joint Opinion on Law on Mass Events in the Republic of Belarus*, §57.).
- [26] Az EJEB gyakorlatából fontos megjegyezni a *Bukta és társai kontra Magyarország* (25691/04), 2007. július 17., ügyben hozott döntést. Ezen döntésében az EJEB megállapította, hogy speciális körülmények fennállása esetén, amikor egy politikai eseményre való demonstráció formájában történő azonnali reagálás igazolható, a rendezvény jogellenességének megállapítása, valamint a békés tüntetés feloszlata kizárólag a szükséges előzetes bejelentés elmulasztása miatt – ha a résztvevők egyébként jogszerűtlen magatartást nem tanúsítanak – aránytalanul korlátozza a békés gyülekezéshez való jogot. A résztvevők szórólapon, elektronikus úton vagy más nyilvános felhívás útján történő toborzása azonban éppúgy kizárta teszi a spontán gyűlést, mint a napirend, az előre elkészített transzparensz, vagy éppen a gyűlésnek a bekövetkezett eseménytől időben távol történő megtartása.
- [27] A fentiek mellett azt is hangsúlyozni kell, hogy a spontán gyűlések esetében – a fentebb részletezett feltételek teljesülése esetén – nemcsak a feloszlási tilalom áll fenn, hanem szankcionálási tilalom is. A Szabs. tv. szerint

ugyanis ezen szabálysértési alakzatoknak a védett jogi tárgya a gyülekezések békés jellegének megőrzése, és a rend fenntartása, amelynek sérelme egy spontán gyűlés esetében (ha az nem veszíti el a békés jellegét) fogalmilag kizárt.

- [28] 2.4. Az Alkotmánybíróság gyakorlatából jelen ügy tekintetében fontos kiemelni a 3307/2020. (VII. 24.) AB határozatban foglalt alábbi szempontokat is.
- [29] Az Alkotmánybíróság a fenti határozatában rögzítette, hogy *in abstracto* nem zárható ki az sem, hogy egy bejelentett rendezvényt követő eseménysorozat újabb önálló gyűlésnek, illetve a gyülekezési jog hatálya alá tartozó spontán vagy gyors reagálású rendezvénynek minősüljön. A gyülekezési jog gyakorlása ugyanis nem szűkíthető le a gyülekezési törvény szerint bejelentett rendezvényekre, annak részét képezik ugyanis a spontán, illetve gyors reagálású gyűlések is [3307/2020. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [22]].
- [30] A fentiekkel összhangban az adott ügyben eljáró bíróságnak ezért mérlegelnie kell, hogy a későbbi események megfelelnek-e a gyűlés fogalmának. Az események gyűlés jellegének megítélése körében pedig jelentősége van annak, hogy a résztvevők közéleti kérdésben kívánnak-e közösen, nyilvánosan kommunikálni; a kommunikációs szándék kifejezésre jut-e, verbális vagy nonverbális formát ölt-e; a rendezvény keretében megvalósuló véleménynyilvánítás a külső szemlélő számára gyülekezésként azonosítható-e; előbbi folyamatként maga a rendőrség az eseményt ténylegesen gyülekezésként kezeli-e; illetve annak is, hogy adott esetben történt-e olyan esemény, amely azonnali reakciót igényelt. Önmagában az, hogy egy eseménysorozat résztvevői egy korábbi rendezvény résztvevői közül kerülnek ki, nem zárja ki azt, hogy utólag megvalósított cselekményük gyülekezésnek minősüljön, és önálló alkotmányos védelmet élvezzen [3307/2020. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [23]].
- [31] 3. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság jelen ügyre nézve az alábbiakat állapította meg.
- [32] 3.1. A PKKB végzésének indokolásában arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozónak és társainak a cselekménye megfelelt a Gytv. szerinti gyűlés fogalmi elemeinek, az indítványozó pedig szervezőnek volt tekinthető. E körben fontos megjegyezni, hogy a Gytv. 2. § (1) bekezdése szerint a gyűlésnek három fogalmi eleme azonosítható. Egyfelől és elsősorban, hogy azáltal közügyekben történő véleménynyilvánításra kerüljön sor. Jelen esetben ennek tényét az indítványozó sem vitatta, hiszen a gyűlésre transzparensekkel is készültek, amivel a fehér embereket ért rasszizmus ellen akartak tiltakozni. Második fogalmi elem a többes gyakorlás követelménye, amely szerint legalább két fő közös véleménynyilvánítására kell, hogy sor kerüljön. Fontos, hogy ennek a két személynek nem kell közös elhatározásból, egymással előre egyeztetve a helyszínre mennie, elegendő az is, ha azonos céllal, de egymástól függetlenül jelennek meg az adott helyen. Ezért e tekintetben irreleváns, hogy az indítványozó egyedül ment-e a helyszínre, vagy a többiekkel közös elhatározásból, ez a feltétel mindenképpen teljesült. Harmadik feltétele a gyűlésnek, hogy nyilvános összejövetel legyen (amelyhez elvben bárki csatlakozhat), amely már csak a helyszín közterület jellege miatt is teljesült. Ez alapján megállapítható, hogy az indítványozó és társai (a Hatvannégy Vármegye Ifjúsági Mozgalom tagjai) cselekménye önállóan is a gyűlés fogalmába tartozott, amelyet a PKKB az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésével összhangban ítélt meg. Ez természetesen még önmagában nem jelenti azt, hogy ez egy elkülönült gyűlés volt, és nem pusztán a már korábban bejelentett gyűlés fogalmi körébe tartozó cselekmény.
- [33] Azt is indokolt megvizsgálni, hogy ennek a Gytv. szerinti gyűlésnek minősülő cselekménynek az indítványozó szervezője volt-e. A Gytv. 3. § (1) bekezdése szerint a gyűlés szervezője az, aki a résztvevőket a gyűlésen való részvételre nyilvánosan felhívja, a gyűlést meghirdeti, továbbá a gyűlést megszervezi, és azt vezeti. Ugyanezen szakasz (4) bekezdése alapján a gyűlést a szervező vezeti, az (5) bekezdés szerint pedig, ha a gyűlés szervezője vagy vezetője nem ismert, azt kell vezetőnek tekinteni, aki a napirendet meghatározza, akinek a gyűlés menetére befolyása van, illetve aki harmadik személyekkel szemben a gyűlést képviseli. Mindezekből egyes következik, hogy ha egy gyűlés szervezője nem ismert, de a vezetője meghatározható, akkor őt kell a gyűlés szervezőjének is tekinteni. Jelen ügyben – indíttatásától függetlenül – az indítványozó utasította és instruálta a vele együtt mozgó tömeget, ezért ő volt tekinthető a gyűlés szervezőjének. A PKKB is ezen érvelés mentén ítélete meg az indítványozó szerepét, ezért e tekintetben sem ellentétes a PKKB végzése az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésével.

- [34] 3.2. A fentiek tisztázást követően az Alkotmánybíróság szükségesnek tartotta megvizsgálni, hogy az indítványozónak és a vele együtt érkező tömegnek a gyűlése elkülönült gyűlésnek volt-e tekinthető a Szabadság térre korábban már bejelentett gyűléstől, vagy ahhoz tartalmilag szorosan kapcsolódott. Az indítványozó és társai (a Hatvannégy Vértanú Mozgalom tagjai) a megállapított tényállás alapján egyértelműen szervezeten és felkészülten érkeztek meg a bejelentett gyűlés helyszínére. Ez a tömeg együtt mozgása és az előre elkészített molinók, transzparenszek alapján is vitán felül állt. Ezen feliratok alapján az indítványozó és társai is a rasszizmus ellen akartak tüntetni, de az ő demonstrációjuknak a célja egyértelműen ellentétes indíttatású volt, mint a térre korábban már bejelentett gyűlés résztvevőié. Utóbbiak ugyanis a BLM (*Black Lives Matter*) mozgalom nemzetközi hulláma alapján a feketéket, elsősorban a fehérek által ért rasszizmus ellen tüntettek. Az indítványozó és társai azonban pont a fehéreket ért vélt vagy valós rasszizmus ellen akartak demonstrálni. Ez alapján megállapítható tehát, hogy joggal volt feltételezhető, hogy a bejelentett demonstrációhoz való csatlakozások, és a náluk lévő feliratok alkalmasak lehetnek volna arra, hogy a téren tartott gyűlés(ek) elveszítse(sék) békés jellegét/jellegük. Erre tekintettel, bár a két gyűlés kiinduló pontja (rasszizmus elleni fellépés) azonos volt, indíttatásuk és céljuk azonban nem. Ezzel együtt az is kétségtelenül megállapítható, hogy az indítványozót a bejelentett gyűlés szervezője explicit módon nem zárta ki a gyűlés résztvevői köréből, mivel mire ők a térre értek, a Légió Hungária szervezet tagjait (akik csatlakozását a bejelentett gyűlés szervezője korábban már megtagadta) a rendőrség már elválasztotta a bejelentett gyűlés tagjaitól, az indítványozó pedig hozzájuk, és nem a bejelentett gyűlés tagjaihoz csatlakozott amikor a térre ért. Mindezek alapján megállapítható, hogy a bejelentett gyűlés és az indítványozó, valamint társai közös véleménynyilvánítása nem volt azonos cél és kommunikációs üzenet alá terelhető.
- [35] E tekintetben az Alkotmánybíróság azt is szükségesnek tartotta rögzíteni, hogy a Gytv. 2. § (2) bekezdése alapján a nyilvános gyűléshez bárki szabadon csatlakozhat. Ennek azonban lehetnek korlátai. A Gytv. 4. § (3) bekezdése szerint ugyanis a gyűlés vezetője a gyűlésről kizárhatja azt, aki a gyűlést súlyosan megzavarja (a zavaró személy eltávolításához pedig a rendőrség közreműködése is igénybe vehető, ahogy az jelen ügyben is történt). Ez a súlyos zavarás azonban nem csak a közvetlenül zavaró személyre terjedhet ki, hanem azon esetekre is, amikor egy csatlakozás esetén valós veszélye állna fenn annak, hogy a csatlakozó személy megzavarja a gyűlést, ami ezáltal elvesztheti békés jellegét. Tekintettel arra, hogy a Gytv. 4. § (2) bekezdése szerint a vezető felel a gyűlés békés jellegéért, ezért az olyan személyt, akinél alapos okkal feltételezi, hogy megzavarhatja a rendet, jogosult a gyűlésről kizárni. Jelen ügyben az indítványozó és társai kifejezetten nem is próbáltak csatlakozni a bejelentett gyűléshez, de ezzel együtt megállapítható, hogy a Légió Hungária tagjaihoz hasonlóan, a náluk lévő feliratok miatt a bejelentett gyűlés szervezője ezt okkal megtehetette volna.
- [36] Mindezekre tekintettel megállapítható, hogy a PKKB az Alaptörvénnyel összhangban minősítette az indítványozó és társai cselekményét gyűlésnek, és az indítványozót szervezőnek.
- [37] 3.3. A PKKB végzésének Alaptörvénnyel való összhangja tekintetében azt is vizsgálni kellett, hogy a PKKB az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésével összhangban döntött-e arról, hogy az indítványozó és társai cselekménye nem minősül spontán gyűlésnek.
- [38] A spontán gyűlés fogalmi eleme, hogy az egy olyan eseményre reagáljon, amely időben nem válik el, vagy szoros közelségben áll a spontán gyűléshez. Az Alkotmánybíróság 3001/2021. (I. 14.) AB határozata szerint azonban a spontán gyűlés lehetőségét kizárja minden előzetes szervezettség, felhívás vagy épp transzparens, molinó készítése. Jelen ügyben az elsődleges kérdés, hogy az indítványozó és társai előzetes szervezettsége és készülése eleve kizárta-e a spontán gyűlés lehetőségét, mint ahogyan azt a PKKB végzése megállapította. E tekintetben az Alkotmánybíróság az alábbi megállapításra jutott: önmagában a fentiekben részletezett előzetes készülés, minden további vizsgálat nélkül nem feltétlenül zárja ki a spontán gyűlés lehetőségét. Jelen ügy tekintetében ugyanis kijelenthető, hogy amennyiben feltételezzük, hogy az indítványozó és társai joggal gondolhatták, hogy a bejelentett gyűlés szervezője engedni fogja a korábban már bejelentett gyűléshez való csatlakozásukat, de ő a helyszínen ezt mégsem engedte, akkor az érintett személyek akkor is spontán gyűlésbe kezdhetnek (tiltakozva kizárásuk ellen), ha egyébként szervezeten és molinókkal, transzparenszekkel érkeztek a helyszínre (ugyanis egy olyan váratlan helyzettel találták szembe magukat, amelyre reagálniuk kellett). Amennyiben azonban az érintett személyeknek alapos okkal számolniuk kellett azzal, hogy a bejelentett gyűlés szervezője nem fogja engedni a gyűléshez való csatlakozásukat (pl. amiatt, mert véleménynyilvánításuk pont ellentétes az eredeti gyűlés céljával), akkor a csatlakozás elutasítása nem eredményezhet számukra olyan váratlan helyzetet, amely egy spontán gyűlés elkezdésére okot adna – mivel ellenkező következtetés a gyülekezéshez való joguk

visszaélészerű alkalmazását tenné jogszerűvé. Mivel jelen helyzetben a megállapított tényállás alapján az utóbbi eset valósult meg, ezért a PKKB az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésével összhangban döntött úgy, hogy az indítványozó és társainak cselekménye nem volt a spontán gyűlés védelmi körébe vonható.

- [39] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a PKKB végzése figyelembe vette az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos szempontokat, ezért erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt elutasította.

Budapest, 2021. november 23.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/895/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3515/2021. (XII. 13.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Pesti Központi Kerületi Bíróság 14.Szk.1665/2020/10. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselőjén (dr. Gaudi-Nagy Tamás ügyvéd) keresztül az Abtv. 27. § alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában kérte, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a Pesti Központi Kerületi Bíróság 14.Szk.1665/2020/10. számú végzésének (és erre tekintettel az annak alapjául szolgáló határozatnak) az alaptörvény-ellenességét, mivel az az indítvány szerint a hivatkozott végzés sérti az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdését.
- [2] A panasz alapjául szolgáló ügy tényállása szerint 2020. augusztus 18-án 18 óra 30 perctől (20 óráig tartó időintervallumban), Budapest VIII. kerület Salétrom utca 4. szám alatt lévő Loffice irodaházban, a Szivárványcsaládokért Alapítvány és a Budapest Pride által szervezett „Kerekasztal beszélgetés a magyarországi szivárványcsaládokról” című rendezvény került megtartásra. Az eseményt a közösségi médiában és a Budapest Pride hivatalos oldalán is meghírdették. Ezen a napon 18 óra 30 perckor egy kb. 15 főből álló társaság érkezett az épülethez, akik be akartak menni oda, de bejutásukat a rendezők megakadályozták, ugyanis feltételezhető volt a csoport ellentétes szemlélete, és ellenérzése a rendezvény tartalmával. A csoport ezt követően egy molinót feszített ki, amelynek egyik oldalán „Szivárványcsalád = gyermekveszélyeztetés” a másik oldalán „Állítsuk meg a gyerekek megrontását” felirat volt olvasható. Emellett az egyik résztvevő egy megafonból szóló szirénahanggal próbálta megzavarni a rendezvényt. A helyszínre 18 óra 38 perckor érkezett ki a rendőrség, akiknek a rendezvény szervezői elmondták, hogy a csoport tagjait (ellentétes, és véleményük szerint hergelő álláspontjuk miatt) nem akarják beengedni a rendezvényre, ezért kérték őket, hogy hagyják el a helyszínt, de ennek nem tettek eleget, a rendezőket pedig verbálisan szidalmazták, miszerint „alkotmányellenes, amit a rendezvényen csinálnak”. A csoport tagjaihoz lépve a rendőrség felvilágosítást kért, hogy ki a gyűlés szervezője, amelyre az indítványozó azt válaszolta, hogy nincs szervező, ugyanis ez egy spontán gyűlés, amely egy alkotmányellenes eseményre reagál, azt akarja megakadályozni. A csoport tagjai közül többen, így az indítványozó is a Hatvannégy Vármegye Ifjúsági Mozgalom logójával ellátott fekete pulóvert viseltek. A rendőrség a helyszínen megállapította, hogy a jelenlévő személyek közösen nyilvánítottak véleményt egy közéleti kérdésben (a Pride ellen), véleménynyilvánításukhoz molinókat is készítettek, közösen skandáltak, az intézkedés során pedig a rendőrséggel folyamatosan az indítványozó kommunikált.
- [3] Az ügyben az intézkedő rendőrök feljelentése alapján a Budapesti Rendőr-főkapitányság VIII. Kerületi Rendőrkapitánysága mint szabálysértési hatóság (a továbbiakban: hatóság) járt el, amely határozatában az indítványozót a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban: Szabs. tv.) 189. § (3a) bekezdés *d*) pontjába ütköző gyülekezési joggal visszaélés szabálysértése miatt 80 000 Ft pénzbírsággal sújtotta. A határozat meghozatala során az indítványozó tagadta, hogy ő gyűlést szervezett volna. Elmondása szerint online (a www.budapestpride.hu oldalon) értesült a rendezvényről, amely nyilvános beszélgetésként volt meghírdetve. A rendezvény leírása szerint a tanácsadás mellett a rendezvény célja kifejezetten a homoszexuális személyek bátorítása volt arra, hogy gyereket fogadjanak örkbe. Mivel ez szerinte jogellenes, ezért el szeretett volna menni, hogy meghallgassa, mit is mondanak. A rendezők azonban nem engedték be. A többi személlyel elmondása szerint csak véletlenül találkozott össze. Ő semmilyen gyűlést nem akart szervezni, a molinók csak azért voltak nála, mert a sajtónak is nyilatkozott, és ott véleményét vizualizálni is akarta. Álláspontja szerint cselekménye nem tartozott a gyülekezési jogról szóló

2018. évi LV. törvény (a továbbiakban: Gytv.) hatálya alá, de ha mégis az alá tartozott volna, akkor is spontán gyűlésnek minősült, mivel csak arra a helyzetre reagált, hogy őt/őket a rendezvényre nem engedték be. A kamerafelvételeken – amelyet a hatóság a bizonyítás részévé tett – az volt látható, hogy a csoport egyenpulóverben, együtt érkezett meg, majd miután nem engedték be őket, kifeszítették a molinót. A csoportot a kamerafelvétel szerint végig az indítványozó vezette és instruálta. Mikor megkérték, hogy ne zavarják a rendezvényt, az indítványozó elmondta, hogy ez egy spontán tiltakozó demonstráció, eközben a csoport végig a „tiltsák be” szavakat skandálta.

- [4] A fentiek alapján a hatóság határozatában megállapította, hogy az indítványozó egyértelműen vezette a csoportot, amely szervezetten érkezett a helyszínre, céljuk pedig a rendezvény ellen való tiltakozás volt, amely ellenvéleményüket molinókkal és skandalással fejeztek ki. A hatóság a Gytv. és a Szabs. tv. vonatkozó rendelkezéseinek értelmezése alapján megállapította, hogy az indítványozó a Gytv. szerinti bejelentési kötelezettségét elmulasztva szervezett gyűlést, ezzel pedig elkövette a Szabs. tv. 189. §-a szerinti gyülekezési joggal való visszaélést.
- [5] 2. Az indítványozó a hatóság határozatával szemben kifogást nyújtott be, amelyben arra hivatkozott, hogy ő a tényállás szerinti napon azért ment a rendezvény helyszínére, hogy a kerekasztal-beszélgetésen részt vehessen, nem pedig azért, hogy ott tüntetést szervezzen vagy azon részt vegyen, ezért nem is valósította meg a Szabs. tv. 189. §-a szerinti szabálysértést. Kiemelte azt is, hogy amennyiben a hatóság mégis gyűlésnek minősítette a cselekményüket, akkor is azt spontán gyűlésnek kellett volna tekintenie, ugyanis az arra való reakció volt, hogy önkényesen és jogellenesen kizárták őket a rendezvényről.
- [6] A kifogás alapján eljáró Pesti Központi Kerületi Bíróság (a továbbiakban: PKKB) végzésében a kifogást nem találta alaposnak, és a hatóság határozatát hatályban tartotta. A PKKB végzésének indokolása szerint kétséget kizáróan megállapítható volt, hogy az indítványozó és a többi jelenlévő személy azért gyűlt össze a rendezvény helyszínén, hogy közösen kifejezzék azon álláspontjukat, hogy a gyermekeknek a klasszikus családmódban való nevelkedésük az érdekük, és az azonos nemű szülőkkal nevelkedő gyermekek egészséges fejlődése veszélyben van. A közös fellépést támasztja alá az is, hogy a társaság együtt érkezett, egyenpulóvert viseltek, az indítványozó végig instruálta őket (ezért ő kétséget kizáróan vezetőnek is volt tekinthető), valamint molinót is készítettek és együtt skandáltak. A PKKB végzése ezt követően a Gytv. 10. §-át értelmezve arra a megállapításra jutott, hogy az indítványozó mint az önálló gyűlés szervezője nem tett eleget a bejelentési kötelezettségének, ezért elkövette a Szabs. tv. 189. §-a szerinti szabálysértést.
- [7] A PKKB végzésében foglalkozott az indítványozónak a spontán gyűlésre való hivatkozásával is. E tekintetben a végzés figyelembe vette az Alkotmánybíróság 3001/2021. (I. 14.) AB határozatában foglaltakat, és ez alapján megállapította, hogy az indítványozónak és társainak a cselekménye azért nem minősülhet spontán gyűlésnek, mivel annak fogalmi eleme, hogy ne legyen előre toborozva a részt vevők köre, ne készüljenek előre transzparenszek, ne legyen előre elkészített napirend. Ezzel szemben azonban az indítványozó és társai előkészítették a megjelenésüket, transzparenszeket készítettek, amelyek azonban már önmagában kizárják a spontán gyűlés lehetőségét.
- [8] 3. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Alkotmányjogi panaszában kérte a PKKB végzésének megsemmisítését, mivel álláspontja szerint a végzés sérti az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdését. Az alkotmányjogi panasz indokolása szerint súlyosan sérti az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdését, hogy az indítványozó nem gyakorolhatta az Alaptörvény által biztosított véleménynyilvánításhoz való jogát (azaz, hogy kifejtthesse a szívérványcsaládokról gondolt nézeteit) egy nyilvános rendezvényen – amely az indítványozó szerint a Gytv. szerinti gyűlésnek minősült – mivel ahhoz véleménye szerint önkényesen és jogellenesen megakadályozták a csatlakozását. Elmondása szerint ő nem akart semmilyen gyűlést szervezni (az ott megjelent társával csak véletlenül találkozott, nem együtt és szervezetten mentek a rendezvényre), csupán egy nyilvános rendezvényhez kívánt csatlakozni. Ugyancsak az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdését sértőnek tartja azt, hogy miután a rendezők megtagadták a rendezvényre való belépésüket a hatóság és a PKKB nem tekintette az erre adott reakciójukat a spontán gyűlés fogalmi körébe tartozónak. Álláspontja szerint ugyanis az a körülmény, hogy az indítványozónál és a jelenlévő személyeknél molinó volt, valamint hogy azonos öltözékben voltak, továbbá, hogy az indítványozó instruálta a tömeget nem zárja ki a cselekmény spontán jellegét. Ezek ugyanis a rendezvényre készültek, nem pedig egy tüntetéshez. Ha a PKKB cselekményüket gyűlésnek tekinti, akkor az egészen biztosan spontán gyűlés volt, ahogyan az az Alkotmánybíróság 3001/2021. (I. 14.) AB határozatából

is következik. Ezt azonban a PKKB tévesen ítélte meg, ezért a PKKB végzése már csak ezen okból is alaptörvény-ellenes.

II.

[9] Az Alaptörvény érintett rendelkezése:

„VIII. cikk (1) Mindenkinek joga van a békés gyülekezéshez.”

III.

- [10] 1. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján mindenekelőtt megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. §-a tekintetében megfelel az Abtv.-ben foglalt formai és tartalmi követelményeknek.
- [11] 2. Az Abtv. 27. §-a szerint az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [12] Az alkotmányjogi panasz határidőben benyújtottnak minősül.
- [13] Jelen ügyben az alkotmányjogi panaszt az alapul szolgáló szabálysértési eljárásban eljárás alá vont személy nyújtotta be az ügyét érdemben lezáró bírói végzéssel szemben, amely tekintetében további jogorvoslatnak nincs helye.
- [14] 3. Az indítványozó indítványában az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmére hivatkozott. Ennek kapcsán az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételeknek. Az indítvány megjelölte az indítványozó jogosultságát, valamint az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést [Abtv. 51. § (1) bekezdés és 52. § (1b) bekezdés a) pont], az Abtv. 27. §-ában foglalt hatáskörben kérve az Alkotmánybíróság eljárását. Az indítványozó megjelölte továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés c) pont] és az Alaptörvény sérelmet szenvedett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés d) pont]. Az indítvány benyújtását részletesen indokolta, kifejtve az Alaptörvényben foglalt jogok sérelmének mibenlétét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont]. Az indítványozó kifejezett kérelmet fogalmazott meg a bírói döntés megsemmisítésére nézve [Abtv. 52. § (1b) bekezdés f) pont].
- [15] Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [16] E tekintetben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az ügy az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésében biztosított békés gyülekezéshez való joggal összefüggésben felveti a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét. Vizsgálendő kérdés ugyanis, hogy a PKKB az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésével összhangban értelmezte-e az indítványozó magatartását, azzal összhangban minősített-e cselekményét a Gytv. hatálya alá tartozónak és tekintette őt szervezőnek, valamint az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésével összhangban állapította-e meg, hogy az indítványozó cselekménye nem volt spontán gyűlésnek tekinthető.
- [17] A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 31. § (6) bekezdése alapján, a panasz befogadásáról szóló döntést mellőzve, az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában érdemben bírálta el.

IV.

[18] Az alkotmányjogi panasz nem megalapozott.

- [19] 1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt rámutat: az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésének értelmében az Alkotmánybíróság az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének *d*) pontja alapján a bírói döntéseket az alkotmányosság szempontjából ellenőrizheti, és jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vizsgálatára és kiküszöbölésére korlátozódik, ezért a bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára már nem rendelkezik hatáskörrel {3231/2012. (IX. 28.) AB végzés, Indokolás [4]}.
- [20] Az Alkotmánybíróság tehát következetes gyakorlata szerint alkotmányjogi panasz alapján „a bírói döntésben foglalt jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja, azt, hogy a jogszabály alkalmazása során a bíróság az Alaptörvényben biztosított jogok alkotmányos tartalmát érvényre juttatta-e. Ha a bíróság az előtte fekvő, alapjogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor a meghozott bírói döntés alaptörvény-ellenes.” {3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [18]} Az Alkotmánybíróság nem vonhatja el azonban az ítélező bíróságok hatáskörét az előttük fekvő tényállás elemeinek átfogó mérlegelésére, csupán a mérlegelés alapjául szolgáló jogértelmezés Alaptörvénnyel való összhangját, illetve a mérlegelés alkotmányossági szempontjainak a megtartását vizsgálhatja felül.
- [21] 2. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz vizsgálata körében elsőként fontosnak tartotta kiemelni a békés gyülekezéshez való joggal összefüggésben a jelen ügyre nézve releváns gyakorlatának, valamint az ügygel összefüggő, Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) gyakorlatának a legfontosabb elemeit. Ezen gyakorlatok köréből különösen is fontos rögzíteni a spontán gyűlésre irányadó szempontokat, ugyanis jelen alkotmányjogi panasz esetében a PKKB-nak ezen szempontok figyelembe vétele is elengedhetetlen volt.
- [22] 2.1. Az Alkotmánybíróság a 13/2013. (VI. 17.) AB határozatában hangsúlyozta, hogy a negyedik Alaptörvény módosítással hatályon kívül helyezett alkotmánybírósági határozatokban kidolgozott érvek, jogelvek és alkotmányossági összefüggések felhasználhatóak az újabb ügyekben vizsgálandó alkotmányjogi kérdések elbírálásakor is „ha az Alaptörvény adott szakaszának az Alkotmánnyal fennálló tartalmi egyezése, az Alaptörvény egészét illető kontextuális egyezősége, az Alaptörvény értelmezési szabályainak figyelembevétele és a konkrét ügy alapján a megállapítások alkalmazhatóságának nincs akadálya és szükségesnek mutatkozik azoknak a meghozandó döntése indokolásába történő beillesztése” {13/2013. (VI. 17.) AB határozat, Indokolás [32]}. Ezzel összhangban megállapítható, hogy a korábban hatályos Alkotmány a 62. § (1) bekezdésében deklarálta a békés gyülekezéshez való jogot, amelyet az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdése tartalmában hasonlóképpen szabályoz, így a korábbi Alkotmány hatálya alatt meghozott alkotmánybírósági döntések az Alaptörvény hatálya alatt is irányadónak tekinthetők. Ezt erősített meg az Alkotmánybíróság a 3/2013. (II. 14.) AB határozatában is, amikor kifejtette, hogy a „2011. december 31-éig hatályos Alkotmány 62. § (1) bekezdésében a Magyar Köztársaság elismerte a békés gyülekezés jogát és biztosította annak szabad gyakorlását. A 2012. január 1-jétől hatályos Alaptörvény mindenki jogát biztosítja a »békés gyülekezéshez«. Bár az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésének szövege kifejezetten nem követeli meg az államtól, hogy az emberek szabad gyülekezését biztosítsa, ez a kötelezettség az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdéséből következik, ez utóbbi rendelkezés ugyanis minden alapvető (ideértve a gyülekezési) jog védelmét az állam elsőrendű kötelezettségévé teszi. Az állam jogalkotó és jogalkalmazó intézményei tehát kötelesek biztosítani, hogy a gyülekezni kívánók élhessenek az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésében foglalt alapvető jogukkal. Az Alkotmánybíróság ezért továbbra is irányadónak tekinti a korábbi határozataiban foglalt gyülekezési szabadsággal kapcsolatos megállapításokat.” {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [38], megerősítette: 3307/2020. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [17]}
- [23] 2.2. A gyülekezés szabadságával összefüggésben előjáróban fontos kiemelni az Alkotmánybíróság 55/2001. (XI. 29.) AB határozatát. E szerint „a gyülekezési jog a tágabb értelemben vett véleménynyilvánítási szabadság része, amely a közügyekre vonatkozó, békés jellegű közös vélemény-kifejezést biztosítja. Az alkotmányos védelem tehát a közügyekről folytatott nyilvános vitában való részvételt célzó rendezvényeket illeti meg, amelyek segítik a közérdekű információk megszerzését és másokkal való megosztását, valamint a vélemények közös nyilvánítását.” {55/2001. (XI. 29.) AB határozat, ABH 2001, 442, 449, megerősítette: 3307/2020. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [18]}

- [24] 2.3. Jelen ügy tekintetében a békés gyülekezéshez való jog körében fontos áttekinteni a spontán gyűlések/rendezvények fogalmi elemeit. Ennek körében elsőként fontos megjegyezni, hogy az Alkotmánybíróság a 75/2008. (V. 29.) AB határozatában rámutatott, hogy a bejelentési kötelezettség nem abszolútizálható. Ebből egyenesen következik, hogy az Alaptörvény VIII. cikkének védelme a rövid idő alatt szervezett, vagy szervezés nélküli (spontán) gyülekezéseket is védi, ha azok egyébként békés jellegűek. A spontán gyűlés fogalma szerint olyan nem szervezett, ennek megfelelően sem szervezőkkel, sem belső struktúrával nem rendelkező gyűlés, amelyet – szervező hiányában – nem jelentenek be. Jellemzően sokakat érintő, hirtelen bekövetkezett esemény (pl. egy a nagyközönség előtt nem ismert politikai esemény) hatására kisebb-nagyobb tömeg jön össze („verődik össze”) közterületen. Ki kell emelni, hogy az említett eseményhez időben, esetenként pedig térben is mindenképp szorosan kapcsolódik a gyülekezési jog gyakorlása. A spontán gyűlésekkel kapcsolatban a Velencei Bizottság és az EBESZ/ODIHR is többször megnyilvánult jelentéseiben, kiemelve, hogy a spontán gyűlések hozzájárulnak az egészséges demokrácia megvalósulásához, mindaddig, amíg azok nem veszítik el békés jellegüket (lásd többek között: *Compilation of Venice Commission Opinions concerning Freedom of Assembly, Strasbourg*, 04 October 2012, CDL(2012)014rev2, továbbá: CDL-AD (2012)006 OSCE/ODIHR - *Venice Commission Joint Opinion on Law on Mass Events in the Republic of Belarus*, §57.).
- [25] Az EJEB gyakorlatából fontos megjegyezni a *Bukta és társai kontra Magyarország* (25691/04), 2007. július 17., ügyben hozott döntést. Ezen döntésében az EJEB megállapította, hogy speciális körülmények fennállása esetén, amikor egy politikai eseményre való, demonstráció formájában történő azonnali reagálás igazolható, a rendezvény jogellenességének megállapítása, valamint a békés tüntetés feloszlátása kizárólag a szükséges előzetes bejelentés elmulasztása miatt – ha a résztvevők egyébként jogszerűtlen magatartást nem tanúsítanak – aránytalanul korlátozza a békés gyülekezéshez való jogot. A résztvevők szórólapon, elektronikus úton vagy más nyilvános felhívás útján történő toborzása azonban éppúgy kizárta teszi a spontán gyűlést, mint a napirend, az előre elkészített transzparenszek, vagy éppen a gyűlésnek a bekövetkezett eseménytől időben távol történő megtartása.
- [26] A fentiek mellett azt is hangsúlyozni kell, hogy a spontán gyűlések esetében – a fentebb részletezett feltételek teljesülése esetén – nem csak a feloszlátási tilalom áll fenn, hanem szankcionálási tilalom is. A Szabs. tv. szerint ugyanis ezen szabálysértési alakzatoknak a védett jogi tárgya a gyülekezések békés jellegének megőrzése, és a rend fenntartása, amelynek sérelme egy spontán gyűlés esetében (ha az nem veszíti el a békés jellegét) fogalmilag kizárt.
- [27] 2.4. Az Alkotmánybíróság gyakorlatából jelen ügy tekintetében fontos kiemelni a 3307/2020. (VII. 24.) AB határozatban foglalt alábbi szempontokat is.
- [28] Az Alkotmánybíróság a fenti határozatában rögzítette, hogy *in abstracto* nem zárható ki az sem, hogy egy bejelentett rendezvényt követő eseménysorozat újabb önálló gyűlésnek, illetve a gyülekezési jog hatálya alá tartozó spontán vagy gyors reagálású rendezvénynek minősüljön. A gyülekezési jog gyakorlása ugyanis nem szűkíthető le a gyülekezési törvény szerint bejelentett rendezvényekre, annak részét képezik ugyanis a spontán, illetve gyors reagálású gyűlések is {3307/2020. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [22]}.
- [29] A fentiekkel összhangban az adott ügyben eljáró bíróságnak ezért mérlegelnie kell, hogy a későbbi események megfelelnek-e a gyűlés fogalmának. Az események gyűlés jellegének megítélése körében pedig jelentősége van annak, hogy a résztvevők közéleti kérdésben kívánnak-e közösen, nyilvánosan kommunikálni; a kommunikációs szándék kifejezésre jut-e, verbális vagy nonverbális formát ölt-e; a rendezvény keretében megvalósuló véleménynyilvánítás a külső szemlélő számára gyülekezésként azonosítható-e; előbbi folyamatoként maga a rendőrség az eseményt ténylegesen gyülekezésként kezeli-e; illetve annak is, hogy adott esetben történt-e olyan esemény, amely azonnali reakciót igényelt. Önmagában az, hogy egy eseménysorozat résztvevői egy korábbi rendezvény résztvevői közül kerülnek ki, nem zárja ki azt, hogy utólag megvalósított cselekményük gyülekezésnek minősüljön, és önálló alkotmányos védelmet élvezzen {3307/2020. (VII. 24.) AB határozat, Indokolás [23]}.
- [30] 3. A fentiek alapján az Alkotmánybíróság jelen ügyre nézve az alábbiakat állapította meg.
- [31] 3.1. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt fontosnak tartja kiemelni, hogy a Gytv. elsősorban a közterületeken tartott gyűlésekkel kapcsolatosan tartalmazza az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó legfontosabb szabályokat. Ez természetesen nem azt jelenti, hogy közterületnek nem minősülő területen nem szervezhető

Gytv. szerint gyűlés, azt azonban igen, hogy ha közterületen szerveznek a Gytv. 2. §-ának megfelelő rendezvényt, akkor az mindenképpen a Gytv. szerinti gyűlésnek fog minősülni. A Gytv. 2. § (1) bekezdése szerint a gyűlésnek három fogalmi eleme azonosítható. Egyfelől és elsősorban, hogy azáltal közügyekben történő véleménynyilvánításra kerüljön sor. Második fogalmi elem a többes gyakorlás követelménye, amely szerint legalább két fő közös véleménynyilvánítására kell, hogy sor kerüljön. E tekintetben fontos, hogy ennek a két személynek nem kell közös elhatározásból, egymással előre egyeztetve a helyszínre mennie, elegendő az is, ha azonos céllal, de egymástól függetlenül jelennek meg az adott helyen. A harmadik feltétele pedig a gyűlésnek az, hogy az nyilvános összejövetel legyen (amelyhez elvben bárki csatlakozhat).

- [32] Fontos kiemelni, hogy jelen ügyben megállapított tényállás alapján a Loffice irodaházban tartott „Kerekasztal beszélgetés a magyarországi szivárványcsaládokról” című rendezvény egy magánterületen tartott beszélgetés volt, amelyet a rendőrséghez intézett bejelentés sem előzött meg, tekintettel arra, hogy az egy nem közterületen tartott rendezvény volt. A rendezvény a Gytv. 2. §-a szerinti fogalmi elemeknek sem felelt meg teljes mértékben, mivel ennek a rendezvénynek a célja egy vitafórum biztosítása volt a szivárványcsaládokkal összefüggő kérdések megvitatására, nem pedig egy előre meghatározott célú, kinyilatkoztató jellegű közügyekben történő véleménynyilvánítás (még akkor sem, ha a kerekasztalbeszélgetés témája közügyekhez kapcsolódó volt). Egy olyan magánrendezvényen azonban, amely nem tartozik a Gytv. hatálya alá, azaz nem kell, hogy a Gytv. 2. § (1) és (2) bekezdése szerinti feltételnek megfeleljen (azaz, hogy a gyűlés nyilvános, vagyis ahhoz bárki szabadon csatlakozhat), a szervező szabadon eldöntheti, hogy a rendezvényre, vagyis az érintett magánterületre kiket enged be és kiket nem. Ez az állítás pedig akkor is igaz, ha a szervező a kerekasztalbeszélgetést nyilvánosan hirdeti, és invitálja oda az érdeklődő személyeket.
- [33] 3.2. Az Alkotmánybíróság ezt követően azt vizsgálta meg, hogy a PKKB az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésével összhangban ítélte-e meg az indítványozónak és társainak a cselekményét, és az indítványozónak a szerepét. A PKKB végzésének indokolásában arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozónak és társainak a cselekménye megfelelt a Gytv. szerinti gyűlés fogalmi elemeinek, az indítványozó pedig szervezőnek volt tekinthető. Ha figyelembe vesszük a Gytv. szerinti gyűlés fogalmának a 3.1. alpontban (Indokolás [31] és köv.) részletezett elemeit, akkor jelen ügyre nézve az Alkotmánybíróság alábbi megállapításokat teszi: jelen ügyben az indítványozó és társai egyértelműen egy közéletet, közügyeket érintő kérdésben (a gyermekek és a szivárványcsaládok kapcsolata) akartak véleményt nyilvánítani (saját álláspontjukat kinyilatkoztatni), így az első fogalmi elemnek a cselekményük egyértelműen megfelelt. Második fogalmi elem a többes gyakorlás követelménye, amely tekintetében fontos rögzíteni, hogy irreleváns, hogy az indítványozó egyedül ment-e a helyszínre, vagy a többiekkel közös elhatározásból, ugyanis a legalább két fő jelenléte nem azt jelenti, hogy ezen személyek megjelenése összehangolt kell hogy legyen. A nyilvánosság követelménye pedig jelen esetben már csak a helyszín közterület jellege miatt is teljesült. Ez alapján megállapítható, hogy az indítványozó és társai (a Hatvannégy Vármegye Ifjúsági Mozgalom tagjai) cselekménye önállóan is a gyűlés fogalmába tartozott, amelyet a PKKB az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésével összhangban ítelt meg.
- [34] Azt is indokolt megvizsgálni, hogy ennek a Gytv. szerinti gyűlésnek minősülő cselekménynek az indítványozó szervezője volt-e. A Gytv. 3. § (1) bekezdése szerint a gyűlés szervezője az, aki a résztvevőket a gyűlésen való részvételre nyilvánosan felhívja, a gyűlést meghirdeti, továbbá a gyűlést megszervezi, és azt vezeti. Ugyanezen § (4) bekezdése alapján a gyűlést a szervező vezeti, az (5) bekezdés szerint pedig, ha a gyűlés szervezője vagy vezetője nem ismert, azt kell vezetőnek tekinteni, aki a napirendet meghatározza, akinek a gyűlés menetére befolyása van, illetve aki harmadik személyekkel szemben a gyűlést képviseli. Mindezekből egyeseken következik, hogy, ha egy gyűlés szervezője nem ismert, de a vezetője meghatározható, akkor őt kell a gyűlés szervezőjének is tekinteni. Jelen ügyben az indítványozó utasította és instrualta a vele együtt mozgó tömeget, ezért ő volt tekinthető a gyűlés szervezőjének. A PKKB is ezen érvelés mentén ítélete meg az indítványozó szerepét, ezért e tekintetben sem ellentétes a PKKB végzése az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésével.
- [35] Mindezekre tekintettel megállapítható, hogy a PKKB az Alaptörvénnyel összhangban minősítette az indítványozó és társai cselekményét gyűlésnek és az indítványozót szervezőnek.
- [36] 3.3. A PKKB végzésének Alaptörvénnyel való összhangja tekintetében azt is vizsgálni kell, hogy a PKKB az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésével összhangban döntött-e arról, hogy az indítványozó és társai cselekménye nem minősül spontán gyűlésnek.

- [37] A spontán gyűlés fogalmi eleme, hogy az egy olyan eseményre reagáljon, amely időben nem válik el, vagy szoros közelségben áll a spontán gyűléshez. Az Alkotmánybíróság 3001/2021. (I. 14.) AB határozata szerint azonban a spontán gyűlés lehetőségét kizárja minden előzetes szervezettség, felhívás vagy épp transzparens, molinó készítése. Jelen ügyben az elsődleges kérdés, hogy az indítványozó és társai előzetes szervezettsége és készülése eleve kizárta-e a spontán gyűlés lehetőségét, mint ahogyan azt a PKKB végzése megállapította. E tekintetben az Alkotmánybíróság az alábbi megállapításra jutott: önmagában a fentiekben részletezett előzetes készülés, minden további vizsgálat nélkül nem feltétlenül zárja ki a spontán gyűlés lehetőségét. Jelen ügy tekintetében ugyanis kijelenthető, hogy amennyiben feltételezzük, hogy az indítványozó és társai joggal gondolhatták, hogy a kerekasztal-beszélgetés szervezője engedni fogja a rendezvényhez való csatlakozásukat, de ő a helyszínen ezt mégsem engedte, akkor az érintett személyek akkor is spontán gyűlésbe kezdhetnek (tiltakozva kizárásuk ellen), ha egyébként szervezeten és molinókkal, transzparenssekkel érkeztek a helyszínre (ugyanis egy olyan váratlan helyzettel találták szembe magukat, amelyre reagálniuk kellett). Amennyiben azonban az érintett személyeknek alapos okkal számolniuk kellett azzal, hogy rendezvény szervezője nem fogja engedni a csatlakozásukat (pl. amiatt, mert véleménynyilvánításuk provokatív jellegű, és alkalmas lehet arra, hogy a rendezvény békés jellegét veszélyeztesse), akkor a csatlakozás elutasítása, nem eredményezhet számukra olyan váratlan helyzetet, amely egy spontán gyűlés elkezdésére okot adna – mivel ellenkező következtetés a gyülekezéshez való joguk visszaélésszerű alkalmazását tenné jogszerűvé. Mivel jelen helyzetben a megállapított tényállás alapján az utóbbi eset valósult meg, ezért a PKKB az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdésével összhangban döntött úgy, hogy az indítványozó és társainak cselekménye nem volt a spontán gyűlés védelmi körébe vonható.
- [38] 4. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a PKKB végzése figyelembe vette az Alaptörvény VIII. cikk (1) bekezdéséből fakadó alkotmányos szempontokat, ezért erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt elutasította.

Budapest, 2021. november 23.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2829/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3516/2021. (XII. 13.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.407/2020/6/II. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt elutasítja.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Kadlót Erzsébet ügyvéd) útján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában az indítványozó a Fővárosi Ítéltábla 2.Pf.20.407/2020/6/II. számú ítélete, valamint az ennek alapjául szolgáló, az ezzel helyben hagyott, a Fővárosi Törvényszék 28.P.20.826/2020/2-I. számú ítélete alaptörvény-ellenessége megállapítását és az Abtv. 43. § (1) bekezdésére figyelemmel, annak megsemmisítését kérte. Álláspontja szerint a kifogásolt ítéltáblai döntés sérti az Alaptörvény II. cikkében rögzített emberi méltósághoz való, továbbá a VI. cikk (1) bekezdésében védett jóhírnév védelméhez való jogát, továbbá a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való joga sérelmét, ezen belül annak részelemeként a független és pártatlan bíróság által lefolytatott nyilvános tárgyaláshoz, az észszerű határidőn belüli határozat meghozatalához való jogát, továbbá a hatékony bírói jogvédelemhez való jogának és az indokolási kötelezettség követelményének a sérelmét állította.
- [3] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege – a bírósági határozatokban megállapított tényállás és az indítványozó előadása alapján – a következőképpen foglalható össze.
- [4] Az indítványozó nyugdíjazásáig az igazságszolgáltatásban dolgozott, közismert és köztiszteletben álló személy, volt bíró, több mint húsz évig volt egy bíróság elnöke, számos cím, oklevél és kitüntetés birtokosa. Kiemelkedő szerepet töltött be a bírósági igazgatás rendszerváltást követő alkotmányos újraszervezésében, majd a megalkuló Országos Igazságszolgáltatási Tanács (a továbbiakban: OIT) tagjaként az országos bírói igazgatásban. Tudományos, szakmai és irodalmi életben szerzett nemzetközi és hazai kapcsolatait az igazságszolgáltatás érdekében kamatoztatta. Jogszabályváltozás folytán bekövetkezett nyugdíjazásakor is az volt a szándéka, hogy amennyiben egészségi állapota engedi, az említett szakmai tapasztalatát nyugalmazott bíróként és tapasztalt igazgatási vezetőként – ellenszolgáltatás nélkül – az igazságszolgáltatás javára fordítsa. A rendszerváltást követően 1993-tól kezdődően, speciális többletfeladatként kapta meg a Magyar Jogász Szövetség kezelésében működő fonyódi igazságügyi üdülő üzemeltetését. Az indítványozó a bírósági személyi állomány szerény rekreációs lehetőségeinek biztosítása érdekében, mivel költségvetési többlet-forrást az ingatlanhoz a bíróság nem kapott, ellenszolgáltatás nélkül személyes közreműködésével és munkatársai segítségével az ingatlant szisztematikusan felújította és nyugdíjba vonulásáig – „a funkcionálisan, de nem fejzetszinten elkülönített, speciális szabályoknak nem (az Aht. szintjén sem) alávetett »üdülő költségvetés« fejezet szerint – felügyelte az üzemeltetését”.
- [5] Az indítványozó 2003-ban saját részre vásárolt egy vitorlánhajót, melyet maga használt, azonban szabadidejében rendszeresen a bíróság, illetőleg az üdülő vendégei részére is rendelkezésre állt vele, vitorlás kirándulásra vitte őket. Az indítványozó a vitorlás üzemeltetésének költségeit túlnyomórészt maga állta (maga fedezte a hajó fenntartását: a vízre tételt, a kiemelést, a festést, a javításokat, a kötelzet cseréjét, a belső berendezés és a működés karbantartását, az egyéb kötelező üzemeltetési és karbantartási ráfordításokat, az üzemanyag ellátást, járulékos költségeket stb.). Az indítványozó a megyei bíróság elnökeként 2004-től 2012-ig minden évben kikötőbérleti szerződést kötött a Balatoni Hajózási Rt.-vel vitorlása tárolására, a szerződés alapján a megyei bíróság

fizette a kikötőbérleti díjat. Az indítványozó álláspontja szerint kizárólag – a bírósági célokra történő rendszerítés okán – az egyébként lehetséges összes kedvezménnyel csökkentett kikötő bérleti díj egy része került elszámolásra az éves költségvetés terhére. Ugyanakkor az indítványozó állítása szerint az ellenőrzések során a hajó üzemeltetésével kapcsolatban sem érte soha kifogás az indítványozó tevékenységét, a költségvetés alakulása folyamatosan nyomon követhető volt mind az Állami Számvevőszék (a továbbiakban: ÁSZ), mind a fejezetgazda számára.

- [6] Jelen alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló bírósági ügyet megelőzően, annak előzményi ügyében az Országos Bírósági Hivatal (amely az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló bírósági ügy I. rendű alperese, a továbbiakban: OBH) feljelentése alapján hűtlen kezelés vétségének alapos gyanúja miatt büntetőeljárás indult az indítványozóval szemben, melynek eredményeként a Központi Nyomozó Főügyészség Győri Regionális Osztálya vádiratot nyújtott be az indítványozóval szemben a Székesfehérvári Járásbíróságon. A vád szerint az indítványozó a megyei bíróság elnökeként az államháztartás szabályai megszegésével kötötte meg a kikötőbérleti szerződéseket, és ezzel vagyoni hátrányt okozott a bíróságnak. Az indítványozó a 2012. évre vonatkozó kikötőbérleti díjat visszafizette. Az ítéletével elsőfokú (büntető)bíróság az indítványozót mint vádlottat három rendbeli hűtlen kezelés vétségében bűnösnek találta és ezért őt megrovásban részesítette. Az elsőfokú ítélet megállapította, hogy az indítványozó a gazdálkodás körében kötelezettségszegést követett el, nem volt jogosult a megyei bíróság nevében a bérleti díj kifizetésére vonatkozó szerződések megkötésére. Megállapította továbbá, hogy a kifizetések a bíróság részéről megtörténtek, egy olyan eszköz kapcsán, amely nem tartozott a bíróság vagyona körébe és ennek a vagyonnak a kezelésével sem volt megbízva, ezért a vagyoni hátrány bizonyított. Az ítélet azt is megállapította az indítványozó azon védekezésével kapcsolatban, amely szerint engedélyt kapott az OIT részéről, hogy az indítványozó nem tudta megjelölni azt a személyt, aki az OIT nevében ezt az ügyletet engedélyezte. Az elsőfokú ítélet megállapította továbbá, hogy az indítványozó kötelezettségszegő magatartásának motívuma ugyan társadalmilag hasznos célt szolgált, az általa betöltött tisztségre, továbbá az igazságszolgáltatásban betöltött szerepére figyelemmel cselekményéből az elkövetéskor nem hiányzott a társadalomra veszélyesség. A cselekvőségének társadalmilag hasznos jellege a bűnösség körében nem vehető figyelembe, az kizárólag az alkalmazandó joghátrány szempontjából bír jelentőséggel.
- [7] A másodfokú büntetőbíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta és az indítványozót a három rendbeli hűtlen kezelés vétségének vádja alól felmentette. Indokolásában kifejtette, hogy az indítványozó a megyei bíróság költségvetésével szabadon gazdálkodhatott, a bíróság kezelésében álló üdülőhöz kapcsolódó költségek tekintetében is teljes volt a szabadsága. A két tanú másodfokú eljárásban tett vallomásai alapján megállapította, hogy az üdülő üzemeltetési költségeinek tervezése, költségvetésbe való beállítása során figyelembe vették a kikötőbérleti díjat. Az üdülővendégek által fizetett díj így fedezte a kikötőhely bérleti díját is, vagyoni hátrány hiányában pedig nem történt bűncselekmény.
- [8] A harmadfokon eljáró Fővárosi Ítéltábla végzésével a másodfokú ítéletet helybenhagyta. A harmadfokú bíróság is azt állapította meg, hogy az üdülő költségvetése nullszaldós volt, az üdülési díjak megállapításakor a felmerülő kiadásokkal is kalkuláltak. Mindezekre is tekintettel vagyoni hátrány hiányában nem történt bűncselekmény. A legfőbb ügyész törvényességi jogorvoslati kérelme folytán a Kúria végzésével a legfőbb ügyész törvényességi érdekében benyújtott jogorvoslati indítványát elutasította. A Kúria végzésének indokolásában megállapította, hogy az indítványozó megszegte az államháztartás működési rendjére vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket, azonban azt is megállapította, hogy az üdülő költségvetése nullszaldós volt, az üdülővendégek által fizetendő üdülési díjat úgy határozták meg, hogy az a vitorlás hajó kikötőbérleti díját is tartalmazza.
- [9] Az indítványozó büntetőügyéről több sajtótermék is beszámolt. Az indítványozó felperesként személyiségi jogsértés iránti keresettel élt (melyet 2017. december 19-én terjesztett elő és azt 2018. június 28-án pontosította). Pontosított keresetében annak megállapítását kérte, hogy az OBH mint I. rendű alperes megsértette a becsületét és jóhírnevét azon magatartásával, hogy 2012. októberében nyilvánvalóan megalapozatlan feljelentést tett ellene hűtlen kezelés miatt, anélkül, hogy rákérdezett volna a kifogásolt kikötőbérletre, illetve utánanézett volna annak, hogy bármilyen kifogás felmerült-e vele szemben, illetve a vonatkozó jogszabályoknak, OIT szabályzatoknak. Továbbá az OBH akkori törvényes képviselője a törvényszéki és a tábla elnökök Kehidakustányban 2012. szeptemberében tartott értekezletén azt állította, hogy a kikötőbérleti díj kifizetése törvénysértő módon történt, és ezzel azt sugallta a résztvevők felé, hogy bűncselekmény elkövetése történt. 2012. júliusában a Szegedi Ítéltábla összbírói értekezlete után egy sajtótájékoztatón említette az indítványozó nevének megjelölése nélkül a kikötőbérleti ügyet.

- [10] Az indítványozó kérte továbbá annak a megállapítását, hogy a Legfőbb Ügyészség mint II. rendű alperes megsértette az indítványozó jóhírnevét és becsületét azzal a magatartással, hogy vele szemben büntetőeljárást folytatott, vádat emelt. Kérte kötelezni az I. és a II. rendű alpereseket arra, hogy nyilvánosan adjanak elégtételt az indítványozó személyiségi jogainak megsértése miatt. Továbbá kérte kötelezni az alpereseket 25 millió Ft nem vagyoni kártérítés, valamint 210 ezer Ft és ÁFA, továbbá 60 ezer Ft ügyvédi és bűnügyi költség mint vagyoni kár és ezek után 2017. május 17. napjától a kifizetés napjáig számított kamat megfizetésére. Az indítványozó keresetében kifejtette, hogy a maga vásárolt saját tulajdonú vitorlásán bírósági célokra szeretett volna hajózási lehetőséget biztosítani, ezt rendszeresen meg is tette. Az OIT vendégei, továbbá az üdülő vendégei rendszeresen igénybe is vették ezt a lehetőséget. Ennek csupán apró ellentételezése volt, hogy a kikötőbérleti díjat a bírósági költségvetés terhére számolták el, de ezzel a felperes nem sértette az önálló bírósági költségvetés gazdálkodási szabályait, különösen, hogy az hasznos és jogos bírósági célokat szolgált.
- [11] Nézete szerint az I. rendű alperes törvényes képviselője a feljelentés megtétele előtt nem tájékozódott, nem tanúsított megfelelő körültekintést. Ehelyett büntetőeljárást kezdeményezett és az indítványozó bűnösségét vélelmezte, bírósági vezetőkkel és a nyilvánossággal tudatta a megalapozatlan feljelentés tényét. Az indítványozó mint felperes álláspontja szerint már ezzel is sérült a jóhírneve, személyes és bírói becsülete. A II. rendű alperes rabosította őt, majd indokolatlanul és magyarázat nélkül elhúzódozó büntetőeljárást követően a tényeket és jogszabályokat is tévesen tartalmazó vádiratot terjesztett elő. Az alperesek visszaélészerűen, minden alap nélkül kezdeményeztek és folytattak le vele szemben büntetőeljárást, hogy negyven év bírói múlt után, nem létező bűncselekmény miatt, koholt híresztelések alapján meghurcolják. Az indítványozó utalt továbbá arra, hogy mind őt, mind a családtagjait rendkívüli mértékben megviselte az ellene folyó büntetőeljárás, saját egészségi állapota megromlott. Továbbá a vele szemben lefolytatott büntetőeljárás közvetlen vagyoni károkat is okozott számára.
- [12] Az I. rendű alperes kifogásolta, hogy az indítványozó konkrétan nem jelölte meg: pontosan mikor, milyen körülmények között tett a törvényes képviselője olyan nyilatkozatot, amellyel az indítványozó személyiségi jogát sértette volna. Továbbá hivatkozása szerint az I. rendű alperesnek a jogszabályok alapján feljelentési kötelezettsége volt. Kifejtette, az indítványozó megszegte a gazdálkodásra vonatkozó szabályokat, ezt az ügyben eljáró összes büntetőbíróság megállapította. Míg a másodfokú eljárásban felvett tanúvallomás alapján állapította meg a büntetőbíróság, hogy nem merült fel vagyoni hátrány. Ugyanakkor állítása szerint az nem vitatható, hogy az ÁSZ 2014-es jelentése megállapította: önköltségi ár alatt történt a beutalók kiállítás. Hivatkozása szerint az üdülővendégek az üdülőhasználati díj megfizetésével nem váltak jogosulttá a vitorláhajó használatára. Érvelésében kifejtette, a feljelentő a legritkább esetben vonható polgári jogilag felelősségre, továbbá az I. rendű alperes kötelezettsége az általa felderíthető és észlelhető objektív tények megállapítására terjed ki, az pedig ilyen módon ellenőrizhető, hogy az indítványozó megszegte a gazdálkodás rendjére vonatkozó szabályokat. A II. rendű alperes ellenkérelmében előadta, hogy önmagában nem vezet a nyomozóhatóság, illetve az ügyészség polgári jogi felelősségéhez, ha a vádlottat a bíróság utólag felmenti. Az ügyészség nem adott ki MTI közleményt, továbbá nem állapítható meg az ügyészség részéről kirívóan súlyos mérlegelési hiba, vagy eljárási szabályszegés, amely a személyiségi jogsértést megalapozná.
- [13] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította. Indokolásában kiemelte, hogy az indítványozó keresete szerint az volt (a felperes) számára a legsérelmesebb, hogy az I. rendű alperes feljelentést tett ellene, a II. rendű alperes pedig megindította a büntetőeljárást annak ellenére, hogy nyilvánvalóan nem követte el a bűncselekményt. Az (alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló) elsőfokú ítélet tényállása megállapította, hogy a megyei bíróság kikötőbérleti díjra vonatkozó kötelezettségvállalása az államháztartás működési rendjéről szóló 217/1998. Korm. rendelet 138. § (3) bekezdésébe, valamint az azt felváltó, az államháztartás működési rendjéről szóló 292/2009. Korm. rendelet 80. § (2) bekezdésébe ütközött. Az I. rendű alperest a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény 171. § (2) bekezdése alapján feljelentési kötelezettség terhelte, a II. rendű alperesnek pedig nyomozó hatóságként és vádképviselői szervként alapvető feladata a feljelentés esetén a nyomozás lefolytatása és a vádemelés, a vádképviselő. Kiemelte továbbá, hogy e kötelezettségüket abban az esetben gyakorolhatják visszaélészerűen, ha nyilvánvalóan megalapozatlanul tesznek feljelentést, folytatnak le büntetőeljárást, ezért azt kellett vizsgálnia, hogy az alperesek kellő körültekintéssel jártak-e el a perbeli esetben. Hangsúlyozta továbbá, hogy a jogorvoslati fórumként eljáró büntetőbíróságok az indítványozó felmentéséről határoztak, azt azonban valamennyien megállapították, hogy az indítványozó megszegte a gazdálkodás rendjét. Az volt az első fokon eljáró és a felsőbb büntetőbíróságok álláspontja közötti különbség, hogy az utóbbiak a fellebbezési eljárásban tett tanúvallomások alapján azt állapították meg, hogy nem érte vagyoni hátrány

- a megyei bíróságot. Kiemelte, hogy a polgári perben annak van jelentősége, hogy a feljelentés megtételekor, a vádemeléskor tudhattak-e erről a körülményről az alperesek, illetve megállapítható-e az, hogy kellő körülmények mellett meg kellett volna bizonyosodniuk a vagyoni hátrány beálltáról, vagy annak hiányáról.
- [14] Az ítélet indokolása azt is hangsúlyozta, hogy a feljelentő magatartása felróhatóságának megítélése során átlagos esetekben nem várható el a kiemelkedő jogi ismeret, azonban az I. rendű alperes munkaszervezetében tapasztalt büntetőbírák, volt bírósági elnökök dolgoznak, így a vele szemben támasztott elvárás nem általános, hanem a büntető jogot szintén a legmagasabb színvonalon alkalmazandó II. rendű alperesével azonos. Az elsőfokú bíróság indokolása hangsúlyozta, hogy a hűtlen kezelés tényállásának lényeges eleme a vagyoni hátrány. A büntetőeljárás iratai alapján azt állapította meg, hogy az I. rendű alperes anélkül tett feljelentést, a II. rendű alperes pedig anélkül emelt vádat, hogy vizsgálta volna azt, hogy az üdülő használata, illetőleg gazdálkodása során vagyoni hátrányt okozott-e az indítványozó a megyei bíróságnak, azaz, hogy a kikötőbérleti díjat a bíróság költségvetése terhére fizette-e ki.
- [15] Álláspontja szerint könnyűszerrel megállapítható lett volna az üdülő gazdálkodására vonatkozó adatokból a vagyoni hátrány fennállta, erre azonban nem került sor. Ugyanakkor azt is kifejtette, bár ez alapján úgy tűnhetne, hogy mulasztottak az alperesek, azonban érvelése szerint a büntetőeljárásban a feljelentő, a sértett, a nyomozó és a vádló mellett ugyanolyan fontos szerepet tölt be a gyanúsított és a védő is, akik szintén nem kérték az üdülő gazdálkodására vonatkozó bizonylatok alapján a vagyoni hátrány vizsgálatát, holott a büntetőeljárásban az indítványozót elismert védőügyvéd képviselte, továbbá olyan személy, aki korábban szintén bírósági elnök volt. Mindezek alapján megállapította, hogy az alperesek mulasztása nem tekinthető felróhatónak. Ezt megalapozóan vizsgálta az alperesek magatartása és az indítványozót ért okozati összefüggést is. Ennek során megállapította, hogy az indítványozó egyértelműen megszegte a gazdálkodás rendjére vonatkozó szabályokat, így a Be. 171. § rendelkezésére is tekintettel, nyilvánvalóan nem merülhetett volna fel a további vizsgálat elmaradása. Az alpereseknek még a feljelentés megtétele és a vádemelés előtt vizsgálniuk kellett volna az üdülő gazdálkodását, ezt bizonylatok, elszámolások vizsgálatával kellett volna megtenniük. Valószínűsíthető, hogy e körben ugyanarra az eredményre kellett volna jutniuk, mint az üdülő gazdálkodását 2014-ben vizsgáló ÁSZ-nak, amely azt állapította meg, hogy az üdülő költsége körében kizárólag a dologi kiadásokat vették figyelembe, az összes költséget nem, így veszteséges volt az üdülő üzemeltetése.
- [16] Az elsőfokú ítélet indokolása szerint az indítványozó nem bizonyította, hogy 2012 júliusában összbírói értekezletet tartottak volna a Szegedi Törvényszéken (megjegyzés: így szerepel az elsőfokú ítélet 8. oldalán, míg a 4. oldalon ítélőtáblát említ). Maga az indítványozó is azt állította, hogy az I. rendű alperes akkori törvényes képviselője a 2012 szeptemberében Kehidakustányban tartott elnöki értekezleten a nevének említése nélkül hozta szóba a kikötőbérleti díjnak az ügyét, mint a szabálytalan gazdálkodás példáját. Az elsőfokú ítélet szerint az indítványozó nem indokolta meg, hogy mi alapján lehetne azt ésszerűen feltételezni, hogy a bírósági elnökök nem képesek megkülönböztetni az egyszerű gazdálkodási szabálytalanságot a bűncselekmény elkövetésétől. Megállapította továbbá, hogy az indítványozó még konkrét kereseti tényelőadást sem tett abban a körben, hogy az alperesek mikor, milyen alkalommal fordultak az ország nyilvánosságához az üggyel kapcsolatban, illetve ez milyen okból minősülne személyiségi jogsértő magatartásnak. Az ítélet indokolása a nem vagyoni kártérítés mértékével összefüggésben rögzítette, hogy az indítványozó erre nézve nem ajánlott fel bizonyítást. Erre vonatkozóan azt is kiemelte, hogy az a jogalap megalapozatlanságán túlmenően a mértékének a bizonytalansága miatt is alaptalan. Míg a vagyoni károk körében eseti döntésekre hivatkozással rámutatott, hogy a büntetőeljárásban felmerült eljárási költségeket a büntetőeljárásban kell érvényesíteni. A polgári perben eljáró bíróságnak nincs hatásköre a bűnügyi költség megállapítására.
- [17] Az elsőfokú ítélettel szemben az indítványozó mint felperes fellebbezéssel élt, kérve annak megváltoztatását és kereseti kérelmének való helyt adó döntés meghozatalát, valamint az alperesek perkötségben való marasztalását. Az indítványozó fellebbezésének indokolása szerint bizonyította, hogy az I. rendű alperes a vele szemben kezdeményezett, majd a II. rendű alperes által rendkívüli perorvoslat révén is erőltetett büntetőeljárás, valamint az I. rendű alperesnek ezt megelőzően a büntetőeljáráshoz kapcsolódó, a II. rendű alperesnek pedig az eljárás során tanúsított peren kívüli rosszhiszemű magatartása súlyosan megsértette a személyiségi jogait. A felmentő döntések ténye mellett az eljáró bíróságok nyilvánvalóvá tették, hogy már az ügy megindulásakor sem merült fel, nem is merülhetett fel a bűncselekmény gyanúja. Nézete szerint azon bűncselekménynek, amellyel vádolták, a törvény szerinti konjunktív elemei már az ügy megindulásakor sem álltak fenn egyetlen egy feltétel terén sem. Azaz nem arról volt szó, hogy a vizsgálat megindulásakor létezett valós indok, amelyet nem sikerült bizonyítani, hanem ilyen indok nem is létezett. Utalt továbbá arra, hogy az elsőfokú bíróság az eseményeket nem

folyamatában és együttes hatásában vizsgálta, ezáltal az ítélete megalapozatlanná vált. Álláspontja szerint az I. rendű alperes már jóval a feljelentés megtétele előtt a nagy nyilvánosság és a széleskörű szakmai nyilvánosság előtt is a valóság lényeges elemeit nélkülöző közlést fogalmazott meg megtörtént tényként, amiről tudnia kellett, hogy tényszerűen nem igaz. És nem is állt rendelkezésre bizonyíték.

- [18] Az indítványozó előadta, hogy a sajtóanyagokról csatolta a cikkeket, az értekezlet tényéről jegyzőkönyv, továbbá az ott elhangzottakról tanúvallomás állt rendelkezésre. Állította, hogy vele szemben lejárató kampány folyamatosan ébren volt tartva, akkor is, amikor ezzel ellentétes bizonyíték merült fel. Az I. rendű alperes terhére felróható, hogy nem tájékozódott nyilatkozata és feljelentése megtételekor a magatartása valós tartalmáról. Ennek során olyan lényeges tényre nem tért ki, hogy a vélt szabálytalanság egyáltalán nem a bíróság alaptevékenységét szolgáló költségvetést, hanem az egyébként minden jelentés szerint nyereséges üdülési tevékenységet felölelő elkülönült költségvetést érintette. Nézete szerint az is a való tény elferdítése, ha a tények csoportosításából lényeges körülmények kimaradnak vagy vélelmezett szabályszegést bűncselekményként aposztrofálnak. A tevékenységére vonatkozó megszeghető szabály nem volt, számlával igazoltan, engedéllyel járt el, miközben saját személyes anyagi javait, munkaerejét és idejét áldozta éveken át a kikötőbérletnél nagyságrendekkel magasabb értékben. Továbbá álláspontja szerint téves az elsőfokú ítéletnek az álláspontja, hogy az indítványozó nem kapott az OIT részéről engedélyt, mivel erről írásban nem rendelkezett, ugyanis ezt az OITH akkori vezetőjének a büntetőügyben tett vallomása cáfolta.
- [19] Az indítványozó előadta továbbá, hogy a II. rendű alperes a vádirat benyújtásakor olyan MTI közleményt adott ki, amely minden ténybeli és jogalapot nélkülöző a vádon túlmenő állításokat fogalmazott meg. Nem esett azonban szó arról, hogy a felelősségének a vizsgálata nem is kötődik a bíróság alaptevékenységéhez, továbbá hogy valójában kár nem keletkezett és a közlemény azt tartalmazta a vádtól eltérően, hogy mintegy kilenc évnyi magatartás miatt vádolták meg bűncselekmény elkövetésével. A vádhoz képest is alaptalan sajtónyilatkozatra 2014 novemberében két sajtótermékben is sor került.
- [20] Az indítványozó hivatkozása szerint a II. rendű alperes nagy nyilvánosság előtt közzétett, nem valós tényekre épülő nyilatkozatai a jóhírnevét súlyosan sértő következménnyel jártak, és ekkortól elvesztette az őt addig körülvevő társadalmi presztízsét. Hivatkozott többek között arra is, hogy a II. rendű alperes még a jogerős döntést követően is a felelősségre vonását szorgalmazta. A büntetőeljárás alapja olyan mértékig és nyilvánvalóan hiányzott, hogy a II. rendű alperes közjogi státuszát, alkotmányos felelősségét is figyelembe véve, elfogadhatatlan az elsőfokú bíróság ítéletének azon megállapítása, hogy a II. rendű alperes nem követett el kirívóan súlyos mérlegelési hibát. Álláspontja szerint nem logikus az elsőfokú bíróságnak a nem vagyoni kár körében előadott okfejtése. Köztudomású tény, állította az indítványozó, hogy a büntetőeljárás és annak híresztelése, az erről szóló sajtóközlemények ténye negatívan befolyásolja az érintett személy megítélését, köztudomású tényeket pedig a polgári eljárásban sem kell bizonyítani. Az őt ért jóhírnevén, becsületén, emberi méltóságán esett sérelme az átlagot messze meghaladó nem vagyoni kártérítésre jogosítja. Nézete szerint téves az az ítéleti hivatkozás, hogy a kár bizonyítása körében a közreműködést megtagadta, a bíróságtól ugyanis idézést nem kapott és személyes közreműködésre nem kötelezték. Az indítványozó a fellebbezést követően beadványt nyújtott be, melyben előadta, hogy a másodfokú eljárás alatt szerzett tudomást arról, hogy az ellene lefolytatott büntetőeljárás széles körben ismert volt, melyre nézve Facebook bejegyzést csatolt.
- [21] Az I. rendű alperes a fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását és az indítványozó perköltségben való marasztalását kérte. Álláspontja szerint az adott helyzetben elvárható legnagyobb gondossággal járt el a feljelentés megtételekor, mely során a Be. 171. § (2) bekezdése szerinti kötelezettségét teljesítette. Utalt továbbá arra, hogy a feljelentés megtételét belső vizsgálat előzte meg, amelynek tényéről és eredményéről az indítványozó is tudomással bírt. Ugyanakkor a feljelentés megtételekor kizárólag azt tudta, hogy a megyei bíróság költségvetése terhére került sor az indítványozó tulajdonában lévő vitorláshajó kikötőbérleti díjának megfizetésére. A feljelentés megtételekor nem tudta, hogy a kikötőbérleti díj az üdülőhasználati díjba esetlegesen beszámításra került, arra csupán a feljelentés után négy évvel, a büntetőügyben tartott másodfokú tárgyaláson történt először hivatkozás. Kifejtette továbbá, hogy a büntetőbíróságok megállapították a szabályszegést, ezért alappal vont le következtetést a hűtlen kezelés gyanújára. Az I. rendű alperes utalt arra, hogy az indítványozó nem bizonyította, hogy Szegeden a korábbi elnöke milyen nyilatkozatot tett. Míg a Kehidakustányban megtartott értekezlettel kapcsolatosan a tanúvallomás nem bizonyítja, hogy a korábbi elnöke az indítványozó személyhez fűződő jogait sértő nyilatkozatot tett volna. A korábbi elnök tényszerűen, értékítélet megfogalmazása, véleménynyilvánítás nélkül kizárólag a problémáról beszélt az igazgatási vezetők előtt.

Véleménye szerint az indítványozó a nem vagyoni kártérítés körében a hátrányra nézve bizonyítási indítványt nem terjesztett elő.

- [22] A II. rendű alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte, miután az álláspontja szerint megfelel a vonatkozó jogszabályoknak és a kialakult bírói gyakorlatnak. Vitatta a keresetben szereplő állításokat, sem a nyomozás elrendelésekor, sem a vádemeléskor, sem a büntetőeljárás egyik szakaszában sem bocsájtott ki sajtóközleményt, az indítványozó ezen állítása nézete szerint téves. A nem vagyoni kártérítés vonatkozásában előadta, hogy azt az indítványozó csak általánosságban állította, így azt az elsőfokú bíróságnak nem állt módjában feltárni.
- [23] A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú ítéletet helybenhagyta: megállapította, hogy az elsőfokú bíróság döntése helytálló, azonban annak jogi indokolását csak részben osztotta. Az indítványozó által állított, az I. rendű alperes részéről a feljelentés megtételével történt személyhez fűződő jog megsértésével összefüggésben hangsúlyozta, hogy az állandó bírói gyakorlat szerint önmagában a büntetőeljárás kezdeményezése nem sért személyiségi jogot, még akkor sem, ha a megindított eljárás nem vezet az eljárás alá vont személy büntetőjogi felelősségre vonásához. Kiemelte továbbá, hogy a feljelentés megtétele kizárólag akkor eredményezheti a személyiségi jog megsértésének megállapítását, ha a feljelentő joggal való visszaélést valósít meg, nyilvánvalóan alaptalanul, jobb tudomása ellenére, rosszhiszeműen kezdeményezi az eljárást, vagy ha a feljelentésben indokolatlanul sértő, bántó, megalázó kijelentéseket használ.
- [24] A perbeli eset vizsgálatát követően ugyanakkor azt állapította meg, hogy a fenti feltételek nem álltak fenn. Az ítéltábla ítélete indokolása szerint a feljelentés olyan ténybeli adatokon alapult, melyek valóságát maga az indítványozó is elismerte, a feljelentés számításokat tartalmazott évenkénti bontásban a megfizetett kikötőbérleti díjról, továbbá ahhoz csatolásra került az I. rendű alperes jelentése, amely a szabálytalanságokat feltárta. Megállapította továbbá, hogy az I. rendű alperes elnökét a Be. 171. § (2) bekezdése alapján feljelentési kötelezettség is terhelte. Utalt továbbá arra is, hogy a büntetőbíróságok tényként állapították meg a saját tulajdonú hajója kikötőbérleti díja kifizetésének elrendelése okán az indítványozói szabályszegést. Mindezekre tekintettel az indokolás szerint nem állapítható meg az, hogy a feljelentés teljes mértékben megalapozatlan volt. Ezzel ellentétben azt, hogy az nem tekinthető nyilvánvalóan alaptalannak, alátámasztja az ítéltáblai ítélet szerint, hogy a nyomozás elrendelésre került, majd vádemelés történt, ezt követően az elsőfokú büntetőbíróság megállapította a felperes büntetőjogi felelősségét és csak a későbbiekben, a jogorvoslati fórumokon került sor az indítványozó felmentésére.
- [25] Megállapította továbbá, hogy nem merült fel adat arra vonatkozóan, hogy az I. rendű alperes jobb tudomása ellenére valótlan állításokat tett volna a per során. Azt viszont – az elsőfokú bíróság ítéletével ellentétben –, hogy a feljelentés megtételekor milyen szakemberek álltak az I. rendű alperes rendelkezésére, illetve mennyiben volt elvárható tőlük annak mérlegelése, hogy fennálltak-e a büntetőjogi felelősségre vonás feltételei, illetve megvalósultak-e a bűncselekmény tényállási elemei, nem tekintette relevánsnak, utalva arra, hogy ennek tisztázása a nyomozóhatóság és a büntetőbíróság feladata. Az ítélet indokolása azt is megállapította, hogy a feljelentés tartalma, megfogalmazási módja nem volt sértő, annak indokát az I. rendű alperes a feljelentésben tényadatokkal támasztotta alá.
- [26] Az ún. szegedi értekezlettel kapcsolatosan kifejtette, hogy az indítványozó erre nézve nem tett kellően pontos előadást, továbbá nem bizonyította, hogy ebben az időpontban az általa állított vezetői értekezlet megtartására került. Továbbá az elsőfokú bíróság felhívása ellenére azt sem bizonyította, hogy azon az értekezleten jogsértő közlés hangzott volna el. Míg a kehidakustányi vezetői értekezlettel kapcsolatosan rendelkezésre álltak jegyzőkönyvek, továbbá tanúvallomás, amely szerint az I. rendű alperes korábbi elnöke tényszerűen nyilatkozott az ügygel kapcsolatosan. Az ítéltábla hangsúlyozta, hogy nem minősül jogsértőnek, ha az I. rendű alperes korábbi elnöke – az érintett személyét beazonosítható módon – közli a bírósági vezetőkkel a szabályszegés tényét, amely tájékoztatás során sértő vélemény kifejezésére nem került sor, és az ezzel ellentétes indítványozói állítást tanú vallomása cáfolta.
- [27] A Fővárosi Ítéltábla a II. rendű alperessel szemben előterjesztett kereset vonatkozásában, mely szerint (a 2014. augusztus 29. napján kelt) hűtlen kezelés miatti vádirattal megvalósuló vádemelés az indítványozó jóhírnevét megsértette, az alábbiakat állapította meg. Utalt arra, hogy a büntetőeljárás során a vádemelés abban az esetben lehet személyiségi jogsértő, ha a hatóság nyilvánvalóan alaptalanul emel vádat, hatáskörével visszaélve, rendeltetésellenesen jár el. Kifejtette, hogy a II. rendű alperes úgy járt el, ahogy az adott helyzetben a Be. rendelkezései alapján tőle elvárható, a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján emelt vádat. Nem írható a terhére az, hogy a másodfokú bírósági eljárás eredményeként az nyert megállapítást, hogy nem volt vagyoni hátrány,

mert a hajóbérleti díjat előre kalkulálták az üdülővendégek által fizetendő üdülőhasználati díjba, és az fedezte az üdülő üzemeltetésének valamennyi költségét. Megállapította továbbá, hogy a II. rendű alperes részéről kirívó jogalkalmazási tévedés nem volt megállapítható. Az ügyészségnek a szakszerű vádemelés a feladata, nem pedig a bűnösségről kell meggyőződnie, az a bíróság feladata. Kifejtette, hogy akkor felróható a vádemelés, ha arra úgy kerül sor, ha a vádhatóság meg van győződve arról, hogy a cselekmény nem bűncselekmény, vagy azt nem a terhelt követte el. Felróható továbbá, ha azért nem értékeli a bűncselekmény hiányát, mert a kellő szakmai körütekintést elmulasztották.

- [28] A jogerős ítélet megállapította, hogy az adott ügyben az említett körülmények nem merültek fel, mivel a másodfokú eljárásban került sor annak feltárására, hogy milyen okokból nem következett be vagyoni hátrány. Nem történt olyan súlyos kirívó jogsértés, ami a felelősség megállapításához vezetett volna. Utalt arra, hogy a büntetőbírók is rögzítették, hogy az indítványozó a gazdálkodás körében jogszabálysértő magatartást tanúsított, megszegve a vonatkozó Korm.rendelet rendelkezéseit. Ugyanakkor az sem nyert igazolást, hogy a vádemelésre nem a rendelkezésre álló adatok, az indítványozó ténybeli beismerése alapján, nem a szakmai meggyőződése nyomán, hanem egyéb prekonceptió nyomán került volna sor. Hivatkozása szerint az, hogy a másodfokú bíróság döntését követően a II. rendű alperes az eljárás folytatását kívánta, nem tekinthető jogsértő magatartásnak, mivel a büntetőügy irataiból megállapítható, hogy eltérő volt a szakmai álláspontja a büntetőbírókhoz képest. Míg a sajtószervek felé nyújtott tájékoztatás körében a rendelkezésre álló bizonyítékok alapján azt állapította meg, hogy a feljelentésről tájékoztatta a II. rendű alperes a sajtót, ennek során a feljelentésben foglaltakat elismerte, a feljelentésben kilenc évnyi időszak szerepelt, továbbá a nyomozás is kilenc évnyi gazdálkodás vizsgálatára terjedt ki, majd később, 2014. május 30-án került sor a büntetőeljárás részbeni megszüntetésére elévülés miatt. Egyéb olyan, a sajtónak címzett II. rendű alperesi közlemény létét, amelyre az indítványozó hivatkozott, nem bizonyított, annak ellenére, hogy erre az elsőfokú bíróság végzéssel felhívta annak szükségességére. Mindezek alapján a Fővárosi Ítélet tábla az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét helybenhagyta.
- [29] Az indítványozó a Fővárosi Ítélet tábla 2. Pf.20.407/2020/6/II. számú ítéletével, valamint az ezzel helyben hagyott, a Fővárosi Törvényszék 28.P.20.826/2020/2-I. számú ítéletével szemben az az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, az említett bírósági határozatok alaptörvény-ellenessége megállapítását és megsemmisítését kérve. Nézete szerint a kifogásolt jogerős bírói döntés és az annak alapjául szolgáló elsőfokú ítélet az Alaptörvény II. cikkében rögzített emberi méltósághoz való joga, továbbá a VI. cikk (1) bekezdése szerinti jóhírnév védelméhez való joga, továbbá a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való joga sérelmét eredményezte, ezen belül annak részelemeként a független és pártatlan bíróság által lefolytatott nyilvános tárgyaláshoz, az ésszerű határidőn belüli határozat meghozatalához való joga, továbbá a hatékony bírói jogvédelemhez való joga és az indokolási kötelezettség követelményének a sérelmét állítva.
- [30] Az indítvány az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz befogadhatósági feltételei fennállása és az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló tényállás részletes ismertetése mellett kiemelte, hogy nézete szerint a büntető bíróságok döntéseinek a bűncselekmény hiányát megállapító felmentő rendelkezése ténye mellett az is releváns, hogy az eljáró bíróságok nyilvánvalóvá tették, már az ügy megindulásakor sem merült fel, nem is merülhetett fel bűncselekmény gyanúja, mert a bűncselekmény konjunktív törvényi tényállási elemeiből már az ügy megindulásakor sem állt fent egyetlen egy sem. Nézete szerint annak felismerése, hogy a bűncselekményi definíció három konjunktív eleme (az idegen vagyon kezelésével történő megbízás, a kezelési kötelezettség szándékos megszegése és ennek következtében előálló vagyoni hátrány) a tettes magatartásában jelen van-e, semmiféle nehézséget nem okozhat senki számára. Míg az okozati összefüggés hiánya mint negyedik tényállási elem pedig azt jelenti, hogy a bűncselekmény nem valósult meg.
- [31] Az indítvány érvelése szerint az indítványozó által elszenvedett (a személyiségi jogi perben részletezett) sérelmeket a többszörösen felmentő ítéletek nem tették semmissé, az indítványozót ért társadalmi és egészségében okozott károkat nem enyhítették, a koholt vádak alapján történő meghurcolását semmilyen körben nem eliminálták. A személyiségi jogok megsértése címén indított keresetet elutasító ítéletek – nézete szerint – azon túl, hogy szemben állnak az állandó bírói gyakorlattal, amely szerint a nyilvánvalóan alaptalan büntetőeljárások során elszenvedett indokolatlan joghátrányok a sérelmet szenvedett felet a jogsérelem megállapítása mellett jóvátételre jogosítják, érvelése szerint egyben alaptörvény-ellenesek is. Hivatkozott arra, hogy a támadott ítéletekben – szemben az irányadó bírói gyakorlattal – a bíróság nem volt hajlandó a nyilvánvaló alaptalanság tényének a vizsgálatára. (Abból a téves premisszából kiindulva, hogy miután a büntetőeljárás törvényesen folyt, az indítványozó nem szenvedhetett el személyiségi jogsérelmet.)

- [32] Nézete szerint ezzel a polgári ügyben eljáró bíróság megtagadta a személyiségi jogi jogsértés megvizsgálását. Ugyanakkor előadása szerint épp a polgári eljárás során eljáró bíróság fogott a büntető ítéletek tartalmi felülvizsgálatába, amikor az ítéletében azt kommentálta, hogy milyen felismerhető vagy nem felismerhető „szabályszegés” indokolta az indítványozóval szemben az alperesi magatartásokat, túllépve ezzel a hatáskörét és felülbírlva a büntetőeljárás eredményét. Álláspontja szerint az ügyben eljáró bíróságok olyan irányú vizsgálata, hogy az érintett személy megvalósított-e bármiféle szabályszegést, vagy követett-e el már életében bármilyen szabályszegést stb. az ügy szempontjából relevanciával nem bírtak. Nézete szerint ezzel a bíróságok mentségeket kerestek a perbeli alperesek rosszhiszemű magatartására, lényegében újraértékelték a büntetőeljárás adatait, az alperesek által végzett egyes percselekményeket, továbbá az alpereseknek a sérelmezett, a büntető peren kívüli, de azzal szoros összefüggésben lévő, személyiségi jogot szintén sértő megnyilvánulásait. Utalt az Alkotmánybíróság azon határozataira, amelyek kimondták, hogy az állam büntető hatalma nem lehet korlátlan, az korlátozott közhatalmi jogosítvány. Hivatkozása szerint, miután közjogilag felelőtlen szervezetek nincsenek Magyarországon, ezért sem a bíróság, sem a bírósági igazgatási szervezet, sem az ügyészség nem mentesülhet a felelősség alól az alaptalanul, kellő körültekintés nélkül kezdeményezett, folytatott, elhúzódó eljárásokért, vagy ha nem tesz eleget intézményvédelmi kötelezettségének.
- [33] Utalt az Alkotmánybíróság vonatkozó gyakorlatára, mely értelmében az emberi méltóság az általános személyiségi jog alaptörvényi meghatározása és a nevesített személyiségi jogok forrása, továbbá szintén az alkotmánybírósági gyakorlat alapján megjelölte, hogy abból mely különös személyiségi jogok vezethetők le. Hangsúlyozta, hogy az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése a II. cikkhez szorosan kapcsolódva (azzal összhangban) átfogóan védi a magánszférát, a magán- és családi életet, valamint az egyénről, életéről, helyzetéről alkotott szűkebb és tágabb társadalmi képet: a jó hírnevét, ami az indokolatlan, szükségtelen, és aránytalan korlátozásokat (is) kizárja. Azt is kifejtette, hogy nyilvánvalóan van annak emberi méltóságot, jóhírnevet, becsületet, tisztességet sértő volta, ha valakivel szemben minden alap nélkül folyik át nem gondolt súlyos büntetőeljárás. Továbbá minden büntetőeljárásról elmondható, hogy az a magánszférába való intruzív beavatkozás, abban terheltként részt venni súlyos hátrány. Maga a gyanúsítás híre önmagában is számos hátrány forrása, ami fokozható széles körű hírveréssel. A terhelt büntetőeljárás belüli túrési kötelezettsége nem jelent jogról való lemondást, különösen nem értelmezhető a személyiségi jog megsértéséhez való hozzájárulásként. Valójában egy alaptalanul lefolytatott és huzamos időn át tartó, az internet örökös nyilvánossága mellett folyó büntetőeljárás alig, vagy nem orvosolható sérelmeket okoz, amit önmagában a felmentő ítélet nem kompenzál. Álláspontja szerint a per alperesei részéről az ügy körüli hírverésnek, nem volt semmiféle racionális indoka, az alpereseknek tudniuk kellett, hogy ez „áreljárás” és szó sincs bűncselekményről. Ugyanakkor esetében három büntetőbírósági ítélet igazolja, hogy az indítványozó magatartásából minden olyan ténybeli és jogi elem hiányzott, ami a feljelentésére, és vele szemben az eljárás indokolatlan lefolytatására, továbbá még a vádhoz képest is alaptalan sajtónyilatkozatokra okot adott volna. Ezért hivatkozása szerint a perbeli alperesek magatartása kirívóan okszerűtlen volt, ami így különösen alkalmas volt az indítványozó mint felperes jóhírnevének, becsületének megsértésére. Kifejtette, Magyarországon elsőként Vuchetich Mátyás foglalta össze a büntetőeljárás és a sérülésének, a jelen ügyben az indítványozóra vonatkozó összefüggéseit, amely minden tisztességes eljárásnak azóta is sajátja.
- [34] Kifejtette továbbá, hogy az indítványozó közszereplői minősége a kényszernyugdíjazásával megszűnt. Ugyanakkor a közszereplői státus sem jelenti azt, hogy ilyen minőségében az indítványozónak másokhoz képest is „kirívóan súlyosan érintő”, megalapozatlan büntetőjogi felelősségre vonását célzó feljelentés, vád nyilvános vitatását is el kellett volna viselnie. Utalt a vonatkozó alkotmánybírósági határozatokra, illetve az Alkotmánybíróság erre vonatkozó gyakorlatára, amely kiemelte, hogy a véleménynyilvánítás jogának kitüntetett szerepe nem vezethet arra, hogy ez a jog az élethez, emberi méltósághoz hasonlóan korlátozhatatlan lenne. Azt viszont a közszereplők esetében sem mondta ki az Alkotmánybíróság, hogy a nyilvánvalóan alaptalan, valótlan híresztelések, becsületüket, jóhírnevüket súlyosan sértő tényállítások közlése is következmények nélküli. A véleménynyilvánítás jogának kitüntetett szerepe ugyanakkor nem vezethet arra, hogy ez a jog az élethez, emberi méltósághoz, való joghoz hasonlóan korlátozhatatlan lenne. Hivatkozott a 7/2014. (III. 7.) AB határozatban, valamint a 13/2014. (IV. 18.) AB határozatban foglaltakra, amelyek a nem támogatott véleménynyilvánítás kategóriájába soroltan külön foglalkoznak azokkal az esetekkel, amikor a tényállítások „eredője” kifejezetten tudatában van a tényállítás valótlanságának, vagy foglalkozása, hivatása szabályai szerint elvárható lett volna tőle a tények valóságának vizsgálata, de a véleménynyilvánítási alapjog felelős gyakorlásával összefüggő kötelezettségeit el-

mulasztotta. Azt is kifejtette, hogy ezekkel a kérdésekkel a bíróság a támadott ítéletében nem is foglalkozott, noha a sajtónyilatkozatok tartalma és kifogásolása szintén a kereset részét képezte.

- [35] Kiemelte, hogy az állandó bírói gyakorlat szerint a büntetőeljárás folyamatban léte alatt is személyiségi jogot sértő magatartás a valóságnak nem megfelelő tájékoztatás, a vádirat tartalmának vagy a bírósági eljárás tartalmának az elferdítése, mely követelmény fokozottan terheli a bírói szervezet vezetőjét és az ügyszéset. Utalt továbbá arra, hogy éppen a bírókat érintően a közszereplők körének tűrési kötelezettségét egyébként szélesre táró 7/2014. (III. 7.) AB határozat is tartalmazza, hogy a jogállami működéshez elengedhetetlen közbizalmat, a bírák személyét ért alaptalan szélsőséges támadások áshatják alá, ilyen esetekre vonatkozóan a személyiségi védelem felerősödik. Hivatkozása szerint az eljáró szervek felróhatósága (miután egyik alperes sem úgy járt el, ahogy alkotmányos helyzete megkívánta volna) független a jó- vagy rosszhiszeműségtől és a sérelmet szenvedett felet nem terheli a joghátrány bizonyítása. Azt is kifejtette, hogy a 34/1992. (VI. 1.) AB határozat nyomán a bírói gyakorlatban egyértelművé vált az is, hogy a jogsértés megvalósulása önmagában olyan hátrány, amit kompenzálni kell. Ezért álláspontja szerint alkotmányjogilag és jogilag is téves a kereset ezen részére, az alperesek „szükségképpen felelőtlenségére” vonatkozó bírói érvelés, továbbá az okfejtések részben szembe mennek a 2/2002. számú BJE határozatokban foglaltakkal.
- [36] A 3305/2017. (XI. 24.) AB határozat rámutatott arra, hogy az Alaptörvény az Alkotmánybíróság új, alaptörvényi szintű feladataként határozza meg a bírói döntések Alaptörvénnyel való összhangjának a vizsgálatát. Utalt továbbá a 7/2013. (III. 1.) AB határozatban foglaltakra, amely szerint az Alaptörvényben megfogalmazott tisztességes eljárás alkotmányos követelményrendszerének elemei a magyar jogrendben immáron egy olyan alkotmányos mércét jelentenek, amely a jogszabályi környezetben túl az egyedi ügyben hozott bírói döntések megítéléséhez is alapul szolgálnak. Idézte az Alkotmánybíróság arra vonatkozó gyakorlatát, amely szerint mindaddig tartózkodik a törvényértelmezés és szakjogi kérdésekben való állásfoglalástól, amíg a jogalkalmazói jogértelmezés közvetlenül nem befolyásolja valamely alapjog gyakorolhatóságát és tényleges érvényesülését. Ha azonban arra a következtetésre jut, hogy a bíróság az előtte fekvő, jogilag releváns ügy alapjogi érintettségére tekintet nélkül járt el, és az általa kialakított jogértelmezés nem áll összhangban e jog alkotmányos tartalmával, akkor megállapítja a bírói döntés alaptörvény-ellenességét. Nézete szerint azonban az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes eljáráshoz való jog lényegi tartalmát érintő körülmények teljesülésének vizsgálata, és a jogszabályi környezet alkotmányjogilag aggályos tartalma alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésnek minősülnek.
- [37] A tisztességes (valójában bírói) eljáráshoz való jog alkotmányjogi határozatok alapján történő tartalmi fejlődésének bemutatását követően annak tartalma: az Alaptörvény által nevesített: a független, pártatlan bírósághoz való jog, a nyilvános tárgyaláshoz, az észszerű időn belüli elbíráláshoz való jog, továbbá az Alkotmánybíróság és az Emberi Jogok Európai Bírósága által külön nevesített és vizsgált fegyverek egyenlőségéhez való jog, az iratokhoz való hozzáférés, azok teljes körű megismerésének joga, az indokoláshoz való jog, az eljárási cselekményen való kompetens részvételhez való jog stb. Továbbá vannak olyan, a jogállamisággal szoros összefüggésben álló, külön nem nevesített jogok, amelyek az igazság, kiderítésének, szolgálatában álló szabad bizonyítás rendszeréhez kapcsolódó eljárási elemekkel kapcsolatosak.
- [38] Az indítványozó álláspontja szerint több szinten sérült a hatékony bírói jogvédelemhez való joga. Ugyanis az elszenvedett alaptalan büntetőeljárás következményeinek a kompenzálására szolgáló (a jogszabály szintjén arra alkalmas és a bírói gyakorlatban más esetekben működő) a személyiségi jogainak megsértése miatt indított eljárás csupán formailag elégítette ki a bírósághoz fordulás tényleges lehetőségét, hatékony bírói jogvédelmet nem biztosított, továbbá a bíróság megsértette az indokolási kötelezettség követelményét is. A kifogásolt ítéleteket meghozó bíróságok nem az alperesek felelősségét, továbbá nem a jogsértés tényét vizsgálták, hanem a büntetőbírói határozatok kritikájába fogtak. Annak vizsgálata és elbírálása lényegében meg sem történt, hogy az indítványozó személyiségi jogait egy alaptalan, majd hat évig tartó, érdemi bizonyítékkal kezdettől fogva nem rendelkező büntetőeljárás miatt sérti, ehelyett mentségek keresése folyt az alperesek számára. Nézete szerint ennek folytán sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti indokolási kötelezettség alkotmányos követelménye is, ami a bíróság döntési szabadságának abszolút korlátját jelenti. Az ítéletek nem indokolták meg, hogy a bűncselekmény hiányában történt felmentő ítéletek mellett milyen tényekre és bizonyítékokra alapozták azon álláspontjukat, hogy az alperesek magatartása miért nem alapja a jogsértés megállapításának. Lényegében tartalmi indokolás, az okirati bizonyítékok nélkül figyelmen kívül hagyták az érdemi keresetet és azok vonatkozásában nem hoztak döntést.

- [39] Így többek között sértik a Pp. 221. § (1) bekezdése szerinti érdemi ténybeli feltárási kötelezettséget. Kifejtette, hogy ezen feladatuk teljesítése során a Be. rendelkezéseit az Alaptörvénnyel, annak részeként a bírósághoz fordulás jogával összhangban kötelesek értelmezni, amely a hatékony bírói jogvédelem lehetőségét kívánja biztosítani. Mindezekre tekintettel a támadott bírósági határozatok alaptörvény-ellenességének a megállapítását és az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján az *ex tunc* hatályú megsemmisítését kérte.

II.

- [40] Az Alaptörvény indítványokkal érintett rendelkezései:

„II. cikk Az emberi méltóság sérthetetlen. Minden embernek joga van az élethez és az emberi méltósághoz, a magzat életét a fogantatástól kezdve védelem illeti meg.”

„VI. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hír-nevét tiszteletben tartsák. A véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével.”

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.”

III.

- [41] Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az indítványokkal szemben támasztott törvényi követelményeknek, és a következőket állapította meg.
- [42] 1. Az Abtv. 27. §-a alapján az „alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés *a*) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és *b*) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva”.
- [43] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül napon belül lehet írásban benyújtani. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó a határidőben benyújtott indítványában (az átvétel megíusulásának a dátuma 2020. november 2. napja, az alkotmányjogi panasz postára adásának napja 2020. december 30.) az Abtv. 27. §-a alapján a Fővárosi Ítéltábla 2. Pf. 20.407/2020/6/II. számú jogerős másodfokú, az ügy érdemében hozott, jogorvoslattal nem támadható döntésének alkotmányossági vizsgálatát kérte, amely ellen fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye, továbbá az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogai sérelmére hivatkozott, ezért az alkotmányjogi panasz e tekintetben is megfelel az Abtv. 27. §-ában előírt követelményeknek. Az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és érintettsége, mivel a személyiségi jog megsértése iránt indított ügyben felperes [27. § (2) bekezdés *a*)–*c*) pontjai] volt, fennáll.
- [44] 2. A kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek ugyanakkor csak részben tesz eleget. Az indítvány tartalmazza: *a*) azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §) *b*) az eljárás megindításának indokát (az indítványozó álláspontja szerint a kifogásolt bírói döntés több alapjogát is sérti); *c*) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó bírósági döntést (a Fővárosi Ítéltábla 2. Pf.20.407/2020/6/II. számú ítélete); *d*) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [II. cikk, VI. cikk (1) bekezdése, továbbá a XXVIII. cikk (1) bekezdése]; *f*) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági döntés alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azt.
- [45] Ugyanakkor az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes (bírói) eljáráshoz való jog részelemei közül a független és pártatlan bíróság által lefoly-

tatott nyilvános tárgyaláshoz, az ésszerű határidőn belüli határozat meghozatalához való jogának, továbbá a hatékony bírói jogvédelemhez való jogának sérelmét illetően nem tartalmaz érdemi, alkotmányossági érvelést arra nézve, hogy a konkrét, sérelmezett bírósági döntések miért ellentétesek az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének rendelkezésével, az említett részjogosítványok sérelmét a kifogásolt bírói döntések pontosan hogyan eredményezik, erre nézve az indítvány csupán általánosságokat tartalmaz. Ezért az indítvány ebben a tekintetben nem tesz eleget az Abtv. 52. § (1b) bekezdése e) pontja szerinti határozottság követelményének, így az érdemben nem volt elbírálni.

- [46] 3. Az Abtv. 29. §-ában meghatározottak szerint az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának további feltétele, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását {erről elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]; illetve 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]}.
- [47] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes (az indítvány tartalma szerint bírósági) eljáráshoz való jogának sérelmét az indokolt bírói döntéshez való jog sérelmével összefüggésben is állította.
- [48] Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt hangsúlyozza, (ahogy egyébként maga az indítványozó is utalt rá), hogy az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja alapján a bírói döntésnek az Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálja felül, „az Alkotmánybíróság hatásköre az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott alkotmányjogi panaszok elbírálása során a bírói döntésben foglalt jogértelmezés alaptörvény-ellenességének, alapjogokkal való összhangjának vizsgálatára korlátozódik, és nem terjed ki a bizonyítékok bírói mérlegelésének és értékelésének, illetve a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára” {lásd többek között: 3170/2014. (VI. 3.) AB végzés, Indokolás [8]}. Ebből következően az alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogvédelem nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna {3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság nem vizsgálja (és nem vizsgálhatja), hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e az eljárásban beszerzett bizonyítékokat és előadott érveket, illetve a konkrét ügyben az előzményi büntetőbíróságok ítéleteit, illetve az ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás megalapozott-e. A tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése, és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}. Az indokolási kötelezettség állított sérelmével kapcsolatosan az Alkotmánybíróság az alábbiakat emeli ki. A tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást fogalmazza meg, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálja, és ennek értékeléséről határozatában számot adjon {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [34]}. Az Alkotmánybíróság azt nem vizsgálhatja, hogy az indokolásban megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, hanem csupán azt értékelheti, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálta-e és ennek értékeléséről a döntésében számot adott-e. Az indokolt bírói döntéshez való jog azt a kötelezettséget támasztja az eljáró bírósággal szemben, hogy az indokolás az ügy érdeme szempontjából releváns kérdésekre terjedjen ki {3159/2018. (V. 16.) AB határozat, Indokolás [31]}.
- [49] A konkrét ügyre vonatkozóan az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy mind az elsőfokú, mind a másodfokú ítéletek részletesen kifejtették döntéseik indokait, és azt is, hogy mely bizonyítékokra alapították azt, továbbá kitértek arra is, hogy az egyes bizonyítékokat egyenként és összességükben miként értékelték. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az ítélet tábla mindazon kérdéseket vizsgálat tárgyává tette, amelyeket az alkotmányjogi panasz felsorolt. Az indítványozó indokolási kötelezettség hiányára vonatkozó érvelésében (mely szerint a bíróságok nem vizsgálták alperesek felelősségét, és a jogsértés tényét, hanem a büntetőbírósági határozatok kritikájába fogtak, továbbá az indítványozó személyiségi jogait egy alaptalan, majd hat évig tartó, érdemi bizonyítékkal kezdetű fogva nem rendelkező büntetőeljárás miatt sérti, ehelyett mentségek keresése folyt), valójában tényállás-megállapítási, bizonyíték-értékelési és bírói mérlegelési kérdéseket kifogásol. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint a panasz erre vonatkozó része tartalmilag arra irányult, hogy az Alkotmánybíróság jogorvoslati fórumként bírálja felül az ügyében hozott döntést, a kifogásolt bírósági ítéletek jogértelme-

zésének és jogalkalmazásának helyességét vitatva, amely azonban nem alkotmányossági, hanem törvényességi kérdésekre vonatkozik.

- [50] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az indítvány az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti indokolt bírói döntéshez való jog sérelmével összefüggésben nem tartalmaz olyan indokot, ami alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vetne fel, vagy a bírói döntés érdemére kiható alaptörvényellenesség kételyét támasztaná alá, ezért azt érdemben nem vizsgálta.
- [51] 4. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint ugyanakkor bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét veti fel, s ezáltal az Alkotmánybíróság részéről érdemi vizsgálatot igényel, hogy az indítvány által kifogásolt ítélet, amely nem állapította meg az indítványozó személyhez fűződő jogának sérelmét annak folytán, hogy az indítványozó ellen olyan büntetőjárást kezdeményeztek, amelyek nem vezettek az indítványozó büntetőjogi felelősségre vonásához, összhangban áll-e az Alaptörvény VI. cikkének (1) bekezdésében foglalt rendelkezéseivel.
- [52] 5. Az Alkotmánybíróság – a fentieket figyelembe véve – megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasa a fentiek szerint a befogadhatóság az Abtv-ben szabályozott törvényi kritériumának eleget tesz, ezért annak befogadásáról az Ügyrend 31. § (6) bekezdésében biztosított jogkörben eljárva az Alkotmánybíróság jelen, érdemi elbírálást tartalmazó határozatában döntött.

IV.

- [53] Az alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint nem megalapozott.
- [54] Az Alkotmánybíróság először szükségesnek tartotta röviden áttekinteni a jóhírnévhez való joggal kapcsolatos gyakorlatának főbb megállapításait.
- [55] 1. Az Alkotmánybíróság erre nézve legutóbb a 3165/2021. (IV. 30.) AB határozatában összegezte (különösen a jogi személyekkel összefüggésben) az Alkotmánybíróság erre vonatkozó lényeges megállapításait (Indokolás [36], [37], [39]). Abban kiemelte, hogy a természetes személyeknél az emberi méltósághoz való jog abszolút jellegű, feltétlen és elidegeníthetetlen jogként illeti meg az embert {24/1996. (VI. 25.) AB határozat, ABH, 1996, 107, 111–112, megerősítette a 24/2014. (VII. 22.) AB határozat, Indokolás [140]}. Utalt továbbá arra, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény hatálybalépését követően egyes határozataival megerősítette, illetve tovább fejlesztette az emberi méltóságból fakadó személyiségi jogra vonatkozó korábbi döntései egy részét. A 32/2013. (XI. 22.) AB határozat szerint önálló védelmet élvez az egyén életéről alkotott kép is (a jóhírnévhez való jog) (Indokolás [84]). A képmáshoz való jog, mint az emberi méltóság egyik részjogosítványának kérdésével a 28/2014. (IX. 29.) AB határozat foglalkozott először, a névjoggal pedig a 27/2015. (VII. 21.) AB határozat. A cselekvőképességet érintő gondnokság alá helyezés és a becsület, jóhírnév összefüggéseit a 11/2014. (IV. 4.) AB határozat érintette. A jóhírnév esetleges sérelmét az internetes hozzászólásokkal (kommentekkel) összefüggésben a 19/2014. (V. 30.) AB határozat tekintette át. Míg a 14/2017. (VI. 30.) AB határozat a munkavállalók személyiségi jogainak korlátozhatóságával foglalkozott. A vérségi kapcsolat, mint az önazonossághoz való jog részeleme pedig a 13/2020. (VI. 22.) AB határozatban jelent meg. Ugyanakkor áttekintve az Alkotmánybíróság addigi döntéseit azt is kiemelte, hogy a jóhírnévhez való joggal összefüggésben az Alkotmánybíróság gyakorlata igen hiányos (Indokolás 40).
- [56] 2. Az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésének az Alaptörvény hetedik módosításával megállapított szövege szerint „[m]indenkinek joga van ahhoz, hogy magán- és családi életét, otthonát, kapcsolattartását és jó hírnevét tiszteletben tartsák. A véleménynyilvánítás szabadsága és a gyülekezési jog gyakorlása nem járhat mások magán- és családi életének, valamint otthonának sérelmével.” E cikk (2) bekezdése rögzíti: „Az állam jogi védelemben részesíti az otthon nyugalmát.”
- [57] Az Alkotmánybíróság – többek között – a 3308/2020 (VII. 24.) AB határozatban összefoglalva a magánszféra védelmének fejlődését, utalt arra, hogy az alkotmánybírósági gyakorlat már az Alaptörvény hetedik módosítását megelőzően is a magánélet fokozott védelmét rögzítette, amikor megállapította, hogy: „Az Alaptörvény a magánélet sérthetlenségének joga alá eső védett jogviszonyok körét jelentősen kibővíti az előző Alkotmány szabályaihoz képest. A magántitok kifejezést az Alaptörvény nem használja, helyette a magán és családi életet,

az otthont és a kapcsolattartást védi.” [9/2014. (III. 21.) AB határozat, Indokolás [42]} Szintén az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény hetedik módosítását megelőző gyakorlata tükröződik a 13/2016. (VII. 18.) AB határozatban, amely a gyülekezés szabadsága és a magánélethez való jog kollízióját vizsgálva megállapította, hogy „[a] magánszféra lényegi fogalmi eleme, hogy az érintett akarata ellenére mások oda ne hatolhassanak be, illetőleg be se tekinthessenek”. Míg az Alaptörvény II. cikkébe foglalt emberi méltósághoz való jog, továbbá a VI. cikk (1) bekezdése szerinti magánszférához való jog közötti kapcsolat különösen szoros voltát hangsúlyozva kifejtette: „Az Alaptörvény II. cikke megalapozza a magánszféra alakítása érinthetetlen területének védelmét, ami teljesen ki van zárva minden állami beavatkozás alól, mivel ez az emberi méltóság alapja. Az Alaptörvény értelmében a magánszféra védelme azonban nem szűkül le az Alaptörvény II. cikke által is védett belső vagy intimszférára, hanem kiterjed a tágabb értelemben vett magánszférára, (kapcsolattartás), illetve a térbeli szférára, is, amelyben a magán- és családi élet kibontakozik (otthon).” (Indokolás [42])

- [58] Az Alkotmánybíróság korábban a 3212/2020. (VI. 19.) AB határozatában is kiemelte, az Alaptörvény hetedik módosítása megerősítette a magánélethez való, illetve az ahhoz kapcsolódó jogok védelmét, új szabályozási szintre emelve azt. A korábbi, a magánszféra nevesített, néhány elemének védelme helyett komplex, általános védelmet nyújtva, mely kiterjed az intimszférára, továbbá a tágabb értelemben vett magánszférára, az egyén családi életére, otthonára, kapcsolattartására.
- [59] Az Alkotmánybíróság a 3167/2019. (VII. 10.) AB határozatában az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében rögzített magánélet tiszteletben tartásához való és a VI. cikk (3) bekezdésben rögzített személyes adatok védelméhez való jog összefüggéseivel is foglalkozva, immár az Alaptörvény hetedik módosítására figyelemmel állapította meg az Alaptörvény VI. cikkére nézve, megerősítve a 11/2014. (IV. 4.) AB határozatban foglaltakat, nevezetesen: „A magán- és családi élet tiszteletben tartása, amely az Alaptörvény VI. cikke szerint alapjog, azt kívánja meg, hogy az állam ne avatkozzon az egyén intim szférájába. [...] A magán- és családi élet tiszteletben tartása az állami beavatkozás tilalmán kívül azt is jelenti, hogy a magánéletről szóló információk csak az érintett hozzájárulásával (vagy törvény alapján) kerülhessenek nyilvánosságra, vagy jussanak az állam tudomására. [...] A magánélet védelmének része a személyes adatok védelméhez való jog, amelyet az Alaptörvény VI. cikk (3) bekezdése tartalmaz, és amelyet az Alkotmánybíróság 15/1991. (IV. 13.) AB határozattól kezdve »információs önrendelkezési jogként« fogott fel (ABH 1991, 40, 44–57). A »személyes adat« minden esetben az ember magán- és családi életéről szóló információ; így a jog lehetővé teszi az ember számára, hogy magán- és személyes életéről szóló információkkal kizárólag maga rendelkezzen: amiből következik, hogy korlátozása az alapjogkorlátozás feltételei szerint megengedett. Az önrendelkezés akkor lehetséges, ha minden ember maga dönti el, hogy saját magáról – magánéletéről (ami a saját élete) és családi életéről – milyen ismeretet oszt meg és kivel.” (Indokolás [26]) Ezen a felfogáson az Alaptörvény nem változtatott, mert az Alkotmányhoz hasonlóan tartalmazza „a személyes adatok védelme” fogalmát, amelyet kifejezetten alapjognak tekint [11/2014. (IV. 4.) AB határozat, Indokolás [55], erre nézve lásd még: 3171/2017. (VII. 14.) AB határozat, Indokolás [32]}.
- [60] 3. Az Alkotmánybíróság a 3165/2021. (IV. 30.) AB határozatában (Indokolás [41]–[43]) a személyiségi jogvédelem polgári jogi alapjait is összefoglalta, különös tekintettel a jóhírnév védelmére.
- [61] Ennek során kifejtette, hogy a hatályos Ptk. – hasonlóan a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvényhez (a továbbiakban: régi Ptk.) – általános jelleggel védi a személyiségi jogokat (Második Könyv Harmadik része 2:42. §–2:54. §), mely a gyakorlatban azt jelenti, hogy a Ptk. 2:42. § egy olyan generálklauzulát tartalmaz, amely alapján valamennyi személyiségi jog – így a nem nevesítettek is – védelem alatt állnak. A fentieket úgy kell érteni, hogy a jövőben akár újabb személyiségi jogok is keletkezhetnek, amelyekre a jogi védelem automatikusan ki fog terjedni. Így a Ptk.-ban szabályozott jogvédelmi eszközök igénybevételére a nem nevesített személyiségi jogok esetén is mód nyílt. A fenti generálklauzulát erősíti az, hogy azt – eltérően a régi Ptk.-tól – már nem követi közvetlenül példalózó jellegű felsorolás arról, hogy milyen magatartások sérthetik a személyiségi jogokat. További újdonság a régi Ptk.-hoz képest, hogy a Ptk. a személyiségi jogokat az emberi méltóságból eredezteti [Ptk. 2:42. § (2) bekezdés]. Egyben azt is kifejtette, hogy jóhírnév védelme olyan jog, a Ptk. 3:1. § (2) bekezdése – mintegy az Alaptörvény I. cikk (4) cikke leképződéseként, amely nem csak a természetes személyek sajátja.
- [62] A határozat kiemelte, a jóhírnév megsértéséről különösen akkor beszélhetünk, ha az adott személyről, őt sértő, valótlan tényt állítanak vagy híresztelnek, vagy valós tényt hamis színben tüntetnek fel [Ptk. 2:45. § (2) bekezdése]. Ebből az is következik, hogy nem minősül a jóhírnév megsértésének, ha a valakiről állított vagy híresztelt valótlan tény az adott személyre nézve nem sértő (BH2001. 469.). Ugyanígy a valós tények közlése vagy a vé-

lemény megfogalmazása sem sérti a jó hírnevet (BH2019. 13.). A közlésnek ugyanakkor – ahhoz, hogy a jó hírnevet sértőnek minősüljön – alkalmasnak kell lenni arra, hogy hátrányos legyen az érintett személy társadalmi megítélésére. A jogsértés megállapításának azonban nem feltétele annak bizonyítása, hogy ez a hátrányos megítélés ténylegesen be is következett (BH2010. 294.).

- [63] A jóhírnévhez való jog tehát azt célozza, hogy az adott személyről a társadalomban kialakult (vagy kialakuló) kép valós tényeken alapuljon. Ez azonban nem jelenti azt, hogy ez a kép ne lehetne téves vagy helytelen, a jóhírnévhez való jog ugyanis pusztán azt biztosítja, hogy ez a kép valós tényekből levont következtetések eredményeképp álljon össze. Fontos kiemelni, hogy a Ptk. példalózó jelleggel csak a leggyakoribb, tipikus hírnévrontó magatartást emeli ki (tényt állít, híresztel vagy valós tény hamis színben tüntet fel), amiből az következik, hogy a jóhírnév megsértésének bármilyen módon való elkövetése jogellenes. Azaz e körben a közlést tág értelemben kell felfogni, az lehet a gondolat kifejezésének minden elképzelhető és alkalmas módja, így a tipikus szóbeli vagy írásbeli információátadás mellett a rajz, ábra, szobor, festmény, fotó, mozdulat, gesztus, cselekvés stb. útján való kifejezés is (BH2002. 261., BH2013. 266.).

V.

- [64] A fentiek alapján az Alkotmánybíróság jelen eljárásban azt vizsgálta, hogy az ítélet indítvánnyal kifogásolt ítélete kialakítása során az ügy alapjogi érintettségére figyelemmel volt-e.
- [65] 1. Az indítványozó által sérülni vélt alapjog korlátozására nézve az Alaptörvényben rögzített általános kritériumokat egyrészt az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdése, továbbá az I. cikk (3) bekezdése deklarálja. Az I. cikk (1) bekezdésének jelentősége, hogy elsődleges kötelezettséggént állapítja meg az állam tevőleges védelmi kötelezettségét az ember alapjogainak védelmére nézve.
- [66] Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint alapvető jog más alapvető jog érvényesülése, vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan, az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Ezzel összefüggésben a 3/2015. (II. 2.) AB határozat elvi érveléssel mondta ki, hogy bár az alapjog-korlátozásnak ezen tesztje mindenekelőtt a jogalkotót kötelezi, hatáskörükhöz igazodva a jogalkalmazókat is köti. E cikkből ugyanis (az Alaptörvény 28. cikkére is tekintettel) „a bíróságoknak az a kötelezettsége adódik, hogy ha olyan jogszabályt értelmeznek, amely valamely alapjog gyakorlását korlátozza, akkor a jogszabály engedte értelmezési mozgástér keretein belül az érintett alapjog korlátozását kizárólag a szükséges és arányos mértékű beavatkozás szintjére szorítsák” (Indokolás [21]). Az Alkotmánybíróság a bíróságok ebbéli feladatára nézve több határozatában {7/2013. (III. 7.) AB határozat, Indokolás [33]; 3/2015. (II. 2.) AB határozat, Indokolás [20]; 3192/2017. (VII. 21.) AB határozat Indokolás [36]} kifejtette, hogy ez nem jelenti azt, hogy a bíróságoknak a döntéseiket közvetlenül az Alaptörvény rendelkezéseire kellene alapítaniuk, csupán azt, hogy az alkalmazandó jogszabályi rendelkezések értelmezése és a konkrét tényállásra való alkalmazása során figyelemmel kell lenniük a releváns alkotmányossági szempontokra.
- [67] 1.2. Az eljáró bíróságoknak ezért e rendelkezésen keresztül kellett vizsgálniuk az ügy alapjogi relevanciáját. Az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy a jóhírnév védelmének fókuszában az érintett személyről kialakult társadalmi kép áll, ezért alapvetően az az érintett személy társadalmi megítélését hátrányosan befolyásoló jogsértésekkel szemben nyújt védelmet. Ezen jogsértések jellemzően közlés formájában jelennek meg, ugyanakkor a hírnévsértés megvalósulhat más magatartások formájában is. Így a bírói gyakorlatban a jóhírnév megsértését jelenti az érintett személy képmásának, hangfelvételének vagy az általa használt, rá jellemző egyedi köszöntésmódnak a felhasználása (erre nézve lásd: BH 2002.261.).
- [68] Az Alkotmánybíróság fentiekben idézett megállapításaiban foglaltakat jelen döntése kialakítása során is figyelembe vette.
- [69] 2. Az Alkotmánybíróságnak az indítványozó érdemben elbírálható kérelme tárgyában elsőként azt kellett megvizsgálnia, hogy maga a kifogásolt, ítéletalkotási döntés megvalósította-e a jóhírnév sérelmét, azaz okozott-e az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésébe ütköző alapjogsérelmet. Az alkotmányossági vizsgálat során ugyanis csak ezt követően kerülhet sor az alapjog-korlátozás szükségességének és arányosságának vizsgálatára.
- [70] Az indítványozó az ítéletalkotási döntés Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésébe ütközését több szempontból állította. Egyrészt álláspontja szerint a személyiségi jogsértést önmagában már a gyanúsítás ténye, annak kirívóan

okszerűtlen volta (lásd: indítvány 8. oldala) megalapozza, továbbá a polgári bíróság – az indítványozó érvelése szerint – nem volt hajlandó a büntetőeljárás megindítása alaptalanságának (a hűtlen kezelés törvényi tényállása fennállásának) vizsgálatára (lásd: indítvány 5–6. oldalak). Másrészt álláspontja szerint az ügyben eljáró polgári bíróságok a büntető ítéletek tartalmi felülvizsgálatát végezték el azzal, hogy azt vizsgálták, az érintett személy követett-e el bármiféle szabályszegést, amely az ügy szempontjából relevanciával nem bír, és ezzel a bíróság mentségeket keresett a perbeli alperesek rosszhiszemű magatartására, lényegében újraértékelték a büntetőeljárás adatait (lásd indítvány: 6. oldal). Emellett hivatkozása szerint szintén a bírói döntés alaptörvény-ellenességéhez vezetett, hogy bár a kereset részét képezte, a bíróság nem is foglalkozott a (II. rendű) alperesi sajtónyilatkozatok tartalmával.

- [71] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben szükségesnek tartja megjegyezni, hogy a rendes bíróságok által elkövetett, vélt vagy valós jogszabálysértések önmagukban nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére. Ellenkező esetben az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna {vö. 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]}. A jogi indokok helyességének vizsgálata főszabály szerint felülvizsgálati hatáskör, amit a Kúria gyakorol, így az szintén nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe. Ugyanakkor annak eldöntéséhez, hogy az adott bírói döntés alaptörvény-ellenessége fennáll-e, szükséges megvizsgálnia az alapul fekvő tényállást, és azt, hogy mi vezetett, vagy vezethet a bírói döntés alaptörvény-ellenességéhez {erre nézve lásd: 10/2017. (V. 5.) AB határozat, Indokolás [86]}.
- [72] 3. Az ítéletablai döntés rögzíti, hogy az indítványozó álláspontja szerint a személyiségi jogának megsértése már önmagában a feljelentés megtételével megvalósult. Erre vonatkozóan a döntés – figyelembe véve az állandó bírói gyakorlatot –, hangsúlyozta, hogy önmagában a büntetőeljárás kezdeményezése önmagában ezzel nem sért személyiségi jogot, még akkor sem, amennyiben a megindított eljárás nem vezet az eljárás alá vont büntetőjogi felelősségre vonáshoz. A döntés rögzíti, hogy a feljelentés megtétele kizárólag abban az esetben valósít meg személyiségi jogsértést, amennyiben a feljelentő joggal való visszaélést valósít meg, nyilvánvalóan alaptalanul, jobb tudomása ellenére rosszhiszeműen kezdeményezi az eljárást, vagy ha a feljelentésében indokolatlanul sértő, bántó megalázó kijelentéseket használ.
- [73] Az ítéletábla indokolásában ezt követően egyenként vizsgálta, hogy a fentiek szerinti, a személyiségi jogsértéshez szükséges feltételek a feljelentés megtétele során fennálltak-e. Majd ezt követően állapította meg ezen feltételek fennállásának hiányát. Így a feljelentő esetleges joggal való visszaélésének fennállása körében, annak vizsgálata során állapította azt meg, hogy a feljelentés ténybeli alapokon alapult, továbbá az I. rendű alperes elnökét feljelentési kötelezettség terhelte, illetve a büntetőbíróságok is tényként állapították meg az indítványozói szabályszegést azzal, hogy a saját tulajdonú hajója kikötőbérleti díjának a kifizetését elrendelte. Szintén ezen feltételek fennállásának vizsgálata körében értékelte (a feljelentés nyilvánvalóan alaptalan voltával összefüggésben) a nyomozás és a vádemelés megtörténtét, továbbá az eljárás jogorvoslati fórumokig jutását. Ennek során vizsgálta azt is, hogy tett-e az I. rendű alperes jobb tudomása ellenére valótlan tényállításokat, illetve fejtette ki, hogy a büntetőjogi felelősségre vonás feltételeinek fennállása, illetve az, hogy megvalósultak-e bűncselekmény tényállási elemei, nem tartozik a hatáskörébe, az a nyomozó hatóság, illetve a büntetőbíróság feladata. Ezen feltételek fennállásának vizsgálata során állapította meg azt is, hogy a feljelentés tartalma, megfogalmazási módja nem volt sértő, illetve az I. rendű alperes azokat tényadatokkal támasztotta alá.
- [74] Míg a II. rendű alperesre vonatkozó keresetek tárgyában utalt arra, hogy a büntetőeljárás és a vádemelés abban az esetben lehet személyiségi jogot sértő, amennyiben a hatóság nyilvánvalóan alaptalanul emel vádat, vagy hatáskörével visszaélve, rendeltetésellenes céllal jár el. Ennek körében értékelte, hogy csak a másodfokú eljárásban került sor annak feltárására, hogy miért nem következett be vagyoni hátrány, és többek között erre figyelemmel állapította meg, hogy nem történt kirívó jogalkalmazási tévedés. Szintén ennek körében vizsgálta és állapította meg, hogy nem nyert igazolást az, hogy a vádemelésre egyéb preconcepció okán került volna sor.
- [75] Az indítványozói állítással szemben a másodfokú bíróság ítélete indokolásában (lásd: [40] bekezdés) foglalkozott a II. rendű alperes által kiadott sajtóközleménnyel és annak tartalmával, az utóbbival összefüggésben megállapította, hogy az csupán a feljelentésben foglaltakat ismertette, ugyanakkor egyéb II. rendű alperesi sajtóközlemény létét az indítványozó, amelyre hivatkozott, nem bizonyította.
- [76] 4. Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy gyakorlata ezidáig hiányos az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdése szerinti jóhírnév védelme, illetve a büntetőeljárás megindításának egyes elemeivel/szakaszaival összefüggésben azok kapcsolatának feltárására vonatkozó vizsgálatát illetően. Mint a fentiekben már utalt rá, az Alaptörvény VI.

cikk (1) bekezdése szerinti jóhírnév védelme alapvetően az érintett személy társadalmi megítélését hátrányosan befolyásoló jogsértésekkel szemben nyújt védelmet. A büntetőeljárás érdemi döntései közül a felmentő ítélet alkalmas lehet arra, hogy az eljárás alá vont személyről kialakított társadalmi képet pozitív irányban (részben vagy egészben) befolyásolja, az érintett jóhírnevét visszaállítsa. Míg a büntetőeljárást lezáró érdemi döntések közül az érintett személyt elmarasztaló büntetőítélet hat(hat) leginkább negatív irányban az adott személy társadalmi megítélésére. Ugyanakkor ezek mellett már a büntetőeljárás megindulásakor önmagában a feljelentés megtétele, illetve a vádemelés megtörténte is alkalmas lehet arra, hogy befolyásolja az érintett személy szűkebb vagy tágabb környezetében az eljárás alá vont személy negatív megítélését. Ennek ellenére önmagában nem minden feljelentés vagy a vádemelés eredményez személyiségi jogsérelmet, még akkor sem, ha már annak megtétele(megtörténte), hátrányos befolyással van az eljárás alá vont személy szűkebb vagy tágabb közösségi megítélésére. De ez nem zárja ki azt, hogy előfordulhat olyan eset (mégpedig akkor, ha a feljelentés vagy a vádemelés a feljelentő, illetve a vádhatóság nyilvánvaló jogsértésén alapul), amikor a felmentő ítélet ellenére már önmagában a feljelentés, illetve vádemelés okán polgári jogi személyiségi jogsértés történik.

- [77] Az ítéletábrai ítélet által is idézett, kimunkált bírói gyakorlat szerint már a feljelentéssel megvalósul a személyiségi jogsértés, amennyiben a feljelentő joggal való visszaélést valósít meg, továbbá nyilvánvalóan alaptalanul, jobb tudomása ellenére rosszhiszeműen kezdeményezi a büntetőeljárást, vagy ha a feljelentő a feljelentésben indokolatlanul sértő, bántó, megalázó kifejezéseket használ. Míg a vádemelés szintén önmagában megvalósítja a személyiségi jogsértést, amennyiben a hatóság nyilvánvalóan alaptalanul emel vádat, hatáskörével visszaélve, rendeltetésellenes céllal jár el. Amennyiben ezekben az esetekben a feljelentés, illetve a vádirat megtétele egyben szükségtelenül és aránytalanul is korlátozza az eljárás alá vont személy jóhírnévhez való jogát, megállapítható az alapjogsérelmet. Az állított magánszféra védelmével összefüggésben megállapítható, hogy a büntetőeljárás megindításának más a célja, mint általában a közléseké. A büntetőeljárás megindítása és lefolytatása ugyanis arra irányul, hogy kiderüljön, történt-e bűncselekmény, azaz épp annak megvalósulását, vagy meg nem történtét hivatott eldönteni. Ezért ezekben az esetekben a magánszféra szűkebb védelmet élvez.
- [78] Az Alkotmánybíróság a fentiek szerint megvizsgálva az alapul fekvő tényállást is, megállapította, hogy bírói döntés alaptörvény-ellenességéhez az vezetne, amennyiben a kifogásolt ítéletábrai ítélet nem vette volna számba a feljelentés benyújtásának, továbbá a vádirat előterjesztésének azokat az eseteit, amelyek alkalmasak lehetnek az Alaptörvény VI. cikk (1) bekezdésében foglalt jóhírnév védelmének szükségtelen és aránytalan korlátozását megvalósítani. Az ítéletábrai ítéletének indokolásában ezeket az eseteket azonban egyenként számba vette, azokat megvizsgálta, és az alapjogvédelmi szempontok figyelembevételével releváns indokolást adott arra nézve, hogy ezek a feltételek miért nem álltak fent az adott ügyben, és így az elsőfokú bíróság ítéletét (amely – többek között – elutasította az indítványozó azon keresetét, amely szerint az I. rendű alperes megsértette az indítványozó becsületét és jóhírnevét azzal, hogy nyilvánvalóan megalapozatlan feljelentést tett ellene, továbbá a II. rendű alperes megsértette a felperes jóhírnevét és becsületét azzal, hogy vele szemben büntetőeljárást folytatott és vádat emelt) miért találta érdemben helytállónak.
- [79] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a kifogásolt bírói döntés nem alaptörvényesértő, az ítéletábrai döntését az alapjogi szempontokat figyelembe véve alakította ki, az nem rugaszkodott el az Alaptörvény a VI. cikk (1) bekezdése alkotmánykonform értelmezésétől.
- [80] 5. Mindezeket összegezve az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó által kifogásolt ítéletábrai döntés nem sértette az indítványozó Alaptörvény II. cikke és VI. cikk (1) bekezdésben rögzített jogait, ezért az alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság elutasította.

Budapest, 2021. november 23.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/212/2021.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3517/2021. (XII. 13.) AB HATÁROZATA

alkotmányjogi panasz elutasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

h a t á r o z a t o t:

1. Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék 20.Szef.65/2017/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt elutasítja.
2. Az Alkotmánybíróság a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 121–122. §-a alkotmányellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány tárgyában az eljárást megszünteti.

I n d o k o l á s

I.

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Hüttl Tivadar ügyvéd) útján a Fővárosi Törvényszék 20.Szef.65/2017/2. számú végzése ellen nyújtott be alkotmányjogi panaszt és kérte annak alaptörvény-ellenessége megállapítását és megsemmisítését az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott határozat sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1), (3) és (7) bekezdését.
- [2] Az indítványozó kezdeményezte továbbá a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (a továbbiakban Szabs. tv.) 121–122. §-a alkotmányellenességének megállapítását és megsemmisítését az Abtv. 41. §-a alapján, mivel sérti az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (1), (3), és (7) bekezdését.
- [3] 2. Az ügy előzménye, hogy az indítványozó ellen szabálysértési eljárás indult közbiztonsági tevékenység jogosulatlan végzése miatt.
- [4] A Pesti Központi Kerületi Bíróság (a továbbiakban: PKKB) 2017. szeptember 15-én az Szabs. tv. 118. § (1)–(2) bekezdése alapján meghallgatás nélküli eljárásban hozott 11.Sze.17.111/2017/5. számú végzésével megállapította, hogy az indítványozó – a Szabs. tv. 171. § (1) bekezdésébe, valamint a közúti közlekedés szabályiról szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (KRESZ) 21. § (1) bekezdésébe ütköző – szabálysértést követett el és pénzbírságot szabott ki vele szemben.
- [5] Az indítványozó tárgyalás tartását kérte. A PKKB a 2017. november 30-án tartott tárgyaláson meghozott 11.Sze/20.801/2017/6. számú végzésében a meghallgatás nélküli eljárásban hozott végzést hatályában fenntartotta. A végzést a bíróság a szóbeli tárgyaláson szóban indokolta. A tárgyaláson az indítványozó úgy nyilatkozott, hogy a jogorvoslat ügyében még nem tud nyilatkozni, ezért igénybe kívánja venni a fellebbezés előterjesztésére nyitva álló nyolc napos határidőt. Az indítványozó kérte továbbá, hogy a bíróság elektronikus úton küldje meg neki a jegyzőkönyv másolatát, amelyet 2017. december 30-án kapott kézhez, a jegyzőkönyvhöz a bíróság nem csatolta a külön íven szövegezett és csatolt végzést és annak indokolását.
- [6] Időközben – figyelemmel a nyolc napos határidőre – 2017. december 5-én az indítványozó fellebbezést terjesztett elő a PKKB előtt, amelyben hangsúlyozta, hogy a támadott végzés indokolása ismeretének hiányában a fellebbezés lényegi elemeit a későbbiekben – az indokolás megismerése után – egy kiegészítő iratban tudja csak kifejezni. A végzés kézbesítésére a fellebbezésre nyitva álló határidő lejárt előtt nem került sor.
- [7] A másodfokú végzést a Fővárosi Törvényszék 2018. január 9-én hozta meg, azt az indítványozó állítása szerint 2018. január 15-én kézbesítették részére. A kézbesítés tértivevény nélkül történt. Az elsőfokú eljárás során hozott végzés kézbesítésére ekkor sem került sor: azt, és a másodfokú végzést „hivatalosan” 2018. január 24-én személyesen vette át a PKKB kezelőirodáján. Az indítványozó szerint az alkotmányjogi panasz előterjesztésére nyitvaálló 60 napos határidőt is inntől kel számítani. Hangsúlyozta azonban az indítványozó, hogy az indítvánnyal támadott döntés meghozatalától számítottan is a 60 napos határidőn belül terjesztette elő indítványát.

- [8] 3. Az indítványozó álláspontja szerint a Fővárosi Törvényszék végzése az Alaptörvény XXVIII. cikk (1), (3) és (7) bekezdését is sérti. A másodfokon eljáró bíróság ugyanis úgy hozta meg döntését, hogy a fellebbezés indoklása nem állt rendelkezésre. Ennek az oka pedig az volt, hogy az elsőfokú bíróság elmulasztotta kézbesíteni az indítványozó részére az elsőfokú végzést annak indokolásával. Ezt az indítványozó a fellebbezésében jelezte, ennek ellenére a másodfokú bíróság úgy hozott jogerős döntést, hogy a fellebbezés indokait nem ismerte, megállapította az indítványozó felelősségét és büntetést alkalmazott vele szemben, kizárólag az elsőfokú végzésre alapozva döntését. Az indítványozó érvelésében több helyen is hivatkozott a Kúria joggyakorlat-elemző csoportjának 2015.EL.II.H.13.SZABÁLYSÉRTÉS-37. számú véleményére (a továbbiakban: Vélemény).
- [9] 3.1. Az indítványozó szerint a támadott végzés az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését, vagyis a tisztességes eljáráshoz való jogot sérti. Az elsőfokú eljárásban hozott végzés és annak indoklása ugyanis nem állt a rendelkezésére a fellebbezése előterjesztésére nyitva álló határidőn belül, ezért a fellebbezését a végzés indoklása ismeretének hiányában kellett előterjesztenie.
- [10] Az indítványozó kifogásolta továbbá, hogy a bírósági döntések kézbesítése nem szabályszerűen történt a részére. A kézbesítésre a Szabs. tv. 89. §-a, valamint – a Véleményre hivatkozva a Szabs. tv. 29. § (1) bekezdése és 47. § (5) bekezdése alapján – a büntetőjogi normák vonatkoznak. Erre tekintettel álláspontja szerint az olyan esetekben, amikor eljárási kérdésben a szabálysértési jogszabályi rendelkezés hiánya nyilvánvalóan jogalkotási hibán alapul, a büntető eljárásjogi szabályok értelemszerűen alkalmazhatók. Álláspontja szerint a Szabs. tv. megfelelően szabályozza a kézbesítést. Ugyanakkor az írásbeli indoklás szabályai hiányoznak a Szabs. tv.-ből, akárcsak a másodfokú tanácsülés előkészítésének szabályai, ami előírná annak vizsgálatát, hogy a bíróságnak rendelkezésére áll-e a fellebbezés indoklása, illetve a fellebbező fél felhívására vonatkozó kötelezettség.
- [11] 3.2. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (3) bekezdése, vagyis a védelemhez való jog sérelme az indítványozó szerint abból fakad, hogy számára nem biztosították a vele szemben érvényesített büntetőjogi igény megismerését, arról álláspontját nem fejthette ki. A védelemhez való jog körében ezek a részjogosítványok alkotmányos védelmet élveznek az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján. Az indítványozó hangsúlyozta ezzel összefüggésben is a szabálysértési jog büntetőjogi jellegét (bagatell büntetőjog), melyet a Vélemény és az Alkotmánybíróság ide vonatkozó gyakorlata is elismer. Ezért álláspontja szerint a védelemhez való jog büntetőjogban érvényesülő részjogosítványai a szabálysértési eljárásban is annak megfelelő alkotmányos védelmet élveznek. Álláspontja szerint az első- és másodfokú bíróság mulasztása vezetett a védelemhez való joga korlátozására. Az elsőfokú bíróság azáltal, hogy elmulasztotta kézbesíteni számára a végzést, annak indokolásával, nem tudott megfelelően védekezni a fellebbezés során. A másodfokú bíróság nem észlelte az elsőfokú bíróság mulasztását és nem tette saját eljárásában lehetővé, hogy az indítványozó észrevételeit kifejthesse a végzés indoklása alapján. Ezért a támadott végzés sérti a védelemhez való jogot.
- [12] 3.3. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdését sérti a támadott döntés, mivel a hatékony jogorvoslati jog gyakorlásának feltétele, hogy a fél előadhassa jogorvoslata indokait. Ezzel azonban nem tudott élni az indítványozó az elsőfokú döntés indokai ismeretének hiányában. Álláspontja szerint a másodfokon eljáró bíróság azzal, hogy nem tett kísérletet sem az indítványozó nyilatkoztatására, illetve anélkül bírálta el a fellebbezést, hogy annak indokai megismerésére megfelelő kísérletet tett volna, kiüresítette az indítványozó hatékony jogorvoslat-hoz való jogát. Ezt igazolja az a tény is, hogy a másodfokon eljáró bíróság végzése nem a fellebbezést bírálta el, hanem kizárólag az elsőfokú bíróság végzésére reflektált.
- [13] Az indítványozó szerint a döntéshozatal háttérében a Szabs. tv. szerinti eljárási határidő betartása állt [Szabs. tv. 122. § (1) bekezdés], s az eljárás gyors befejezése az indítványozó szerint legitim jogalkotói cél, azonban ennek érdekében az indítványozó hatékony jogorvoslat-hoz való jogának korlátozása nem volt szükséges. A másodfokú bíróságnak szerinte lehetősége lett volna határidőben felhívni az indítványozót fellebbezése okainak kifejtésére és egyúttal az eljárási határidők betartására is. Az indítványozó szerint a harmincnapos határidő esetleges kismértékű túllépése sem sértette volna az alkotmányos célt, ha arra az eljárás alá vont alapvető jogainak védelme érdekében került volna sor. Ezért a jogorvoslat-hoz való jog korlátozása nem felelt meg a szükségesség követelményének, így a végzés sérti a jogorvoslat-hoz való jogot. Az indítványozó kifejtette továbbá, hogy mivel a korlátozásra nem egy másik alapjog, hanem egy elvont alkotmányos cél – az eljárás gyorsítása – érdekében került sor, a jogorvoslati jog korlátozása az arányosság követelményének sem felelt meg.

- [14] 4. Az indítványozó az Abtv. 28. §-ára hivatkozással kérte továbbá, hogy az Alkotmánybíróság a „bírói döntés meghozatalához vezető eljárás során alkalmazott jogszabály Alaptörvénnyel való összhangját illető vizsgálatát is folytassa le”, és az Abtv. 41. §-a alapján semmisítse meg a Szabs. tv. 121. §, 122. § és 123. §-t (az indítvány tartalma szerint 121–122. §-t).
- [15] Az indítványozó szerint a Szabs. tv.-ben hiányoznak azok a törvényi garanciák, amelyek megelőzhetnék volna a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenességét. A szabályozás hiányossága mellett annak zavarosságára, valamint a koherencia hiányára hivatkozott. Kifejtette, hogy a szabályozásból hiányzik a fellebbezés bejelentése és annak indokolása közötti különbségtétel, és az ennek megfelelő szabályozás, hiányoznak a másodfokú tanácsülés előkészítésének szabályai, így az arra vonatkozó rendelkezés, hogy a másodfokú bíróságnak vizsgálnia kell, hogy rendelkezésre áll-e a fellebbezés indokolása, s amennyiben nem, annak kiegészítésére kell felhívni a fellebbező felet. Hiányzik továbbá az arra vonatkozó rendelkezés, hogy a tanácsülésről a bíróságnak értesítést kell küldenie, valamint annak a lehetőségnek a szabályozása, hogy a fellebbezés kiegészítésére ebben a körben kerülhessen sor. Végül hiányzik a szabályozásból a jogorvoslat biztosítása a súlyos eljárási szabálysértéssel hozott másodfokú döntéssel szemben. Az indítványozó szerint a szabályozás emellett pontatlan, a jogalanyok számára nem kiszámítható, ezért a normavilágosság követelményeinek sem felel meg. Ebben az összefüggésben is utalt a Véleményre, és arra, hogy a szabályozás pontatlansága, és az eljárási garanciák hiánya abból is fakad, hogy nincs egységes bírósági gyakorlat a tekintetben, hogy a büntetőjog és büntető eljárásjog szabályait milyen esetekben alkalmazzák háttérjogszabályként.
- [16] Az indítványozó szerint ezért részben a szabályozási hiányosságok és pontatlanságok vezettek az alapjogsértő döntéshez. Kifejtette, hogy mulasztás megállapításának kezdeményezésére az Abtv. alapján nem jogosult, a szabályozási hiányosságok miatt azt az Alkotmánybíróság hivatalból állapíthatja meg.
- [17] Mindezek miatt a Szabs. tv. 121–122. §-a az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését, valamint XXVIII. cikk (1), (3) és (7) bekezdését sérti, és kérte a támadott rendelkezések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.

II.

- [18] 1. Az Alaptörvény indítványban hivatkozott rendelkezései:

„XXVIII. cikk (1) Mindenkinnek joga van ahhoz, hogy az ellene emelt bármely vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit törvény által felállított, független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

[...]

(3) A büntetőeljárás alá vont személynek az eljárás minden szakaszában joga van a védelemhez. A védő nem vonható felelősségre a védelem ellátása során kifejtett véleménye miatt.

[...]

(7) Mindenkinnek joga van ahhoz, hogy jogorvoslattal éljen az olyan bírósági, hatósági és más közigazgatási döntés ellen, amely a jogát vagy jogos érdekét sérti.”

- [19] 2. A Szabstv. 2015. július 1.-2017. december 31. között hatályos, indítvánnyal érintett rendelkezései:

„121. § (1) A bíróság tárgyaláson hozott végzésével szemben az eljárás alá vont személy és a képviselője, valamint a bírósági tárgyaláson jelenlévő előkészítő eljárást lefolytató szerv, az okozott kár megtérítésére kötelezés esetén, kizárólag e rendelkezéssel szemben a sértett is, a végzés közlésétől számított nyolc napon belül halasztó hatályú fellebbezést nyújthat be.

(2) A fellebbezésben elő kell adni annak okát és célját. Az ok téves megjelölése vagy hiánya miatt a fellebbezés elbírálását nem lehet megtagadni.

(3) Az elkésett vagy nem a jogosult által előterjesztett fellebbezést a végzést hozó bíróság elutasítja.

(4) A bíróság az iratokat a fellebbezés beérkezését követő öt napon belül megküldi az illetékes törvényszéknek.

122. § (1) A törvényszék a fellebbezést annak kézhezvételétől számított harminc napon belül tanácsülésen bírálja el. Ennek során az eljárás alá vont személy terhére – az előkészítő eljárást lefolytató szerv által az eljárás

alá vont személy terhére bejelentett fellebbezés hiányában – nem szabhat ki, illetve nem alkalmazhat a megfelelőbbé tett végzésben kiszabott büntetésnél, illetve alkalmazott intézkedésnél súlyosabbat.

(2) Az eljárás alá vont személy terhére bejelentett fellebbezésnek azt kell tekinteni, ami szabálysértési felelősségének megállapítására, szabálysértésének súlyosabb minősítésére, a büntetésének súlyosítására, illetve a vele szemben büntetés helyett alkalmazott intézkedésnél súlyosabb intézkedés alkalmazására, vagy az ilyen intézkedés helyett büntetés kiszabására irányul.”

III.

- [20] Az Alkotmánybíróság elsőként azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az érdemi elbírálással szemben támasztott követelményeknek.
- [21] 1. A Szabs. tv. 121–122. §-a alkotmányossági vizsgálatára irányuló alkotmányjogi panasz kapcsán az Alkotmánybíróság mindenek előtt utal arra, hogy a 18/2020. (VII. 21.) AB határozatban (a továbbiakban: Abh.) – hivatalból eljárva – mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség fennállását állapította meg a Szabs. tv. 121–122. §-ával összefüggésben az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése alapján (Abh., Indokolás [71]–[90]), ami miatt az Abtv. 31. § (1) bekezdése értelmében – ha a körülmények alapvetően nem változtak meg – a *res iudicata* joghatása beállt, azaz az ismételt felülvizsgálat kizárt.
- [22] Az Alkotmánybíróság ezzel összefüggésben rámutat arra, hogy bár az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1), (3) és (7) bekezdésére is hivatkozott indítványában, tartalmilag az Abh.-ban foglaltakkal azonos szempontok alapján kérte az Szabstv. 121–122. §-ának alkotmányossági vizsgálatát. Nevezetesen a döntés indokolása írásba foglalásának és az írásbeli indokolás fellebbezési határidőn belüli megismerésének hiányát, valamint a kézbesítés megfelelő szabályainak hiányát állította. Az Abh. ugyanezen szempontok alapján vizsgálta a Szabs. tv. 121–122. §-át, és megállapította, hogy „az eljárás gyorsítása nem írhatja felül a jogorvoslat hatékonyságát” (Indokolás [89]). Megállapította továbbá azt is – a jelen indítványban felvetettekkel összhangban –, hogy az alkotmányossági problémák kiküszöböléséhez a Szabstv. 121–122. §-ában szabályozott eljárási folyamat átgondolása szükséges, azért sem alkotmányos követelmény kimondásával, sem a Szabs. tv. 121–122. §-ának megsemmisítésével nem valósítható meg, hanem mulasztás megállapításának van helye az Abtv. 46. § (1) bekezdése alapján (Indokolás [89]).
- [23] Az Alkotmánybíróság az Abh.-ban felhívta a jogalkotót, hogy 2020. december 31-ig szüntesse meg az alkotmánysértő mulasztást és jogalkotói feladatának tegyen eleget.
- [24] Az Abtv. 31. § (1) bekezdése értelmében „[h]a alkotmányjogi panasz vagy bírói kezdeményezés alapján az alkalmazott jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanazon jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozással – ha a körülmények alapvetően nem változtak meg – nincs helye az alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló alkotmányjogi panasznak, valamint bírói kezdeményezés alaptörvény-ellenesség megállapítására irányuló vizsgálatának.”
- [25] Az egyes törvényeknek nyilvántartásokkal és elektronikus ügyintézésrel összefüggő módosításáról szóló 2020. évi CXXI. törvény módosította a Szabs. tv. 120. §-át – beiktatva egy új, (9) bekezdést –, amelynek célja az Abh.-ban megállapított alkotmánysértő mulasztás megszüntetése volt. A Szabs. tv.-t tehát az Abh.-ban megállapított alaptörvény-ellenes mulasztás alapján, és egyúttal a jelen indítványban felvetettek tekintetében érdemben módosította a jogalkotó. Erre a körülményre tekintettel az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány – a Szabstv. 121–122. §-ának megsemmisítésére irányuló részében, mivel az eljárás folytatására okot adó körülmény már nem áll fenn – okafogyottá vált, ezért az eljárást az Ügyrend 67. § (2) bekezdés e) pontja alapján megszüntette.
- [26] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panasz kapcsán megállapította, hogy az Abtv. 30. § (1) bekezdésében, valamint 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjában foglalt követelményeknek eleget tesz. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Abtv. 30. § (1) bekezdésében foglalt határidőn belül adta postára, megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét megalapozó törvényi rendelkezést és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit, valamint kifejezett kérelmet terjesztett elő a Fővárosi Törvényszék indítvánnyal támadott döntése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjai].
- [27] Az Abtv. 27. §-ában meghatározott egyedi ügyben való érintettség megállapítható: az indítványozó, mint az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapjául szolgáló szabálysértési eljárásban részt vevő fél, nyilvánvalóan

érintettek tekinthető. A panasszal támadott döntéssel szemben további (rendes) jogorvoslati eljárás nem vehető igénybe, ezért a panasz az Abtv. 27. § (1) bekezdés *b*) pontjában foglalt követelményeknek eleget tesz.

- [28] Az Abtv. 31. § (2) bekezdése szerint: „Ha egy ügyben alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntés Alaptörvény-nyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanabban az ügyben érintett panaszos által, azonos jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozva alkotmánybíróági eljárásnak nincs helye.”
- [29] Jelen alkotmányjogi panasz alapján – bár az indítványban felvetettek részben egybeesnek az Abh.-ban vizsgált alkotmányossági felvetésekkel – *res iudicata* megállapításának nincs helye, mivel a panasz tárgya nem azonos az Abh. alapjául szolgáló panasz tárgyával (nem azonos a támadott bírói döntés és nem ugyanazon ügyben érintett indítványozó az indítvány előterjesztője).
- [30] Ugyanakkor az Alkotmánybíróság – a felvetett alkotmányossági probléma azonosságára tekintettel – az Abh.-ban a jelen üggyel összefüggő alkotmányossági probléma kapcsán tett megállapításaira figyelemmel folytatta le vizsgálatát.

IV.

- [31] Az alkotmányjogi panasz az alábbiak szerint nem megalapozott.
- [32] 1.1. Az Alkotmánybíróság az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére vonatkozó indítványi kérelmét illetően elsőként utal a tisztességes eljáráshoz való joggal, ezen belül a törvényes bíróhoz való joggal kapcsolatos gyakorlatára.
- [33] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatos gyakorlatából a jelen ügy szempontjából a következőket tekinti relevánsnak. Elvi jelentőségű megállapításokat először a – gyakorlata során többször megerősített – 6/1998. (III. 11.) AB határozat tett, így erre a döntésre hivatkozott többek között az Abh. is. A 2/2017. (II. 10.) AB határozatában az Alkotmánybíróság úgy fogalmazott: „A tisztességes eljáráshoz való jog több garanciális szabályból áll. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jog részjogosítványai különösen: a bírósághoz fordulás joga, a tárgyalás igazságossága, a tárgyalás nyilvánosságának és a bírói döntés nyilvános kihirdetésének a követelménye, a törvény által létrehozott bíróság, a bírói függetlenség és a pártatlanság kívánalma, továbbá az észszerű határidőn belüli elbírálás követelménye. A szabály *de facto* nem állapítja meg, de az Alkotmánybíróság értelmezése szerint része a tisztességes eljárásnak az is, hogy az eljárásban biztosítva legyen a fegyverek egyenlősége [22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [49]].” [2/2017. (II. 10.) AB határozat, Indokolás [50]]
- [34] Az Alkotmánybíróság gyakorlata értelmében a tisztességes eljárás (*fair trial*) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek a figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ez azt jelenti, hogy az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, ugyanakkor egy-egy eljárási szabálysértés esetén is lehet az eljárás egészében *fair*, méltányos, tisztességes [6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 95; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [24]; 3001/2020. (II. 4.) AB határozat, Indokolás [40]].
- [35] 1.2. Az Abh. a jogorvoslathoz való jogra vonatkozó gyakorlatából a következőket emelte ki: „Az Alkotmánybíróság több határozatában rögzítette, hogy a jogorvoslathoz való alapjog biztosítását jelenti, ha az eljárásban a törvény garantálja az érintett számára, hogy ügyét az alapügyben eljáró szervtől különböző szerv bírálja el [513/B/1994. AB határozat, ABH 1994, 731, 734; megerősítette: 14/2015. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [30]]. A jogorvoslati jog nyújtotta jogvédelem hatékonyságához pedig az szükséges, hogy ténylegesen érvényesüljön és képes legyen a döntés által okozott sérelem orvoslására [22/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [26]]. Minden jogorvoslat lényegi eleme a »jogorvoslás« lehetősége, vagyis a jogorvoslat fogalmilag és szubsztanciálisan tartalmazza a jogsérelem orvosolhatóságát [23/1998. (VI. 9.) AB határozat, ABH 1998, 182, 186, megerősítette: 3064/2014. (III. 26.) AB határozat, Indokolás [15] és 14/2015. (V. 13.) AB határozat, Indokolás [29]]. Az Alkotmánybíróság értelmezésében az Alaptörvényben biztosított jogorvoslathoz való jog nemcsak a jogorvoslat létezését, hanem a tényleges és a hatékony jogorvoslat lehetőségének a biztosítását követeli meg, így nemcsak abban az esetben állapítható meg az alapjog sérelme, ha a jogorvoslat lehetőségét teljesen kizárták [lásd például 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [61]], hanem akkor is, ha a jogszabályban egyébként biztosított jogorvoslat más okból nem tud ténylegesen és hatékonyan érvényesülni, így például, ha azt a részletszabályok rendelkezései akadályozzák, ezáltal kiüresítik, illetve formálissá teszik a jogorvoslathoz való jogot

{14/2015. (V. 26.) AB határozat, Indokolás [31]; 41/1991. (VII. 3.) AB határozat, ABH 1991, 193, 194; 22/1991. (IV. 26.) AB határozat, ABH 1991, 408, 411; 21/1997. (III. 26.) AB határozat, ABH 1997, 103, 105–106}.

Az Alkotmánybíróság szerint a jogorvoslati jog hatékony gyakorlásával függ össze a sérelmezett határozat indokainak teljes bemutatása, illetve a határozat alapjául szolgáló iratok és bizonyítékok megismerésének lehetősége is. A jogorvoslati jog hatékony gyakorlására ugyanis kizárólag a bíróság vagy a hatóság döntését alátámasztó indokok ismeretében nyílik valódi lehetőség {22/2013. (VII. 19.) AB határozat, Indokolás [26]; 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [32]}. Az Alkotmánybíróság rögzíti, hogy a jogorvoslatihoz való jog szempontjából tehát korlátozást jelent, ha a fellebbezés benyújtásakor nem áll a jogosult rendelkezésére az írásbeli, indokolt határozat." (Abh., Indokolás [74]–[76])

[36] Az Alkotmánybíróság ezen megállapításait a jelen ügyben is irányadónak tekinti, figyelemmel a két ügyben felmerült alkotmányossági probléma azonosságára.

[37] 2. Az Abh. az indítvány alapjául szolgáló ügyben hozott bírósági döntés alkotmányellenességét nem állapította meg. Ennek indokolásaként az Abh. a következőképpen fogalmazott: „A jogalkalmazás során a bíróságok a konkrét ügyben is kötve voltak az eljárásukra irányadó fenti szabályokhoz. Az Alkotmánybíróság megállapította továbbá, hogy a bíróságok eljárása az indítványozó ellen folytatott szabálysértési eljárásban megfelelt ezen törvényi rendelkezéseknek.

Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozónak az elsőfokú határozat elleni fellebbezéssel és annak elbírálásával kapcsolatos alkotmányos sérelmei nem az ügyben eljáró bíróságok – kézbesítéssel összefüggő – jogalkalmazásából erednek, hanem abból, hogy a Szabs. tv. 121–122. §-ának szabályozási hiánya következtében – a jogalkotói mulasztás kapcsán már részletezett okokból – alaptörvény-ellenes helyzet áll fenn.” (Abh. Indokolás [94]–[95])

[38] 3. Az Alkotmánybíróság a jelen ügyben is figyelemmel volt arra, hogy az indítvány nem jogszabály, hanem bírói döntés vizsgálatára irányul.

[39] Az indítvány ugyan az alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (3) bekezdésének sérelmére is hivatkozott, ám ezzel összefüggésben is fenntartja az Alkotmánybíróság, hogy az indítvány által felvetett alkotmányossági problémák nem a bírói gyakorlatból, hanem a bíróság által az ügyben alkalmazott jogszabályi rendelkezésekből – azok hiányos szabályozásából – fakadtak.

[40] Mivel az indítványozó által felvetett alkotmányos sértő gyakorlat nem az alkotmányjogi panasszal támadott bírósági döntésből, hanem az eljárás idején hatályban volt jogszabályi rendelkezésekből fakadt, az Alaptörvény XXVIII. cikk (1), (3) és (7) bekezdésének sérelme az indítványban felhívott érvek alapján nem állapítható meg.

[41] 4. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az indítványt elutasította. Az Alkotmánybíróság a döntést az Abtv. 47. § (1) bekezdése, az Ügyrend 5. § (1) bekezdése, valamint 31. § (6) bekezdése alapján eljárva hozta meg.

Budapest, 2021. november 23.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyet

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/504/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3518/2021. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.405/2020/4. számú végzése, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 3:158. § (1) bekezdése, a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény 92. §-a, 116. § (1) bekezdés *d*) pontja, 118. § (2) bekezdése és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 409. § (2) és (3) bekezdései alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A dr. Balczó Gábor egyéni ügyvéd által képviselt indítványozó a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.405/2020/4. számú végzése ellen – a Győri Ítéltábla Cgtf.IV.25.450/2020/2. számú jogerős ítéletére is kiterjedően –, valamint a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 3:158. § (1) bekezdése, a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (a továbbiakban: Ctv.) 92. §-a, 116. § (1) bekezdés *d*) pontja, 118. § (2) bekezdése, és a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Pp.) 409. § (2) és (3) bekezdései terjesztett elő az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panaszt 2021. július 16-án, a Székesfehérvári Törvényszék Cégbírósága útján az Alkotmánybírósághoz. A panaszbeadvány a támadott bírói döntést és a támadott jogszabályokat az Alaptörvény M) cikk (1) bekezdésével, I. cikk (3) bekezdésével, XII. cikk (1) bekezdésével, XIII. cikkével, XV. cikk (1) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseivel és 28. cikkével tartotta ellentétesnek.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panaszból és a mellékletként csatolt dokumentumokból megállapítható, hogy az alapügy (hivatalból indított törvényességi felügyeleti eljárás) tárgya egy betéti társaság törvény erejénél fogva bekövetkezett megszűnésének a megállapítása és a kényszertörlési eljárás megindítása volt.
- [3] 2.1. A Székesfehérvári Törvényszék Cégbírósága a 2020. július 17-én kelt, Cgt.07-20-000199/4. számú végzésével megállapította, hogy az érintett betéti társaság – amelynek az indítványozó a kültagja – 2020. július 8-án a törvény erejénél fogva megszűnt, és elrendelte a kényszertörlési eljárás megindítását. A Cégbíróság az indokolásban rámutatott, hogy a betéti társaságnak egy beltagja és egy kültagja volt, a beltag azonban 2020. január 7-én elhunyt. A Ptk. – korábban hatályos – 3:152. § (1) bekezdésére és 3:158. §-ára hivatkozással a Cégbíróság kiemelte, hogy ha a társaságból valamennyi beltag vagy valamennyi kültag kiválik, a társaság az utolsó beltag vagy az utolsó kültag kiválásától hat hónapos jogvesztő határidő elteltével megszűnik, kivéve, ha a társaság e határidőn belül a társasági szerződés módosításával a betéti társaságként vagy közkeresti társaságként való működés törvényes feltételeit megteremti, és ezt a változást a Cégbíróságnál bejelenti. E szabály alapján a jelen esetben meg lehetett állapítani a jogutód nélküli megszűnést előidéző ok bekövetkezését, és a Ctv. 116. § (1) bekezdés *d*) pontja alapján el kellett rendelni a kényszertörlési eljárás megindítását.
- [4] 2.2. A betéti társaság a végzés ellen fellebbezést terjesztett elő, kérve annak hatályon kívül helyezését, másodlagosan pedig a megváltoztatását. A fellebbezésben arra hivatkozott, hogy a betéti társaság koncessziós szerződés alapján dohányboltot üzemeltet, ezért az új beltag társaságba történő belépéséhez az ND Nemzeti Dohánykereskedelmi Nonprofit Zrt. hozzájárulása is szükséges. A betéti társaság gondoskodott új beltag belépéséről, a taggyűlési határozat meghozatalát követően az említett jóváhagyást – hagyatékátadó végzés hiányában – nem kapta meg. Ennek ellenére a változásbejegyzési kérelmet a betéti társaság benyújtotta, a hat hónapos jogvesztő határidőn túl, de a Ctv. 34. §-a szerinti 30 napos határidőn belül, és a Cégbíróság a változást be is jegyezte.

- [5] A Győri Ítéltábla a 2020. szeptember 3-án kelt, Cgtf.IV.25.450/2020/2. számú végzésével az elsőfokú bíróság végzését helybenhagyta. Az indokolásban rámutatott, hogy a Ptk. – korábban hatályos – 3:158. § (1) bekezdésében írt hat hónapos jogvesztő határidő elmulasztása a betéti társaság jogutód nélküli megszűnéséhez vezet, amit a társaság a társasági szerződés módosításával, újabb tagnak a társaságba lépésével, és ezen változás jogvesztő határidőn belüli cégbírósághoz történő bejelentésével kerülhetett volna el. Nem elég, hogy a társasági szerződést a hat hónapos jogvesztő határidőn belül módosítják, a bejelentésnek is meg kell történnie a határidőn belül. Ezt a jelen ügyben 2020. július 7-ig lehetett volna megtenni, de a betéti társaság a változásbejegyzési kérelmet csak ezt követően, 2020. július 21-én nyújtotta be. A határidő jogvesztő jellege miatt a hagyaték átadásának időpontja irreleváns, a bíróságnak nincs mérlegelési lehetősége. Annak sincs jelentősége, hogy a cégbíróság újabb beltágot jegyzett be a betéti társaság cégjegyzékébe, mert a törvény erejénél fogva megszünt társaság változásbejegyzési kérelmet már nem terjeszthetett elő.
- [6] 2.3. A jogerős végzés ellen a betéti társaság felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő, de ahhoz nem csatolt engedélyezés iránti kérelmet, az engedélyezés feltételeit alátámasztó indokokra nem hivatkozott. A Kúria 2021. április 6-án kelt, Gfv.VII.30.405/2020/4. számú végzése ezért a felülvizsgálati kérelmet visszautasította.
- [7] Megállapította, hogy a törvényességi felügyeleti eljárás vagyoni tárgyi nemperes eljárás, ezért a felülvizsgálat Pp.-beli szabályait – a felülvizsgálat korlátozását és a felülvizsgálat engedélyezését – a Ctv. 72. § (2) bekezdése szerint, „a nemperes eljárás sajátosságaiból eredő eltérésekkel” alkalmazni kell. A Pp. 408. § (2) bekezdése értelmében ilyen eljárásban nincs helye felülvizsgálatnak, ha az elsőfokú bíróság ítéletét (végzését) a másodfokú bíróság azonos jogszabályi rendelkezésre és jogi indokolásra utalással hagyta helyben. A Pp. 409. § (1) bekezdése értelmében ilyen esetben a Kúria a felülvizsgálatot csak a Pp. 409. § (2) és (3) bekezdéseiben írt esetekben engedélyezheti, illetve engedélyezi. A felülvizsgálat engedélyezését a Pp. 410. §-a alapján minden esetben a félnek kell kérelmeznie, erre vonatkozóan hiánypótlás elrendelésének nincs helye. Ha a fél a felülvizsgálati kérelemmel együtt nem nyújtott be engedélyezés iránti kérelmet, a Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 415. § (1) bekezdés e) pontja alapján visszautasítja. A Kúria ezért jelen esetben sem vizsgálhatta érdemben a felülvizsgálati kérelmet; azt visszautasította.
- [8] 3. Az indítványozó a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.405/2020/4. számú végzése ellen – a Győri Ítéltábla Cgtf.IV.25.450/2020/2. számú jogerős ítéletére is kiterjedően –, valamint a Ptk. 3:158. § (1) bekezdése, a Ctv. 92. §-a, 116. § (1) bekezdés d) pontja, 118. § (2) bekezdése, és a Pp. 409. § (2) és (3) bekezdései ellen alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, kérve a támadott bírói döntések és a támadott jogszabályi rendelkezések alaptörvény-ellenességének megállapítását, megsemmisítését, és a támadott jogszabályi rendelkezések alkalmazásának a kizárását. Az alkotmányjogi panaszban – hasonlóan a jogorvoslati kérelmeihez – előadta, hogy a kényszerterlési eljárás alá került betéti társaságnak ő a kültagja, illetve a beltágot tragikus hirtelenséggel bekövetkezett halála óta az ügyvezetője is. A dohánytermékek kiskereskedelmével foglalkozó betéti társaság új beltágnak belépéséhez az ND Nemzeti Dohánykereskedelmi Nonprofit Zrt.-vel kötött koncessziós szerződés alapján a koncesszió átengedőjének hozzájárulására volt szükség. Ennek a megadását az ND Nemzeti Dohánykereskedelmi Nonprofit Zrt. a hagyatéki eljárást lezáró hagyatékátadó végzéshez kötötte. A Ptk. 3:158. § (1) bekezdése szerinti megszűnési ok elkerülése végett a betéti társaság a hat hónapos jogvesztő határidőn belül összehívott taggyűlésen intézkedett új beltágot választásáról, az elhunyt beltágot gyermekét beltággént beléptetve a betéti társaságba, és ezt a tagváltást később a cégbíróság a Cégjegyzékbe be is jegyezte. Időközben azonban az elsőfokú bíróság meghozta a fent említett, a betéti társaság megszűnését és a kényszerterlési eljárás megindítását kimondó végzését, amelyet fellebbezést követően a másodfokú bíróság is helybenhagyott, az ez ellen előterjesztett felülvizsgálati kérelmet pedig a Kúria visszautasította. Az indítványozó megemlítette azt is, hogy a betéti társaság az indítvány benyújtásakor is változatlanul adószámmal rendelkezik, a tagsága teljes, a működése megfelel a Ptk.-nak és a Ctv.-nek. Hozzátette továbbá, hogy időközben a hagyatéki eljárások tömeges elhúzódására tekintettel a jogalkotó olyan módosításokat eszközölt, amelyek alapján ez a leírt helyzet már nem fordulhat elő, ugyanis a kényszerterlési eljárásra és a felszámolási eljárásra vonatkozó és kapcsolódó egyes törvények módosításáról szóló 2021. évi LXX. törvény módosította a Ctv. 92. § (1) bekezdését az alábbi szövegre módosította: „Az e § szerinti törvényességi felügyeleti eljárásnak van helye, ha a tag halálát követően a Ptk. 3:152. § (1) bekezdése vagy a Ptk. 3:158. § (1) bekezdése folytán válik szükségessé a törvényességi felügyeleti eljárás és a cégbíróság felhívására a társaság bejelenti, hogy a működés törvényes feltételeit azért nem tudja helyreállítani, mert a volt tag örökösével való megállapodás útján kívánja a törvényes működést helyreál-

lítani, azonban az örökös személye bizonytalan. Ebben az esetben a társaságnak igazolnia kell, hogy az örökös személyét illetően bírósági vagy közjegyzői eljárás van folyamatban.”

- [9] 3.1. A Ctv. 116. § (1) bekezdés *d)* pontját és a Pp. 409. § (2) és (3) bekezdéseit kifogásolva az indítványozó kifejtette, hogy a Ctv. hivatkozott rendelkezése alapján a kényszertörlési eljárás megindítását elrendelő végzések ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak van helye; a Kúria – általa hivatkozott – eseti döntései szerint pedig az ilyen fellebbezéseket a bíróságok többletkövetelmények támasztása nélkül kötelesek elbírálni, ebből következően – az indítványozó szerint – a felülvizsgálati kérelmek elbírálásához sem lehet többletkövetelményeket támasztani. A Pp. 409. § (2) és (3) bekezdésében szereplő engedélyezési feltételek azonban ilyen többletkövetelményeket tartalmaznak, ezért azok a Kúria eseti döntéseivel ellentétesek. Ez sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot és a XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jogot. A Ctv. 116. § (1) bekezdés *d)* pontja sérti továbbá az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésében garantált vállalkozás szabadságát is, mert egy „lehetetlen feltétel” – amelynek a betéti társaság önhibáján kívül nem tud eleget tenni – objektív jogkövetkezményeként írja elő a kényszertörlési eljárás megindítását.
- [10] 3.2. Az alkotmányjogi panasz szerint az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésébe ütköző, a törvény előtti egyenlőséget sértő helyzet alakult ki azáltal, hogy a Ctv. fent írt, a jelen ügyhöz hasonló helyzeteket kezelő módosítása nem gondoskodott azoknak a társaságoknak a helyzetéről, akik ellen még a Ctv.-módosítást megelőzően indítottak kényszertörlési eljárást, miközben az új szabályok szerint ezt már elkerülhették volna.
- [11] 3.3. Az indítványozó szerint a Ptk. 3:158. § (1) bekezdése azzal, hogy korlátozza az ott írt feltételek bekövetkezése esetén a vállalkozás adott társasági formában történő folytatását, korlátozza a tulajdonhoz való jogot. A rendelkezés méltánytalan azon betéti társaságok esetében is, amelyeknél egy kültag vagy egy beltág van, és e tag halála esetén úgy kell hat hónapon belül gondoskodni az új tag belépéséről, hogy még nem lehet biztosan tudni – a hagyatéki eljárás le nem zárulta miatt –, hogy ez az új tag valóban az elhunyt tag egyetlen örököse. Ilyen esetekben a jogutód nélküli megszűnés mint szankció nem állja ki az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerinti alapjogi teszt próbáját a tulajdonhoz való jog és a vállalkozás szabadsága tekintetében [Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdés, XIII. cikk (1) bekezdés], és sérti a XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jogot, valamint a 28. cikk szerinti értelmezési szabályt is.
- [12] 3.4. A támadott bírói döntések kapcsán az indítványozó kifogásolta, hogy azok nem voltak tekintettel arra, hogy a Cégnyilvántartásba mint közhiteles nyilvántartásba időközben bejegyezték az új beltagot, így a törvényességi eljárás folytatása okafogyottá vált, ez pedig sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot. A másodfokon eljáró Győri Ítéltábla akkor járt volna el jogszerűen az indítványozó szerint, ha okafogyottság miatt megszünteti a törvényességi felügyeleti eljárást, figyelemmel arra, hogy időközben az új beltág megválasztásával rendeződött a betéti társaság helyzete. Ennek elmaradása sérti mind a társaság, mind az indítványozó (mint kültag) Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdése szerinti vállalkozási szabadságát, és a XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot is, mivel a döntés meghozatalakor már a Cégjegyzék mint közhiteles nyilvántartás tartalmazta az új beltagot. A Kúria támadott végzése pedig kiüresíti az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerint jogorvoslathoz való jogot, és a 28. cikkében kimondott jogértelmezési szabályt is sérti, mert a visszautasítást tartalmazó döntés nem szolgálja a polgárokat, nem felel meg a józan észnek, és a közjót sem mozdítja elő.
- [13] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése előírja, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálása előtt döntenet kell annak befogadásáról. Az alkotmányjogi panasz befogadásáról az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján – figyelemmel az Abtv. 47. § (1) bekezdésére, 50. § (1) bekezdésére, valamint az Ügyrend 5. § (1) és (2) bekezdéseire – tanácsban eljárva dönt. A panaszt akkor lehet befogadni, ha az megfelel a törvényben előírt formai és tartalmi követelményeknek, különösen az Abtv. 26–27. és 29–31. §-aiban foglalt feltételeknek. Ezekon kívül az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha megfelel az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *a)–f)* pontjaiban foglalt kritériumoknak.
- [14] Jelen esetben a panasz nem felel meg ezeknek a követelményeknek, az alábbiak miatt.

- [15] 5. Az indítványozó – a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.405/2020/4. számú végzése átvételének időpontjához képest – az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtotta be az alkotmányjogi panaszt. A Győri Ítéletábra végzése ellen az indítványozó határidőn belül nem terjesztett elő alkotmányjogi panaszt, ezért a jelen eljárásban az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszban felsorolt sérelmeket csak a Kúria támadott végzésének keretei között vizsgálhatta, az indítványozónak az első és másodfokú bírósági döntésekre vonatkozó érvei vizsgálatát mellőzte {hasonlóan: 3086/2021. (III. 4.) AB végzés, Indokolás [15]; 3324/2020. (VII. 24.) AB végzés, Indokolás [13]; továbbá az Ügyrend 32. § (1), (2) és (4) bekezdése}.
- [16] A jogi képviselő a meghatalmazást csatolta. Az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozó jogosultsággal rendelkezik, érintettsége – mivel a törvényességi felügyeleti eljárás alá vont betéti társaság kúttagja, illetve vezető tisztségviselője volt – fennáll, a rendelkezésére álló jogorvoslati lehetőséget kimerítette. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban az Alaptörvényben biztosított jogainak sérelmére hivatkozott, megjelölve az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdését, XIII. cikkét, XV. cikk (1) bekezdését, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit.
- [17] 6. Az Abtv. 26. § (1) bekezdés a) pontja, 27. § (1) bekezdés a) pontja, és ezzel összhangban az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja úgy rendelkezik, hogy alkotmányjogi panasz kezdeményezésére olyan esetben van lehetőség, amikor az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, vagy amikor bírói döntés az Alaptörvényben biztosított jogát sérti – vagyis alkotmányjogi panaszt Alaptörvényben biztosított jog sérelmére lehet alapítani. Az indítványozó az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseként megjelölte az M) cikk (1) bekezdését, az I. cikk (3) bekezdését, valamint a 28. cikket is. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében e rendelkezések nem tartalmazzak Alaptörvényben biztosított jogot, így ezek vélt sérelmére alkotmányjogi panasz nem alapítható {3009/2020. (II. 4.) AB végzés, Indokolás [18]; 3361/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [24]; 3039/2019. (II. 20.) AB végzés, Indokolás [11]}. Ebből következően az alkotmányjogi panasz ezen részeiben nem felel meg a befogadhatóság Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontjában foglalt törvényi követelményének.
- [18] 7. Megállapítható volt, hogy az indítvány a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében alább felsorolt követelményeinek részben eleget tesz: a) tartalmazza a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza [Abtv. 26. § (1) bekezdése, 27. §]; b) az eljárás megindításának indokait, az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét; c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó jogszabályi rendelkezéseket és bírói döntést [a Ptk. 3:158. § (1) bekezdését, a Ctv. 92. §-át, 116. § (1) bekezdés d) pontját, 118. § (2) bekezdését, a Pp. 409. § (2) és (3) bekezdéseit, és a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.405/2020/4. számú végzését]; d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XII. cikk (1) bekezdés, XIII. cikk, XV. cikk (1) bekezdés, valamint a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései]; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezések és bírói döntés miért ellentétesek az Alaptörvény – egyes, de nem valamennyi – megjelölt rendelkezésével; valamint f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság semmisítse meg a jogszabályi rendelkezéseket és a bírói döntést.
- [19] 7.1. A fent írtak szerint az Alkotmánybíróság az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazását állító, Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz-részben foglalt érveket csak a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Gfv.VII.30.405/2020/4. számú végzése vonatkozásában, annak keretei között vizsgálhatta. A Kúria e végzésével a betéti társasági felülvizsgálati kérelmét visszautasította, mert ahhoz nem csatoltak az engedélyezés iránti kérelmet. A Kúria végzése kifejezetten kimondta, hogy nem vizsgálhatta érdemben a felülvizsgálati kérelmet. Ebből adódóan a Kúria végzése a Ptk. 3:158. § (1) bekezdését, a Ctv. 92. §-át, 116. § (1) bekezdés d) pontját és 118. § (2) bekezdését nem alkalmazta, ezért az e jogszabályi rendelkezések alaptörvény-ellenességét állító panaszrészletek a Kúria végzése tekintetében az Abtv. 26. § (1) bekezdése miatt, az alsóbb fokú bírói döntések tekintetében pedig elkészttség miatt [Abtv. 30. § (1) bekezdés] érdemben nem vizsgálhatók. [Emellett a Ctv. – korábban hatályos – 118. § (2) bekezdését az alkotmányjogi panasz mindössze felsorolta, mint támadott jogszabályi rendelkezést, de annak alaptörvény-ellenességéről indokolást nem tartalmazott.]
- [20] 7.2. Ugyanezen okból nem vizsgálhatók érdemben az említett jogszabályi rendelkezések, valamint az alsóbb fokú bírói döntések kapcsán az Alaptörvény XII. cikk (1) bekezdésének, XIII. cikk (1) bekezdésének, XV. cikk (1) bekezdésének és XXVIII. cikk (1) bekezdésének a sérelmét állító, Abtv. 27. § (1) bekezdésére alapított indítvány

elemek sem – mert azok az alsóbb fokú bírói döntések tekintetében elkésettek, a Kúria végzése pedig nem veti fel az ezek kapcsán az indítványozó által előadott problémákat.

- [21] 8. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [22] Az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított panasz – részben az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében garantált jogorvoslathoz való jog sérelmét is állította amiatt, hogy a Pp. 409. § (2) és (3) bekezdései kivételes engedélyezési feltételeket szabnak a felülvizsgálatra azon vagyoni jogi perekben, amelyekben az elsőfokú bíróság döntését a másodfokú bíróság azonos jogszabályi rendelkezésre utalással és indokok mentén hagyta helyben. Az indítványozó (aki engedélyezési iránti kérelmet nem terjesztett elő) szerint ilyen feltételek támasztását fellebbezés – mint rendes jogorvoslat – esetén a Kúria eseti döntései nem teszik lehetővé, ezért ezzel analóg módon ezt a felülvizsgálat – mint rendkívüli perorvoslat – esetén is ellentétesnek kell tekinteni a kúriai joggyakorlattal.
- [23] Az Alkotmánybíróság az indítvány e részéhez fűzött érvelés kapcsán rámutat, hogy az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti hatáskörében eljárva a bíróságok által alkalmazott jogszabályok Alaptörvénybe, nem pedig a Kúria esetjogába ütközését vizsgálja.
- [24] Rámutat továbbá az Alkotmánybíróság, hogy amint azt már számos korábbi döntésében is kifejtette, hogy „az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog kizárólag a rendes jogorvoslatok tekintetében értelmezhető. A hivatkozott alaptörvényi rendelkezés »[t]árgyát tekintve a bírói, illetőleg hatósági döntésekre terjed ki, tartalma szerint pedig az érdemi határozatok tekintetében a más szervhez vagy a magasabb fórumhoz fordulás lehetősége« {36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [60]}. »Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján a felülvizsgálat – mint rendkívüli jogorvoslat – az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt rendelkezéssel nem hozható összefüggésbe« {3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [24]}.” {3071/2017. (IV. 19.) AB végzés, Indokolás [14]} „Az Alaptörvény nem tartalmaz előírást arra vonatkozóan, hogy hogyan épüljön fel hazánkban a jogorvoslat rendszere. A jogalkotó a különböző eljárásokra irányadó törvényi szabályozásokban határozza meg az igénybe vehető jogorvoslati lehetőségeket és azok igénybevételének a módját. Nem található az Alaptörvényben rögzített követelmény azzal kapcsolatosan sem, hogy a jogorvoslati fórumrendszer hány fokon biztosítsa az érintett alapjog gyakorlását. Ennek megfelelően a jogorvoslati eljárás egyfokú kialakítása az Alaptörvény kívánalmainak teljességgel eleget tesz.” {22/2014. (VII. 15.) AB határozat, Indokolás [95]} Az Alkotmánybíróság ezért az indítványozó ezen kifogása kapcsán nem talált olyan körülményt, amelyet alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésként vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességként lehetne értékelni, és amely ezért az indítvány érdemi vizsgálatát indokolná.
- [25] 9. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság – az Abtv. 47. § (1) bekezdése és az 56. § (2)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 5. § (1)–(2) bekezdései alapján eljárva – az alkotmányjogi panaszt, figyelemmel az Abtv. 26. § (1) bekezdésében, 30. § (1) bekezdésében, 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjaiban, valamint 29. §-ában foglaltakra, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)*, *d)* és *h)* pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. november 23.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2974/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3519/2021. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.III.21.617/2018/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó gazdasági társaság jogi képviselője (dr. Kövesdi Zoltán ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelmére hivatkozással a Kúria Pfv.III.21.617/2018/10. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását, továbbá annak – a Győri Ítéletábla Pf. III.20.138/2018/3/I. számú ítéletére és a Győri Törvényszék 11.P.20.275/2016/36. számú ítéletére kiterjedő hatállyal történő – megsemmisítését kérte.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege az ügyben eljáró bíróságok által megállapított tényállás és az általuk hozott döntések alapján az alábbiak szerint foglalható össze.
- [3] Az indítványozó 2011., 2012. és 2013. években egy vadásztársaság által vadgazdálkodási célból hasznosított területen fenyőfa ültetvényt telepített. A terület vadak távol tartásához szükséges védelme nem volt megfelelő, a kerítés állapota leromlott, nyomvonala hiányos volt. A fenyőfa ültetvényben a vadak több esetben is kárt okoztak, így a vadásztársaság 2011-ben a vadak károkozása miatt az indítványozó részére közel 8 millió forintot fizetett meg a jegyzői eljárás eredményeként. Az indítványozó 2012-ben előzetes bizonyítás lefolytatását kezdeményezte, ennek eredményeként a kirendelt igazságügyi szakértő a helyszíni szemle alapján a kár összegét elsőként közel 8 és fél millió forintban, majd az 5 hónappal később megtartott szemle alapján már több mint 154 millió forintban határozta meg.
- [4] Az indítványozó a vadak által okozott kára miatt több mint 74 millió forint megtérítésére kérte kötelezni keresetében a vadásztársaságot, amely a vadak által okozott kár tényét nem, de annak az indítványozó által megjelölt összegét vitatta. Az elsőfokú bíróság megismételt eljárása eredményeként ítéletével a keresetet elutasította. Az ítéleti indokolás szerint az indítványozót terhelte a perben annak bizonyítása, hogy az általa művelt területen a kárt a vadak okozták, és neki kellett bizonyítania az ezzel okozati összefüggésben keletkezett kárt és annak összegét is. A bíróság döntése meghozatala során bizonyítékként figyelembe vette az előzetes bizonyítási eljárás eredményeként készített, illetve a peres eljárás során kirendelt igazságügyi szakértői véleményekben foglaltakat is, de – miután a két szakvélemény közti lényeges eltéréseket a szakértők együttes meghallgatása után sem tudta feloldani – ezért újabb igazságügyi szakértőt rendelt ki. Miután a peres eljárás során kirendelt szakértők abban egyetértettek, hogy az első – az előzetes bizonyítás keretében készült – szakvélemény helytelen módszer és számítás alapján készült, ezért a bíróság úgy ítélte meg, hogy az nem szolgálhat ítélezése alapjául, mivel az abban rögzített adatok pontatlanok és nem adnak támpontot arra nézve sem, hogy a feltárt tények, adatok alapján helyes számítással a két másik szakértő alapos és aggálytalan szakvéleményt készítsen a kár mértékére nézve.
- [5] Az elsőfokú bíróság leszögezte azt is, hogy az indítványozó a kár pontos kiszámításához szükséges adatokat a szakértők számára nem szolgáltatta, így az erre vonatkozó felhívás ellenére sem tudta pontosan megjelölni, hogy az ültetvényre évente mekkora összeget fordított, nem bizonyította a facsemeték beszerzési árát, az évenkénti művelési költséget, nem vezetett táblatorzskönyvet és permetezési naplót sem. Mindezek alapján a bíróság azt a következtetést vonta le, hogy az indítványozó a perben a kár összegét nem tudta bizonyítani, ennek bizonyítatlanságát pedig az indítványozó terhére értékelte.
- [6] Az indítványozó fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta és megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló három szakvéleményt megfelelően értékelte, összevetette és az ennek eredményeként kialakult álláspontját részletesen indokolta is. A bíróság ítéletében hang-

súlyozta, hogy az indítványozó a facsemeték telepítésére, gondozására vonatkozó termelési adatokat nem bocsátotta a szakértők rendelkezésére, az első szakvélemény a helyszínen tapasztaltakat kellően nem dokumentálta, így – az idő múlására is tekintettel – a későbbi szakértők sem a kár eredete, sem az annak bekövetkeztében közreható tényezők, sem annak mértéke tekintetében nem tudtak állást foglalni. A másodfokú ítéletben a bíróság kiemelte, hogy a kereset elutasításának az indoka nem az, hogy az ügyben a vadkár bekövetkezése kizárt, hanem az, hogy az indítványozó a károsodás körét és mértékét nem tudta igazolni, a bizonyítatlanság következményét pedig a vonatkozó törvényi rendelkezések alapján neki kell viselnie.

- [7] Az indítványozó által előterjesztett felülvizsgálati kérelem alapján eljáró Kúria a jogerős ítéletet a hatályában fenntartotta. A Kúria megállapítása szerint a felülvizsgálati kérelem lényegében az ügyben eljáró bíróságok bizonyítékértékelését támadta, és azt sérelmezte, hogy indokolatlanul került sor több szakértő kirendelésére a perben, továbbá, hogy az alsóbb fokú bíróságok nem általános kárként állapították meg a kártérítés összegét. A Kúria a fentiekkel összefüggésben ítéletében rámutatott, hogy a megismételt eljárásban a harmadik szakértő bevonása szükséges volt, mert a korábbi két szakvélemény közti ellentmondásokat nem lehetett a szakértők együttes meghallgatásával sem feloldani. A Kúria megítélése szerint az első-, és másodfokon eljáró bíróságok a három szakvéleményt a jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően értékelték, azokat összevetették, az azokból levont következtetéseket részletesen indokolták, azokat okszerűen mérlegelték és mindezek alapján jutottak arra a következtetésre, hogy az indítványozó a rá háruló bizonyítási kötelezettség ellenére a kár mértékét nem bizonyította.
- [8] A kúriai ítélet kifejti azt is, hogy általános kártérítés megítélésének a vonatkozó szabályozás alapján akkor lett volna helye, ha a kár mértéke pontosan nem számítható ki, önmagában azért azonban nem kerülhet sor a megállapítására, mert a kár mértékének a megállapítására csak hosszadalmas és terjedelmes bizonyítás alapján kerülhet sor, vagy a bizonyítási eljárás nem vezet eredményre. A Kúria ezzel összefüggésben kiemelte, hogy ameddig van megfelelő módszer a kár mértékének a bizonyítására és annak kiszámítására, addig nincs helye az általános kártérítés megállapításának, a bíróságnak tehát minden rendelkezésre álló és célravezető bizonyítást le kell folytatnia a kár felderítése, számszerű meghatározása érdekében az arra kötelezett fél indítványa alapján. A perbeli esetben a Kúria álláspontja szerint is keresete megalapozottságához az indítványozónak kellett volna bizonyítania a kár pontos összegét, ennek bizonyítására pedig módja is lett volna a megfelelő adatok szolgáltatásával. Mivel azonban az indítványozó ezen kötelezettségének nem tett eleget, az ügyben eljáró bíróságok a Kúria meglátása szerint ezt helyesen értékelték a terhére és döntöttek akként, hogy az indítványozó keresete nem megalapozott az összecszerűség bizonyítatlansága miatt és általános kártérítés megállapításának sincs helye ez esetben.
- [9] Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Beadványában állította, hogy ügyében *contra legem* jogalkalmazás történt, hiszen az ügyben elsőként eljáró szakértő rendelkezett kizárólag olyan közvetlen észlelési lehetőséggel, amelyre megalapozott tényállást lehetett volna alapítani, ezt a bizonyítékot nem lett volna szabad figyelmen kívül hagyni, illetve felülírni. Az első szakértői vélemény pedig igazolta, hogy az indítványozónak kára keletkezett, ennek mértékét és az okozati összefüggést is megállapította, mindezek alapján – nézete szerint – az ügyében eljáró bíróságoknak általános kár címén meg kellett volna állapítaniuk a kár mértékét. Véleménye szerint a perben kirendelt másik két szakértő nem volt jogosult az első szakvéleményt felülbírálni, de miután ez lényegében megtörtént, ez oda vezetett, hogy a bíróságok nem megfelelően mérlegelték a bizonyítékokat. Az indítványozó álláspontja szerint az, hogy a bíróság nem megfelelő szakértőt rendelt ki eredetileg, ez nem értékelhető az ő terhére. Az indítványozó mindhárom bíróság ítéletének indokolását „súlyosan hiányosnak” tartja, így azok sértik a tisztességes bírósági eljáráshoz való alkotmányos jogát, mivel egyik bíróság sem indokolta meg tisztességesen, hogy miért tartották kizártnak jelen ügyben az általános kártérítésre vonatkozó törvényi szabályok alkalmazhatóságát, jöllehet erről számot kellett volna adniuk. Az indítványozó meggyőződése szerint az általa támadott ítéletek tartalmából következik, hogy ügyében az általános kártérítési szabályokat kellett volna alkalmazni egyértelműen. Indítványában többször is rögzített jogi véleménye szerint „[k]ár történt, azonban a kár mértékét a szakértők nem tudták rekonstruálni. Ergo a bíróságnak kell a per adatai alapján a kár mértékét mérlegeléssel megállapítania.”
- [10] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a bekezdése alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.

- [11] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésében meghatározott hatvan napos határidőben nyújtotta be az alkotmányjogi panaszt. A jogi képviselő a meghatalmazását csatolta. A jogorvoslattal már nem támadható kúriai ítélet az eljárást befejező döntésnek minősül, így az alkotmányjogi panasszal támadható. Az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége – mivel a támadott ítélettel lezárt eljárásban felperes volt – fennáll.
- [12] 2.2. A kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek eleget tesz, tartalmazza ugyanis a) azt a törvényi rendelkezést, ami megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozók indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás kezdeményezésének indokait (a Kúria és az alsóbb fokú bíróságok eljárása és döntése alapvető joga sérelmét okozta); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálendő döntéseket; d) az Alaptörvény sérülni állított rendelkezését [XXVIII. cikk (1) bekezdés]; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírósági döntések az indítványozó álláspontja szerint miért ellentétesek az Alaptörvény általa megjelölt rendelkezésével; f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági döntések alaptörvény-ellenességét és semmisítse azokat meg.
- [13] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az egyéb törvényi feltételeknek megfelelő alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel, vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre utaljon. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [14] Elsőként az Alkotmánybíróság jelen ügy kapcsán is emlékeztet arra, hogy az Alkotmánybíróságnak részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tartalmát illetően. A jelen ügyben benyújtott alkotmányjogi panasz ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [15] Az Alkotmánybíróság rámutat továbbá arra is, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” {3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]}. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Az Alkotmánybíróság jelen ügy elbírálása során is irányadónak tekinti továbbá azt a korábbi döntésében kimondott tételt, miszerint „[s]em a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírói szervezet feletti szuperbíróság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]–[15]}
- [16] A testület egy korábbi határozatában azt is rögzítette, hogy „[a]z Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése egy processzuális alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti” {3181/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [42]}. Az Alkotmánybíróság korábbi döntéseiben ugyan nem zárta ki, hogy a *contra legem* jogalkalmazás kivételes esetben, a bírói jogértelmezés kirívó – alapjogi relevanciát elérő – hibája miatt a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmének a megállapíthatóságára vezessen, mindazonáltal az esetlegesen *contra legem* jogértelmezés és jogalkalmazás önmagában nem alapozza meg az alaptörvény-elleneséget, tehát a pusztán a bírói jogértelmezés állított hibájára alapított alkotmányjogi panaszt – a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal összefüggésben – az Alkotmánybíróság érdemben nem vizsgálja {20/2017. (VII. 18.) AB határozat, Indokolás [21]–[29]; 3295/2019. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [37]–[40]}. Az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel arra sem, hogy a perorvoslati bíróság jogkörébe tartozó, szakjogi vagy kizárólag törvényértelmezési kérdésekben állást foglaljon {ld. pl. 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3098/2014. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [28]}.
- [17] Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az indítványozó által benyújtott alkotmányjogi panasz tartalma alapján valójában a Kúria és az alsóbb fokú bíróságok jogalkalmazásának és jogértelmezésének a felülbírálatát és az indítványban előadott törvényességi, szakjogi érvek alapján az ügyben döntést hozó bíróságokétól gyökeresen eltérő, az azokban foglaltakkal ellentétes következtetések levonását, végső soron számára kedvező bírói döntés

megalapozását kezdeményezi a testülettől. Az Alkotmánybíróság azonban mindezekről a fentiekben ismertett gyakorlata alapján következetesen tartózkodik, mivel a tényállás megállapítása, a bizonyítási eljárás lefolytatása, az eljárás eredményeként rendelkezésre álló bizonyítékok értékelése, az így megállapított tényállás egybevetése az ügyben irányadó jogszabályi rendelkezésekkel, továbbá mindezek alapján a döntés meghozatalához szükséges következtetések levonása, valamint a jogszabályi rendelkezések értelmezése a bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, amelyet az Alkotmánybíróság nem vonhat magához. Az Abtv. 27. §-a alapján kezdeményezett ügyekben – mint jelen ügyben is – az Alkotmánybíróság feladata nem az adott ügy elbírálása során felmerült és a bíróságok részéről eldöntött tény-, illetve jogkérdések felülvizsgálata hanem az, hogy az Alaptörvényben foglalt, jelen alkotmányjogi panasz tárgya szerint a bíróságok eljárására vonatkozó garanciákból fakadó minimumot számon kérje a jogalkalmazó bíróságoktól.

- [18] Jelen ügyben az indítványozó az alapvetően szakjogi tárgyú észrevételeinek és saját álláspontjának előadásán túl az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének a bírói döntések által okozott sérelmét konkrétan az ügyében meghozott ítéletek indokolásának hiányosságaiban jelöli meg. Ezzel összefüggésben az Alkotmánybíróság emlékeztet arra is, hogy „következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja azt sem, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika elfogadott szabályaihoz {3207/2015. (X. 27.) AB végzés, Indokolás [12]; 3067/2016. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [18]}” {3117/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [16]}.
- [19] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó által kifogásolt tartalmú és nézete szerint hiányos indokolású bírói döntések az ügy elbírálásához irányadónak tekintett szempontokról, az eljárás során felmerült bizonyítékokról és azok értékeléséről összességében és részleteiben is, a meghozott döntés érthetőségéhez és megalapozásához szükséges mértékben és mélységben számot adtak. Így a Kúria az alkotmányjogi panaszban támadott ítéletében ismertette az az alsóbb fokú bíróságok által megállapított és a döntéshozatal alapjául elfogadott tényállást, a lefolytatott bizonyítási eljárás bíróságok által értékelt eredményét rámutatva arra is, hogy ennek eredménytelenségéhez az indítványozó magatartása jelentős mértékben közrehatott, kitért arra is, hogy miért volt szükség három igazságügyi szakértő bevonására az ügyben és kellően indokolta azt is, hogy a megállapított tényállás és a vonatkozó jogszabályi rendelkezések egybevetése alapján miért kellett az indítványozó kárigénye vonatkozásában elutasító döntést hozni.
- [20] A kúriai ítélet megjelölte azt is, hogy a felülvizsgálati kérelmet elutasító döntését milyen jogszabályi rendelkezésekre alapította, és az indítványozó erre vonatkozó felvetésére külön is reagálva részletesen alátámasztotta azt az álláspontját, hogy jelen ügyben miért tartotta kizártnak az általános kártérítés szabályainak az alkalmazását, megjelölve azt is, hogy ezek a szabályok egyébként milyen esetben lennének alkalmazhatók. Az Alkotmánybíróság erre vonatkozó gyakorlata szerint „[a] bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő érvrendszer bemutatása” {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint önmagában az, hogy az indítványozó peresztes lett, azaz a Kúria a felülvizsgálati kérelem elutasításával teljes egészében oszta a kereseti kérelmet, illetve a fellebbezést elutasító első-, és másodfokú bíróságok álláspontját, nem teszi az eljárást tisztességtelenné és emiatt nem válik az eljárás és a döntés önkényessé sem {ld. 3327/2014. (XII. 10.) AB végzés, Indokolás [15]}.
- [21] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján tehát jelen ügyben nem talált olyan körülményt, vagy az indítványozó által felhozott érvet vagy indokot, amely az alkotmányjogi panaszban felhívott alaptörvényi rendelkezéssel – a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal, illetve az ennek részjogosítványát képező indokolt bírói döntéshez fűződő joggal – összefüggésben felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [22] 4. Tekintettel arra, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető jelentőségű alkotmányjogi kérdést, és nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre sem, azaz nem felelt meg az Abtv. 29. §-ában írt befogadási kritériumoknak, ezért az alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1735/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3520/2021. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.I.20.890/2019/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt nyújtott be, amelyben az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére hivatkozással a Kúria Pfv.I.20.890/2019/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének a megállapítását, továbbá annak – a Zalaegerszegi Törvényszék 3.Pf.20.959/2018/3. számú ítéletére és a Zalaegerszegi Járásbíróság 8.P.21.062/2017/5. számú ítéletére kiterjedő hatállyal történő – megsemmisítését kérte.
- [2] Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege az ügyben eljáró bíróságok által megállapított tényállás és az általuk hozott döntések alapján az alábbiak szerint foglalható össze.
- [3] Az indítványozó házastársi vagyonközösségét 1991-ben meghozott, utóbb jogerőssé vált ítéletével a Zala Megyei Bíróság megszüntette azzal, hogy az indítványozó 552 ezer forint megváltási összeget köteles fizetni volt férje tulajdoni hányadának megszerzése ellenében. A felek között korábban folyamatban volt házassági bontóperben a bíróság tartásdíj fizetési kötelezettséget állapított meg az indítványozó volt házastársa terhére, akinek azonban nagy összegű tartásdíj tartozása keletkezett az indítványozóval szemben. A tartozás rendezéséről a felek úgy állapodtak meg, hogy a házastársi vagyonközösséget megszüntető perben az indítványozó tulajdonába adott ingatlan tulajdoni hányadának ellenértékéeként megállapított megváltási összegbe azt beszámítják. Az indítványozó 2009-ben az 1991-ben megszerzett tulajdoni hányada javára történő bejegyzéséhez a volt férj bejegyzési engedélyének pótlását kérte a bíróságtól, mivel állítása szerint az értékkülönbötet a volt férjet terhelő gyermektartásdíj tartozás beszámításával kiegyenlítette, ezért a volt férj a bejegyzéshez szükséges hozzájárulást jogával visszaélve tagadta meg.
- [4] A bíróság jogerős ítéletében az indítványozó keresetét elutasította, megállapítva, hogy az indítványozó tartozása meghaladta a volt férjével szemben fennálló követelését, ezért a beszámítással az értékkülönbötet kiegyenlítése nem történt meg. Az így fennmaradt közös tulajdon megszüntetése iránt 2009-ben most már a volt férj kezdeményezett peres eljárást az indítványozóval szemben, melynek eredményeként a 2012-ben meghozott, utóbb jogerőre emelkedett ítéletében a bíróság az indítványozó tulajdoni hányadát a volt férj tulajdonába adta több mint 2 millió forint megváltási ár ellenében. Ezt követően, még 2012-ben az indítványozó volt férje elhalálozott, a felek között a tartásdíj-hátralék valamint a tulajdoni hányadot terhelő tartozás elszámolása nem történt meg, továbbá az értékkiegyenlítés rendezése is elmaradt. Az indítványozó a hagyatéki eljárásban 1 millió 100 ezer forint vételárhátralék és mintegy 300 ezer forint gyermektartásdíj-hátralék erejéig hagyatéki hitelező igényt jelentett be, amelyet az örökösök – az indítványozó és a volt férj közös gyermekei – elismertek. Az indítványozó ugyanakkor tulajdoni igényt is bejelentett a korábbi perekkel érintett ingatlan volt férje tulajdonát képező hányadára, ezt az igényét azonban az egyik örökös (a későbbi per alperese) nem ismerte el, míg a másik igen.
- [5] Ilyen előzményeket követően kérte az alkotmányjogi panasz benyújtására okot adó eljárás kezdeteként a bíróságtól keresetében az indítványozó a tulajdonjoga bejegyzéséhez szükséges alperesei nyilatkozat ítélettel történő pótlását, amelyben előadta, hogy az örökhagyóval szemben fennálló, az örökösök által is elismert összegű vételár és gyermektartásdíj követelését beszámítva a vitatott tulajdoni hányad megváltási árába, tartozását kiegyenlítette ezért – megítélése szerint – az alperes a bejegyzési engedély kiadására köteles. Az elsőfokú bíróság a kereset elutasító döntése indokolásában rámutatott, hogy a perbeli ingatlan közös tulajdonának megszüntetésére a későbbi, 2009-ben hozott ítélet az irányadó, azaz az örökhagyó örökösei jogosultak az indítványozó tulajdoni hányadának a megváltására. Kitért a bíróság ítéletében arra is, hogy a korábbi, 2009-ben jognyilatko-

zat pótlása iránt indított perben született ítélet tekintetében *res iudicata* nem áll fenn, mert abban a perben az indítványozó egy 2004-ben kelt nyilatkozatra alapította beszámítási igényét, míg a jelen eljárásban egy 2015-ben kelt okiratra hivatkozott, továbbá a közös tulajdon megszüntetésére irányuló újabb perre tekintettel a tényállás azonossága sem állapítható meg.

- [6] A másodfokú bíróság helybenhagyó ítéletében az elsőfokú bíróság helyes indokaira való utalás mellett hangsúlyozta, hogy az indítványozó jelen eljárásban kifejezetten az 1991-ben jogerőssé vált ítéletre, azaz az első, közös tulajdon megszüntetési perben hozott döntésre alapította keresetét, a második, 2009-ben indult ugyanilyen tárgyú ügyben született bírói döntés alapján azonban keresetének nincsen jogalapja. A másodfokú bíróság ítéletének indokolása rámutatott arra is, hogy hagyatéki eljárásban létrejött egyezség a közös tulajdon megszüntetésére nem vonatkozott, így jelen per alperese abban nem ismerte el az indítványozó tulajdoni igényét, továbbá kitért még arra is, hogy a felek „félretehették volna” a közös tulajdon megszüntetése kérdésében utóbb született ítéletet, visszatérve ezzel az 1991-ben jogerőre emelkedett bírói döntéshez, ilyen megállapodást azonban az indítványozó jelen peres eljárásban nem mutatott be.
- [7] Az indítványozó felülvizsgálati kérelme alapján az ügyben eljáró Kúria a jogerős ítéletet a hatályában fenntartotta. A Kúria döntése indokainak jobb megértéséhez szükségesnek látta előzetesen ismertetni a közös tulajdon megszüntetési perekben érvényesülő anyagi jogerőhatás sajátos érvényesülését. Amint azt az ügyben korábban eljáró bíróságok is helyesen kifejtették, ez a hatás a közös tulajdon adott körülmények közötti, adott módon való megszüntetéséhez kapcsolódik, amiből az következik, hogy ha a közös tulajdon a jogerős ítélet meghozatala után is fennmarad és az ítélethozatal alapjául szolgáló körülmények megváltoznak, bármelyik fél újbóli keresettel élhet a megszüntetés iránt. Ez a sajátos jogi helyzet – folytatta elemzését a Kúria – abból adódik, hogy a tulajdonos közös tulajdon megszüntetés iránti igénye közvetlenül a dologhoz kötődő alanyi jog, az abszolút szerkezetű tulajdonjog ugyanis a mindenki mást terhelő tartózkodási kötelezettség mellett „kötelemfakasztó tényállások folyamatosan működő forrása”. Amennyiben egy újabb megszüntetés iránti per megindítására kerül sor – mivel egy korábbi bírói döntés ellenére a közös tulajdon mégis fennmaradt – a közös tulajdon megszüntetése az utóbb indított per alapjául szolgáló megváltozott körülményekre és az ezekre tekintettel meghozott jogerős ítéletre koncentrálódik, a felek tehát a korábbi ítéletre csak közös megegyezéssel „térhetnek vissza”, mivel az a tulajdonjogból fakadó másik kötelem.
- [8] A fentiek előre bocsátását követően állapította meg a Kúria most már a jelen peres eljárásra vonatkoztatva, hogy „[a]rra nincsen lehetőség, hogy a tulajdonos egyoldalúan, a későbbi per befejezése után a korábbi ítélet alapján őt terhelő megváltási árba beszámítással teljesítettnek tekintse a korábbi ítéletet: a megváltozott körülmények alapján indított újabb per és az újabb ítéleti döntés akkor is kizárja a korábbi ítélet alkalmazását, ha annak végrehajthatósága még nem évült el és nem is bizonyosodott be annak eredménytelensége; nem úgy, mint a perbeli esetben, ahol már a korábbi ítélet végrehajtására sem volt mód.” A Kúria rögzítette azt is, hogy az indítványozó által hivatkozott beszámítás egyoldalú jognyilatkozat, azonban kötelmet nem hoz létre a felek között, hanem éppen egy kötelemből fakadó kötelezettség teljesítésének egyik módját jelenti. A kúriai ítélet indokolása szerint a jelen peres ügyben figyelembe veendő tényállás alapján a felek közötti kötelmet a bíróság ítélete hozta létre a korábbi perben a megváltási ár fizetésének, a későbbi eljárásban a tulajdoni hányad tulajdonba adásának kötelezettségét hárítva az indítványozóra. Ebben a helyzetben – a Kúria nézete szerint – az indítványozónak beszámítás útján való teljesítésre csak újabb kötelem létesítése esetén lett volna lehetősége, amit adott esetben a felek szerződése jelenthetett volna, de ennek létrejöttére a peres felek egyike sem hivatkozott.
- [9] A Kúria a fentiekben kifejtettek alapján levont következtetéseit az alábbiak szerint összegezte ítéletének indokolásában: „A korábbi ítélethez való egyoldalú visszatérésre tehát nincsen lehetőség, és különösen nem követhető olyan eljárás, amelynek során a tulajdonos – pillanatnyi érdekeitől vezérelve – hol a korábbi, hol a későbbi ítélettel elrendelt megszüntetési módot képviseli, mint tette felperes, aki a hagyatéki eljárásban a későbbi ítélet alapján részére járó megváltási ár követelését érvényesítette, a jelen perben pedig – a keresetlevélből kitűnően – a korábbi ítélethez egyoldalúan visszatérve, az annak alapján őt terhelő megváltási árral szemben élt beszámítással. A felperes a beszámítani kívánt követelést (az őt a későbbi ítélet alapján megillető megváltási árat) a korábbi ítélet alapján fennálló kötelezettségével állította szembe, azaz valójában saját követelése kiegyenlítése útján kívánt tulajdonjoghoz jutni.” A Kúria ítélete végezetül az indítványozónak a felülvizsgálati kérelemben megjelölt két, eljárási jogot érintő (a fellebbezési ellenkérelem kézbesítésnek elmulasztása, illetve a jogerős ítéletet hozó tanács tagjaival szembeni elfogultsági kifogás) észrevételeire reagál.
- [10] Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz. Az Alkotmánybíróság főtítkárának hiánypótlásra való felhívásának eleget téve, kiegészített és átdolgozott beadványában az indítványozó elsőként az ügyében

első-, majd másodfokon eljáró bíróságok döntéshozatalával kapcsolatos kifogásait ismertette. Ebben a körben sérelmezte, hogy az eljárás kezdetén a bíró nem tájékoztatta a feleket a bizonyításra szoruló tényekről, a bizonyítási teherről és a bizonyítás sikertelenségének következményeiről, a perben meglátása szerint közokirati bizonyítékait nem tartalmuk szerint és nem teljes bizonyító erővel vették figyelembe a bíróságok, továbbá megítélése szerint ügyében érdemi tárgyalás nem is volt, a második tárgyalási napon a bíró berekesztette a tárgyalást. Álláspontja szerint „a bíróság” nem tette lehetővé számára, hogy bizonyíthassa a keresetében előadottakat, ezért kizárólag alperes álláspontja „érvényesülhetett”. Az indítványozó a Kúria ítéletével kapcsolatosan azt sérelmezte, hogy annak, – az ügy mikénti megítélése szempontjából szerinte súlyponti – kérdésnek az eldöntését, – hogy „a kölcsönös adósság elszámolása céljából a közjegyző előtt kötött egyezséget nem törvényes szerződésként veszi figyelembe, és a beszámítást az én egyoldalú nyilatkozatomként aposztrofálja” – nem támasztja alá megfelelő indokokkal, a Kúria továbbá a tényekkel ellentétes megállapítást is tett a követelések kölcsönös beszámítására vonatkozóan. Az indítványozó állítása szerint a kúriai ítélet nem jelölte meg azt a jogszabály-helyet, amire a Kúria a döntését alapozta, így „a bírói döntés önkényessége valószínűsíthető”, ugyanakkor véleménye szerint ez a döntés „örökké eszköztelenné tesz a tulajdoni igényem érvényesítése terén”. Az indítványozó beadványában több, az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésben foglalt – a tisztességes bírósági eljáráshoz való, ezen belül is különösen az indokolt döntéshez való – jog sérelmére alapított ügy elbírálásának eredményeként meghozott döntését ismertette és elemezte anélkül, hogy a felhozott korábbi, a testület által hozott döntések és saját ügye és állított sérelme között bármilyen konkrét kapcsolatra vagy összefüggésre rámutatott vagy utalt volna.

- [11] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [12] Az indítványozó az Abtv. 30. § (1) bekezdésben meghatározott hatvan napos határidőben nyújtotta be az alkotmányjogi panaszt. A jogi képviselő a meghatalmazását csatolta. A jogorvoslattal már nem támadható kúriai ítélet az eljárást lezáró döntésnek minősül, így az alkotmányjogi panasszal támadható. Az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége – mivel a támadott ítélettel lezárt eljárásban felperes volt – fennáll.
- [13] A kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek eleget tesz, tartalmazza ugyanis a) azt a törvényi rendelkezést, ami megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozó indítványozói jogosultságát megalapozza (Abtv. 27. §); b) az eljárás kezdeményezésének indokait (a Kúria és az alsóbb fokú bíróságok eljárása és döntései alapvető joga sérelmét okozták); c) az Alkotmánybíróság által vizsgálandó döntéseket; d) az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezését [XXVIII. cikk (1) bekezdése]; e) indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntések az indítványozó álláspontja szerint miért ellentétesek az Alaptörvény általa megjelölt rendelkezésével; f) kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírói döntések alaptörvény-ellenességét és semmisítse azokat meg.
- [14] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az egyéb törvényi feltételeknek megfelelő alkotmányjogi panasz alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel, vagy a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre utaljon. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [15] Elsőként az Alkotmánybíróság jelen ügy kapcsán is emlékeztet arra, hogy a testületnek részletesen kimunkált és következetesen alkalmazott gyakorlata van az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése tartalmát és védelmi körét illetően. A jelen ügyben benyújtott alkotmányjogi panasz ehhez képest nem vet fel olyan új, alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, amely a panasz befogadását és érdemi elbírálását indokolná.
- [16] Az Alkotmánybíróság felidézi továbbá azt is, hogy a „bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének” [3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]]. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja [3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]]. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során is az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Az Alkotmánybíróság jelen ügy elbírálása során is irányadónak tekinti azt a korábbi döntésében lefektetett tételt, miszerint „[s]em a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás

- alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírói szervezet feletti szuperbíróóság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]–[15]} A testület egy másik határozatában azt is rögzítette, hogy [a]z Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése egy processzuális alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti” {3181/2018. (VI. 8.) AB határozat, Indokolás [42]}.
- [17] Az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hatáskörrel arra sem, hogy az első fokon döntést hozó vagy a perorvoslati bíróság jogkörébe tartozó, szakjogi illetve a jogági dogmatika körébe sorolt törvényességi kérdésekben állást foglaljon [ld. pl. 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3098/2014. (IV. 1.) AB végzés, Indokolás [28]].
- [18] 3.1. Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó által benyújtott alkotmányjogi panasz célja és tényleges tartalma alapján valójában a Kúria és az alsóbb fokú bíróságok jogalkalmazásának, ezen belül is elsősorban tényállás megállapításának és bizonyítékértékelésének felülbírálatát és az indítványban előadott törvényességi, szakjogi érvek alapján az ügyben döntést hozó bíróságokétól eltérő, azokkal ellentétes következtetések levonását, végső soron egy számára kedvező újabb bírói döntés meghozatalának lehetővé tételét, előkészítését és megalapozását kezdeményezi a testülettől. Az Alkotmánybíróság azonban a fentiekben ismertetett gyakorlata alapján és az erre vonatkozó hatásköre hiányában mindezeketől következetesen tartózkodik, mivel a tényállás megállapítása, a bizonyítási eljárás lefolytatása, az eljárás eredményeként rendelkezésre álló bizonyítékok értékelése, az így megállapított tényállás egybevetése az ügyben irányadó jogszabályi rendelkezésekkel, továbbá ezek alapján a döntés meghozatalához szükséges következtetések levonása, valamint a jogszabályi rendelkezések értelmezése a bíróságok hatáskörébe tartozó feladat, amelyet az Alkotmánybíróság nem vonhat magához. Az Abtv. 27. §-a alapján kezdeményezett ügyekben – mint ahogyan jelen ügyben is – az Alkotmánybíróság feladata nem az adott ügy elbírálása során felmerült és a bíróságok részéről eldöntött tény-, vagy jogkérdések felülvizsgálata hanem az, hogy az Alaptörvényben foglalt, jelen ügy kapcsán a bíróságok eljárására vonatkozó garanciából fakadó minimumot számon kérje a jogalkalmazó bíróságoktól.
- [19] Jelen ügyben az indítványozó az alapvetően a jogági dogmatika körébe tartozó törvényességi jellegű észrevételeinek és az ügy mikénti megoldására vonatkozó saját álláspontjának előadásán túl az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének az általa támadott bírói döntések által okozott sérelmét konkrétan az ügyében hozott kúriai döntés indokolásának hiányosságaiban jelöli meg. Az indítványozó ezen vélt sérelmével összefüggésben az Alkotmánybíróság emlékezett arra a jelen ügyben is irányadónak tekintett korábbi döntésére, amelyben kimondta hogy „következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja azt sem, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy a bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika elfogadott szabályaihoz {3207/2015. (X. 27.) AB végzés, Indokolás [12]; 3067/2016. (IV. 11.) AB végzés, Indokolás [18]}” {3117/2016. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [16]}.
- [20] Az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó által kifogásolt tartalmú és véleménye alapján hiányos indokolással ellátott kúriai döntés ebben a kifejezetten bonyolult jogi megítélésű ügyben – amelynek elbírálása során az aktuális tényállás és jogszabályi rendelkezések figyelembevételével mellett a jelen ügy tárgyát képező ingatlanon fennálló közös tulajdon megszüntetése kérdésében a jelen eljárás időpontjához képest jóval korábbi időpontokban született három jogerős ítéletben foglaltakra és a közjegyzői hagyatékátadó végzés tartalmára is tekintettel kellett lenni – az ügy elbírálásánál irányadónak tekintett szempontokról, az eljárás során felmerült bizonyítékokról és azok értékeléséről összességében és részleteiben is, a meghozott döntés érthetőségéhez és megalapozásához szükséges mértékben és mélységben számot adott. Ennek megfelelően a Kúria az alkotmányjogi panaszban támadott ítéletében ismertette az alsóbb fokú bíróságok által megállapított és a saját döntéshozatala alapjául is elfogadott történeti tényállást, a lefolytatott bizonyítási eljárásnak az alsóbb fokú bíróságok által is – a Kúria megítélése szerint – helyesen értékelt eredményét, továbbá a kellő részletezettséggel indokolta és támasztotta alá azt is, hogy meglátása szerint a megállapított tényállás és a vonatkozó jogszabályi rendelkezések egybevetése, továbbá az előzményi perek és a közjegyzői eljárás figyelembevételével alapján miért kellett az indítványozó kereseti kérelmét elutasítani, az indítványozó tulajdoni igénye alátámasztásaként miért nem hivatkozhatott a közös tulajdon megszüntetése tárgyában 1991-ben jogerőre emelkedett első bírói döntésre, továbbá erre irányuló kötelmi jogi megállapodás hiányában a keresetlevél benyújtásakor miért nem rendelkezett

kereseti kérelmét megalapozó jogcímmel tulajdoni igényének megállapításához. A kúriai ítélet megjelölte továbbá azt is, hogy a felülvizsgálati kérelmet elutasító döntését milyen jogszabályi rendelkezésekre alapította.

- [21] Az Alkotmánybíróság erre vonatkozó gyakorlata szerint „[a] bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő érvrendszer bemutatása” {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint önmagában az, hogy az indítványozó peresztes lett, azaz a Kúria a felülvizsgálati kérelem elutasításával teljes egészében osztotta a kereseti kérelmet és fellebbezést elutasító első-, és másodfokú bíróságok döntéseiben foglaltakat, nem teszi az eljárást tisztességtelenné és emiatt nem válik az eljárás és a döntés önkényesé sem {ld. 3327/2014. (XII. 10.) AB végzés, Indokolás [15]}.
- [22] 3.2. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt joga sérelmeként jelölte meg továbbá azt is, hogy nézete szerint az első-, és másodfokú bíróságok a perben nem tartottak be több, az eljárásukat szabályozó rendelkezést sem. Az Alkotmánybíróság ezzel kapcsolatosan rámutat arra, hogy az indítványozónak az általa az elsőfokú bíróságnak felrótt eljárási hibákat a fellebbviteli bíróság előtt, míg a másodfokú bíróságnak tulajdonított szabálysértéseket a felülvizsgálati kérelemben kellett volna kifogásolnia, és jogorvoslatot kérnie a törvényszéktől, illetve a Kúriától. Miután az indítványozó erre irányuló kezdeményezéssel sem fellebbezésében, sem felülvizsgálati kérelmében nem fordult az alkotmányjogi panaszában felsorolt kifogásai miatt az ennek elbírálására hatáskörrel rendelkező bírói fórumokhoz, az Alkotmánybíróságnak erre vonatkozó hatásköre hiányában már nincs lehetősége az eljárás során elsőként állást foglalni ezekben, az indítványozó által számára sérelmesnek tartott kérdésekben. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszban a fentiek szerint előadottakkal kapcsolatosan rámutat továbbá arra is, hogy a Kúria az indítványozó által a felülvizsgálati kérelemben felvetett mindkét eljárási jogi tárgyú kifogását (a fellebbezési ellenkérelem kézbesítésének elmulasztása, illetve a jogerős ítélet meghozatalában résztvevő bírókkal szembeni elfogultsági kifogás) érdemben elbírálta.
- [23] Az Alkotmánybíróság tehát a fentiek alapján jelen ügyben nem talált olyan körülményt, vagy az indítványozó által az alkotmányjogi panaszában felhozott érvet vagy indokot, amely az általa felhívott alaptörvényi rendelkezéssel – a tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal, illetve az ennek részjogosítványát képező indokolt bírói döntéshez fűződő joggal – összefüggésben felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [24] 4. Tekintettel arra, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető jelentőségű alkotmányjogi kérdést, és nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, azaz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában írt befogadási kritériumok egyikének sem, ezért az alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. november 23.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1554/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3521/2021. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kpkf.VI.39.335/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Stubenvoll Zsolt ügyvéd) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, melyben a Kúria Kpkf. VI.39.335/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres eljárás során megállapított tényállás szerint az indítványozó egy köznevelési intézményt fenntartó alapítvány alapítója és kuratóriumának tagja, aki az alapítvány tartós közérdekű célját maga határozta meg, illetve vagyont rendelt az alapítványi cél megvalósítására. Az alapítvány kuratóriuma 2016. május 13-i ülésén meghozott 5/2016. és 6/2016. számú határozataival döntött a köznevelési intézmény fenntartói jogának átadásáról (fenntartóváltás) és az alapítvány adatainak módosításáról, mely határozatok nyomán a fenntartóváltás és az alapítvány alapadataiban történt módosítások átvezetése tárgyában közigazgatási eljárás indult. Több megismételt eljárást követően a HJO/94-21/2016. számú másodfokú közigazgatási határozat alapján a köznevelési intézmény nyilvántartásba vett adatai és működési engedélye módosításra kerültek.
- [3] Ezen másodfokú határozattal szemben az indítványozó keresetet terjesztett elő, melynek nyomán a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 12.K.30.685/2017/28. számú, 2017. július 3. napján kelt ítéletével az indítványozó közvetlen érintettségét elfogadta, a keresetet érdemben elbírált és a támadott határozatot hatályon kívül helyezte. Ezen eljárással lényegében párhuzamosan a Fővárosi Főügyészség keresete alapján a Fővárosi Törvényszék 27.P.20.938/2017/6. számú, 2017. március 29. napján kelt ítéletével a 2016. május 13. napján elfogadott kuratóriumi határozatokat a bíróság döntéséig hatályon kívül helyezte.
- [4] Utóbb a Fővárosi Törvényszék ítéletét a Fővárosi Ítéltábla 4.Pf.20.614/2017/5. számú végzésével hatályon kívül helyezte (az alapítvány perbeli képviseletének tisztázatlansága okán), a Kúria pedig 2019. március 19. napján meghozott Kfv.IV.37.127/2018/19. számú ítéletével a Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletét hatályában fenntartotta.
- [5] 1.2. A Fővárosi Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság ítéletének meghozatalát (2017. július 3.) követően, de még a Kúria ítéletének meghozatala (2019. március 19.) előtt, 2017. szeptember 15. napján Budapest Főváros Kormányhivatala V. Kerületi Hivatala hivatalból törvényességi felügyeleti eljárást indított, melynek során a feltárt jogsértésekre tekintettel 2017. november 9. napján kelt BP-05/109/00774-12/2017. számú határozatával a köznevelési intézmény működési engedélyét visszavonta, egyidejűleg törölte a magán- és egyházi fenntartású köznevelési intézmények nyilvántartásából, továbbá rendelkezett a köznevelési intézménnyel jogviszonyban álló tanulók felvételét kötelezően biztosító intézmények kijelöléséről.
- [6] Az alapítvány bejegyzett kuratóriumi elnökének fellebbezése nyomán másodfokon eljáró Oktatási Hivatal 2018. március 2. napján kelt HJO/724-10/2017. számú végzésével az elsőfokú határozatot megsemmisítette.
- [7] Az oktatásért felelős miniszter mint az Oktatási Hivatal felügyeleti szerve 2018. március 23. napján kelt 12705-4/2018/KOZNEVIG iktatószámú végzésével felügyeleti jogkörében eljárva az Oktatási Hivatal 2018. március 2. napján kelt végzését megsemmisítette.
- [8] Az alapítvány bejegyzett kuratóriumi elnökének fellebbezési kérelme alapján az Oktatási Hivatal 2020. augusztus 7. napján kelt HJPO/203-17/2019. számú végzésével egyszerűsített döntés keretében, az indokolást és a jogorvoslatról szóló tájékoztatást mellőzve a BP-05/109/00774/2017. számon indult és másodfokon HJO/724/2017.

számon folyamatban volt törvényességi ellenőrzési eljárást megszüntette. Az Oktatási Hivatal a végzését 2020. augusztus 7. napján közölte az alapítvánnyal.

- [9] 1.3. Az indítványozó (mint az alapítvány alapítója és a kuratórium tagja), valamint a kuratórium megválasztott, de be nem jegyzett elnöke (az alkotmányjogi panasz alapját képező eljárás másik, alkotmányjogi panasszal nem élő felperese) elmondásuk szerint az Oktatási Hivatal végzéséről 2020. szeptember 16. napján, az oktatas.hu oldalon lévő közhiteles nyilvántartásba történő betekintés során szereztek tudomást, és ezt követően külön-külön eljárva kezdeményezték a HJPO/203-17/2019. számú végzés bírósági felülvizsgálatát. A pereket az ügyben elsőfokon eljáró Fővárosi Törvényszék egyesítette, majd 11.K.707.553/2020/5. számú, 2020. december 15. napján kelt végzésével a keresetleveleket visszautasította. A végzés indokolása szerint az Oktatási Hivatal végzése közvetlenül az alapítvány jogát, jogos érdekét érinti, az indítványozónak és a másik felperesnek azonban nincs olyan közvetlen joga vagy jogos érdeke, amely a perindítási jogosultságukat megalapozta volna.
- [10] 1.4. A Fővárosi Törvényszék végzésével szemben az indítványozó és a másik felperes terjesztettek elő fellebbezést, melyben elsődlegesen a keresetleveleket visszautasító végzés teljes egészében történő megváltoztatását, a visszautasító rendelkezés mellőzését, továbbá az elsőfokú bíróság eljárás lefolytatására utasítását, másodlagosan a keresetleveleket visszautasító végzés teljes egészében történő hatályon kívül helyezését és az elsőfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítását kérték. A másodfokon eljáró Kúria Kpkf.VI.39.335/2021/2. számú, 2021. február 22. napján meghozott végzésével az elsőfokú bíróság végzését az indokolás kiegészítésével helybenhagyta. A Kúria érvelése szerint a törvényességi ellenőrzési eljárás nem vitásan a fenntartó jogát vagy jogos érdekét közvetlenül érinti, ekként a fenntartó alapítványnak, mint jogi személynek vitathatatlanul van ezen eljárásban a közvetlen jog vagy jogos érdek érintettsége okán ügyfélképessége és perindítási joga. A törvényességi ellenőrzési eljárásban azonban (szemben a működési engedély jogszerűségével kapcsolatos, más jogalapon és kérelemre induló eljárással, melyet a Kúria a már említett Kfv.IV.37.127/2018/19. számú ítéletével döntött el) a vizsgálat tárgya már kizárólag az, hogy a fenntartó a nevelési-oktatási intézményt az alapító okiratban és a működéséhez szükséges engedélyben meghatározottak szerint működteti-e.
- [11] A Kúria ezért arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó (és a másik felperes) által kezdeményezett és a Kúria által a Kfv.IV.37.127/2018/19. számú ítélettel eldöntött jogvita, valamint a Kúria által jelen eljárásban elbírálandó jogvita között nem áll fenn jogi azonosság, csak szoros egymásból fakadáság, és így az indítványozó és a másik felperes perindítási joga sem következik a Kúria korábbi ítéletéből, hanem annak külön vizsgálata szükséges. A Kúria azonban ezen külön vizsgálat eredményeként arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó és a másik felperes által megjelölt perindítási ok (az új fenntartó költségvetési normatívát érintő igénylései, a költségvetési források védelme) csak közvetett, és nem pedig közvetlen érintettséget eredményez, ekként pedig az indítványozó és a másik felperes perindítási joggal jelen esetben nem rendelkezett.
- [12] 2. Az indítványozó ezt követően terjesztette elő az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszát, melyben a Kúria Kpkf.VI.39.335/2021/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdése megsértésére hivatkozással.
- [13] 2.1. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése sérelme körében az indítványozó az alábbiakat jelölte meg. Az alkotmányjogi panasz szerint a Kúria végzésében alaptörvény-ellenesen nem érdemi, hanem eljárási kérdésnek minősítette annak megítélését, hogy az indítványozónak fennáll-e a közvetlen érintettsége vagy sem, ráadásul a Kúria korábbi, Kfv.IV.37.127/2018/19. számú ítélete és az ügy körülményei alapján a végzés tartalmi értelemben is alaptörvény-ellenessé vált azáltal, hogy arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozónak nem áll fenn közvetlen jogi érintettsége, perbeli legitimációja. Az indítványozó e körben azt is kiemeli, hogy a Kúria úgy tért el a Bírósági Határozatok Gyűjteményében közzétett döntés tartalmától, hogy jogegységi eljárás lefolytatására nem került sor, a Kúria Kfv.IV.37.127/2018/19. számú döntése az indítványozó perbeli legitimációja tekintetében pedig szerzett jognak tekinthető, melytől a Kúria az indítványozót az utóbb meghozott végzésével megfosztotta. Mindezek eredményeként sérült az indítványozó bírósághoz forduláshoz való joga, mint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti tisztességes bírósági eljáráshoz való jog egyik részjogosítványa.
- [14] Az alkotmányjogi panasz azt is a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmének tekinti, hogy a Kúria figyelmen kívül hagyta, hogy az indítványozónak (szemben a Kúria végzésének megállapításával) valójában

közvetlen érintettsége van az alapítvány működésének szabályszerűsége és az alapítvány által fenntartott köznevelési intézmény intézményi státuskérdései tekintetében.

- [15] Ugyancsak a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmeként értékeli az indítványozó, hogy a Kúria végzése nem tartalmaz érdemi indokolást arra vonatkozóan, hogy a Kúria végzésében miért tért el a korábbi kúriai ítéletől (az indítványozó közvetlen érintettségének megítélése kérdésében), miként azt is, hogy a Kúria azt sem vette figyelembe az eljárása során, hogy a perben támadott végzést az Oktatási Hivatal az indítványozónak nem kézbesítette.
- [16] 2.2. Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti jogorvoslathoz való jog sérelmét azért állítja, mert a Kúria végzésével nem vizsgálta felül érdemben az elsőfokú bíróság végzését, és az indítványozó fellebbezésében foglalt érvelést (különösen a Kúria korábbi ítéletének relevanciája tekintetében) figyelmen kívül hagyta.
- [17] 3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [18] 3.1. Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. A Kúria végzése 2021. március 12. napján került az indítványozó részére kézbesítésre, alkotmányjogi panaszát pedig 2021. május 11. napján, határidőben terjesztette elő. Az indítványozó jogi képviselővel jár el, a jogi képviselő a meghatalmazását csatolta. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, így az indítvány e tekintetben is megfelel a törvényi feltételeknek. Az indítványozó jogosultnak és érintettnek is tekinthető, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszát. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdései az alkotmányjogi panaszok elbírálása szempontjából Alaptörvényben biztosított jogot tartalmaznak. Az alkotmányjogi panasz a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdése szerinti követelményének megfelel.
- [19] 3.2. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvényellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [20] Az alkotmányjogi panasz sem az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése, sem a XXVIII. cikk (7) bekezdése állított sérelmével összefüggésben nem fogalmaz meg alapvető alkotmányjogi jelentőséggel bíró új, az Alkotmánybíróság által korábban még nem vizsgált kérdést. Az Alkotmánybíróságnak ezért a befogadhatóság Abtv. 29. §-a szerinti feltételeinek vizsgálata során azt kellett értékelnie, hogy az alkotmányjogi panasz felveti-e a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét.
- [21] Az Alkotmánybíróság mind az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése, mind pedig a XXVIII. cikk (7) bekezdése állított sérelmével összefüggésben mindenekelőtt arra emlékeztet, hogy az Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (1) bekezdésére visszavezethető gyakorlata szerint nem vizsgálhatja felül a támadott bírói döntések jog-, illetve törvényszerűségét. Önmagában az a tény, hogy a bíróság az indítványozóktól eltérően értékeli valamely bizonyítékot, még nem ad okot az Alkotmánybíróság eljárására, amennyiben a bíróság által választott jogértelmezés az Alaptörvény megszabta értelmezési tartományon belül helyezkedik el, ellenkező esetben az Alkotmánybíróság ugyanis egyfajta „szuperbíróságként”, a meglevők melletti újabb hagyományos jogorvoslati fórumként járna el [lásd például: 3328/2021. (VII. 23.) AB végzés, Indokolás [20]]. A bírói döntés elleni alkotmányjogi panasz nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírói határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének [3107/2016. (V. 24.) AB végzés, Indokolás [35]].
- [22] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint annak megítélése, hogy valamely eljárás peres fele az adott peres eljárás megindítása szempontjából rendelkezik-e közvetlen érintettséggel, nem alkotmányjogi, hanem olyan tényállás-megállapítási, jogszabály- és bizonyíték-értékelési kérdés, melynek felülvizsgálata az Alkotmánybíróság hatáskörén kívül esik. Önmagában az a tény, hogy a bíróság az indítványozótól eltérően értelmez valamilyen jogszabályi rendelkezést, illetőleg eltérően értékeli valamilyen bizonyítékot, még nem ad okot az Alkotmánybíróság eljárására mindaddig, amíg a bíróság által választott jogértelmezés az Alaptörvény megszabta értelmezési tartományon belül helyezkedik el [lásd például: 3433/2020. (XII. 9.) AB végzés, Indokolás [15]], ilyen körülményt azonban az alkotmányjogi panasz nem valószínűsített, e körben az indítványozó per-

vesztessége (illetőleg jelen esetben a közvetlen érintettsége hiányának megállapítása, és ennek indítványozó általi vitatása) nem indokolhatja a támadott bírói döntés Alkotmánybíróság általi megsemmisítését.

- [23] Az indítványozó közvetlen érintettsége, és ezáltal perindítási jogának hiánya a közigazgatási jogvita érdemi elbírálásának eljárásjogi előkérdése. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből az következik, hogy a bíróságnak a jogvitákat nyilvános tárgyaláson (az alapján) kell elbírálnia. Nem jelenti azonban az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése annak kötelezettségét, hogy a bíróságnak akkor is tárgyalást kellene valamely ügyben tartania, ha részletesen megindokolt jogi álláspontja szerint az indítványozó közvetlen érintettsége, és ezáltal perindítási joga a bíróság számára az ügy irataiból kétséget kizáróan megállapítható módon hiányzik. Ezzel a megközelítéssel összhangban rendelkezik úgy a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 45. § (1) bekezdése is, hogy az eljáró bíróság első teendője a keresetlevél megérkezését követően annak megvizsgálása, hogy nincs-e helye hiánypótlásnak, a keresetlevél áttételének, a keresetlevél visszautasításának vagy azonnali jogvédelmi iránti kérelemről való döntésnek. Jelen esetben az ügyben eljáró bíróságok pedig éppen arra a következtetésre jutottak, hogy a Kp. 48. § (1) bekezdés c) pontja szerinti visszautasítási ok (nevezetesen, hogy a pert nem a jogszabályban erre feljogosított személy indította) fennállása miatt a keresetlevél érdemben nem bírálható el, mely döntés helyességének felülvizsgálata nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe.
- [24] Az indokolási kötelezettség állított sérelmével kapcsolatosan az Alkotmánybíróság kiemeli, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből következően az Alkotmánybíróság csak azt értékelheti, hogy a bíróság az eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossgal megvizsgálta-e és ennek értékeléséről a döntésében számot adott-e {legutóbb például: 3322/2021. (VII. 23.) AB végzés, Indokolás [19]}. Az indokolási kötelezettség Alaptörvényből fakadó kötelezettsége körében értékelhető tehát, hogy az eljáró bíróság kellő alapossgal megvizsgálta-e és döntésében megfelelően megindokolta-e, hogy miért került sor az indítványozó ügyében a keresetlevél visszautasítására, melynek a Kúria végzésében kellő részletességgel eleget tett, az indítványozó állításával szemben arra is egyértelműen kitérve, hogy a Kúria korábbi, Kfv.IV.37.127/2018/19. számú ítélete következtetését az indítványozó közvetlen érintettsége körében jelen esetben miért nem látja alkalmazhatónak (lásd a Kúria végzése indokolásának [24]–[25] bekezdéseit).
- [25] Az Alkotmánybíróság azt is megjegyzi, hogy az Alaptörvény 25. cikk (3) bekezdése értelmében kifejezetten a Kúria – és nem pedig az Alkotmánybíróság – feladata, hogy biztosítsa a bíróságok jogalkalmazásának egységét. Ennek megfelelően önmagában az nem alkotmányossági kérdés, hogy valamely kérdésben az eljáró bíróság adott esetben eltér-e a Kúria a Bírói Határozatok Gyűjteményében közzétett döntés tartalmától vagy sem. Ilyen esetben ugyanis nem alkotmányjogi panasz, hanem a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény szerinti jogegységi panasz előterjesztésének lehet helye. A jogegység biztosítása ugyanis – ha annak szükségessége felmerül – a bíróságokra kötelező jogértelmezés keretében nem az Alkotmánybíróság, hanem kifejezetten a Kúria feladata {lásd például: 3349/2019. (XII. 6.) AB végzés, Indokolás [21]}.
- [26] Az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése állított sérelmével összefüggésben végezetül az Alkotmánybíróság az alábbiakat emeli ki. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése annak biztosítását követeli meg a jogalkotótól, és az alkalmazandó eljárási törvényeknek megfelelően a jogalkalmazótól, hogy az érdemi, ügydöntő döntések tekintetében biztosításra kerüljön a más szervhez vagy ugyanazon szervezeten belüli magasabb fórumhoz fordulás lehetősége, oly módon, hogy a jogorvoslati fórum ténylegesen képes legyen a jogsérelem orvoslására {lásd például: 3208/2021. (V. 19.) AB végzés, Indokolás [17]}. Jelen esetben a Kúria mint másodfokú bíróság hatásköre és eljárása ezen követelményeknek nyilvánvalóan megfelelt, az indítványozó az indítványozó a jogorvoslat lehetőségétől nem volt elzárva, élhetett és élt is a jogorvoslathoz való jogával, az indítványozó fellebbezésében foglaltakat pedig a Kúria érdemben megvizsgálta és döntésének eredményéről indokolt végzésében adott számot. A jogorvoslathoz való jog ugyanakkor nem értelmezhető akként, hogy az garantálná az érintett számára sérelmesnek tartott döntés megváltoztatását, illetőleg a döntéssel szembeni további jogorvoslati lehetőségek biztosítását {lásd például: 3420/2021. (X. 15.) AB végzés, Indokolás [23]}. Mindezekre tekintettel az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése sérelmének kételyét sem vetette fel.
- [27] Az Alkotmánybíróság ezért arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz sem az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével, sem a XXVIII. cikk (7) bekezdésével összefüggésben nem teljesíti az Abtv. 29. §-a szerinti vagylagos befogadhatósági feltételek egyikét sem.

- [28] 4. Az Alkotmánybíróság mindezen érvek alapulvételével az alkotmányjogi panaszt – az Ügyrend 5. §-a alapján eljárva – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította.

Budapest, 2021. november 23.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s.k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró,
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/2033/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3522/2021. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.II.37.460/2017/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Bálint Tünde ügyvéd) útján a Kúria Kfv.II.37.460/2017/4. számú ítélete ellen nyújtott be alkotmányjogi panaszt és kérte annak alaptörvény-ellenessége megállapítását és megsemmisítését az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott végzés sérti az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdését, XXIV. cikk (1) bekezdését és XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [2] 2. Az ügy előzménye, hogy az indítványozó 2015. szeptember 18-án kérelmet terjesztett elő a Pest Megyei Kormányhivatal Váci Járási Hivatalánál vezetői engedély kiállítása iránt.
- [3] 2.1. A hatóság 2016. január 11-én kelt PE-17/OK/26-2/2016. számú határozatával a kérelmet elutasította. A hatóság az eljárás során megkereste az indítványozó jogosultságának vizsgálata iránt a KEK.KH. Közlekedési Igazgatási és Nyilvántartási Főosztály Közúti Közlekedési Nemzetközi Jogsegély Ügyek Osztályát (a továbbiakban: KEK.KH. Nemzetközi Jogsegély Ügyek Osztálya). A KEK.KH. Nemzetközi Jogsegély Ügyek Osztályát a német központi közlekedési hatóság (*Kraftfahrt-Bundesamt*) arról tájékoztatta, hogy az indítványozó nem rendelkezik érvényes német vezetői engedéllyel, vezetési jogosultsága 2006. március 4-én visszavonásra került, mivel kábítószeres állapotban vezetett, és az új német vezetői engedély kiadása érdekében orvosi-pszichológiai vizsgát kell tennie. Az elsőfokú hatóság határozata ez alapján megállapította, hogy az indítványozó német vezetési jogosultsága visszavonásra került. A határozat hivatkozott az Európai Parlament és a Tanács 2006. december 20-i 2006/126/EK irányelv (a továbbiakban: EK Irányelv) vezetői engedélyről szóló 7. cikk (1) bekezdés a) pontjára, miszerint a vezetői engedély kizárólag azon kérelmezőnek állítható ki, aki jártassági és magatartási, valamint elméleti vizsgát tett, továbbá megfelel az egészségügyi követelményeknek. Hivatkozott az EK Irányelv 11. cikk (4) bekezdésére is, ami alapján a tagállam megtagadja a vezetői engedély kiállítását azon kérelmezőnek, akinek vezetői engedélyét egy másik tagállamban korlátozták, felfüggesztették vagy visszavonták, illetve érvénytelenítették. A határozat hivatkozott továbbá a közúti közlekedési igazgatási feladatokról, a közúti közlekedési okmányok kiadásáról és visszavonásáról szóló 326/2011. (XII. 28.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. r.) 19. § (4), (6)–(7) bekezdésére.
- [4] 2.2. Az indítványozó fellebbezést terjesztett elő, a Pest Megyei Kormányhivatal 2016. március 8-án PE/040/886-2/2016. számú határozatával helybenhagyta az elsőfokú hatóság határozatát. A másodfokú hatóság határozata hivatkozott arra, hogy a német hatóság tájékoztatása szerint az indítványozó vezetői engedélye 2015. január 19-én végleg elutasításra került, mivel nem felelt meg az orvosi-pszichológiai vizsgálaton. Egyúttal tájékoztatta az indítványozót, hogy német vezetői engedélyének megújítása előtt a német hatóság előtt pozitív orvosi-pszichológiai szakvéleményt kell bemutatnia. Egyúttal hangsúlyozta, hogy magyar vezetői engedélye kiadása iránti kérelme a Korm. r. 19. § (7) bekezdése alapján azért került elutasításra, mert a vezetői engedélyét egy másik tagállamban visszavonták.
- [5] 2.3. Az indítványozó a határozat bírósági felülvizsgálatát kezdeményezte. A Budapest Környéki Közigazgatási és Munkaügyi Bíróság 3.K.27.497/2016/9. számú ítéletében a keresetet elutasította. A bíróság határozata hivatkozott az EK Irányelv 11. cikk (4) bekezdésére, a Korm. r. 19. § (6) bekezdésére. Megállapította, hogy a magyar

hatóságnak kizárólag azt a tényt kellett vizsgálnia, hogy az indítványozó korábbi vezetői engedélyét visszavonták-e, aminek ténye a német társhatóság tájékoztatása alapján egyértelműen megállapítható volt. Kifejtette, hogy a Korm. r. 19. §-ának rendelkezései – az indítványozó felvetésével ellentétben – azt a célt szolgálják, „hogy egy adott tagállam által a vezetői engedély korlátozását, felfüggesztését vagy visszavonását követő ismételt kibocsátásához támasztott követelményeket ne lehessen figyelmen kívül hagyni. Azáltal ugyanis, hogy egy másik tagállam ilyen esetben is kiadhatná a saját nemzeti jogszabályi rendelkezései alapján a vezetői engedélyt, az eredeti tagállam által támasztott követelmények megkerülhetővé válnának.” Mivel a német hatóság a pozitív orvosi-pszichológiai vizsgálatról tette függővé a vezetői engedély kiállítását, a magyar vezetői engedély kiállítása ennek megkerülését jelentette volna. A bíróság hivatkozott továbbá arra, hogy az Európai Bíróság (a továbbiakban: EUB) 2010. november 6-i *Hofman-ügyben* hozott C-419/10. (HL C 301., 2010. 11. 6.) ítélete (a továbbiakban: C-419/10. számú döntés) a perbeli ügyben nem volt alkalmazható. A bíróság szerint az ügyben az EK Irányelv értelmezése nem igényelte az EUB előzetes döntéshozatalát, ezért az indítványozó erre irányuló kérelmét is elutasította.

- [6] 2.4. Az indítványozó ezután felülvizsgálati eljárást kezdeményezett. A Kúria Kfv.II.37.460/2017/4. számú ítélete a BKKB határozatát helyben hagyta. A Kúra szerint az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a Korm. r. 19. § (7) bekezdése az EK Irányelv 11. cikk (4) bekezdésének implementálása. Kifejtette, hogy a vezetői engedély érvénytelenítése esetén az érintettnek nincs vezetői engedélye, attól véglegesen megfosztották. Ebben az esetben kérhet jogosítványt bármely tagállamban. Visszavonás, felfüggesztés és korlátozás esetén a kérelmezőnek van jogosítványa, újat ezért nem kérhet. Ilyen esetben a jogosítvány aktiválásához kell a jogosítottnak valamilyen feltételt teljesítenie. A Kúria ebben a körben utalt az EK Irányelv 11. cikk (5) bekezdés a) és b) pontjára, amely tilalmakat fogalmaz meg a 11. cikk (4) bekezdésével összefüggésben. A C-419/10. számú döntésnek a Kúria szerint nem volt a jelen ügyben relevanciája, mivel az EUB döntése az érvénytelen jogosítványra vonatkozott. A perbeli eset megítélése szempontjából az EK Irányelvnek van jelentősége, így a preambulum (8) és (9) bekezdésének. „A magyar közlekedési hatóság nem állíthat ki olyan személynek vezetői engedélyt, aki bármely egészségügyi okból nem alkalmas a járművezetésre, mivel ezzel a közlekedés más résztvevőinek biztonsága kerülne veszélybe, s a tagállami szabályok és az irányelvi követelmények kijátszásának engedne teret.”
- [7] 3. Az indítványozó a Kúria Kfv.II.37.460/2017/4. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítása iránt terjesztett elő alkotmányjogi panaszt, az Alaptörvény E) cikk (1) bekezdésére, XV. cikk (2) bekezdésére, XXIV. cikk (1) bekezdésére és XXVII. cikk (1) bekezdésére hivatkozással.
- [8] 3.1. Az indítványozó indítványában arra hivatkozott, hogy Alaptörvényben biztosított jog, hogy valamennyi tagállamban szabadon mozogjon és tartózkodjon, a különböző tagállamok hatóságai és bíróságai előtt az egyenlő elbánás elvét figyelembe véve ügyeiket azonos módon, részrehajlás nélkül és tisztességesen intézzék el.
- [9] Az indítványozó szerint a Kúria tévesen állapította meg, hogy az indítványozó vezetői engedélye nem szűnt meg a visszavonással és emiatt ne lenne jogosult új engedély kiállítására.
- [10] 3.2. Az indítványozó szerint a tisztességes eljárást sérti, hogy a rendelkezésre álló okirati bizonyítékokkal alátámasztott tényállással ellentétesen állapította meg, hogy az indítványozó vezetői engedélye a mai napig létezik. Emellett az ítélet indokolása álláspontja szerint nem kellően részletes, nem tért ki arra, milyen bizonyítékokat vett irányadónak döntéshozatalában és miként értékelte azokat. Az indítványozó szerint az okiratokban nem esett szó orvosi-pszichológiai vizsgálatra kötelezésről, a bíróság a hatósági határozatokban tévesen leírtakat vette csupán alapul. Mivel a Kúria határozata nem kellő részletességgel indokolt, bizonyítékokkal alátámasztott, a tényállás a valóságnak nem felel meg, ezért a Kúria támadott döntése sérti az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését.
- [11] 3.3. A Kúria döntése sérti az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdését az indítványozó szerint, mivel azt állapította meg, hogy az indítványozó német vezetői engedélye „inaktív” vált, ezért vezetői engedélyt nem szerezhet. Az indítványozó szerint a vezetői engedélyét Németországban visszavonták, ezzel a német jogszabályok szerint vezetői engedélye megszűnt. Az indítványozó szerint a bíróság nem hagyhatta volna figyelmen kívül a német hatóság tájékoztatását és nem vonatkoztathatta volna a magyar jogot az ügyre. A Kúria azáltal, hogy egy

különböző helyzetben lévőket nem kezel különbözően, hanem úgy kezelte a helyzetet, mintha egy magyar vezetői engedélyt a magyar jogszabályok alapján vontak volna vissza, az egyenlő elbánás elvét sértő módon állapította meg, hogy a vezetői engedély nem szűnt meg. A különbségtétel alapja az állampolgárság. A vezetői engedély visszaszerzése feltételeként a magyar jog szerinti utánpótlást kellett volna figyelembe venni, és nem a német jog szerinti orvos-pszichológiai szakvéleményt. Az indítványozó szerint a Kúria döntésének következménye, hogy lényegében csak Németországban szerezheti meg az új vezetői engedélyt.

- [12] 3.4. Az indítványozó szerint az Alaptörvény E) cikkét sérti a Kúria döntése azért, mert a Kúria az EK Irányelv rendelkezéseivel ellentétesen állapította meg, hogy az EK Irányelv rendelkezései nem irányadók az ügyben, mivel korábbi vezetési engedélyt nem érvénytelenítették. Emellett a Kúria figyelmen kívül hagyta az EK Irányelv EUB általi értelmezését, ami pedig minden tagállami bíróságra kötelező.
- [13] 3.5. Az indítványozó indítvány-kiegészítésében kifejtette, hogy az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését azért sérti a Kúria döntése, mert a rendelkezésre álló okirati bizonyítékokkal ellentétesen állapította meg, hogy az indítványozó vezetői engedélye „pusztán inaktív”, és az indítványozó ezért nem volt jogosult új vezetői engedélyt kérelmezni Magyarországon. Az ítélet indokolása emellett nem kellően részletes, nem tért ki arra, milyen bizonyítékokat vett irányadónak, azokat miként értékelte.
- [14] Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdését sérti a támadott bírósági ítélet, mivel a vezetői engedély szempontjából azonos csoportba tartozó jogalanyok (vezetői engedélyt kérelmezők) között anélkül tett különbséget, hogy annak alkotmányos indoka lenne. Amennyiben azonos csoportba tartozónak tekinti a német és magyar állampolgárságú vezetői engedélyt kérelmezőt, a jogszabályok alkalmazása során sem tehet különbséget. A német állampolgárságú kérelmezőre is a magyar szabályok szerinti jogkövetkezményt kell alkalmaznia, vagyis az utánpótlást. Az indítványozó szerint a Kúria a magyar jog szerint értelmezte a vezetői engedély visszavonását, de a jogkövetkezményekre a német jogot alkalmazta.
- [15] Az Alaptörvény XXVII. cikk (1) bekezdésében rögzítette szabad mozgáshoz és tartózkodáshoz való jogát sérti, hogy a Kúria szerint a korábbi német vezetői engedély visszavonására tekintettel a német jog szerint orvos-pszichológiai szakvélemény teljesítésével szerezhet új vezetői engedélyt, ezzel ugyanis az indítványozó szerint a Kúria azt mondta ki, hogy az indítványozó csak Németországban szerezheti meg az új engedélyt.
- [16] Az Alaptörvény E) cikk (1) bekezdését sérti a Kúria döntése, valamint az indítványozó európai uniós jogait, mivel saját maga értelmezte az EK Irányelv érintett rendelkezéseit, amelyre pedig az EUB jogosult. Emellett a Kúria figyelmen kívül hagyta az EK Irányelv EUB általi korábbi értelmezését.
- [17] 4. Az Alkotmánybíróság elsőként az alkotmányjogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdésének megfelelően.
- [18] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. §-ában meghatározott határidőn belül terjesztette elő az indítványozó. Az indítványozó az alapügy felperese, rá nézve a sérelmezett ítélet rendelkezést tartalmaz, érintettsége tehát fennáll. Az indítványozó az elsőfokú közigazgatási határozatot megfellebbezte, a másodfokú közigazgatási határozattal szemben bírósági felülvizsgálat iránti kérelmet terjesztett elő, majd a bírósági ítélet ellen felülvizsgálati kérelemmel fordult a Kúriához, a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, és úgy nyilatkozott, hogy az ügyben perújítási eljárás nincs folyamatban.
- [19] 5. Az indítvány eleget tesz az Abtv. 52. § (1) és (1b) bekezdésében meghatározott törvényi feltételeknek, miszerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az indítványozó megjelölte az Abtv. 43. és 27. §-át, mint az alkotmánybírósági eljárás alapjául szolgáló jogszabályi rendelkezést. Az alaptörvény-ellenesség tekintetében pedig megjelölte az Alaptörvény E) cikk (1) bekezdését, XV. cikk (2) bekezdését, XXIV. cikk (1) bekezdését, valamint XXVII. cikk (1) bekezdését, és az alaptörvény-ellenességet állítva annak indokait is előadta az indítványozó.
- [20] 6. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványban megjelölt E) cikk (1) bekezdése nem minősül Alaptörvényben biztosított jognak, így arra alkotmányjogi panasz nem alapítható.

- [21] 7. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként határozza meg, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [22] 7.1. Az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdésének sérelmét állító indítványi kérelem azt állította, hogy az indítványozóval szemben a Kúria döntése azért volt diszkriminatív, mert nem a magyar jog szerinti követelményt támasztott az indítványozóval szemben, akinek vezetői engedélyét Németországban a német jogszabályok megsértése miatt vonták vissza, és a vezetői engedély újbóli megszerzését a német hatósági döntésben megállapított követelményhez kötötték. Az indítványozó szerint rá a német jog szerinti visszavonás szabályait – ami a német jog szerint a vezetői engedély érvénytelenítését eredményezi, ezért új jogosítványra válik jogosulttá – és a vezetői engedély magyar jog szerinti újbóli megszerzésének feltételeit kellett volna alkalmazni.
- [23] Az Alkotmánybíróság megállapítja, hogy az indítványozó által felvetett összefüggésben a Kúria ítélete nem veti fel a diszkrimináció tilalmának sérelmét. Az indítványozó ugyanis nincs összehasonlítható helyzetben általában véve a magyar vezetői engedélyt kérelmezőkkel, figyelemmel arra, hogy vezetői engedély más országban történt visszavonását követően kérelmezte a magyar hatóságoknál vezetői engedély kiállítását.
- [24] 7.2. Az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelme kapcsán az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a jelen ügyben a hatósági tisztességes eljáráshoz való jogot megfogalmazó rendelkezés között érdemi alkotmányossági összefüggés nem áll fenn. Egyúttal az Alkotmánybíróság rámutat arra is, hogy az tisztességes bírósági eljáráshoz való alapjogot megfogalmazó XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme sem vethető fel pusztán azon az alapon, hogy az Kúria döntése a bizonyítékokat nem az indítványozónak kedvezően értékelte, illetve, hogy az indítványozó szerint másként kellett volna az alkalmazandó jogot értelmezni. Szintén nem veti fel a Kúria döntése a tisztességes eljáráshoz való jog sérelmét az indokolás hiányosságára tekintettel: a Kúria a döntését kellően indokolta, a felülvizsgálati kérelmet kimerítette, meghatározta, hogy mely jogszabályi rendelkezések alapján hozta meg döntését, illetve hogy az indítványozó által felvetett C-419/10. számú döntést miért nem tartotta relevánsnak az ügyben, illetve hogy mennyiben és miért tartja tévesnek az indítványozó szerinti jogértelmezést. Az indítványozó felvetése annak vitatására irányul, hogy a Kúria jogalkalmazói jogértelmezését bírálja felül. Erre az Alkotmánybíróságnak nincs hatásköre: az Alkotmánybíróság kizárólag alkotmányossági szempontból vizsgálja felül az eléje tárt bírói döntést. Az indítványozó alkotmányjogi panasa tartalmilag arra irányult, hogy a magyar hatóságok ne vegyék figyelembe azt a tényt, hogy az indítványozónak Németországban kábítószer hatása alatt történt vezetés miatt korábban visszavonták a vezetői engedélyét.
- [25] 7.3. A mozgás szabadságával összefüggésben az Alkotmánybíróság utal a 109/2009. (XI. 18.) AB határozatában kifejtettekre: „A nemzetközi bírói fórumok gyakorlatában a helyváltoztatáshoz való jog többet jelent a mozgás fizikai értelemben vett szabadságánál: magában foglalja az országba belépés és visszatérés szabadságát, az ország elhagyását, és a letelepedés szabadságát, valamint e jogokkal összefüggésbe hozható diszkriminációmentes elbánást. Az Alkotmánybíróság a fentiek elfogadása mellett a mozgásszabadságra a személyi szabadság egyik megnyilvánulásaként tekint, amely a letelepedés és egyéb migrációs jogok mellett magában foglalja a közterületen való helyváltoztatás szabadságát is [...].Az Alkotmánybíróság a szabad mozgáshoz való joggal több alkalommal foglalkozott. A biztonsági öv kötelező használatát előíró rendeleti szabályozás alkotmányosságának vizsgálata kapcsán a helyváltoztatás szabadságával összefüggésben megállapította, hogy az »magában foglalja a járművön vagy járművel és anélkül való helyváltoztatás, a közlekedés szabadságát« [60/1993. (XI. 29.) AB határozat, ABH 1993, 507, 510].” (ABH 2009, 941, 954)
- [26] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a vezetői engedély megszerzése és annak feltételei összefüggésben állnak a mozgás szabadságához való alapjoggal. Ugyanakkor az indítvány nem vetett fel a bírói döntést befolyásoló alapvető jelentőségű alkotmányossági kérdést. Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó szerint más jogszabályi értelmezés mellett más feltételeket kellett volna állítani a vezetői engedélye újbóli megszerzéséhez, csupán törvényességi, de nem alkotmányossági kérdést vet fel. A vezetői engedélye megszerzésének feltételéről az eljáró a hatóságok és bíróságok is tájékoztatták. Az a körülmény, hogy az indítványozónak kedvezőbb lenne a magyar jog szerinti feltétel (utánképzés), mint a német hatóság által megállapított feltétel, nem veti fel alapjoga alaptörvény-ellenes korlátozását.

[27] 8. Tekintettel arra, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető jelentőségű alkotmányjogi kérdést, továbbá nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. november 23.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1351/2018.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3523/2021. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.978/2020/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt, amelyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.978/2020/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló közigazgatási perben megállapított tényállás szerint az elsőfokú vadászati hatóság húsz éves időtartamra megállapította a kódszámmal rendelkező vadgazdálkodási rendeltetésű vadászterület határát, egyidejűleg a vadászterület földtulajdonosi közösségét (a továbbiakban: földtulajdonosi közösség) nyilvántartásba vette. A földtulajdonosi közösség 2017. július 25. napján gyűlést tartott, amelyen – többek között – közös képviselőt választott, akit az elsőfokú hatóság nyilvántartásba vett. Az indítványozó a földtulajdonosi közösség tagjaként polgári pert indított a gyűlésen hozott valamennyi határozat érvénytelenségének megállapítása iránt, továbbá fellebbezéssel élt a megválasztott közös képviselő nyilvántartásba vételéről rendelkező határozat ellen. A másodfokú hatóság megsemmisítette az első fokon hozott határozatot, az elsőfokú hatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte, később ezt a határozatát hivatalból visszavonta, és az elsőfokú határozatot helybenhagyta. Az indítványozó keresettel támadta meg ez utóbbi másodfokú határozatot. A Miskolci Törvényszék 10.K.700.974/2020/11. számú ítéletével megsemmisítette a korábbi másodfokú határozatot visszavonó és az elsőfokú határozatot helybenhagyó határozatot. A jogerős ítélet ellen érdekeltként a földtulajdonosi közösség megválasztott képviselője terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. A Kúria Kfv.III.37.978/2020/6. számú ítéletével hatályon kívül helyezte a jogerős ítéletet, és a felperes keresetét elutasította. A Kúria megítélése szerint az elsőfokú bíróság a tényállást pontosan és törvényesen állapította meg, nem észlelte azonban, hogy a felperes nem rendelkezik kereshetőségi joggal. Kifejtette, hogy a keresetindítási jog nem eredményezi automatikusan a felperes kereshetőségi jogának fennállását, vagyis azt, hogy az adott közigazgatási tevékenység a felperes jogát vagy jogos érdekét közvetlenül érinti. Rámutatott arra, hogy a kereshetőségi jog fennállásának megállapítása a jogvita érdemére tartozó kérdés, amit az egységes bírói gyakorlat szerint a közigazgatási bíróságnak hivatalból kell vizsgálnia, annak hiányában a keresetet el kell utasítani. Hivatkozott arra, hogy a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 17. § (1) bekezdés a) pontja szerint a per megindítására az jogosult, akinek jogát vagy jogos érdekét a közigazgatási tevékenység közvetlenül érinti, a vitában érdekelt. Hangsúlyozta, hogy a kereshetőségi jog ezt az érdekeltséget fejezi ki, ami a fél és a per tárgya közötti közvetlen érintettséget feltételez, vagyis egy, az anyagi jog alapján fennálló közvetlen jogi kapcsolatot a hatósági döntés és a felperes jogi helyzete között, amit a felperesnek kell bizonyítani. A Kúria szerint a felperes és a per tárgya közötti közvetlen jogi kapcsolat, a felperes anyagi jogi érdekeltsége nem volt megállapítható, kereshetőségi jog hiányában ezért a keresetet el kellett utasítani.
- [3] 3. Az indítványozó a Kúria ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panaszában arra hivatkozott, hogy sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében a tisztességes bírósági eljáráshoz, egyúttal a XXVIII. cikk (7) bekezdésében a jogorvoslathoz biztosított joga annak következtében, hogy a Kúria tárgyaláson kívül hozta meg a jogerős ítélettel ellentétes tartalmú, jogorvoslattal nem támadható határozatát. A tárgyaláson kívüli elbírálás állítása szerint csökkentette érvelési lehetőségeinek potenciálját az azonnali reagálás, a közvetlen válaszadás, a jogi helyzet egyes részleteinek pontosítása, a jogi érvrendszer szóbeli előadásának vonatkozásában. Tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának sérelmét állította a keresetét elutasító döntés miatt is, mert megítélése szerint

a kereshetőségi jog kérdésében való döntéssel a Kúria túlterjeszkedett a felülvizsgálati kérelmen, olyan „érvet” használt fel az ügy érdemi eldöntéséhez, amely nem képezte részét az elsőfokú bíróság ítéletét megalapozó „bizonyítékoknak”. A Kúriának a kereshetőségi jogra vonatkozóan kifejtett értelmezésével, érvelésével kapcsolatban sérelmezte az indokolás formális jellegét, továbbá hogy a Kúria a felperes anyagi jogi érdekeltisége vizsgálatakor figyelmen kívül hagyta azt a tényt, a kérdésnek azon alapjogi vonatkozását, hogy neki a földtulajdonosi közösség tagjaként tulajdonhoz való jogából (XIII. cikk) fakadóan vadászati joga van, amit évek óta nem tud gyakorolni.

- [4] 3. Az Abtv. 56. § értelmében az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit.
- [5] 3.1. Az Abtv. 52. § (1) bekezdés szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A kérelem akkor határozott, ha egyértelműen megjelöli az Abtv. 52. § (1b) bekezdés a)–f) pontjaiban foglaltakat. A határozott kérelemre vonatkozó követelmény szoros összefüggésben áll az Abtv. 52. § (2) bekezdésével, amely szerint az Alkotmánybíróság vizsgálata az indítványban megjelölt alkotmányossági kérelemre korlátozódik. Az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálásának ezért többek között az is előfeltétele, hogy az indítványozó bemutassa Alaptörvényben biztosított jogának szerinte fennálló sérelmét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pont], valamint indokolja, hogy a sérelmezett bírói döntés szerinte miért ellentétes az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezésével [Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pont]. Ezeknek a törvényi feltételeknek akkor felel meg az indítvány, ha alkotmányjogilag értékelhető érvekkel, indokokkal mutatja be az Alaptörvényben biztosított jog tartalma és a támadott bírói döntés közötti ellentétet, alkotmányossági összefüggést.
- [6] Az indítványozó úgy hivatkozott tulajdonhoz, továbbá jogorvoslathoz való jogának sérelmére, hogy pusztán megjelölte az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, de nem fejtette ki ezen alapjogok alkotmányos tartalmához viszonyított sérelmét, és nem indokolta meg, hogy a Kúria támadott ítélete miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Ezek az indítványi elemek nem felelnek meg tehát a határozott kérelem követelményeinek, nélkülözik azt az alkotmányos tartalmat, azokat az alkotmányos összefüggéseket, amelyek érdemi vizsgálat alapjául szolgálhatnak. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint „indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség. Az Alaptörvény egyes rendelkezéseinek pusztá felsorolása ugyanis nem ad kellő alapot alkotmányossági vizsgálat lefolytatására.” [34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212], hasonlóan például 3124/2018. (IV. 9.) AB végzés, Indokolás [19], 3272/2018. (VII. 20.) AB végzés, Indokolás [34]]
- [7] 3.2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 29. § értelmében – a befogadhatóság egyéb feltételeinek megfelelő – alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [8] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított joga sérelmére több részjogosítványt érintően hivatkozott, állítása szerint tisztességes bírósági eljáráshoz való jogának sérelmére az vezetett, hogy a Kúria tárgyaláson kívül, a felülvizsgálati kérelem keretein túllépve hozta meg ítéletét, amit csak formálisan indokolt.
- [9] Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy töretlen gyakorlata szerint a tisztességes eljárás (*fair trial*) olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek a figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes [6/1998. (III. 11.) AB határozat, ABH 1998, 91, 95, megerősítette a 7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [14]]. A tisztességes eljáráshoz való jog több garanciális szabályból áll, amelyek közül egyeseket a XXVIII. cikk (1) bekezdése nevesít ilyenként, más részjogosítványok pedig az Alkotmánybíróság értelmezése folytán tartoznak az alapjog tartalmához.
- [10] 3.2.1. Az indítványozó a felülvizsgálati kérelem tárgyaláson kívüli elbírálását azzal összefüggésben sérelmezte, hogy nem volt módja szóban előadni érveit, álláspontját.
- [11] A XXVIII. cikk (1) szerint a jogvitákat nyilvános tárgyaláson kell a bíróságoknak elbírálni, ugyanakkor az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az „Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdéséből nem következik, hogy a bíróságok az adott ügyre vonatkozó valamennyi rendes és rendkívüli jogorvoslati eljárásban a fél jogait és kötele-

- zettségeit kizárólag tárgyaláson bírálhatja el” {3115/2013. (VI. 4.) AB határozat, Indokolás [43]}. Az Alkotmánybíróság egy másik határozatában megerősítette azon álláspontját, „hogy önmagában a tárgyalás tartásának mellőzése – más eljárási vagy anyagi jogi alaptörvény-ellenesség hiányában – nem jelent alkotmányjogilag releváns procedurális alapjogi sérelmet. Ilyen alapjogi sérelem fő szabályként az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése egészének figyelembe vétele alapján állapítható meg, nem pedig pusztán e komplex alaptörvényben biztosított jog egyes részjogosítványainak a jog egészéből kiszakított értelmezésével.” {3064/2016. (IV. 11.) AB határozat, Indokolás [14]}
- [12] A Kúria által a tárgyaláson kívüli elbírálást illetően felhívott Kp. 107. § (1) bekezdése a tárgyalás tartását a felek kérelmétől teszi függővé, ennél fogva a tárgyalás tartására irányuló kérelmezés lehetőségét biztosítja, és a felek bármelyikének tárgyalás tartására irányuló, határidőben benyújtott kérelme esetén a tárgyaláson történő elbírálást garantálja. Az indítványozó nem hivatkozott arra, hogy felülvizsgálati ellenkérelmében kérte tárgyalás tartását, ahogy arra sem, hogy a Kúria alaptörvény-ellenes jogértelmezésének következtében nem került sor tárgyalás kitűzésére.
- [13] 3.2.2. Az indítványozó sérelmezte, hogy a Kúria a kereshetőségi jog hiányára alapított ítéletével a felülvizsgálati kérelem keretein túllépve döntött, ezáltal is sérült a XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított joga. Az Alkotmánybíróság 3157/2020. (V. 21.) AB határozatában megállapította, hogy sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot, „ha a Kúria a felülvizsgálati kérelem és csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretein tartalmilag nyilvánvalóan túllépve érdemben vizsgálja felül a jogerős határozatot és ezzel megváltoztatja az ügy kimenetelét, különösen, ha az ügy érdemére kiható olyan kérdésben dönt, amely a felülvizsgálati eljárást megelőző bírósági eljárás során sem volt vita tárgya” (Indokolás [50]).
- [14] Az Alkotmánybíróság fenti megállapítását a kétoldalú meghallgatás és a fegyverek egyenlőségének elvére alapította, hangsúlyozva, hogy a „XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti jog alanya ugyanis nem elszenvedője, hanem cselekvő résztvevője a jogait és kötelezettségeit elbíráló eljárásnak, ezért alkalmas kell számára biztosítani, hogy az eljárás során elbírálandó, rá vonatkozó tény- és jogkérdésekben véleményt formálhasson és állást foglalhasson. Ebből következően egy adott ügyben eljáró bíróság a peres felektől függetlenül sem idézheti elő azt a helyzetet, hogy olyan kérdésben hoz döntést, amelyben a feleknek a bírósági eljárás során nem volt lehetőségük megnyilatkozni, az álláspontjukat ütköztetni.” (Indokolás [46])
- [15] Az indítványhoz csatolt iratok között található felülvizsgálati kérelem IV. pontjában az érdekelt részletesen kifejtette, hogy álláspontja szerint a kereshetőségi jog hiánya miatt miért jogszabálysértő a jogerős ítélet. Az indítványozó tehát megismerhette a felülvizsgálati kérelmet benyújtó érdekelt (fél) álláspontját a kereshetőségi jogra vonatkozóan is, és felülvizsgálati ellenkérelmében maga is kifejtette ezzel kapcsolatos véleményét. Az Alkotmánybíróság rendelkezésére álló iratok alapján ezért az volt megállapítható, hogy a Kúria a felülvizsgálati kérelmek keretei között, a felülvizsgálat törvényes kereteit nem túllépve vizsgálta, értelmezte, döntött a kereshetőségi jog kérdésében. Az indítvány tartalma semmilyen összefüggésben nem tette szükségessé annak a kérdésnek a vizsgálatát, hogy közigazgatási perben a kereshetőségi jog kérdésében kérelemre vagy hivatalból kell-e a bíróságnak döntenie.
- [16] 3.2.3. Az indítványozó szerint a Kúria csak formálisan indokolta meg ítéletét, a Kúriának a kereshetőségi jogra vonatkozó értelmezését, az abból levezetett, az indítványozó keresetének elutasításához vezető megállapítások indokolását sérelmezte.
- [17] Az Alkotmánybíróság 7/2013. (III. 1.) AB határozatában kifejtette, hogy „a tisztességes eljárás alkotmányos követelménye a bírói döntésekkel szemben azt a minimális elvárást mindenképpen megfogalmazza, hogy a bírósági eljárásban szereplő feleknek az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit kellő alapossággal megvizsgálja és ennek értékeléséről határozatában számot adjon” (Indokolás [34]). Ugyanakkor azt is kifejtette az Alkotmánybíróság, hogy az indokolt döntéshez való jog nem jelenti azt, hogy a bíróságot a felek valamilyen érvelése tekintetében részletes indokolási kötelezettség terhelné (Indokolás [31]). Az indokolt bírósági döntéshez való jog alkotmányos tartalmának megfelelő indokolás megléte, és nem az indokolás tartalma hozható összefüggésbe a XXVIII. cikk (1) bekezdésével {3027/2018. (II. 6.) AB határozat, Indokolás [55]}.
- [18] A fentiekre is figyelemmel az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy a kúriai ítélet indokolása nem veti fel az indokolt bírói döntéshez való jog sérelmét. Az indítványozó alapvetően nem az indokolás hiányát, hanem annak tartalmát, vagyis a Kúria keresetet elutasító döntésének indokait kifogásolta. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény védelme legfőbb szerveként az Abtv. 27. §-ában

szabályozott hatáskörében eljárva kizárólag a bírói döntés és az Alaptörvény összhangját biztosítja, törvényeségi kérdésekben nem bírálhatja felül a bíróságok alkotmányjogi panasszal támadható határozatait. Az Alkotmánybíróság ezért annak érdemi vizsgálatába ebben az ügyben sem bocsátkozhatott, hogy a bíróság döntése jogszerű, az általa alkalmazott jogszabályi rendelkezések értelmezése megfelelő volt-e, ezek ugyanis nem alkotmányossági kérdések.

- [19] 3.2.4. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét állító indítványi elem egyes részeiben, de összességében sem vet fel új, az Alkotmánybíróság által érdemben még nem vizsgált alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, és nem ébreszt kételyt a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet illetően sem.
- [20] 4. Mivel a panasz a fent kifejtettek szerint nem felelt meg részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* és *e)* pontjának, részben az Abtv. 29. §-ában előírt feltételeknek, az Alkotmánybíróság azt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.
- [21] Az alkotmányjogi panasz visszautasítására tekintettel az Alkotmánybíróságnak nem kellett döntenie az indítványozónak az Abtv. 61. § (1) bekezdése alapján a kifogásolt döntés végrehajtásának felfüggesztése iránt előterjesztett kérelme tárgyában.

Budapest, 2021. november 23.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/871/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3524/2021. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.978/2020/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A vadásztársaság indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt, amelyben a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Kfv.III.37.978/2020/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló közigazgatási perben megállapított tényállás szerint az elsőfokú vadászati hatóság húsz éves időtartamra megállapította a kódszámmal rendelkező vadgazdálkodási rendeltetésű vadászterület határát, egyidejűleg a vadászterület földtulajdonosi közösségét (a továbbiakban: földtulajdonosi közösség) nyilvántartásba vette. A földtulajdonosi közösség 2017. július 25. napján gyűlést tartott, amelyen – többek között – közös képviselőt választott, akit az elsőfokú hatóság nyilvántartásba vett. A földtulajdonosi közösség egyik tagja, – az indítványozó elnöke (a továbbiakban: földtulajdonos) – polgári pert indított a gyűlésen hozott valamennyi határozat érvénytelenségének megállapítása iránt, továbbá fellebbezéssel élt a megválasztott közös képviselő nyilvántartásba vételéről rendelkező határozat ellen. A másodfokú hatóság megsemmisítette az első fokon hozott határozatot, az elsőfokú hatóságot új eljárás lefolytatására kötelezte, később ezt a határozatát hivatalból visszavonta, és az elsőfokú határozatot helybenhagyta. A földtulajdonos keresettel támadta meg ez utóbbi másodfokú határozatot. A Miskolci Törvényszék 10.K.700.974/2020/11. számú ítéletével megsemmisítette a korábbi másodfokú határozatot visszavonó és az elsőfokú határozatot helybenhagyó határozatot. A jogerős ítélet ellen érdekltként a földtulajdonosi közösség választott képviselője terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. A Kúria Kfv.III.37.978/2020/6. számú ítéletével hatályon kívül helyezte a jogerős ítéletet, és a felperes keresetét elutasította. A Kúria megítélése szerint az elsőfokú bíróság a tényállást pontosan és törvényesen állapította meg, nem észlelte azonban, hogy a felperes nem rendelkezik keresetőségi joggal, mivel a felperes és a per tárgya közötti közvetlen jogi kapcsolat, a felperes anyagi jogi érdekeltsége nem volt megállapítható.
- [3] 3. Az indítványozó a Kúria ítélete ellen benyújtott alkotmányjogi panaszában arra hivatkozott, hogy sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében a tisztességes bírósági eljáráshoz, egyúttal a XXVIII. cikk (7) bekezdésében a jogorvoslathoz biztosított joga annak következtében, hogy a Kúria tárgyaláson kívül hozta meg a jogerős ítélettel ellentétes tartalmú, jogorvoslattal nem támadható határozatát. A tárgyaláson kívüli elbírálás állítása szerint csökkentette érvelési lehetőségeinek potenciálját az azonnali reagálás, a közvetlen válaszadás, a jogi helyzet egyes részleteinek pontosítása, a jogi érvrendszer szóbeli előadásának vonatkozásában. Tisztességes eljáráshoz való jogának sérelmét okozta álláspontja szerint továbbá az is, hogy a Kúria a felülvizsgálati kérelem keretein tartalmilag nyilvánvalóan túllépve döntött a keresetőségi jog kérdésben, amely az eljárás korábbi szakaszában nem volt vita tárgya. A Kúriának a keresetőségi jogra vonatkozóan kifejtett értelmezésével, érvelésével kapcsolatban sérelmezte az indokolás formális jellegét, továbbá hogy a Kúria a felperes anyagi jogi érdekeltsége vizsgálatakor figyelmen kívül hagyta azt a tény, a kérdésnek azon alapjogi vonatkozását, hogy a felperesnek a földtulajdonosi közösség tagjaként tulajdonhoz való jogából (XIII. cikk) fakadóan vadászati joga van, amit a Kúria döntése következtében nem tud gyakorolni.
- [4] 4. Az Abtv. 56. § értelmében az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit.

- [5] Az indítvány tartalma, az ahhoz mellékelten csatolt bírósági határozatok, egyéb iratok alapján az Alkotmánybíróság a befogadhatóság törvényi feltételei közül mindenekelőtt az indítványozó érintettségét tartotta szükségesnek megvizsgálni. Az alkotmányjogi panasz elsődleges funkciója ugyanis, hogy eszközül szolgáljon az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogai sérelmének orvoslására. Ebből következően előfeltétele a panasz befogadásának, majd érdemi elbírálásának az indítványozó érintettsége, azaz az indítványozó, a támadott bírói döntés és az indítványban megsérteni állított alapjogok között fennálló kapcsolat.
- [6] Az Abtv. 27. § (1) bekezdés értelmében az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontja alapján az alaptörvényellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés *a)* az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és *b)* az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [7] Az Abtv. 27. § (2) bekezdés alapján jogállásától függetlenül érintettnek minősül az a személy vagy szervezet, *a)* aki (amely) a bíróság eljárásában fél volt, *b)* akire (amelyre) a döntés rendelkezést tartalmaz, vagy *c)* akinek (amelynek) jogára, kötelezettségére, magatartása jogszerűségére a bíróság döntése kiterjed.
- [8] A rendelkezésre álló iratok alapján az Alkotmánybíróság kétség nélkül jutott annak megállapításához, hogy az indítványozó a panasz alapjául szolgáló közigazgatási perben, illetve az azt megelőző hatósági eljárásban nem vett részt, a Kúria támadott ítélete az indítványozóra vonatkozó rendelkezést nem tartalmaz, a sérelmezett határozatot vele nem közölték. Mindezekre figyelemmel az indítványozónak a panasz alapjául szolgáló egyedi ügyben való közvetlen érintettsége nem áll fenn.
- [9] Az Abtv. 52. § (4) bekezdése szerint az alkotmánybírósági eljárás feltételeinek fennállását – így az érintettséget is – az indítványozónak kell igazolnia. Az indítványozó nem hivatkozott arra, hogy az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló perben részt nem vett személyként a Kúria sérelmezett ítélete jogait, kötelezettségeit, jogállását vagy működését érinti, arra kihatással van vagy lesz. Nem tartalmaz az indítvány arra vonatkozó előadást, érvelést sem, amiből elvileg következhetne, hogy az indítványozó saját Alaptörvényben biztosított jogai sérültek a Kúria támadott határozata következtében, ezért az indítványozó tágabb értelemben vett érintettsége sem volt megállapítható.
- [10] 4. Az indítványozó érintettségének hiányára tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt – a befogadhatóság további feltételeinek vizsgálatát mellőzve – az Abtv. 27. § (1) és (2) bekezdése, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *c)* pontja alapján visszautasította.
- [11] Az alkotmányjogi panasz visszautasítására tekintettel az Alkotmánybíróságnak nem kellett döntenie az indítványozónak az Abtv. 61. § (1) bekezdése alapján a kifogásolt döntés végrehajtásának felfüggesztése iránt előterjesztett kérelme tárgyában.

Budapest, 2021. november 23.

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Salamon László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Dienes-Oehm Egon s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/873/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3525/2021. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.V.20.869/2019/12. számú ítéletével szemben előterjesztett alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A dr. Vajk Kálmán ügyvéd által képviselt indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Tatai Járásbírósághoz 2021. május 19-én érkezett alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz. Az indítványozó alkotmányjogi panasszal élt a Kúria 2021. március 3-án kézbesítettnek tekintendő, Pfv.V.20.869/2019/12. számú ítéletével szemben. Alkotmányjogi panaszában kérte a Tatai Járásbíróság mint elsőfokú bíróság 2.P.20.191/2016/78. számú ítéletének, valamint a Tatabányai Törvényszék mint másodfokú bíróság 2.Pf.20.237/2018/6. számú ítéletének, illetve a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.V.20.869/2019/12. számú ítéletének alaptörvény-ellenessége megállapítását és megsemmisítését. Az Alkotmánybíróság az Alkotmánybíróság főtítkára felhívására kiegészített, módosított panaszt a tartalma szerint bírálta el.
- [2] 1.1. Az alkotmányjogi panaszban foglaltak és a bírói döntések alapján a 2010. május 7-i adásvételi szerződésben az indítványozó I. rendű alperes mint eladó az ingatlan tehermentesített tulajdonjogát a felperesre ruházta át. A szerződés 4. pontja szerint az I. rendű alperes a felperestől a teljes vételárat az adásvételi szerződés aláírását megelőzően már hiánytalanul átvette. A szerződés az 5. pontjában felsorolta a tulajdoni lapra feljegyzett végrehajtási jogokat és jelzálogjogot a tőkeösszegekkel. Az indítványozó I. rendű alperes a szerződés 6. pontjában kijelentette és igazolta, hogy a felsorolt tartozásokat az adásvételi szerződés aláírását megelőzően átvett vételárból kiegyenlítette, a végrehajtási jogok és a jelzálogjog törlése az ingatlan-nyilvántartásból folyamatban van. A felperes az ingatlant nem vette birtokba, annak birtokában továbbra is az indítványozó I. rendű alperes és közeli hozzátartozója (II. rendű alperes) maradt azzal, hogy a birtokban tartásra legkésőbb 2010. június 7. napjáig jogosultak. Az adásvételi szerződés megkötését követően az indítványozó I. rendű alperes maradt az ingatlan birtokában írásba foglalt bérleti szerződés létrejötte nélkül azzal, hogy havi bérleti díj és a rezsiköltségek megfizetése ellenében továbbra is lakhatja, használhatja az ingatlant.
- [3] A felperes a 2016. január 21-én kelt irattal felhívta az indítványozó I. rendű alperest, hogy az ingatlant legkésőbb 2016. május 2. napján kiürítve adja át. Az indítványozó a felszólítás ellenére az ingatlant nem adta a felperes birtokába. A felperes keresetében annak megállapítását kérte, hogy az indítványozó I. rendű alperessel fennálló bérleti szerződés általa közölt felmondása érvényes, és ennek alapján kérte az alperesek kötelezését a tulajdonát képező perbeli ingatlan kiürítésére. Az alperesek a kereset elutasítását kérték. Előadták, hogy az indítványozó I. rendű alperes írásba foglalt bérleti szerződést nem kötött, a felperes érvényes felmondást nem közölt. A lakás használatáért történő fizetést nem vitatták, maguk is előadták. Az indítványozó I. rendű alperes a felperessel szemben viszontkeresetet terjesztett elő. Elsődlegesen az adásvételi szerződés létre nem jöttének, másodlagosan érvénytelenségének megállapítását és az eredeti állapot helyreállítása körében tulajdonjogának ingatlan-nyilvántartási visszajegyzését kérte.
- [4] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alpereseket, hogy a lakóingatlan ingóságaitól kiürítve, rendeltetészerű használatra alkalmas állapotban bocsássák a felperes birtokába. Az I. rendű alperes viszontkeresetét elutasította. A másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [5] Az alperesek felülvizsgálati kérelmükben a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését, az elsőfokú ítélet megváltoztatását és az I. rendű alperes viszontkeresetének és érdemi nyilatkozatainak megfelelő érdemi határozat meghozatalát kérték. Megsértett jogszabályi rendelkezésként a pontosított kérelmében a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 205. § (1), 207. § (1), (4), 237. § (1) bekezdését, a polgári

perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 2. § (4), 3. § (2) és 213. § (1) bekezdését jelölték meg. Álláspontjuk szerint az elsőfokú bíróság ítéletében nem az általuk vitatott valódi kérdésekkel, tehát a színlelt szerződéssel foglalkozott. Állították, hogy a szerződés létrejöttének pillanatában a felek szándéka nem a tulajdonjog átruházása, hanem a felperes által adott (azonban a biztosíték körében meg nem említett) kölcsönösszeg és kifizetett végrehajtási összegek visszafizetésének biztosítékát szolgálta.

- [6] A jogerős ítéletet a Kúria hatályában fenntartotta.
- [7] 1.2. Az alkotmányjogi panasz – a per előzményei, a pertörténet és a tényállás rövid ismertetése, az Alkotmánybíróság és az általános hatáskörű bíróság gyakorlata felhívása mellett – a tartalma szerint a tisztességes bírósági tárgyaláshoz való alapjog [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés], a 28. cikk, a tulajdonhoz való alapjog (Alaptörvény XIII. cikk) és az otthon védelméhez való alapjog [Alaptörvény XXII. cikk (1) bekezdése] sérelmének megállapítását kérte [6. oldal 2. pont a) pontja]. Az Abtv. 29. §-a szerinti követelmények szövegszerű megjelölése nélkül a bírói döntés alaptörvény-ellenességének indokolásaként arra hivatkozott, hogy a Ptk. 205. § (1)–(5) bekezdéseiben megfogalmazott követelmény szerint a magyar jogrendszer kifejezetten azon az állásponton van, miszerint az adásvételi szerződés rendelkezéseit a konszenzualitás elvén kell értelmezni, tehát úgy, hogy a szerződés akkor jön létre és olyan tartalommal, ahogyan a szerződéskötés pillanatában a felek megállapodtak. Kétségtelen tényként állította, a felperes kijelentése szerint a feleknek egyáltalán nem volt az ingatlan tulajdonjogának átruházására irányuló szándéka, ezért a bíróságoknak a tisztességes eljárás követelménye szerint az lett volna a kötelezettségük, hogy a szerződés valódi tartalmát tudják megállapítani. Általánosan elfogadott bírósági gyakorlatként utalt arra, hogy a szerződéseket a törvényi rendelkezések és a felek egyező akarata, egyes esetekben a szerződés tartalma szerint kell figyelembe venni [6. oldal 2. pont b) pont].
- [8] Az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény felhívott rendelkezéseinek idézését követően a per adatai, a felek nyilatkozatai, a bírói döntések indokolásának egyes elemeit emelte ki, továbbá a Ptk. autentikus magyarázatára utal. Az indítványozói sérelmet abban jelölte meg, hogy sem az alsóbíróságok, sem a Kúria nem találta fontosnak az I. rendű alperes indítványainak tisztességes kivizsgálását. Ezen keresztül sérült az Alaptörvény XXVIII. és a 28. cikk rendelkezéseiben foglalt alaptörvényi rendelkezés, továbbá ennek következtében az indítványozónak ehhez fűződő jogai, mert teljes bizonytalanságban és alaptalanul kénytelen az életét folytatni. Ezekhez a sérelmekhez kapcsolódóan az Alaptörvényben biztosított tulajdonhoz való jog (XIII. cikk) sérült az által, hogy a nehezen megszerzett és a lakhatást biztosító jog elvesztése veszélybe került, amely összefügg az emberi méltósággal. Az otthon védelme (XXII. cikk) alapján a bírói döntés álláspontja szerint azért sérelmes, mert sem rossz gazdálkodási körülmények, sem könnyelmű életvitel, sem bármilyen könnyelműség mint veszélyeztető ok nem állt fenn, amelynek az lehetne a következménye, hogy az indítványozó és hozzátartozója kénytelen lenne az otthona elhagyására, ezzel szemben az öt éve folyó bírósági eljárásban, megjelölt jogszabályok alapján történt érvelésük ellenére nem tudták megvédeni otthonukat a jelenleg veszélyeztető végrehajtás alól.
- [9] A panasz utalt arra is, hogy „nem az alsó bíróságok és a Kúria értékelésének a felülbírálatát” kívánja vizsgáltatni, „hanem azt a való tény” hozza előtérbe, „miszerint az adásvételi szerződés sem kialakult vételárat, sem pedig a vételárnak bármilyen összegben történő megfizetését nem tartalmazza, ez pedig tételesen ellentétes a Ptk. 205. § rendelkezéseivel”.
- [10] Álláspontja szerint az Alaptörvényben írt tisztességes eljárás megköveteli, hogy a bíróságok az Alaptörvény 28. cikke szerinti követelménynek feleljenek meg. Sérelmezte azt a tény, hogy az alsóbíróságok annak ellenére, hogy folyamatosan hivatkoztak az alperesek a szerződés létrejöttével kapcsolatban a fenti rendelkezésre és értelmezési kötelezettségre, figyelmen kívül hagyták ezeket az érveléseket, amely által az alpereseknek az a sérelmük származott, hogy ma már a nehezen kifizetett vételárból megvásárolt lakásukat végrehajtás terheli azon kötelezettséggel, hogy onnan el kell távozni. A panasz szerint ez a kialakult helyzet nem fér össze az alkalmazott jogszabályok céljával, az Alaptörvénnyel, annak konkrétan a nevesített, a józan észnek és a közjónak, valamint erkölcsös eljárásnak megfelelő követelményeivel. A panasz kiemelendők tartja azt a tény, hogy a bíróságok a tulajdonjog védelmét megjelölő XIII. cikk alaptörvényi rendelkezéssel szemben is megsértették az indítványozó érdekét, mert alaptalan ítéletekkel azt a kötelezettséggel rótták rá, hogy a megvásárolt lakását el kell hagynia, amely a mai körülmények között különösen nagy súlyú bizonytalanságot von maga után, amely a Nemzeti Hitvallás által nevesített emberi méltóságot is méltánytalanul sérti.

- [11] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az Ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról, az 56. § (2) bekezdése értelmében pedig a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket.
- [12] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja alapján alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. Az indítványozó a sérelmezett kúriai ítélettel zárult ügyben alperes volt [Abtv. 27. § (2) bekezdés *a*) pont], számára hátrányos döntés született, és a perben a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A magánszemély kérelmező ekként alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, érintettsége fennáll.
- [13] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint az alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. A jelen esetben a panaszt elkésztetten nyújtották be, azonban az Alkotmánybíróság az indítványozó igazolási kérelmének – egyesbíróként eljárva, a 2021. június 1-jén kelt végzésben – helyt adott. Az Alkotmánybíróság főtítkára az indítványozót hiánypótlásra hívta fel. Az indítványozó a hiánypótlását határidőben nyújtotta be.
- [14] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a*) pontjával összefüggésben következetes az Alkotmánybíróság gyakorlata a tekintetben, hogy alkotmányjogi panasz csak az Alaptörvényben biztosított alapjog sérelmének valószínűsítésére alapítható. A jelen indítvány e feltételnek eleget tesz. Ez alól kivétel az Alaptörvény 28. cikke, ebben a körben az Alaptörvény 28. cikke önálló megsértését állító érveléssel kapcsolatban érdemi vizsgálódásnak nincs helye.
- [15] Az Abtv. 52. §-a kifejezetten rögzíti a határozott kérelem követelményét, amelynek részét képezi az indokolás előterjesztésének a kötelezettsége is [52. § (1b) bekezdés *b*) és *e*) pont]: „Indokolás hiányában a kérelem nem felel meg a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében írt követelményének, annak elbírálására nincs lehetőség.” [34/2014. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [212]] Az indítvány e követelményt az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése, XIII. cikke, XXII. cikke vonatkozásában teljesíti.
- [16] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság tartalmi feltételeként határozza meg, hogy az – egyéb törvényi feltételeknek megfelelő – alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását [ld. pl. 21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [20]; 34/2013. (XI. 22.) AB határozat, Indokolás [18]]. A feltételek meglétének a vizsgálata az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozik.
- [17] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a másodfokú ítéletet hatályában fenntartó kúriai ítéletet az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében biztosított tisztességes bírósági tárgyaláshoz való jogába ütközőnek tartotta sérelmezve azt, hogy az első- és másodfokú bíróság, valamint a Kúria szerinte tévesen értelmezte a panasz szerint irányadó tényállásra a Ptk. egyes szabályait, az elsőfokú és másodfokú bíróság nem a tényeknek megfelelően tárta fel a tényállást. Tartalma szerint így az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panasz valójában a Kúria döntésének felülbírlatára irányult. Az Alkotmánybíróság jogköre az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d*) pontja és az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében arra terjed ki, hogy kiküszöbölje a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet. Következetes gyakorlata értelmében az Alkotmánybíróság a bírói döntés iránya, illetve a bírósági eljárás felülbírlatára azonban már nem rendelkezik hatáskörrel. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 27. §-ából következően nem tekinthető általános felülbírlati fórumnak. A rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések önmagukban nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasz előterjesztésére [lásd: 3268/2012. (X. 4.) AB végzés, Indokolás [28]]. Az indítvány a Kúria eljárásával és döntésével összefüggésben nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségűként értékelhető kérdést, illetve olyat, amely felvetné a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét. Az alkotmányjogi panaszban foglalt érvek alapján ezért nem állapítható meg, hogy a támadott kúriai ítélettel kapcsolatban az Abtv. 29. §-ában szereplő feltételek fennállnak.

[18] Mivel a fent kifejtettek szerint az alkotmányjogi panasz nem tett eleget a befogadhatóság Abtv. 29. §-ában előírt feltételének, az Alkotmánybíróság azt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. november 23.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1866/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3526/2021. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.II.20.549/2020/32. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Lomnici Zoltán ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó az egyedi ügy I. rendű alperese volt. Az egyedi ügy felperesével (a továbbiakban: felperes) 1983. május 28-án kötöttek házasságot. A házasságot a bíróság a felperes 2012. február 14-én benyújtott keresete alapján bontotta fel, a jogerős ítélet megállapítása értelmében a házassági életközösség 2012 áprilisában ért véget. A felperes módosított keresetében kérte a házastársi közös vagyon megosztását és különvagyon jogcímére alapítva elsődlegesen dologi jogi, másodlagosan kötelmi jogi igényt érvényesített.
- [3] A Szegedi Törvényszék a következők szerint osztotta meg a felperes és az indítványozó házastársi közös vagyonát.
- [4] A Budapest, Lágymányosi utcai lakásból a meglévően túl további 1/6 tulajdoni hányadot a felperesnek adott, továbbá az I. rendű alperes tulajdonában maradt 2/6 tulajdoni hányadot 6 666 667 Ft megváltási ár ellenében adta a felperes tulajdonába.
- [5] A perbeli tanyából a meglévően túl további 41/100 tulajdoni hányadot adott a felperes tulajdonába, emellett az indítványozó tulajdonában maradt 9/100 hányad megváltására 1 500 000 Ft megváltási ár ellenében feljogosította a felperest.
- [6] A felperes tulajdonába adta a birtokában lévő motorkerékpárt 410 100 Ft értékben, egyúttal kötelezte a felperest ingó értékkiegyenlítés címén 205 050 Ft, a teljes körű elszámolás eredményeként pedig 3 327 500 Ft megfizetésére. Az indítványozót a közös adósság elszámolásával 1 360 188 Ft, a PSK Banknál kezelt számlakövetelésből 1 930 000 Ft, a CIB Banknál vezetett számlák elszámolása címén 1 714 500 Ft és 39 532 Ft megfizetésére kötelezte. Ezt meghaladóan a keresetet elutasította.
- [7] A felperes és az indítványozó egyaránt fellebbezést nyújtottak be az elsőfokú ítélettel szemben. A Szegedi Ítéltábla a felperes fellebbezését túlnyomórészt alaposnak, az indítványozó fellebbezését nagyobb részben alaptalannak tartotta, és az elsőfokú ítéletet újraszövegezve részben megváltoztatta a következők szerint.
- [8] Megállapította, hogy az indítványozó 1/1 arányú tulajdonaként nyilvántartott székkutasi ingatlanok, valamint egy további székkutasi ingatlan az indítványozó tulajdoni illetőségeként nyilvántartott 1231740/2950420 hányadát a felperes különvagyon megtérítése jogcímén megszerezte.
- [9] Megállapította, hogy a Kecskemét külterületén található, kivett lakóház, udvar és gazdasági épület megjelölésű ingatlan az indítványozó tulajdonaként nyilvántartott 1/2 illetőségből 5/12 részt a felperes különvagyon megtérítése jogcímén megszerzett. Az ingatlanon fennálló közös tulajdont részben megszüntette oly módon, hogy az indítványozó 1/12 tulajdoni hányadát a felperes tulajdonába adta.
- [10] Megállapította továbbá, hogy a Budapest, Lágymányosi utcai lakásnak az indítványozó tulajdonaként nyilvántartott 1/2 tulajdoni hányadából a felperes különvagyon megtérítése jogcímén megszerzett 1/6 tulajdoni hányadot, és ezzel az indítványozó tulajdoni hányada 2/6 részre módosult. Az ingatlanon fennálló közös tulajdont részben megszünteti oly módon, hogy az indítványozó 2/6 tulajdoni hányadát a felperes tulajdonába adja.
- [11] A perbeli motorkerékpárt a felperes kizárólagos tulajdonába adta 410 100 Ft értékben.
- [12] Az indítványozó felülvizsgálati kérelemmel fordult a Kúriához. A kérelem folytán a Kúria a jogerős ítéletet a felülvizsgálattal támadott részében részben hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, és a székkutasi ingatlanokat illetően a felperes tulajdonszerzésének jogcímét az ajándék visszakövetelésében jelölte meg. Egyebekben a jogerős ítélet felülvizsgálattal támadott rendelkezéseit hatályában fenntartotta.

- [13] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz alkotmányjogi panaszát, melyben az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének, XXIV. cikk (1) bekezdésének, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére történő hivatkozással kérte a Kúria ítéletének megsemmisítését a Szegedi Ítélet tábla, valamint a Szegedi Törvényszék ítéleteire kiterjedően.
- [14] Álláspontja szerint a Kúriának észlelnie kellett volna, hogy az elsőfokú bíróság törvénysértő módon, érdemi bizonyítékok hiányában fogadta el a felperes állítását a különvagyoni földvásárlás kapcsán. Ennek során a bizonyítékok iratellenes, kirívóan okszerűtlen mérlegelése valósult meg, amely megalapozhatta volna a felülvizsgálatot e körben.
- [15] Az elsőfokú eljárásban az indítványozó által benyújtott, szakértő kirendelésére irányuló indítványok mellőzése jelentős kihatással volt azokra a döntésekre, amelyek esetében a bíróság elsődlegesen a székkutasi ingatlanok megvásárlásának forrását, a korábbi kecskeméti földterületek tulajdonjogát vizsgálta. A Kúria nem volt tekintettel a szakértői vélemény jelentőségére és e tekintetben nem vizsgálta felül a jogerős ítéletet, ezért eljárása sérti az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését.
- [16] Az elsőfokú bíróság a VII. rendű alperes halála nyomán az eljárás félbeszakadását jogszabálysértő módon nem a VII. rendű alperes halálától, mint a félbeszakadásra okot adó esemény bekövetkezésétől számította, hanem a félbeszakadást megállapító végzés meghozatalának időpontjától, és ekkortól alkalmazta a félbeszakadásnak a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 112. § (2) bekezdése szerinti jogkövetkezményeket.
- [17] Az indítványozó elszámolási kötelezettsége a készpénz tekintetében, nem pedig az általa különvagyonként vásárolt székkutasi ingatlanok tekintetében állt fenn. Maga az ingatlan nem vonható be a vagyonomérlegbe, mert a korábban egy életközösségben élő felek már megosztották e körben a vagyonukat és egyértelmű, hogy ezek az ingatlanok az indítványozó különvagyonába kerültek, az életközösség megszakadását követően pedig az indítványozó az ingatlanra különvagyoni beruházásokat eszközölt.
- [18] A Kúria nem indokolta meg azt az állítását, hogy az indítványozó nem megalapozottan állította azt, hogy a másodfokú bíróság jogszabálysértéssel mellőzte a vagyonomérlegből a székkutasi, illetve a kecskeméti ingatlanokat.
- [19] A Kúriának alaposabban kellett volna mérlegelnie azt, hogy az ítélet végrehajtását követően az eredeti állapot helyreállítható-e, vagy hogy a végrehajtás elmaradása nem okoz-e súlyosabb károsodást, mint amilyennel a végrehajtás felfüggesztésének elmaradása járna.
- [20] A régi Pp. 275. § (2) bekezdése lehetőséget biztosított volna a Kúria számára, hogy alaposabban felülvizsgálja a jogerős ítéletet a felülvizsgálat törvényes keretei között, ezt azonban elmulasztotta.
- [21] Az indítványozó sérelmezte, hogy a Kúria nem vette figyelembe: az eljáró bíróságok egyoldalúan, a felperesnek kedvezően kizárólag az indítványozót kötelezték arra, hogy az életközösség megszakadásakor aktuális banki folyószámla-egyenlegét bemutassa, a felperest nem. Ez az eljárás a *res iudicata* sérelmével is járt, mert a készpénzvagyonnak számító bankszámlán lévő összeget ugyanazon valóperes ítélet szerint a felek már megosztották. Továbbá önkényesen és saját hatáskörét indokolatlanul túllépve járt el a bíróság akkor, amikor a korábbi ítéletben szereplő, az életközösség megszakadására vonatkozó dátumot az indítványozó állításától eltérő dátumban határozta meg a felperes beleegyező hallgatása mellett.
- [22] Az indítványozó végül előadta, hogy a felülvizsgálati kérelemben tartalmilag helyesen történt hivatkozás a jogszabálysértések tényére, valamint a megsértett jogszabályhelyre. A Kúriának az ügy irataiból látnia kellett volna, hogy a bíróság részéről súlyos tárgyi tévedés történt azzal, hogy az indítványozó CIB Banknál vezetett folyószámláján lévő pénzt a felperesnek ítélte, méghozzá a kétszeres ítélt összeg tiszta értékében: egyszer úgy, mint a bankszámlán maradt pénzüsszeget, egyszer pedig mint az ajándékból a földvásárlás után fennmaradt pénzüsszeget. Ez az indítványozó tulajdonhoz való jogának sérelmét eredményezte.
- [23] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [24] Az indítványozó jogi képviselője 2021. március 3-án, a Kúria döntésének január 6-án történő kézhezvételétől számított, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben nyújtotta be az elsőfokú bíróságon. Az indítványozó jogi képviselője csatolta a meghatalmazását. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A határozott kérelem feltételeit az Abtv. 52. § (1b)

bekezdése – annak a)–f) pontjai – rögzítik. A panasz ezeknek a feltételeknek megfelelt az alábbiak szerint. A panasz tartalmazza azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza. Tartalmazza az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Megjelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést. Megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megsértett rendelkezéseivel. Kifejezett kérelmet ad elő a bírói döntés megsemmisítésére.

- [25] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [26] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján tehát az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett: a támadott bírói döntés az ügy érdemében hozott, vagy eljárást lezáró döntésnek minősül-e, az indítványozó kimerítette-e a jogorvoslati lehetőségeit, az indítványozó érintettnek minősül-e, illetve Alaptörvényben biztosított jog sérelmét állítja-e a panaszban.
- [27] A Kúria a támadott felülvizsgálati ítéletben érdemben elvégezte a jogerős ítélet törvényességi felülvizsgálatát, egyúttal a bírósági eljárás lezárását eredményezte.
- [28] Az indítványozó kimerítette jogorvoslati lehetőségeit oly módon, hogy a rendes jogorvoslati lehetőségeken túlmenően a felülvizsgálatot is igénybe vette.
- [29] Az indítványozó az egyedi ügy I. rendű alpereseként érintettnek minősül.
- [30] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése a tulajdonhoz, illetve a tisztességes bírósági eljáráshoz való alapvető jogokat biztosítják, amelyek az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében Alaptörvényben biztosított jognak minősülnek.
- [31] Az Abtv. 31. § (2) bekezdése szerint ha egy ügyben alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanabban az ügyben érintett indítványozó által, azonos jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozva alkotmánybírósági eljárásnak nincs helye. Az indítványozó által támadott felülvizsgálati ítélettel összefüggésben az Alkotmánybíróság nem folytatott le alkotmányossági vizsgálatot, ezért a *res iudicata* nem áll fenn.
- [32] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [33] Az Alkotmánybíróság e helyütt utal arra, hogy az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése a közigazgatási hatóságok eljárására vonatkozóan állítja fel a tisztességesség követelményét, míg a bíróságok eljárására vonatkozó szabályozást a XXVIII. cikk (1) bekezdése rögzíti. A továbbiakban ezért úgy tekinti, hogy az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének megsértését állította.
- [34] Az Alkotmánybíróság a tisztességes bírósági eljárással összefüggésben megfogalmazta, hogy nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon [3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]]. Az alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” [3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]].
- [35] A jelen alkotmányjogi panaszban foglalt kifogások kivétel nélkül törvényértelmezési, mérlegelési, illetve a tényállás megállapításával kapcsolatos kérdésekre irányultak, amelyek elbírálása kívül esik az Alkotmánybíróság hatáskörén, emellett az eljáró bíróságok kifejtették azokat az indokokat, amelyekre tekintettel elutasították az indítványozó érveit.
- [36] Ennek fényében a székkutasi ingatlanok megvásárlásához szükséges különvagyonni forrással kapcsolatos vizsgálatnak az indítványozó által állított iratellenessége, okszerűtlensége, illetve az indítványozó bizonyítási indítványának elutasítása nem tehető alkotmányossági vizsgálat tárgyává. Annak vonatkozásában, hogy e kérdésben a bíróságok az indítványozó álláspontjával ellentétes következtetésre jutottak, továbbá a Kúria nem látott törvényes indokot ennek felülvizsgálatára, a panasz nem ad elő a befogadást indokoló alkotmányjogi érvet.

- [37] A VII. rendű alperes halálát és a per ennek okán való félbeszakítását illetően a Kúria kifejtette, hogy arra az indítványozó a fellebbezésében nem hivatkozott, e kérdésben a jogerős ítélet nem foglalt állást, ezért az a felülvizsgálati eljárásban sem vizsgálható. A Kúria mindemellett rámutatott arra is, hogy maga az indítványozó érvelt azzal, hogy a VII. rendű alperes halála az eljárás folytatására nincs hatással.
- [38] A panaszban állítottakkal ellentétben a Kúria megindokolta, miért megalapozatlan az a felülvizsgálati kérelemben foglalt állítás, amely szerint a másodfokú bíróság jogszabálysértéssel mellőzte a vagyonszerűségből a székkutasi, illetve a kecskeméti ingatlanokat: a kecskeméti földeket a jogerős ítélet a felperes különvagyónak minősítette, a székkutasi földeket pedig a különvagyon értékén megszerzett vagyontárgynak, a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény 31. § (2) bekezdése alapján pedig a különvagyon nem tüntethető fel a vagyonszerűségben.
- [39] Nem tekinthető a panasz befogadását megalapozó, alkotmányjogilag releváns érvek, illetve nem veti fel sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést az a tény, hogy a Kúria annak ellenére nem végezte el az indítványozó által elvárt mérlegelést, hogy arra a régi Pp.-nek a felülvizsgálati törvényi kereteit meghatározó szabályai lehetőséget biztosítottak. Ez kizárólag a Kúria mérlegelési körébe tartozó lehetőség, amely önmagában nem tehető alkotmányossági vizsgálat tárgyává.
- [40] Összességében tehát az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panaszban előadott állítások a Kúria, illetve az eljáró bíróságok törvényértelmezését és a tényállás megállapítását vitatják, olyan alkotmányjogi szempontot azonban nem tartalmaznak, amelyek az Alkotmánybíróság beavatkozását szükségessé tennék.
- [41] Az indítványozó a tulajdonhoz való jogának sérelmét az eljáró bíróságok álláspontja szerint tisztességtelen eljárásával hozta összefüggésbe. A panasz nem mutatott rá olyan körülményre, amely alapján az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme megalapozottan állítható. Ilyen körülmény hiányában azonban arra utaló körülmény sem tűnik ki a panaszból, hogy az eljáró bíróságok ítéleteikben az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését sértő módon döntöttek a közös vagyon megosztásáról és avatkoztak be az indítványozó tulajdonjogi viszonyaiba. Önmagában az nem tekinthető alkotmányjogi szempontból értékelhető érvek, hogy az indítványozó tulajdonjogi viszonyait a bírósági döntések módosították, és ez az indítványozó érdekeivel ellentétesen történt. A panasz ezért az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában sem fogadható be.
- [42] 4. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, ezért azt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. november 23.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/647/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3527/2021. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Győri Járásbíróság B.353/2019/34. számú ítélete és a Győri Törvényszék mint másodfokú bíróság 4.Bf.96/2020/10. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője útján (dr. Hegedűs László ügyvéd) az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése alapján kezdeményezte az Alkotmánybíróság eljárását.
- [2] 2. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege – a bírósági határozatokban megállapított tényállás és az indítványozó előadása alapján – a következőképpen foglalható össze.
- [3] Az indítványozót a Győri Járásbíróság a 2020. március 4-én kelt B.353/2019/34. számú ítéletével bűnösnek mondta ki a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 198. § (1) bekezdésében meghatározott és a (3) bekezdés a) pontja szerint minősülő, folytatólagosan elkövetett szexuális visszaélés bűntettében, ezért 6 év szabadságvesztésre, 6 év közügyektől eltiltásra, valamint végleges hatályú nevelőszülői foglalkozástól eltiltásra ítélte. A bíróság a szabadságvesztés végrehajtási fokozatát börtön fokozatban határozta meg.
- [4] Az elsőfokú ítélet ellen az indítványozó és védője felmentésért jelentettek be fellebbezést.
- [5] A fellebbezés folytán másodfokon eljáró Győri Törvényszék 4.Bf.96/2020/10. számú, 2020. június 23-án jogerős ítéletével az elsőfokú döntést helybenhagyta.
- [6] 3. Az indítványozó – hiánypótlásra történt felhívását követően kiegészített – alkotmányjogi panaszában a Győri Járásbíróság B.353/2019/34. számú ítélete és a Győri Törvényszék mint másodfokú bíróság 4.Bf.96/2020/10. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte, mivel azokat ellentétesnek tartja az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével.
- [7] Az indítványozó a fenti cikkben rögzített tisztességes bírósági eljáráshoz való jog egyik részkövetelményének – a fegyveregyenlőségnek – sérelmét arra alapította, hogy nem volt biztosítva számára a másik fél érveinek, észrevételeinek megcáfolásának lehetősége, illetve a bíróság az indokolási kötelezettség alkotmányos elveit sem tartotta be. Az ítéleti tényállás a sértett nyomozati vallomásán alapult, az indítványozó által felajánlott új bizonyítékok vizsgálatára nem került sor, bizonyítási indítványai elutasításra kerültek. Az indítványozó védekezését – amely szerint a sértett a cselekmény elkövetése időpontjában a 14. életévét már betöltötte, és az indítványozó a hatalmi viszonyával nem élt vissza – az eljárás során senki nem cáfolta meg, így felmentésének lett volna helye. Sérelmezte továbbá a sértett tanúkénti meghallgatásának a mellőzését a bírósági szakban, különösen arra figyelemmel, hogy a nyomozás során nem volt teljes körű a kihallgatása, és az őt vizsgáló szakértőnek sem állt rendelkezésére a teljes dokumentáció. Felhívta az indítványozó a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 7. § (2) és (4) bekezdését is, mivel álláspontja szerint az eljáró bíróságok döntései ellentétesek az itt megfogalmazott alapvetésekkel, valamint az *in dubio pro reo* több ezer éves elvével is. Az indítványozó hangsúlyozta, hogy panaszával nem a bírói mérlegelési jogkört támadja, hanem a hivatkozott alapjog megsértését.
- [8] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében meghatározottak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie.

- [9] 4.1. Az Alkotmánybíróság elsőként a panasz határidőben való érkezését vizsgálva megállapította, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszt, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint határidőben nyújtotta be.
- [10] 4.2. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány a határozott kérelem Abtv. 52. § (1b) bekezdésében előírt feltételeinek megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit, illetve a sérelmezett bírói döntéseket, indokolja azok Alaptörvénybe ütközését, és kifejezetten kéri a megsemmisítésüket.
- [11] 4.3. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz – az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában – az Abtv. 27. §-ában és az Abtv. 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [12] Az egyedi ügyben való érintettség megállapítható, mivel az indítványozó a panasszal támadott ügyben terhelt volt. Megállapítható továbbá, hogy az indítványozónak a támadott határozattal szemben további (rendes) jogorvoslati lehetősége nem áll fenn.
- [13] Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további tartalmi feltételeként jelöli meg, hogy a panasznak a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést kell tartalmaznia.
- [14] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó elsősorban azért fordult az Alkotmánybírósághoz, mert tévesnek tartja az ügyében hozott bírósági döntéseket. Az alkotmányjogi panasz valójában a támadott alapügyben hozott első- és másodfokú határozat ismételt felülbírálatára irányul, már a másodfokú eljárás során is indítványozott további bizonyítási eszközök figyelembe vételére, a bizonyítékok újraértékelésére, és ennek eredményeként a jogerős határozattal megállapított tényállás megváltoztatására irányul. Az Alkotmánybíróság gyakorlata e tekintetben kiforrott, több döntésben is kifejtésre került, hogy a bíróságok határozatainak szakmai felülvizsgálata nem tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe {lásd például: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [12]}.
- [15] 5. Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján arra a következtetésre jutott, hogy az indítványozó panasa a sérelmezett döntésekkel kapcsolatban nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, így nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [16] Mindezekre figyelemmel az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2021. november 23.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1644/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3528/2021. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.II.1.356/2020/3. számú végzése, valamint a büntetőeljárásról szóló 2017. XC. törvény 868. § (1) bekezdésének, továbbá 870. § (1) és (3) bekezdésének alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A személyesen eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § (1) bekezdése és 27. §-a alapján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz, melyben a Győri Törvényszék Fk.130/2017/83. számú ítélete, a Győri Ítéltábla Fkf.I.111/2018/12. számú ítélete és a Kúria Bfv.II.1.356/2020/3. számú végzése, valamint a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 868. § (1) bekezdése, továbbá 870. § (1) és (3) bekezdése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését indítványozta. Az indítványozó kérte a támadott bírói döntések végrehajtásának felfüggesztését is, az Abtv. 61. §-ának megfelelően.
- [2] 1.1. Az indítvány alapjául szolgáló, hat vádlottal szemben folytatott büntetőügyben az indítványozót a Győri Törvényszék bűnösnek mondta ki egy rendbeli, tizennyolcadik életévét be nem töltött személy felhasználásával, bűnszövetségben elkövetett kábítószer-kereskedelem büntetében. Ezért őt – mint különös visszaesőt – nyolc évi fegyházbüntetésre és a közügyektől nyolc évi eltiltásra ítélte azzal, hogy feltételes szabadságra nem bocsátható.
- [3] A kétirányú fellebbezések alapján eljáró Győri Ítéltábla mint másodfokú bíróság az indítványozó vonatkozásában az ítéletet helybenhagyta.
- [4] A jogerős ítélettel szemben az indítványozó nyújtott be felülvizsgálati kérelmet, amelyet a Kúria azzal utasított el, hogy a felülvizsgálatra nincs törvényi lehetőség. A Kúria indokolása szerint a felülvizsgálatra okot adó eljárási szabálysértések között nem szerepel az indokolási kötelezettség felülbírálatra alkalmatlanságot eredményező megsértése.
- [5] 1.2. Az indítványozó a Kúria végzésének megszületését követően előterjesztett alkotmányjogi panaszában, továbbá a hiánypótlás és a további indítványkiegészítések során az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdésének, IV. cikk (1)–(2) bekezdésének, XV. cikk (1) bekezdésének, XXIV. cikk (1) bekezdésének, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésének, továbbá a B) cikk (1) bekezdésének sérelmét állította.
- [6] A Győri Törvényszék és a Győri Ítéltábla ítéletével szemben az ítéletek indokolási kötelezettségének megszegésére hivatkozva a jogállamiság és a jogbiztonság sérelmét állította. Hivatkozott arra, hogy amennyiben a bíróságok a bizonyítékokat nem hívják elő, vagy előhívásuk esetén azok elfogadásának vagy el nem fogadásának okát nem indokolják meg, azzal ellehetetlenítik a „jogállamiság egyik alappilléret, a védelmet, az ártatlanság védelmét”. A IV. cikk sérelmét az eljárási szabálytalanságokkal támasztotta alá, a XXIV. cikk (1) bekezdésére az indokolási kötelezettség megsértése miatt hivatkozott. A XV. cikk (1) bekezdésének sérelmét abban látja, hogy a bíróság vele szemben nem tartotta be az eljárási szabályokat, míg másokkal szemben más ügyekben igen. A XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelme az indítványozó szerint szintén az eljárási szabályok megszegéséből következik.
- [7] A Kúria végzésével szemben arra hivatkozott, hogy az elutasításra a Be. biztosított lehetőséget, de szerinte az ő ügyében még a régi büntetőeljárási törvényt kellett volna alkalmazni, mivel a Be. csak az elsőfokú ítélet meghozatalát közvetlenül megelőzően lépett hatályba. Így szerinte a döntés a visszaható hatály tilalmába ütközik [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés] és sérti a jogorvoslati jogot is [Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdés], mivel a korábbi törvény még nem szűkítette le a felülvizsgálati okok körét. Indokai szerint az eljárás egységes

egész, nem bontható fel a Be. hatálybalépése előtti és utáni időszakra, ráadásul az eljárás elhúzódása (ami miatt időközben hatályba lépett a Be.) nem róható szerinte az ő terhére.

- [8] Az indítványozó ugyanezen okból a Be. 868. § (1) bekezdésének, továbbá 870. § (1) és (3) bekezdésének alap-törvény-ellenességét is állította.
- [9] 2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1) és (2) bekezdésében meghatározottak szerint elsőként az alkotmány-jogi panasz befogadhatósága törvényi feltételeinek fennállását vizsgálta meg.
- [10] 2.1. Az indítványozó alkotmányjogi panaszát az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés c) pontjára [Abtv. 26. § (1) bekezdés] és az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontjára (Abtv. 27. §) alapította.
- [11] 2.2. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt megállapítja, hogy a Kúria Bfv.II.1.356/2020/3. számú végzésében a felülvizsgálati kérelmet azért utasította el, mert a felülvizsgálatra nincs törvényi lehetőség. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a Kúria felülvizsgálati kérelmet elutasító végzése az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül, így alkotmányjogi panasszal támadható. Ez ugyanakkor egyben azt is jelenti, hogy az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából az alapügy érdemében hozott döntésnek a Győri Ítéltábla Fkf.I.111/2018/12. számú ítélete tekinthető {hasonlóan például: 3063/2021. (II. 19.) AB végzés, Indokolás [15]}.
- [12] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is kiemeli a következőket. Az „Ügyrend 32. § (1) bekezdése értelmében az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszok esetében a jogorvoslati lehetőség kimerítésének a kötelezettsége nem vonatkozik a felülvizsgálatra mint rendkívüli jogorvoslatra. Az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panasz ezért a jogerős döntéssel szemben akkor is benyújtható, ha törvény felülvizsgálati indítvány benyújtását is lehetővé teszi, de az indítványozó ezzel a lehetőséggel nem él. Ha azonban az indítványozó a felülvizsgálat lehetőségét kimeríti, a rendkívüli jogorvoslati eljárásban hozott döntés tartalma az Alkotmánybíróság eljárására is kihat. Ha ugyanis a felülvizsgálati indítvány érdemi elbírálásra alkalmas, azt a Kúria érdemben vizsgálja, az Alkotmánybíróság a felülvizsgálati eljárásban hozott döntést a jogerős döntésre is kiterjedően vizsgálhatja. Abban az esetben azonban, ha a Kúria azt állapítja meg, hogy a felülvizsgálati eljárás lefolytatására nincs lehetőség, az Alkotmánybíróság a Kúriának ezen nem érdemi döntésén keresztül az ügy érdemében hozott jogerős döntést csak két esetben vizsgálhatja. Akkor (i) ha az indítványozó a jogerős döntést a felülvizsgálati indítvánnyal egyidejűleg – az Abtv. szerinti határidőben – alkotmányjogi panasszal is megtámadta, vagy (ii) ha a Kúria végzését mérlegelési jogkörben hozta meg, amely mérlegelés eredményére az indítványozónak bizonyosan nincs ráhatása [Ügyrend 32. § (4) bekezdés, az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 26. § (1) bekezdésének és 27. §-ának, valamint az Alkotmánybíróság Ügyrendje 32. §-ának egységes értelmezéséről szóló 1/2019. (XI. 25.) AB Tü. állásfoglalás I/5. pont].” {3223/2021. (V. 28.) AB végzés, Indokolás [15]–[16]}
- [13] Az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. Bár a Győri Ítéltábla ítélete kézbesítésének időpontjáról az Alkotmánybíróság nem rendelkezik hivatalos információval, de az iratokból kiderül, hogy a Győri Ítéltábla 2020. október 7. napján már az indítványozó perújítási kérelméről döntött, azaz az indítványozó számára ezt megelőzően már bizonyosan kézbesítették a jogerős ítéletet.
- [14] A Kúria végzésének kézbesítéséről az Alkotmánybíróság szintén nem rendelkezik hivatalos információval, de a 2021. február 18. napján meghozott végzéssel szemben az alkotmányjogi panasz 2021. március 10. napján került benyújtásra. Ehhez képest az alkotmányjogi panasz a Kúria végzésével szemben határidőben lett előterjesztve.
- [15] A Kúria Bfv.II.1.356/2020/3. számú végzésében a felülvizsgálati kérelmet nem mérlegelési jogkörében eljárva, hanem azért utasította vissza, mert a felülvizsgálatra nincs törvényi lehetőség. Ezért az Alkotmánybíróságnak az alkotmányjogi panasz elbírálása szempontjából külön kellett vizsgálnia a Győri Ítéltábla ítéletével összefüggésben az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidő megtartását. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a Győri Ítéltábla ítéletével szemben elkésettnek minősül. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően az indítványozónak a Győri Ítéltábla Fkf.I.111/2018/12. számú ítéletével (és Győri Törvény-szék Fk.130/2017/83. számú ítéletével) kapcsolatos érveit jelen eljárásában nem vizsgálhatta.
- [16] 2.3. A Kúria végzésével, valamint a Be. 868. § (1) bekezdésével, továbbá 870. § (1) és (3) bekezdésével kapcsolatos indítványi elemek vonatkozásában az indítványozó jogosultnak tekinthető, mivel saját egyedi ügyével

összefüggésben nyújtotta be az Abtv. 26. § (1) bekezdése, illetőleg 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszát. Az indítvány megfelel annak a tartalmi feltételnek is, mely szerint az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva [Abtv. 26. § (1) bekezdés *b*) pont, illetőleg 27. § (1) bekezdés *b*) pont].

- [17] 2.4. Az indítvány a Kúria végzésével, valamint a Be. 868. § (1) bekezdésével, továbbá 870. § (1) és (3) bekezdésével kapcsolatos indítványi elemeivel összefüggésben az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a panasz tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *a*) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b*) pont], továbbá tartalmazza az Alkotmánybíróság által az indítványozó szerint vizsgálendő jogszabályi rendelkezést és bírói döntést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *c*) pont]. Az indítvány tartalmazza az Alaptörvény megsértett rendelkezését [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *d*) pont]. Az indítvány tartalmaz kifejezett kérelmet a bírói döntés és jogszabályi rendelkezések megsemmisítésére [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *f*) pont].
- [18] A Kúria végzésére vonatkozó, továbbá a Be. 870. § (1) és (3) bekezdésére vonatkozó indítványi elemek viszont nem felelnek meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés *e*) pontja szerinti követelménynek, ugyanis nem tartalmaznak alkotmányjogilag értékelhető indokolást arra vonatkozóan, hogy a támadott bírói döntés és jogszabályi rendelkezések miért sértik az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdését és a XXVIII. cikk (7) bekezdését. Az indítványozó maga is azzal érvelt, hogy az Alaptörvény-ellenességet a Be. azon rendelkezése okozta, amelynek értelmében a törvény rendelkezéseit a folyamatban lévő ügyekben is alkalmazni kell. Tehát saját érvelése szerint sem a Kúria döntése, hanem a Kúria által alkalmazott jogszabály veti fel a visszaható hatály kérdését és a jogorvoslati jog sérelmét. Az indítványozó indokolása ebben a körben általános, nem indokolta meg azt, hogy a jogszabályi rendelkezése által beállított vélt sérelmen túl a Kúria döntésének alaptörvény-ellenességét mi támasztja alá. Az indítvány a Be. 870. § (1) és (3) bekezdésére vonatkozóan semmilyen indokolást nem tartalmaz.
- [19] 2.5. Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételye, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés felvetése esetén fogadható be. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így azok fennállását az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja [3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]].
- [20] Az indítványozó a Be. 868. § (1) bekezdésének sérelmét lényegében arra tekintettel állította, hogy ezen rendelkezés folytán kellett a Kúriának a folyamatban lévő ügyben az új törvényt alkalmaznia, ami szerinte a visszaható hatály tilalmába ütközik és amelynek nyomán elesett a felülvizsgálat lehetőségétől.
- [21] Az Alkotmánybíróság az indítványozó érvelésével összefüggésben emlékeztet irányadó gyakorlatára, amely szerint eljárási szabályoknál a visszaható hatályú jogalkotás tilalmát főszabály szerint nem sérti az, ha az új előírást már folyamatban lévő eljárásokban is alkalmazni kell.
- [22] A visszamenőleges hatály tilalma szempontjából az elvégzett eljárási cselekmény időpontja a meghatározó. Ezt juttatja kifejezésre a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény (a továbbiakban: Jat.) is, melyre az Alkotmánybíróság a 3151/2013. (VII. 24.) AB határozatában is hivatkozott. Eszerint a „Jat. e körben kimondja, hogy jogszabály a hatálybalépését megelőző időre nem állapíthat meg kötelezettséget, kötelezettséget nem tehet terhesebbé, valamint nem vonhat el vagy korlátozhat jogot, és nem nyilváníthat valamely magatartást jogellenessé. [...] Ugyanakkor a Jat. 15. § (1) bekezdés *b*) pontja szerint a jogszabályi rendelkezést – ha jogszabály eltérően nem rendelkezik – a hatálybalépését követően megkezdett eljárási cselekményekre kell alkalmazni. Ebből következően a Jat. – jogszabály eltérő rendelkezése alapján – lehetővé teszi eljárási cselekmények esetén a módosítás szerinti rendelkezések folyamatban lévő ügyekre történő alkalmazásának kimondását.” (Indokolás [17])
- [23] Mindemellett – az indítványban foglaltak kapcsán, s összhangban a 3151/2013. (VII. 24.) AB határozat hivatkozott tartalmával – megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy a Be. 868. § (1) bekezdése valójában megfelel a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (a továbbiakban: régi Be.) 11. § (1) bekezdése szerinti, időbeli hatályra vonatkozó rendelkezésnek, mely szerint a büntetőeljárást a cselekmény elbírálásakor hatályban lévő törvény szerint kell lefolytatni. Értелеmszerű, hogy ez pedig azt jelenti, hogy főszabályként az eljárási cselekmények az elvégzésük idején hatályos eljárási törvény szerint végzendők [vö. régi Be. 605. § (1)–(2) bekezdés]. Vagyis – amint a 3151/2013. (VII. 24.) AB határozat hivatkozott tartalma is ezt alátámasztja (és eltérő, illetve kifejezetten

ellentétes törvényi rendelkezés hiányában) – fogalmilag nincs annak helye, hogy az eljárási cselekmény elvégzésének idején hatályos eljárási törvény helyett más eljárási törvény alkalmazása történjen.

- [24] A konkrét esetben az indítványozó által kifogásolt eljárási cselekményre irányadó új szabályok alkalmazására bizonyosan a Be. hatálybalépését követően került sor, ezzel ellentétes állítást az indítványban sem szerepel. Következésképpen az indítványozó azon aggályai, amelyeket a visszaható hatály tilalma kapcsán fejtett ki, nem vetették fel a bírói döntést befolyásoló alaptörvény-ellenesség lehetőségét, valamint olyan az alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, amelyek az indítványi elem érdemi vizsgálatát az Abtv. 29. §-a értelmében lehetővé tették volna. Ezért az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdéséből levezethető visszaható hatályú jogalkalmazás tilalma alapján nem volt helye a támadott jogszabályi rendelkezés érdemi alkotmányossági vizsgálatának.
- [25] Az Alkotmánybíróság ezt követően az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésén alapuló kifogásait vizsgálta. Az indítványozó álláspontja szerint a támadott törvényi rendelkezés következtében esett el a felülvizsgálat lehetőségétől. A következetes alkotmánybírói gyakorlat szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése a rendes jogorvoslatra vonatkozik, és kényszerítően nem következik belőle a rendes jogorvoslati formákon felüli, egyéb jogorvoslati lehetőségek biztosítása [ld. például 11/2017. (V. 26.) AB határozat, Indokolás [31]; 3285/2017. (XI. 14.) AB határozat, Indokolás [27]; 3020/2018. (I. 26.) AB határozat, Indokolás [39]; 6/2020. (III. 3.) AB határozat [111]]. A jogalkotó mérlegelési jogkörébe tartozik tehát az, hogy a felülvizsgálatot mint rendkívüli jogorvoslatot milyen feltételekkel biztosítja.
- [26] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság álláspontja szerint az indítványozó az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti indítványában nem adott elő olyan indokot, amely az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdéshez kapcsolódva a támadott jogszabályi rendelkezések érdemi vizsgálatához szükséges, az Abtv. 29. § (1) bekezdésében rögzített befogadási feltételeket megalapozná.
- [27] 3. Ekként az Alkotmánybíróság az indítványt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)*, *d)* és *h)* pontja alapján visszautasította.
- [28] 4. Az Alkotmánybíróságnak az alkotmányjogi panasz visszautasítására tekintettel nem kellett döntenie az Abtv. 61. § (1) bekezdése szerinti végrehajtás felfüggesztése tárgyában előterjesztett kérelemről.

Budapest, 2021. november 23.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Márki Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/598/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3529/2021. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Debreceni Ítéltábla Bpkf.I.344/2020/7. számú végzése, valamint a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény 190. § és 198. § alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. A jogi képviselővel (dr. Szabó József ügyvéd) eljáró indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 26. § és 27. §-a alapján nyújtott be alkotmányjogi panaszt.
- [2] Az indítványozó által kifogásolt, megtámadott határozat a következő.
- [3] A Nyíregyházi Törvényszék a 2020. június 10-én meghozott 2.Bpi.318/2020/6. számú és – a Debreceni Ítéltábla mint másodfokú bíróság Bpkf.I.344/2020/7. számú határozata folytán – 2020. augusztus 18-án véglegessé vált végzésével az indítványozó védője által előterjesztett perújítási indítványt a Be. 644. § (6) bekezdése alapján mint alaptalant elutasította.
- [4] Az alapügyben az indítványozót a Nyírbátori Járásbíróság a 2016. február 11-én kihirdetett 1.B.239/2015/37. számú és – a Nyíregyházi Törvényszék mint másodfokú bíróság 1.Bf.216/2016/17. számú határozata folytán – 2016. november 10-én jogerős ítéletével társtettesként elkövetett orgazdaság büntette miatt 1 évi börtönbüntetésre és a közügyektől 2 évi eltiltásra ítélte.
- [5] 1.1. A jogerős ügydöntő határozat ellen az indítványozó védője perújítási indítványt terjesztett elő. Indítványában magánszakértői véleménnyel kívánta igazolni, hogy 2019. augusztus 26-án obstruktív alvási apnoe megbetegedést diagnosztizáltak az indítványozónál, mely betegség a büntetés elviselését megnehezíti, gyakorlatilag kizárja. Álláspontja szerint nem zárható ki annak a lehetősége, hogy a betegsége már évekkel korábban, a jogerős bírósági döntés meghozatalakor is fennállt. Indítványában hivatkozott az 56. BK véleményre, mely kimondja, hogy az elkövető betegsége, jelentős mérvű rokkantsága vagy egyéb olyan körülmény, amely a büntetés elviselését megnehezíti, enyhítő hatású és akkor is értékelendő, ha a büncselekmény elkövetése után állt elő. Mindezek alapján az indítványozó védője arra hivatkozott, hogy a büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) 637. § (1) bekezdés a) pont aa) alpontja értelmében perújításnak van helye.
- [6] A Nyíregyházi Törvényszék a 2020. június 10-én meghozott 2.Bpi.318/2020/6. számú végzésével a perújítási indítványt elutasította. Indokai szerint a hivatkozott Be. rendelkezés alapján perújítás elrendelésének oka kizárólag a terhelt elítélése előtti időszakra vonatkozó egészségi állapotával kapcsolatos bizonyíték lehet. Azonban az indítványozó sem az alapeljárásban, sem egy korábbi perújítási ügyben nem hivatkozott ilyen jellegű panaszokra. Az indítványozónál 2019. augusztus 26-án végeztek először olyan vizsgálatot, hogy fennáll-e esetében az alvási apnoe betegség, de az orvosszakértő nem tudta megállapítani, hogy a betegség mikor keletkezett. A törvényszék döntésében rámutatott arra, hogy feltételezések perújítási okot nem alapozhatnak meg; vagyis összességében nem merült fel semmilyen bizonyíték arra vonatkozóan, hogy a betegség már a jogerős ítélet meghozatalakor fennállt volna.
- [7] 1.2. Az indítványozó védőjének fellebbezése alapján eljáró Debreceni Ítéltábla a 2020. augusztus 18-án meghozott Bpkf.I.344/2020/7. számú végzésével a törvényszék perújítási indítványt elutasító határozatát helyben hagyta. Indokai szerint a védő indítványa perújítási okot nem tartalmazott, az indítványban megjelölt – a jogerős ítélethozatalt követően 3 év múlva diagnosztizált betegség – nem alkalmas a perújítási cél elérésére, nem indokolja perújítási nyomozás elrendelését sem. A büntetéselviselési képességet nagymértékben csökkentő betegsége hivatkozás csak abban az esetben lehet perújítás alapja, ha az az ítélet jogerőre emelkedésekor is fennállt volna. A szakértő szakvélemény-kiegészítése is csupán arra hivatkozott, hogy nem zárható ki

az a lehetőség, miszerint az indítványozónál a betegség a jogerős bírósági döntés meghozatalát megelőzően is fennállt. Az ítéletábra álláspontja szerint a betegség létezésének vélelmezése, valószínűsítése nem alkalmas az azzal bizonyítani kívánt tény igazolására. Hangsúlyozta, hogy amennyiben a jogosult által később felhozott bármely új körülmény perújításhoz vezetne, az a jogerő biztonságát veszélyeztetné.

- [8] 1.3. Az indítványozó ezt követően alkotmányjogi panasszal élt a Nyíregyházi Törvényszék 2.Bpi.318/2020/6. számú, valamint a Debreceni Ítéletábra Bpkf.I.344/2020/7. számú végzése ellen. Az indítványában az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében meghatározott tisztességes bírósági eljáráshoz való jog, a (3) bekezdésében foglalt védelemhez való jog, valamint a (7) bekezdés szerinti jogorvoslathoz való jog sérelmére hivatkozva kérte a bírósági döntések megsemmisítését, továbbá azt, hogy az Alkotmánybíróság az Abtv. 26. §-a alapján vizsgálja a Be. 190. § és 198. §-ának az Alaptörvénnyel való összhangját is.
- [9] Alkotmányjogi panaszában kifogásolta, hogy amennyiben magánszakértői véleménnyel kívánja alátámasztani a perújítási ok fennálltát, a hatályos Be. szabályai alapján erre nincs módja. A magánszakértői vélemény a perújítási indítvány megalapozottságához szükséges bizonyítási eszközként a Be. 190. § és 198. §-a alapján nem értelmezhető, mert az csupán a védő vagy a terhelt észrevételének minősülhet. Ezért álláspontja szerint a jogorvoslati joga, továbbá ebből következően a védelemhez való joga is csorbult. Sérelmezte továbbá, hogy amennyiben az eljáró bíróságok alkalmazzák a Be. rendelkezéseit, azzal a tisztességes eljáráshoz való joga is sérül, mivel nincs olyan eljárásjogi szabály, amely a bíróság mérlegelésétől függetlenül biztosítana számára olyan lehetőséget, hogy az indítványát megalapozó szakvéleményt a bíróság rendelkezésére bocsássa. Hivatkozott továbbá arra is, hogy a bíróságok ezzel a jogértelmezéssel a jogalkalmazási feladatukon túlterjeszkedve jogot alkottak.
- [10] 2. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően tanácsban eljárva először azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [11] 2.1. Az indítványozó az Abtv. 26. §-ára, valamint a 27. §-ára hivatkozva terjesztett elő alkotmányjogi panaszt.
- [12] Az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján hatvan napon belül lehet benyújtani. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszát a törvényi határidőn belül terjesztette elő.
- [13] Az indítványozó jogi képviselő útján nyújtotta be az alkotmányjogi panaszát, a jogi képviselő a meghatalmazását csatolta.
- [14] Az alkotmányjogi panasz az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében foglalt határozott kérelem feltételeinek – a bírói döntések megsemmisítésére irányuló kérelem tekintetében – megfelel. Az indítvány az Alkotmánybíróság hatáskörére és az indítványozó jogosultságára vonatkozó hivatkozást tartalmaz, megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezését, illetve a sérelmezett bírói döntéseket, indokolja azok Alaptörvénybe ütközését és kifejezetten kéri a megsemmisítésüket.
- [15] Ezzel szemben az alkotmányjogi panasz a Be. 190. § és 198. § alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló kérelme nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében meghatározott feltételeknek. Az indítvány nem tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett jogszabályi rendelkezések milyen okból és az Alaptörvény mely rendelkezéseivel ellentétesek, továbbá nem tartalmaz a jogszabályi rendelkezések megsemmisítésére irányuló kifejezett kérelmet sem.
- [16] 2.2. Az Alkotmánybíróság az Abtv. 52. § (2) bekezdése alapján a továbbiakban azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz az Abtv. 27. § és 29. §-ában foglalt tartalmi feltételeket kimeríti-e.
- [17] Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján előterjesztett alkotmányjogi panaszában a perújítási indítvány tárgyában meghozott elutasító, valamint az azt helybenhagyó végzést támadta. A perújítási indítvány elutasítása olyan eljárást befejező döntés, amely az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panasz tárgyra lehet. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság ilyen esetben kizárólag a perújítási indítvány elbírálását elvégző bíróságok eljárásának, jogértelmezésének az alkotmányosságát, vagyis a perújítási indítvány tárgyában hozott bírósági döntések Alaptörvénnyel való összhangját vizsgálhatja {3215/2021. (V. 28.) AB végzés, Indokolás [13]}.
- [18] Az indítványozó az alkotmányjogi panasz előterjesztését megelőzően a jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. Az egyedi ügyben érintettség megállapítható, mivel az indítványozó az alkotmányjogi panasszal támadott ügyekben – az alapügy terheltjeként – a perújítást kezdeményező fél volt.

- [19] 2.3. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [20] Az indítványozó az Alaptörvény XXVIII. cikk (1), (3) és (7) bekezdésének sérelmére hivatkozott azzal összefüggésben, hogy a perújítás megengedhetősége tárgyában folytatott eljárásban a bíróságok nem biztosították számára a jogorvoslati jogának, a védelemhez való jogának és összességében a tisztességes eljáráshoz való jogának érvényesülését. Kifogásolta, hogy az előterjesztett magánszakértői véleményt a bíróságok a védelem észrevételeként értékelték és nem rendelték el a perújítást. Ez a jogalkalmazási gyakorlat – véleménye szerint – azt eredményezi, hogy a magánszakértői vélemény végső soron soha nem lehet alkalmas a perújítás elrendelésére.
- [21] Az Alkotmánybíróság az indítványozó érvelésével kapcsolatban a következőkre mutat rá. Az Alkotmánybíróság értelmezése szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése processzuális alapjogot tartalmaz, amely elsősorban a bírósági eljárással szemben támasztott eljárási garanciák rendszerét jelenti {ld. pl. 3154/2021. (IV. 22.) AB végzés, Indokolás [10]; 5/2020. (I. 29.) AB végzés, Indokolás [47]}. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján a döntéseiben esetről esetre határozta meg a tisztességes bírósági eljárás konkrét ismérveit. Így nevesíteni lehet azokat a követelményeket, részjogosítványokat, amelyek ezen alapjog alkotmányos tartalmát jelentik {ld. bővebben 3294/2021. (VII. 22.) AB határozat, Indokolás [55]; 3025/2016. (II. 23.) AB határozat, Indokolás [19]; 3257/2020. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [33]}.
- [22] Az Alkotmánybíróság jelen ügyben is hangsúlyozza, hogy „[a] jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti szuperbíróság szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el. [...] A bíró bármely ténybeli vagy jogi tévedése nem teszi automatikusan tisztességtelenné az egész eljárást, mivel az ilyen tévedések teljesen soha nem küszöbölhetők ki, azokat az igazságszolgáltatás ma ismert rendszere magában hordozza.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]}
- [23] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy a bíróságok részletes indokát adták a perújítási indítvány elutasításának. Kifejtették, hogy a perújítás megengedhetőségének feltételei a konkrét ügyben miért nem teljesültek. Következetes az ítélkezési gyakorlat abba, hogy a Be. 637. § (1) bekezdés a) pont esetében a perújítás megengedhetősége kérdésében döntést hozó bíróságok három egymásra épülő feltételt vizsgálnak meg: „[1.] a bejelentett bizonyíték újnak tekinthető, az alapügyben nem merült fel, vagy felmerült, de azt az eljáró bíróság nem értékelté, és [2.] az (ekként) újnak tekintendő bizonyíték alkalmas arra, hogy valamely tény – jogerős határozatban foglaltaktól – eltérő, vagy önmagában új tény megállapítását eredményezze, s végül [3.] az újnak tekintendő bizonyíték az eltérő, illetve új tény megállapítására alkalmassága folytán perdöntő jellegű, egyben azt is valószínűsíti, hogy lényegesen meg kell változtatni a jogerős határozat bűnösségre, vagy büntetésiszabásra vonatkozó rendelkezését, illetve az eljárást meg kell szüntetni.” (BH2021. 162.)
- [24] A perújítás megengedhetősége feltételeinek vizsgálata az eljáró bíróságok és nem az Alkotmánybíróság feladata. Következésképpen az Alkotmánybíróság nem bocsátkozhat annak érdemi vizsgálatába, hogy a perújítás megengedhetősége tárgyában hozott bírósági döntés helyes volt-e. Az eljárás tisztességessége [Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdés] követelményrendszerén belül ugyanis nem értékelhető alkotmányossági kérdésnek önmagában az, hogy az indítványozó az egyébként megindokolt bírósági döntéseket tévesnek, magára nézve sérelmesnek tartja {ld. pl. 3427/2020. (XI. 26.) AB végzés, Indokolás [14], legutóbb: 3215/2021. (V. 28.) AB végzés}.
- [25] Megjegyzi az Alkotmánybíróság, hogy az indítványozó az alkotmányjogi panaszában maga is rámutat a BH2020. 99. számú eseti döntésre, mely megállapítja, hogy a magánszakértői vélemény (mivel nem bizonyítási eszköz) tartalma bizonyítékot nem szolgáltathat. Ugyanakkor a Be. 641. § (2) bekezdése a bíróságok számára felhatalmazást ad perújítási nyomozás elrendelésére.
- [26] A döntést hozó bíróságok megvizsgálták a magánszakértői véleményben foglaltakat, azokat értékelték és indokát adták döntésüknek, mely szerint a magánszakértői véleménnyel bizonyítani kívánt tény a jogerős ügydöntő határozat meghozatalakor nem (csupán évekkel később) állt fenn, következett be.
- [27] Az Alkotmánybíróság gyakorlata alapján a XXVIII. cikk (7) bekezdésében foglalt jogorvoslati eljárásokra terjed ki. Vagyis azt a követelményt támasztja, hogy az első fokon meghozott bírósági döntésekkel szemben magasabb bírói fórumhoz lehessen fordulni {ld.

36/2013. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [60]]. Mindezt figyelembe véve az Alkotmánybíróság jelen ügyben is megállapítja, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdésében biztosított jogorvoslathoz való jog sérelmét a perújítási eljárás esetleges elmaradása nem alapozza meg {3300/2017. (XI. 20.) AB végzés, Indokolás [53]}. Rámutat az Alkotmánybíróság arra is, hogy a bíróságok a perújítási indítványt elutasító végzéssel szemben is biztosítottak – a Be. rendelkezéseinek megfelelően – jogorvoslati lehetőséget az indítványozó számára.

- [28] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában a jogorvoslathoz, a védelemhez való jog állított sérelmén keresztül valójában a számára kedvezőtlen bírói döntések tartalmi, törvényességi szempontú kritikáját fogalmazta meg. Az indítványozónak a bírói döntésekkel szemben felhozott kifogásai alapvetően törvényességi, szakjogi tárgyúak, valójában a bírói mérlegelést támadják.
- [29] Ekként az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány a tisztességes bírósági eljáráshoz, a védelemhez és a jogorvoslathoz való jog sérelmével összefüggésben nem állított bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet, illetve alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem vetett fel, ezáltal nem teljesítette az Abtv. 29. §-ában meghatározott befogadhatósági feltételt.
- [30] 3. Ekként az Alkotmánybíróság az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdésére is, az alkotmányjogi panaszt visszautasította.

Budapest, 2021. november 23.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Márki Zoltán s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/994/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3530/2021. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.III.21.009/2019/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó – jogi képviselője (dr. Szepesházi Péter ügyvéd) útján – 2021. április 12-én az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben, illetve a 2021. június 2-án benyújtott indítványkiegészítésében kérte a Miskolci Törvényszék 10.P.22.529/2016/45. számú ítélete, a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.054/2019/4. számú ítélete, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.III.21.009/2019/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel azok véleménye szerint ellentétesek az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével.
- [2] 2. Az indítványozó egy, az eljárás tisztességtelen volta és észszerűtlen elhúzódása miatti kártérítés iránti, valamint bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránti per felperese volt; az indítvány alapjául szolgáló tényállás a következő volt.
- [3] Az indítványozó egy birtokvédelemre irányuló kérelmét elutasító jegyzői határozat elleni perben (a továbbiakban: alapper) terjesztett elő keresetet 2012-ben a Fehérgyarmati Városi Bíróságon (a továbbiakban: járásbíróság, illetve alapperben eljáró elsőfokú bíróság), mely kereseti követelését elutasította, és megállapította, hogy az indítványozó azon igénye, hogy a telekszomszédja a telekhatár közelében álló fenyőfát vágja ki, mert az jogellenes behatást okoz az ő tulajdonában álló ingatlan egy részére, alaptalan. Az alapperben a járásbíróság szakértőt rendelt ki, kiterjedt bizonyítást folytatott, melynek alapján meghozta a keresetet elutasító döntését. Az ez ellen benyújtott fellebbezés alapján az alkotmányjogi panaszindítvány közvetlen alapjául szolgáló későbbi polgári per alperese, a Nyíregyházi Törvényszék járt el, mely az alapperben született elsőfokú járásbírósági döntést, annak helyes indokaira tekintettel, helybenhagyta.
- [4] Ezt követően az indítványozó a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: régi Pp.) 2. § (3) bekezdésére alapított kártérítés megfizetése iránti, valamint bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránti pert indított az alapperben másodfokon eljáró és jogerős döntést hozó Nyíregyházi Törvényszékkel szemben, melyet a perben az Országos Bírósági Hivatal képviselt. A későbbi indítványozó szerint az alapperben a bíróságok tisztességtelenül jártak el, továbbá indokolatlanul hosszú idő elteltével hozták meg mind első-, mind másodfokon a döntéseiket, valamint okszerűtlen és iratellenes bizonyítékértékelést végeztek. Utóbbi körben különösen azt sérelmezte a későbbi indítványozó felperes, hogy az alapperben eljáró bíróságok szerinte megfelelő indok nélkül alapították a kirendelt szakértő véleményére az alapperbeli kereseti kérelmet elutasító döntésüket, így valótlan tényállás alapján utasították el a kereseti kérelmet. Azt is sérelmezte, hogy a járásbíróság nem tett eleget a bizonyítási teherrel kapcsolatos felvilágosítási kötelezettségének. Kereseti követelése a régi Pp. 2. § (3) bekezdésének sérelme miatt 10 000 000 Ft, a bírósági jogkörben okozott kár miatt pedig további 442 000 Ft (az alapperbeli eljárás felperesi perköltségének összege) volt.
- [5] A polgári perben első fokon eljáró Miskolci Törvényszék 10.P.22.529/2016/45. számú ítéletével a keresetet elutasította. Érvelése szerint az első- és másodfokú eljárás együttesen 3 év 9 hónapos pertartama, figyelemmel a felperes hiánypótlásaira, valamint a perben előterjesztett keresetváltoztatásra és az ebből adódó szakértői kirendelésre is tekintettel nem tekinthető jelentősen eltúlzottnak. Az eljáró bíróságok mérlegelését sem értékelte kirívóan okszerűtlennek, így a kereseti követelést teljes egészében megalapozatlannak találta.
- [6] Az elsőfokú ítélettel szemben a felperes fellebbezést nyújtott be. A másodfokon eljáró Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.054/2019/4. számú jogerős ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatta, kötelezte

az alperes Nyíregyházi Törvényszéket, hogy fizessen meg a felperesnek 200 000 Ft-ot, egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Azt állapította meg, hogy az anyagi jogi alapok tekintetében az elsőfokú bíróság helytálló megállapításra jutott, ugyanis az alapperben a rendelkezésre álló bizonyítási eszközök meghatározása adekvát volt, és a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen mérlegelésére sem került sor. Mivel az anyagi jogi hivatkozások lényegében az alapperbeli jogerős döntés felülmérlegelésére irányultak, és az anyagi jogerőt kívánták a kártérítési perben áttörni, erre azonban jogi lehetőség nincs, a kártérítési perben az alapperben megállapított tényállás már nem tehető kritika tárgyává, ezért e vonatkozásban az elsőfokú ítélet érdemi döntése és indokolása helytálló.

- [7] Az eljárás tisztességtelensége megállapítására irányuló kereseti kérelem elutasítása is megalapozott és jogszerű volt, ilyen, az eljárást tisztességtelenné tevő tényt ugyanis a felperes nem tudott felhozni. A tájékoztatási kötelezettséggel kapcsolatos felperesi észrevétel sem volt ilyen, ugyanis a bíróságnak csak a felperes által nem ismert bizonyítandó tények köréről kell tájékoztatást adnia; amire azonban a felperes ilyenként a kártérítési perben hivatkozott, arról az alapperbeli periratokból megállapítható volt, hogy a felperes azzal az alapper kezdetétől tisztában volt, a bizonyítási indítványait is ennek megfelelően terjesztette elő.
- [8] Az eljárás – a perek tisztességtelen lefolytatásától megkülönböztetendő – észszerűtlen elhúzódása tekintetében azonban a felperesnek a jogalap tekintetében igaza volt, megállapítható volt ugyanis, hogy két alkalommal több mint fél éves, a bíróságoknak felróható késedelmet szenvedett az eljárás befejezése; összességében a per mintegy egy évvel tartott tovább, mint amennyi idő alatt a perbeli körülmények alapján egyébként befejeződhetett volna. Erre tekintettel a másodfokú bíróság 200 000 Ft összeget kártérítésként megállapított a felperesnek, a tízmilliós kereseti kérelmet azonban túlzottnak tartotta. A 442 000 Ft-ot pedig azért nem ítélte meg, mivel bírósági jogkörben okozott kár címén az alapperben a felperesi érdekkörben felmerült, általa viselendő költségekre az eljárás elhúzódása nem hatott ki, azzal okozati összefüggésben nem állt, azok ugyanebben a volumenben felmerültek volna akkor is, ha az alapperbeli eljárás rövidebb ideig tart, de a felperes abban pervesztes lesz.
- [9] A jogerős döntéssel szemben mindkét fél által benyújtott felülvizsgálati kérelmek alapján eljáró Kúria a jogerős ítéletet Pfv.III.21.009/2019/6. számú ítéletével hatályában fenntartotta, lényegében egyetértve az ítélet tábla indokolásával. Az alapperbeli szakértő kirendelésével, a bizonyítási eljárással és a benyújtott bizonyítási indítványok elutasításával kapcsolatos érveket mint az anyagi jogerő áttörését eredményező érveket érdemben nem vizsgálta, megállapítva, hogy a felperes lényegében az alapperben született jogerős döntést kívánta a kártérítési perben vitássá tenni. Magával a másodfokú döntéssel kapcsolatban a felperes kifogásolta, hogy a jogerős ítéletből nem derül ki, hogy milyen indokok alapján változtatta meg az elsőfokú ítéletet a másodfokú bíróság. Ezzel szemben a Kúria megállapította, hogy a jogerős ítélet 13–15. oldalai ezt az indokolást ténylegesen tartalmazzák, ismertetve a mérlegelés szempontjait is. Kifejtette felülvizsgálati kérelmében a felperes azt is, hogy nem ért egyet azzal a kialakult joggyakorlattal, amely szerint a kártérítési per nem jelenthet új jogorvoslati fórumot a fél számára, és a kártérítési perben a bizonyítékok felülmérlegelésére nincs lehetőség. Továbbá a felperes szerint a jogerős határozat indokolása nem terjedt ki minden, a felperes keresetlevelében hivatkozott elemre.
- [10] A Kúria ezzel kapcsolatban azt állapította meg, hogy a bíróság nem köteles a fél által szükségtelenül felsorolt jogszabályhelyek mindegyikével kapcsolatos álláspontját kifejteni. Indokolási kötelezettségének akkor is eleget tesz, ha a releváns, logikus, jogilag is követhető, a döntést megalapozó jogi érveit, az ezek kapcsán irányadónak vett jogszabályokat, azokkal kapcsolatos jogi álláspontját kifejti. Összességében a Kúria szerint megállapítható, hogy a jogerős ítélet mindezen követelményeknek eleget tett, a jogvita lényegéhez tartozó kérdéseket részletesen indokolta, illetőleg utalt az elsőfokú ítélet helyes indokaira, foglalkozott a bizonyítás szükséges körével és kifejtette álláspontját azokban a jogvita lényegéhez tartozó kérdésekben is, amelyeket a fellebbezés érintett. Végül a Kúria szerint a jogerős döntés helyesen értékelte azt is, hogy mintegy egy évnyi időszakkal lehetett volna rövidebb az eljárás, és a bírói gyakorlattal összhangban állt az erre tekintettel megítélt 200 000 Ft összegű kártérítés is.
- [11] 3. Az indítványozó az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, melyben kérte a támadott bírósági döntések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését, mivel azok véleménye szerint ellentétesek az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével, azaz a tulajdonhoz való joggal, valamint a tisztességes bírósági eljáráshoz és a jogorvoslati jogokkal, ezeken belül is a bírósághoz fordulás jogával, az önkényes mérlegelés tilalmával, a „felperesi indok elbírálásához való joggal”, továbbá az eljárás észszerű időn belüli befejezéséhez való joggal.

- [12] Az indítványozó, a támadott bírósági döntések kimerítő jellegű, az indokolás nagyobb részét kitevő, szó szerinti bemutatásával részletesen leírja a tényállást, majd utal a panasz benyújtása alapjául szolgáló indokokra. Érvelése szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdését amiatt sértették meg a bíróságok, mert önkényes mérlegelést végeztek, mivel az alapperben a bíróságok „nyilvánvalóan” helytelenül állapították meg a tényállást, amelyet a kártérítési perben eljáró bíróságoknak észlelniük kellett volna, és erre tekintettel az igényelt kártérítési összegeket számára meg kellett volna ítélniük. A megállapított kártérítés alacsony, amit nem tesz indokoltá az, hogy ez az összeg megfelel a bírói gyakorlatnak. A bírói gyakorlat figyelembe vétel eleve jogtalan, és önkényessé teszi az ítéletet, magát az eljárást pedig tisztességtelenné. Az indítványozó e körben kifejti, hogy nem ért egyet a Debreceni Ítéletábrá azon megállapításával, miszerint a kártérítési per nem jelenthet új jogorvoslati lehetőséget a fél számára, és hogy a bizonyítékok felülmérlegelésére a kártérítési perben nincs lehetőség; ez „a hatékony érdemi döntéshez, jogorvoslathoz és így indokoláshoz való jogba is ütközik”. Megismétli a kártérítési perben is felhozott azon érveit, hogy az eljáró bíróságok az eljárási és az anyagi jogszabályokat is tévesen alkalmazták, emiatt sérült az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerinti joga. Szintén megismétli a kártérítési perben felhozott, az alapperbeli bizonyítékok általa állított téves értékelésével kapcsolatos érveit is, valamint indokolást fejt ki arra nézve is, hogy miért volt téves a járásbíró és a Nyíregyházi Törvényszék alapperbeli döntése, e körben hasonló érveket hoz fel az általa állított iratellenesség körében, mint amelyeket a kártérítési perben is előadott. Végül az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése körében a támadott bírósági döntéseket azért tartja alaptörvény-ellenesnek, mert a peresztesség befolyásolta a perköltséget, az elmaradt kártérítés pedig sérti a tulajdonhoz való jogát.
- [13] 4. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az 56. § (2) bekezdése értelmében a befogadhatóságról dönteni jogosult tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt feltételeit, különösen a 27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. §-ok szerinti feltételeket. E vizsgálat alapján az Alkotmánybíróság azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálásra alkalmatlan, ennek alapján nem fogadható be.
- [14] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatban az indítványozó érdemi, alkotmányjogilag releváns indokolást nem fejt ki arra nézve, hogy a támadott bírósági döntések miért sértik a tulajdonhoz való Alaptörvényben biztosított jogát; az a pusztán kijelentés, hogy nem kapott (általa megfelelőnek tartott összegű) kártérítést, nem tekinthető ilyen, alkotmányjogilag releváns indokolásnak. Erre tekintettel az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésével kapcsolatban az indítvány nem felel meg annak az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja szerinti feltételnek, miszerint az indítványnak tartalmaznia kell indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes a megjelölt Alaptörvényben biztosított joggal.
- [15] Az indítványozó alkotmányjogi panaszában egyebekben a jogerős döntést hozó, másodfokú bíróság által megállapított tényállást, az ebből levont jogi következtetéseket, valamint a Kúria által megállapított tényállást és annak jogértelmezését támadja, továbbá megismétli a kártérítési perben, valamint a kártérítési per alapjául szolgáló perben, vagyis az alapperben is leírt, az ügy érdemi megítélésével kapcsolatos érveit. Az indítványozó valójában a bíróságok által felvett bizonyítás módját, illetve annak eredményét sérelmezi, indítványa pedig a számára kívánatos döntés meghozatalára irányul. Mivel az indítvány a támadott bírósági döntések, sőt az azok által értékelt, alapperbeli bírósági döntések tartalmi kritikáját, ezen belül a bírósági bizonyításfelvétel és bizonyítékértékelés, illetve az eljárási és anyagi jogi jogszabályok bírósági értelmezésének kritikáját foglalja magában, ezért az nem veti fel annak a lehetőségét, hogy akár a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség történt volna, akár hogy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdéssről volna szó, így a panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában meghatározott feltételnek.
- [16] A tényállás megállapítása és az ehhez vezető bizonyítékok felvétele és értékelése, valamint a jogszabályok értelmezése, beleértve az eljárási rendelkezések értelmezését is, a bíróságok, ezen belül is elsősorban a Kúria, nem pedig az Alkotmánybíróság hatáskörébe tartozó kérdés. Az Alkotmánybíróság továbbá már a 3325/2012. (XI. 12.) AB végzésben kifejtette, ezzel kapcsolatos gyakorlata pedig azóta is töretlen, hogy „[a]z Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikkének (1) bekezdése alapján az Alaptörvény védelmének legfőbb szerve. [...] [A]z Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszon keresztül is az Alaptörvényt, az abban biztosított jogokat védi. Önmagukban [...] a rendes bíróságok által elkövetett vélt vagy valós jogszabálysértések nem adhatnak alapot alkotmányjogi panasznak. Egyébként az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}

- [17] 5. A fentiekre tekintettel az Alkotmánybíróság a Miskolci Törvényszék 10.P.22.529/2016/45. számú ítélete, a Debreceni Ítéltábla Pf.I.20.054/2019/4. számú ítélete, valamint a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv. III.21.009/2019/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a*) és *h*) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. november 23.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Szalay Péter s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/818/2021.

• • •

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3531/2021. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Kfv.I.35.454/2020/2. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó jogi képviselője (dr. Kovács M. Szabolcs ügyvéd) útján az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] A Nemzeti Adó- és Vámhivatal Vas Megyei Adó- és Vámigazgatósága (a továbbiakban: elsőfokú adóhatóság) az indítványozónál – az egyedi ügy felperesénél – a 2014. január 1. és 2015. december 31. közötti időszakra személyi jövedelemadó adónemben adóellenőrzést végzett. A vizsgálat eredményeként az indítványozó terhére 8 673 609 Ft adókülönbötet állapított meg, mely összeg után 17 347 218 Ft adóbírságot szabott ki és 397 666 Ft késedelmi pótlékot számított fel.
- [3] Az elsőfokú adóhatóság megállapította, hogy az indítványozó a vizsgált időszakban egy korlátozott felelősségű társaság (a továbbiakban: kft.) tulajdonosa és képviselője volt. A társhatóság jogkövetési vizsgálatot végzett a kft.-nél a vizsgált időszakra, ennek során iratanyag nem került átadásra. Az eljárás során beszerzett bankszámlakivonatokról megállapítható volt, hogy az indítványozó 2014-ben 12 975 000 Ft, 2015-ben pedig 56 449 000 Ft készpénzt vett fel a kft. bankszámlájáról, továbbá 76 076 Ft összegű vásárlást bonyolított le a kft. bankkártyájával. A felvett összegeket illetően az indítványozó a társhatósági eljárásban nyilatkozatot felhívás ellenére sem tett. Az adóhatósági vizsgálatra ezt követően került sor. Ekkor az indítványozó előadta, hogy a kft. bankkártyáját ő használta és a készpénzfelvételek a kft. pénztárába kerültek, az összegeket nem használta személyes célokra. A kft.-t 2015 novemberében értékesítette, ekkor az iratanyagot és a számlákat is átadta az új ügyvezető részére. Ezzel kapcsolatban az ügy irataihoz csatolt egy átvételi elismervényt. A revízió megállapítása szerint az indítványozó ezen túlmenően nem bocsátott olyan további bizonylatot az adóhatóság rendelkezésére, amely hitelt érdemlően igazolná, hogy a felvett összegeket az indítványozó valóban a kft. működése érdekében használta fel, illetve a bankkártyás vásárlások is a kft. érdekében történtek. Ezért megállapította, hogy a felvett összeg feletti rendelkezési jog az indítványozó mint magánszemély oldalán bizonyított, ami után személyi jövedelemadó fizetési kötelezettsége állt fenn. A megállapított adóhiány bevétel eltitkolásának eredménye, ezért az adóbírság mérséklésének nem volt helye.
- [4] Az indítványozó fellebbezést terjesztett elő az elsőfokú határozat ellen. Fellebbezéséhez 2019. november 18-án, postai úton átvett, a házi pénztárba történő készpénzbefizetésekről szóló számviteli bizonylatokat csatolt, melyek álláspontja szerint a felvett összegek befizetését egyértelműen igazolják. A Nemzeti Adó- és Vámhivatal Fellebbezési Igazgatósága (a továbbiakban: alperes) helybenhagyta az elsőfokú határozatot. Álláspontja szerint az indítványozó nem igazolta, hogy a készpénzfelvételek bekerültek a kft. pénztárába. Ugyan az indítványozót nem terhelte iratmegőrzési kötelezettség, azonban a befizetés megtörténtének bizonyítása az ő kötelezettsége. Az alperes a fellebbezéshez csatolt bizonylatokkal összefüggésben azt rögzítette, hogy azok nem minősülnek új ténynek, ezért rájuk a fellebbezésben nem lehet hivatkozni. Az indítványozó korábban már nyilatkozott arról, hogy a kft. számlájáról felvett készpénz a pénztárába befizetésre került, ezzel kapcsolatos bizonylatot azonban nem csatolt. Az indítványozónak tudomással kellett rendelkeznie a pénztárbizonylatokról, mert az azokon szereplő adatok szerint ő volt a befizető és a pénztáros is. Továbbá a bevételi pénztárbizonylatok kizárólag a kft. könyveiben foglalt adatokkal együtt lehettek volna értelmezhetők. A bizonylatok nem feleltek meg a számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 158. § (1) bekezdése szerinti szigorú számadás alá vonás követelményének.
- [5] Az indítványozó keresetében elsődlegesen az alperes határozatának megváltoztatását és a megállapított adókülönbötet és egyéb jogkövetkezmények törlését, másodlagosan az alperes határozatának az elsőfokú határo-

- zatra kiterjedő megsemmisítését és az elsőfokú adóhatóság új eljárásra kötelezését, harmadlagosan az adóbíróság összegének mérséklését kérte. Álláspontja szerint az alperes a fellebbezéshez csatolt bizonyítékokat az adóigazgatási rendtartásról szóló 2017. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Air.) 124. § (3) bekezdését sértő módon nem fogadta el. Iratmegőrzési kötelezettség őt nem terhelte, ezért nem állapítható meg az önhibája abban, hogy a bizonylatokat nem tudta korábban csatolni. Az alperes nem értékelte az indítványozó javára szóló bizonyítékokat. A kft. könyveivel való összevetés megkövetelésével gyakorlatilag semmiféle bizonyítékkal nem támasztható alá a befizetés megtörténte, ráadásul ez az érvelés a szabad bizonyítás elvével is ellentétes.
- [6] A Győri Törvényszék a keresetet elutasította. Ítéletében megállapította, hogy az alperes a rá eső bizonyítási kötelezettségnek eleget tett azzal, hogy bizonyította, az indítványozó felvette a kft. bankszámlájáról a készpénzt, ezzel szemben az indítványozó nem igazolta hitelt érdemlően, hogy a pénzüsszegekkel nem sajátjaként rendelkezett, illetve hogy azokat ténylegesen a gazdasági társaság érdekében használta fel.
- [7] A jogerős ítélettel szemben az indítványozó felülvizsgálati kérelmet terjesztett elő. A felülvizsgálati kérelem befogadását a közigazgatási perrendtartásról szóló 2017. évi I. törvény (a továbbiakban: Kp.) 118. § *aa*), *ab*) és *ad*) pontjaira alapította. A Kúria megállapította, hogy ezek a szabályok a 2020. július 1-jén, illetve azt követően meghozott határozat ellen indított fellebbezési és felülvizsgálati eljárásokban alkalmazandók, az egyedi ügyben nem, ezért azt vizsgálta, hogy a felülvizsgálati eljárásra irányadó szabályok – a Kp. 118. § (1) bekezdés *a*) pontja – alapján, tartalmára tekintettel a felülvizsgálati kérelem befogadható-e.
- [8] A Kúria a felülvizsgálati kérelem befogadását végzésével megtagadta. Álláspontja szerint a Kp. 118. § (1) bekezdés *a*) pontja szerinti feltételek egyike sem teljesült. A Kúria a gazdasági társaságok számlájáról, illetve házipénztárából magánszemélyek által felvett, de szabályszerűen el nem számolt pénzüsszegek adójogi kérdéseivel több ítéletben foglalkozott, amelyekre a Győri Törvényszék helytállóan hivatkozott is. Ha a gazdasági társaság ügyvezetője pénzt vesz át, akkor azt dokumentálnia kell, könyvelési bizonylatot kell kiállítania róla, a házipénztárba bevételeznie kell, a bevételezési pénztárbizonylatot pedig a saját érdekében meg kell őriznie; továbbá mindennek meg kell jelennie a társaság könyvelésében. A Kúria a feleket terhelő bizonyítási kötelezettségről is állást foglalt már a gyakorlatában. Azon az alapon, hogy az indítványozó által vélt jogsértések más ügyekben is előfordulhatnak, nem állapítható meg a felülvizsgálati kérelemben felvetett jogkérdés társadalmi jelentősége.
- [9] 2. Az indítványozó ezt követően nyújtotta be az Alkotmánybírósághoz hiánypótlással kiegészített alkotmányjogi panaszát, melyben az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére történő hivatkozással kérte a Kúria végzésének megsemmisítését.
- [10] Álláspontja szerint a Kúria végzése a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogát azért sértette, mert a felülvizsgálati kérelem befogadásának megtagadásával az indítványozót megfosztotta a bírói út igénybevételétől, a tulajdonhoz való jogát pedig azért, mert az indítványozó olyan összeg után köteles személyi jövedelemadót fizetni, amely sohasem volt az ő személyes jövedelme, az alperesi határozatból és a Kúria végzéséből következő vagyonelvonás így a jövedelem híján történt.
- [11] Az indítványozó előadta: a Kp. 118. § (1) bekezdése, valamint az Air. 124. § (3) bekezdése egyaránt az eljárás gyors lefolytatását célozzák, azonban a belőlük fakadó korlátozásoknak csak rendkívül szűken értelmezve lehet helye és nem eredményezhetik azt, hogy a hatóságok, bíróságok széles körben érdemi indokolás nélkül hagyják az állampolgárokat érintő kötelezettségek megállapításához szükséges tényeket. A Kúriának el kellett volna végeznie az Air. 124. § (3) bekezdése értelmezését, erre ugyanis a korábbi gyakorlatában nem került sor, és ez volt az ügy valódi kérdése, nem pedig a pénztárbizonylatok mint bizonyítékok jelentősége – amelyek az eljárás teljes tartama alatt rendelkezésre álltak. A felülvizsgálati kérelem érdemi elbírálása a joggyakorlat egységesítése és az ügy társadalmi jelentősége egyaránt kötelező lett volna.
- [12] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [13] Az indítványozó jogi képviselője 2021. január 22-én, a Kúria végzésének 2020. november 27-én történő kézhezvételétől számított, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben nyújtotta be az elsőfokú bíróságon. Az indítványozó jogi képviselője csatolta a meghatalmazását. Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A határozott kérelem feltételeit az Abtv. 52. § (1b) bekezdése – annak *a)–f)* pontjai – rögzítik. A panasz ezeknek a feltételeknek megfelelt az alábbiak

szerint. A panasz tartalmazza azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely az indítványozó jogosultságát megalapozza. Tartalmazza az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Megjelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírói döntést. Megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megsértett rendelkezéseivel. Kifejezett kérelmet ad elő a bírói döntés megsemmisítésére.

- [14] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [15] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján tehát az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett: a támadott bírói döntés az ügy érdemében hozott, vagy eljárást lezáró döntésnek minősül-e, az indítványozó kimerítette-e a jogorvoslati lehetőségeit, az indítványozó érintettnek minősül-e, illetve Alaptörvényben biztosított jog sérelmét állítja-e a panaszban.
- [16] A Kúria támadott végzése az ügy érdemét nem érintette, azonban kialakult gyakorlata alapján az Alkotmánybíróság a Kp. 118. § (2) bekezdése szerinti végzést eljárást befejező bírói döntésnek tekinti [pl. 3226/2021. (V. 28.) AB végzés, Indokolás [15]], ezért a panasz e vonatkozásban megfelel az Abtv. 27. § (1) bekezdésének.
- [17] Az indítványozó kimerítette jogorvoslati lehetőségeit oly módon, hogy a rendes jogorvoslati lehetőségeken túlmenően a felülvizsgálatot is igénybe vette.
- [18] Az indítványozó az adóhatósági eljárásban ügyfélként, a közigazgatási perben felperesként vett részt, ezért érintettnek minősül.
- [19] Az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (1) bekezdése a tulajdonhoz, valamint a tisztességes bírósági eljáráshoz való alapvető jogokat biztosítják, amelyek az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja értelmében Alaptörvényben biztosított jognak minősülnek.
- [20] Az Abtv. 31. § (2) bekezdése szerint ha egy ügyben alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanabban az ügyben érintett indítványozó által, azonos jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozva alkotmánybírósági eljárásnak nincs helye. Az indítványozó által támadott felülvizsgálati ítélettel összefüggésben az Alkotmánybíróság nem folytatott le alkotmányossági vizsgálatot, ezért a *res iudicata* nem áll fenn.
- [21] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [22] Az Alkotmánybíróság a tisztességes bírósági eljárással összefüggésben megfogalmazta, hogy nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon [3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]]. Az alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” [3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]].
- [23] A Győri Törvényszék előtt folyt közigazgatási perben az eldöntendő kérdés az volt, jogsértően utasította-e el az alperes az indítványozó által csatolt pénztárbizonylatok értékelését. Ennek körében a törvényszék kiemelte: az elsőfokú adóhatóság többször felhívta az indítványozót a befizetés tényét hitelesen igazoló dokumentumok, bizonyítékok becsatolására, ennek ellenére az indítványozó tényállítást sem tett a pénztárbizonylatok létezésére, emellett ugyan az indítványozót iratmegőrzési kötelezettség nem terhelte, azonban az általa felvett pénzüsszeg felhasználását neki kellett volna hitelt érdemlően igazolnia, amihez a pénztárbizonylatok megőrzésére is szükség lett volna. Ezek a körülmények, vagyis a perbeli dokumentumok meglétére vonatkozó tényállítás hiánya, valamint az indítványozót terhelő bizonyítási kötelezettség vezettek a Győri Törvényszék következtetéséhez. A Kúriának ezt követően arról kellett döntenie, mindez az indítványozó előadásában indokolja-e a felülvizsgálati kérelem befogadását a Kp. 118. § (1) bekezdése alapján. Végzésében bemutatta az irányadó kúriai gyakorlatot a gazdasági társaság bankszámlájáról felvett pénzüsszeg a társaság érdekében történő felhasználásának igazolását, valamint a bizonyítási terhet illetően, továbbá utalt arra, hogy önmagában az állított jogsérté-

sek más ügyekben való előfordulása nem ad indokot a felülvizsgálati kérelemben felvetett jogkérdés társadalmi jelentőségének megállapítására. Összességében tehát a törvényszéknek a fellebbezésben előterjesztett bizonyíték figyelembe vehetőségéről kellett döntenie, a Kúriának pedig arról, hogy ez a kérdés a felülvizsgálati kérelem befogadása törvényi feltételeinek megfelel-e. Ez a mérlegelés a panaszban előadottak alapján nem vet fel sem alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, sem a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, mert kizárólag a rendes bíróságok jogalkalmazási tevékenységéhez tartozik. Alkotmányjogi relevanciával bíró indokolás nélkül az Alkotmánybíróság az így született bírói döntést nem bírálja felül alkotmányossági alapon; ilyen indokolást pedig az alkotmányjogi panasz nem adott elő.

- [24] Az indítványozó a tulajdonhoz való jogának sérelmét az elsőfokú adóhatóság és az alperes, valamint a törvényszék álláspontja szerint tisztességtelen eljárásával, valamint a felülvizsgálati kérelem befogadásának elutasításával hozta összefüggésbe. A panasz nem mutatott rá olyan körülményre, amely alapján az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésének sérelme megalapozottan állítható. Ilyen körülmény hiányában azonban arra utaló körülmény sem tűnik ki a panaszból, hogy az eljáró hatóságok és bíróságok az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdését sértő módon döntöttek az indítványozó adójogi kötelezettségéről és avatkoztak be tulajdonjogi viszonyaiba. Önmagában az nem tekinthető alkotmányjogi szempontból értékelhető érveknek, hogy az indítványozó tulajdonjogi viszonyait a bírósági döntések módosították, és ez az indítványozó érdekeivel ellentétesen történt. A panasz ezért az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdése vonatkozásában sem fogadható be.
- [25] 4. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, ezért azt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) pontja alapján visszautasította.

Budapest, 2021. november 23.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/217/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3532/2021. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 7:19. § (4) bekezdése, valamint a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 44.Pf.630.178/2020/6. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó egyház meghatalmazással igazolt jogi képviselője (dr. Szecsődi Zsolt ügyvéd) útján alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az indítványozó elsődlegesen az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 44.Pf.630.178/2020/6. számú ítéletének a Pesti Központi Kerületi Bíróság 4.P.88.192/2018/42. számú ítéletére kiterjedő alaptörvény-ellenessége megállapítását és megsemmisítését kérte, mivel álláspontja szerint a kifogásolt döntések a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 7:19. § (4) bekezdésének alaptörvény-ellenes értelmezése és alkalmazása folytán sérti az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdése, VII. cikk (1) bekezdése, XIII. cikk (1) bekezdése, valamint a XV. cikk (1) és (2) bekezdése rendelkezéseit. Másodlagosan az Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panaszt terjesztett elő, amelyben a Ptk. 7:19. § (4) bekezdésének bevett egyházakra történő alkalmazása alaptörvény-ellenessége megállapítását kérte.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló peres eljárásban megállapított tényállás szerint az ügy felperese és a néhai örökgyó testvérek voltak. A néhai örökgyó 2017. szeptember 20-án lakóhelyén végrendeletet akként, hogy a más által írt végrendeletet két tanú együttes jelenlétében aláírta. A végrendelet szövegét a végrendelet egyik tanúja gépelte le, és ő nyomtatta ki. Mindkét végrendeleti tanú az indítványozó (aki az alapügyben az alperesi egyház) tagjai, amely tény az örökgyó előtt a végrendelet készítése időpontjában ismert volt. Az örökgyó úgy végrendeletet készített, hogy a tulajdonában lakóhelyeül szolgáló ingatlan, minden ingósága, beleértve a bankszámlája is, elhalálása esetén az indítványozó tulajdonába kerüljön. A hagyatéki eljárásban a felperes a végrendelet érvényességét vitatta, ezért az öröklési jogvitára tekintettel a közjegyző végzésével az örökgyó leltárba vett hagyatékát ideiglenes hatállyal, végrendeleti öröklés jogcímén az indítványozónak adta át.
- [4] A felperes keresettel élt az elsőfokú bíróságnál, elsődlegesen a Ptk. 7:11. §-ára és a 717. § (1) bekezdés *b*) pontjára hivatkozással kérte, a bíróság állapítsa meg, hogy az örökgyó végrendelete érvénytelen, és a hagyatéki törvényes öröklés rendje szerinti átadásának van helye, mert a végrendeleten szereplő névalírás nem az örökgyó kezétől származik. Másodlagosan a Ptk. 7:19. § (4) bekezdésére hivatkozással annak megállapítását kérte, hogy az örökgyó végrendeletében az alperesnek rendelt juttatás érvénytelen, és a hagyatéki törvényes öröklés rendje szerinti átadásának van helye, mivel a végrendeletet aláíró két tanú az indítványozói (alperesi) egyház tagja, akik közreműködése a végrendelet megalkotásában a jogi személynek rendelt juttatást érvénytelenné teszi. Az indítványozó a kereset elutasítását kérte.
- [5] Az elsőfokú bíróság a keresetet túlnyomórészt megalapozottnak találta. Az elsődleges kereset tekintetében (a végrendelet alaki hiba miatti teljes érvénytelenségének megállapítása során) a szakértői bizonyítás megtörténte után azt állapította meg, hogy a felperes nem tudta igazolni, hogy a végrendeletet ne az örökgyó írta volna alá, ezért a Ptk. 7:17. § (1) bekezdés *b*) pontja alapján az érvénytelenség nem volt megállapítható. A felperes másodlagos kereseti kérelmével kapcsolatban az elsőfokú ítélet megállapította, hogy a felek között nem volt vitatott, hogy az alperes a lelkiismereti és vallásszabadság jogáról, valamint az egyházak, vallásfelekezetek és vallási közösségek jogállásáról szóló 2011. évi CCVI. törvény (a továbbiakban: Ehtv.) 9/G. §-a és mellékletének 26. pontja értelmében bevett egyház és mint olyan, az Ehtv. 10. §-a alapján jogi személy. Az elsőfokú bíróság a tanúk vallomása alapján megállapította, hogy a végrendeletet az egyik tanú szerkesztette, akként, hogy

az örökgyó említette számára, hogy milyen rendelkezést szeretne tenni. Az örökgyóval a két tanú hármában megbeszélte, hogy mi legyen a végrendelet tartalma, majd ezt az egyik tanú írta le a saját számítógépével otthon és a végrendeletet kinyomtatta. Az elsőfokú ítélet utalt a Ptk. 7:17. § (3) bekezdésére, amely alapján közreműködőnek minősül a végrendelet szerkesztője és leírója is. A tanúvallomások alapján tényként állapította meg, hogy az egyik tanú közreműködött a végrendelet megalkotásában. Megállapította továbbá, hogy a felek által az nem volt vitatott és a tanúvallomások is alátámasztották, hogy a tanúk írták alá az örökgyó mellett a végrendeletet végrendeleti tanúként.

- [6] Az elsőfokú bíróság a másodlagos kereseti kérelem alapján abban a kérdésben is állást foglalt, hogy a tanúk az alperesi egyház mint jogi személy tagjának minősülnek-e, továbbá a közreműködésük a végrendelet megalkotásában az alperesnek rendelt juttatást érvénytelenné teszi-e. Osztotta az indítványozó azon álláspontját, hogy a gondolat, lelkiismeret és a vallás szabadsága kiemelten fontos és védendő alapjog. Ugyanakkor az elsőfokú bíróság nézete szerint az Alaptörvény VII. cikk (1) bekezdéséből és az Ehtv. 1. § (1) és (2) bekezdéseiből az a következtetés vonható le, hogy valamely egyház tagjának kizárólag az minősül, aki az egyház tagjának vallja magát. Azt is megállapította, hogy a tanúk a tagságuk kinyilvánítását az Alaptörvény és az Ehtv. hivatkozott rendelkezései alapján mellőzhetnék volna, azonban ezt nem tették, így az elsőfokú bíróság azt tényként állapította meg. Az elsőfokú ítélet indokolása szerint a tanúk vallomása alapján egyértelmű volt, hogy az örökgyó tudomással bírt arról, miután egy gyülekezetbe jártak, hogy a tanúk az egyház tagjai, ezért nem volt helytálló az indítványozó azon védekezése, hogy a bevett egyház részére végrendeletet kívánó örökgyónak a tanúkat nyilatkoztatnia kellett volna vallási hovatartozásukról, és arra a tanúként felkért személyek kötelesek lettek volna nyilatkozni. Az örökgyó a tanúk vallásáról tudomással bírt, és amennyiben a végrendeletében a bevett egyház javára kívánt juttatást rendelni, a Ptk. 7:19. § (1) és (2) bekezdései szerinti körülménnyel kellett volna eljárnia.
- [7] Az elsőfokú ítélet indokolása kitért továbbá arra, hogy az indítványozónak a Ptk. 7:19. § (4) bekezdése alaptörvény-ellenességére irányuló kezdeményezést azért mellőzte, miután azt nem látta megállapíthatónak. Ugyanis az egyházakat megillető jogi személyiség nem korlátozott, nincs olyan jogszabályi rendelkezés, amely a Ptk. 7:19. § (4) bekezdése alkalmazását egyházi jogi személyek esetében kizárná. E jogszabály alapján továbbá a végrendeleti tanúk az általa kifejtettek szerint továbbra sem kötelesek vallási meggyőződésük kinyilvánítására, szabadon eldönthetik, hogy azzal élnek-e vagy sem, az Alaptörvényben biztosított alapvető joguk ezáltal nem sérül. Mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság a Ptk. 7:19. § (4) bekezdése alapján a végrendeletben az indítványozónak rendelt juttatás érvénytelenségét állapította meg.
- [8] Az ítélettel szemben az indítványozó terjesztett elő fellebbezést, melyben az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a teljes kereset elutasítását kérte. A felperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú bíróság ítéletének a helybenhagyását kérte. A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a nem fellebbezett részében nem érintve, az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.
- [9] A másodfokú ítélet indokolása hangsúlyozta, hogy az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg a tényállást, döntésével és annak indokaival is egyetértett. Így az elsőfokú bíróság megfelelően értékelt a tanúk vallomását, és rögzítette tényként, hogy a tanúk szabad akaratukból nyilatkoztak a vallási hovatartozásukról, továbbá azzal is egyetértett, hogy megtehették volna, hogy nem nyilatkoznak magánéletük védelmében. Miután azonban a nyilatkozatot megtették, azt a bíróság tényként tudta kezelni. Egyetértett továbbá abban is az elsőfokú bírósággal, hogy az örökgyónak a tanúk részére nem kellett kérdéseket feltenni, hogy az indítványozói egyház tagjai-e, mivel egy felekezetbe járt a tanúkkal. Erre tekintettel, lévén az egyedi jelen peres esetet kellett vizsgálni, nem osztotta a másodfokú bíróság az indítványozó álláspontját, mely szerint a Ptk. 7:19. § (1) és (2) bekezdése szerinti eljárása kivitelezhetetlen lenne, azon tény alapján, hogy az örökgyó teljes mértékben tisztában volt a tanúk felekezeti hovatartozásáról. Egyetértett továbbá a felperesi fellebbezési ellenkérelmének azon álláspontjával, hogy nem a vallási hovatartozás volt a perdöntő jelen ügyben, hanem az, hogy az alperes jogi személy, márpedig annak tagjai mint végrendeleti tanúk által aláírt végrendelet okán a jogi személy részére rendelt juttatást érvénytelenné tette. Rámutatott továbbá, hogy az adott eljárásban nem a tanúk, vallási, felekezeti hovatartozása volt a vizsgálat tárgya, hanem az, hogy a jogi személynek tagjai-e, ezért az indítványozó fellebbezésében sérülni vélt Egyezmény vonatkozó cikkei tekintetében a vizsgálatát mellőzte, továbbá a fentebb kifejtettek okán az Alkotmánybíróság előtti egyedi normakontroll eljárás iránti indítványt is.
- [10] 2. Az indítványozó – jogi képviselője útján – ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz, elsődlegesen az Abtv. 27. §-ára alapított alkotmányjogi panaszában a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság csatolt

44.Pf.630.178/2020/6. számú ítélete, valamint az előzményi Pesti Központi Kerületi Bíróság 4.P.88.192/2018/42. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérve, miután nézete szerint az sérti az Alaptörvény I. cikkének (1) bekezdését, VII. cikk (1) bekezdését, XIII. cikk (1) bekezdését és a XV. cikk (1) és (2) bekezdéseit, valamint az Alaptörvény idézett rendelkezésein túl sérti továbbá az Emberi Jogok Európai Egyezményének (a továbbiakban: EJEE) 8., 9., 11. és 14. cikkét, továbbá az EJEE Első Kiegészítő Jegyzőkönyvének 1. cikkét is. Míg másodlagosan az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján kérte a hivatkozott ítéletek megsemmisítését és a Ptk. 7:19. § (4) bekezdésének bevett egyházakra történő alkalmazásának alaptörvény-ellenessége megállapítását, illetve azt kérte, hogy az Alkotmánybíróság vizsgálja meg az általa kifogásolt jogszabályi rendelkezést „és mondja ki a sarkalatos törvénynek minősülő Ehtv.-ben szereplő, *sui generis* jogi személynek minősülő bevett egyházakra történő alkalmazása az egyház »tagjai« vonatkozásában alaptörvény-ellenes”.

- [11] A pertörténet, valamint az alkotmányjogi panasz feltételei fennálltnak ismertetését követően az indítványozó az Abtv. 27. §-án alapuló alkotmányjogi panaszának érdemi indokolásában kifejtette, hogy nézete szerint az eljáró bíróság jogellenesen tette a bizonyítási eljárás részévé a végrendeleti tanúk vallási hovatartozását. Erre vonatkozóan kiemelte, bár az elsőfokú bíróság indokolása azt állította, hogy osztja az indítványozónak a gondolat, lelkiismeret és a vallásszabadságára vonatkozó azon álláspontját, hogy az kiemelten fontos, védendő alapjog, ennek ellentmond az ítélet indokolásának azon része, amelyben az elsőfokú bíróság kifejtette, hogy amennyiben a tanúk a vallási meggyőződésük kinyilvánítását mellőzik, a felperes az őt terhelő bizonyítási kötelezettségnek a végrendeleti tanúk indítványozói egyházi tagságára vonatkozóan egyéb bizonyítási eszközzel (például további tanúk indítványozásával) is eleget tehetett volna.
- [12] Álláspontja szerint ezzel az eljárásával, illetve azzal, hogy az elsőfokú bíróság a tanúk vallási hovatartozására vonatkozóan bizonyítást folytatott le stb. a különleges adatnak minősülő adatokat az ítélet és az egész bírósági akta részévé tette, megsértett a tanúk magánélethez való jogát, továbbá a személyes adatok védelméhez való jogát a 2018. május 25-én hatályba lépett az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/679. Rendeletét, az európai adatvédelmi rendeletet (a továbbiakban: GDPR), és az Európai Unió Alapjogi Chartájának 7. és 8. cikkelyét, továbbá az Ehtv. 5. § (1) bekezdését. Álláspontja szerint sem a hétköznapi pl. egy végrendelet tanúkénti aláírásakor, sem egy bírósági eljárásban nem kötelezhető senki a vallási, felekezeti hovatartozásának kinyilvánítására, ugyanis az sérti az Alaptörvény VII. cikk (1) bekezdésében foglaltakat (emellett utalt az Alaptörvény I. cikk (1) bekezdésében foglaltakra), továbbá az Ehtv. 5. § (1) bekezdését.
- [13] Azt is kifejtette, hogy jogbizonytalanságot eredményez és alaptörvény-ellenes az elsőfokú bíróság által megfogalmazott és a másodfokú bíróság által megerősített állítás, miszerint valamely egyház tagjának kizárólag az minősül, aki az egyház tagjának vallja magát. Vitatta továbbá az elsőfokú bíróság ítéletének azt a jogértelmezését, amely szerint akkor járna el körültekintően a végrendelező személy, amennyiben egy bevett egyház részére szeretné a végrendeleti juttatást rendelni, hogy a tanú olvasható nevének és lakcímének túl egyházi, felekezeti hovatartozásáról is nyilatkoztatnia kellene a tanút, sőt esetleg tagsági igazolást is kellene kérnie a bevett egyháztól.
- [14] A fenti megoldás álláspontja szerint nyilvánvalóan kivitelezhetetlen, és alaptörvény-ellenes, valamint jogbizonytalanságot eredményez. Érvelése szerint az „új” Ptk. hivatkozott rendelkezése nyilvánvalóan azt a célt szolgálja, hogy a végrendeletnél közreműködő személyek érdektelenségét és így az örökhatározó akaratának, minden ráhatástól mentes kinyilvánítását biztosítsa. A Ptk.-ban foglalt jogi személyek, elsősorban gazdasági társaságok tagjai, munkavállalói, vezető tisztségviselői, képviselői, felügyelő bizottság tagjai, akik közvetetten anyagilag érdekeltek lehetnek (pl. osztalék, munkabér stb.), ezért a közreműködésük kizárása ezt a fajta érdektelenséget hivatott biztosítani. Megjegyzi, hogy a társasági jogi és munkajogi jogviszonyt emelik ki az általa idézett kommentároknak a vonatkozó rendelkezéshez fűzött magyarázatai is. Ezzel szemben az indítványozó nem a Ptk.-ban szabályozott jogi személy, hanem *sui generis*, a kétharmados, sarkalatos törvénynek minősülő Ehtv. 6. § (1) bekezdése szerinti Országgyűlés által elismert, bevett egyház. Ugyanakkor az egyházak non profit szervezetek, teljesen más elvek alapján működnek, mint a Ptk.-ban szabályozott gazdasági társaságok. Érvelése szerint a bevett egyházak – a nagyszámú tagságuk miatt – tagjai a Ptk. 7:19. § (4) bekezdése szempontjából nem minősülnek „érdekeltnak”. Nézete szerint a hivatkozott rendelkezésnek nem az volt a célja, hogy vallási hovatartozástól függetlenül „kizárjon, diszkrimináljon” egy írásbeli végrendeletnél tanúként, vagy egyéb módon közreműködő személyeket, mivel az Alaptörvény VII. cikk (1) bekezdése és az Ehtv. 1. §-a alapján lelkiismereti vagy vallási meggyőződése megvallása miatt senkit nem érhet hátrány.
- [15] Ezzel szemben a Ptk. 7:19. § (4) bekezdésének az elsőfokú bíróság általi alkalmazása hátrányos bárkire nézve, aki végrendeletet készít bevett egyház, jogi személy részére, mivel értelmezése alapján arra kényszeríti a végrendelezőt, hogy vallási meggyőződés alapján keressen tanúkat és egyéb közreműködőket, hogy ne kockázz-

tassa végakarata érvénytelenségét. Véleménye szerint a hivatkozott rendelkezésnek nem az egyházak tagjai a címzettjei, ennek alátámasztásául példaként említette, hogy Magyarország legnagyobb bevett egyházának több mint három millió tagja van, így előfordulhatna, hogy több millióan lennének kizárva egy azonos vallású örökhatályú végrendeletében való közreműködéséből. Továbbá ennek kutatása önmagában olyan különleges adatra irányulna, amikor valakinek a vallási hovatartozását előzetesen kellene ellenőrizni.

- [16] Az indítványozó álláspontja szerint a megsemmisíteni kért bírósági ítéletek sértik az indítványozó vonatkozásában az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésébe foglalt örökléshez való jogát. Érvelése szerint a Ptk. 7:19. § (4) bekezdésének az bevett egyházak tagjaira történő alkalmazása ugyanis szükségtelenül és aránytalanul, diszkriminatív módon korlátozza az indítványozó Alaptörvénybe foglalt örökléshez való jogát, mivel a saját kezűleg írt és aláírt végrendeleti formán túl készített, Ptk.-ban rögzített forma esetén az általa fentiekben bemutatott alkotmányossági problémát generálja. Ezáltal alaptörvény-ellenesen a végrendeleti tanúk, közreműködők vallási hovatartozásán (illetve annak megvallásán) múlik, hogy az indítványozó Alaptörvény szerinti örökléshez való joga a végrendelet akaratának megfelelően érvényre juthasson. Az indítványozó emellett kifejtette, hogy az első és a másodfokú bíróság jogértelmezése az Alaptörvény idézett rendelkezésein túl sérti továbbá az EJEE 8., 9., 11. és 14. cikkét, továbbá az Első Kiegészítő Jegyzőkönyv 1. cikkét is, melyek idézése mellett utalt e cikkekre nézve az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: EJEB) vonatkozó gyakorlatára is.
- [17] Másodlagosan kérte az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján a hivatkozott ítéletek megsemmisítését és a Ptk. 7:19. § (4) bekezdésének bevett egyházakra történő alkalmazásának alaptörvény-ellenessége megállapítását, erre vonatkozó önálló alkotmányossági érvelést azonban nem terjesztett elő.
- [18] Az igazságügyi miniszter az Abtv. 57. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság felkérésére, az indítványozó által állított alaptörvény-ellenességgel összefüggésben tájékoztatta az Alkotmánybíróságot az ügygel kapcsolatos álláspontjáról.
- [19] 3. Az Alkotmánybíróság mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e az Abtv.-ben foglalt, a panaszok befogadhatóságára vonatkozó kritériumoknak. Az Abtv. 56. § (1) bekezdése alapján az Alkotmánybíróság az ügyrendjében meghatározottak szerinti tanácsban eljárva dönt az alkotmányjogi panasz befogadásáról. A (2) bekezdés alapján a tanács mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, ezek között a 26–27. § szerinti érintettséget, az Alaptörvényben biztosított jogok sérelmét, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. A (3) bekezdés úgy rendelkezik, hogy a befogadás visszautasítása esetén a tanács rövidített indokolással ellátott végzést hoz, amelyben megjelöli a visszautasítás indokát.
- [20] Az Alkotmánybíróság először az Abtv. 27. §-a alapján benyújtott bírói döntés alaptörvény-ellenességének megállapítására irányuló panasz befogadhatóságának kérdésében döntött, majd ezt követően az Abtv. 26. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasz befogadhatóságát vizsgálta meg.
- [21] 3.1. Az indítványozó számára Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 44.Pf.630.178/2020/6. számú ítélete 2020. június 16-án került elektronikus úton kézbesítésre, míg az Abtv. 27. §-ára és 26. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panaszát az indítványozó 2020. augusztus 13-án, elektronikus úton nyújtotta be a törvényszéknek. Így az alkotmányjogi panasz – az Abtv. 30. § (1) bekezdése alapján – határidőben benyújtottnak minősül.
- [22] Az indítványozó az Abtv. 27. §-a alapján, a Fővárosi Törvényszék mint másodfokú bíróság 44.Pf.630.178/2020/6. számú ítélete – az elsőfokú bíróság ítéletére is kiterjedően – alaptörvény-ellenességének a megállapítását és megsemmisítését kérte, amely az ügy érdemében hozott, jogorvoslással nem támadható döntése, mivel ellene fellebbezésnek vagy felülvizsgálatnak nincs helye.
- [23] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet fordulhat alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz, akinek az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az – Alaptörvényben biztosított – jogát sérti [a) pont első fordulat]. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó által hivatkozott és állított Alaptörvény VII. cikk (1) bekezdésében biztosított alapjog sérelme a bírósági eljárásban valójában nem az indítványozó, hanem a tanúk alapjogát érintette, ezért az alkotmányjogi panasz e tekintetben nem felel meg az Abtv. 27. §-ában előírt követelményeknek. Míg az általa szintén sérülni vélt Alaptörvény I. cikk (1) bekezdésével összefüggésben az Alkotmánybíróság hangsúlyozza, hogy az Alaptörvény I. cikkére vonatkozó gyakorlata értelmében „az Alaptörvény vonatkozó rendelkezései az állam kötelezettségeit határozzák meg az alap-

- jogok védelme és biztosítása érdekében, így közvetlenül ezen rendelkezések vonatkozásában sincs helye alkotmányjogi panasznak” {legutóbb lásd: 3002/2020. (II. 4.) AB határozat, Indokolás [22]}.
- [24] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, és érintettsége, mint a végrendelet érvénytelenségének megállapítása iránti per alperese [27. § (2) bekezdés a)–c) pontjai], fennáll.
- [25] A kérelem a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek ugyanakkor csak részben eleget tesz, ugyanis az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abtv. 27. §-ára alapított indítványnak azon része, amely a jogerős döntés alaptörvény-ellenességét az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdései sérelmére, valamint az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésének sérelmére tekintettel állítja, nem tartalmaz alkotmányjogi-lag releváns, érdemi indokolást a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességgel összefüggésben. Így az indítvány ebben a tekintetben nem tett eleget az Abtv. 52. § (1) bekezdés c) pontjában foglalt, a határozott kérelemmel szemben fennálló törvényi követelménynek, ezért az Abtv. 27. §-a alapján erre nézve érdemi vizsgálatnak nincs helye. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint ugyanis az ilyen indokolás hiánya az indítványi elem érdemi elbírálásának az akadályá {pl. 3149/2016. (VII. 22.) AB végzés, Indokolás [27]}.
- [26] Az indítványozó több kifogása kapcsán hivatkozott az EJEE megsértésére is, idézve az EJEB gyakorlatát. Az Alkotmánybíróság emlékeztet arra, hogy az Alaptörvény 24. cikk f) pontja, valamint az Abtv. 32. §-a alapján csak a jogszabályok nemzetközi szerződésbe ütközésének a vizsgálatára terjed ki a hatásköre, és arra is csak az Abtv. 32. § (2) bekezdésében meghatározott indítványozói kör indítványára; bírói döntések nemzetközi szerződésbe ütközésének vizsgálatára azonban nincs hatásköre. Ezért ezen indítványelem az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontjában támasztott követelménynek nem felel meg.
- [27] 3.2. Az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján akkor lehet alkotmányjogi panasszal az Alkotmánybírósághoz fordulni, ha az ügyben folytatott bírósági eljárásban alaptörvény-ellenes jogszabály alkalmazása folytán az érintett Alaptörvényben biztosított jogának sérelme következett be, és a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [28] Az Alkotmánybíróság vizsgálata eredményeként megállapította, hogy a határidőben érkezett, Abtv. 26. § (1) bekezdésére alapított alkotmányjogi panasz szintén nem tesz eleget a befogadhatóság követelményeinek, az alábbiakra tekintettel.
- [29] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése alapján az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia, az 52. § (1b) bekezdés b) d), és e) pontjai alapján a kérelem akkor határozott, ha az indítványozó megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit; az Alaptörvényben biztosított joga sérelmének lényegét; valamint ha indokolást ad elő arra nézve, hogy a támadott rendelkezés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezésével. Az Alkotmánybíróság jelen ügyben megállapította, hogy bár az indítványozó másodlagosan az Abtv. 26. § (1) bekezdése alapján a kifogásolt ítéletek és a Ptk. 7:19. § (4) bekezdése „bevett egyházakra történő alkalmazása” alaptörvény-ellenességének megállapítását kérte, arra vonatkozóan, nemcsak alkotmányjogilag értékelhető releváns indokolást, hanem semmilyen indokolást sem terjesztett elő. Így az a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdése b), d) és e) feltételeinek nem felel meg. Ugyanakkor az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó ezirányú a kérelme azzal, hogy a Ptk. 7:19. § (4) bekezdése bevett egyházakra történő alkalmazása alaptörvény-ellenességének megállapítását kéri, valójában mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapítására irányul. Az Alkotmánybíróság, megerősítve a vonatkozó gyakorlatát {erre nézve lásd: 3217/2015. (XI. 10.) AB végzés, Indokolás [16]–[17]; 3330/2017. (XII. 8.) AB végzés, Indokolás [19]–[20]; 3222/2018. (VII. 2.) AB határozat, Indokolás [33]}, a jelen ügyben is hangsúlyozza: az Abtv. 46. § (1)–(2) bekezdése a jogalkotói mulasztás megállapítását az Alkotmánybíróság által hatáskörei gyakorlása során hivatalból alkalmazható jogkövetkezményként szabályozza, így annak indítványozására senki nem jogosult.
- [30] 4. Mindezekre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 56. § (2) és (3) bekezdése alkalmazásával, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés f) és h) pontjai alapján visszautasította.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/1483/2020.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3533/2021. (XII. 13.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Veszprémi Törvényszék 2.Pf.20.428/2020/16. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Egy természetes személy indítványozó (a továbbiakban: I. rendű indítványozó), valamint egy gazdasági társaság indítványozó (a továbbiakban: II. rendű indítványozó, együtt: indítványozók) személyesen eljárva az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § (1) bekezdése szerinti alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] Az I. rendű indítványozó az egyedi ügy I. rendű felperese volt. Az indítványozó egy balatonfüredi társasház részét képező, üdülőegység megnevezésű ingatlan tulajdonosa volt. Az indítványozó birtokvédelmi eljárás lefolytatását kezdeményezte a Balatonfüredi Közös Önkormányzati Hivatal Címzetes Főjegyzője (a továbbiakban: jegyző) előtt. Kérelmében előadta, hogy az elmúlt években folyamatosan nőtt a lakások bérbeadása, szálláshelyként való hasznosítása. A bérbeadó tulajdonosok a bérlőknek átengedik a közös helyiségek és eszközök használatát. A jegyző a kérelmet arra hivatkozással utasította el, hogy a benne állított problémák több mint egy éve állnak fenn, ezért az indítványozó az eredeti birtokállapot helyreállítását és a zavarás megszüntetését a bíróságtól kérheti.
- [3] Az indítványozó keresetében azt kérte, hogy a bíróság a jegyző határozatát változtassa meg és kötelezze az alpereseket, hogy a házirend szabályainak betartásával biztosítsák azt, hogy az osztatlan közös tulajdonban lévő helyiségeket, eszközöket kizárólag a tulajdonosok és családtagjaik használhassák, a birtoksértőket pedig tiltsa el a magatartásuktól.
- [4] A per II. rendű felperese a II. rendű indítványozó, az I. rendű indítványozó jogutódja volt. Az I. rendű indítványozó perből való elbocsátására nem került sor alperesi hozzájárulás hiányában.
- [5] A Veszprémi Járásbíróság elutasította az indítványozók keresetét. Döntését arra alapította, hogy a felperesek eredményesen önállóan nem léphettek fel egyik alperessel szemben sem a keresetlevélben megfogalmazott igényekkel. Ilyen tilalmat csak a társasház-közösség határozhat el közgyűlési határozat formájában. A bíróság hangsúlyozta, hogy a társasházban lakással vagy üdülőegységgel rendelkező tulajdonostárs nincs elzárva attól, hogy eseti jelleggel közvetlenül valamely albetét tulajdonosával szemben forduljon bírósághoz a zavaró magatartás megszüntetése érdekében, olyan általános jellegű tilalmat azonban, amelyet a keresetlevél is tartalmaz, kizárólag a társasház-közösség egésze határozhat el közgyűlési határozatban.
- [6] A bíróság hivatkozott a társasházakról szóló 2003. évi CXXXIII. törvény (a továbbiakban: Tht.) 23. § (2) bekezdésére, amelynek értelmében a közgyűlés a közös tulajdon tárgyainak birtoklását és használatának, valamint hasznosításának a módját meghatározhatja. Ilyen esetben a tulajdonostársnak vagy meg kell támadnia a közgyűlési határozatot az irányadó hatvan napos határidőn belül, vagy új, eltérő tartalmú közgyűlési határozat meghozatalát kell kezdeményeznie. A konkrét ügyben az indítványozó közgyűlési határozatot kezdeményezett a birtoklás, használat, hasznosítás kérdésében, a közgyűlés azonban nem a számára kedvező döntést hozta. Mindezek fényében az indítványozó keresetének hiányzott a jogalapja.
- [7] A bíróság kitért arra is, hogy álláspontja szerint mely alperesek esetében bizonyított az, hogy ingatlanjaikat bérbe adták.
- [8] Az indítványozók fellebbezést terjesztettek elő az elsőfokú ítélettel szemben. A Veszprémi Törvényszék mint másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet helybenhagyta. A másodfokú ítélet indokolásában a törvényszék rámutatott arra, hogy a tulajdonostársak mint közös birtokosok egymással szemben is jogosultak birtokvédelemre, amely igény érvényesítését a Tht. 23. § (2) bekezdése sem akadályozza. A felperesek az alapító okirat 2. pontjával érveltek, amelynek értelmében a közös tulajdonban lévő nem lakás céljára szolgáló helyiségeket csak

valamennyi tulajdonostárs hozzájárulásával lehet ügyfélforgalommal járó tevékenységre felhasználni, illetve a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tenni. A törvényszék értelmezésében a konkrét ügyben nem volt megállapítható, hogy az alperesek ügyfélforgalommal járó tevékenységre használták a közös tulajdonban lévő helyiségeket, illetve azokat a nyilvánosság számára hozzáférhetővé tették. Ügyfélforgalma az olyan szolgáltatóknak van, amelyekhez naponta nagy számban lépnek be különböző személyek, a nyilvánosság pedig azt jelenti, hogy a helyiségbe bárki beléphet.

- [9] A törvényszék módosította azon alperesek körét, akik vonatkozásában bizonyítottan tekinthető a bérbeadás. Ezekről megállapította, hogy bérlőiket a házirendnek megfelelően bejelentették, ezért a birtoksértés nem állapítható meg.
- [10] 2. Az indítványozók ezt követően nyújtották be az Alkotmánybírósághoz hiánypótlással kiegészített alkotmányjogi panaszukat, melyben az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének, E) cikk (3) bekezdésének, R) cikk (2) bekezdésének, I. cikk (3) bekezdésének, I. cikk (4) bekezdésének, V. cikkének, VI. cikk (2) bekezdésének, XIII. cikk (1) bekezdésének, XV. cikk (1)–(2) bekezdésének, XXII. cikk (1) bekezdésének, XXIV. cikk (1) bekezdésének, XXVIII. cikk (7) bekezdésének, 26. cikk (1) bekezdésének, valamint 28. cikkének sérelmére történő hivatkozással kérték a Veszprémi Törvényszék ítéletének megsemmisítését.
- [11] Az indítványozók az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésének megsértéseként értékelték azt, hogy az elsőfokú bíróság szerint a keresetnek hiányzott a jogalapja, egyúttal sérelmezték, hogy a bíróság ezt az állítást törvényi hivatkozással nem támasztotta alá.
- [12] Hivatkoztak arra, hogy birtokvédelmi igényüket az Alaptörvény V. cikke alapján érvényesítették a tulajdona ellen intézett támadás elhárítása érdekében.
- [13] Előadták, hogy az Alaptörvény VI. cikk (2) pontjával ellentétes a bíróságok döntése, mert a társasházi lakások kiadása zavarja a többi tulajdonos nyugalma.
- [14] A bíróságok az Alaptörvény XIII. cikk (1) bekezdésébe ütköző módon, az alapító okiratban foglaltakkal ellentétesen korlátozták az indítványozók tulajdona fölötti rendelkezését, a polgári jogi tulajdonjog körébe tartozó részjogosítványok zavartalan gyakorlását.
- [15] Az Alaptörvény XV. cikk (1) bekezdésével ellentétesen, részrehajlóan, az alperesek számára egyoldalúan kedvezően, ezért a törvény előtti egyenlőség követelményét megsértve jártak el a bíróságok, amikor az indítványozók keresetét elutasították.
- [16] A bíróságok nem a joghatályos szervezeti és működési szabályzatra, illetve házirendre hivatkozással döntöttek a kereseti kérelemről, ezért eljárásuk sértette az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdését.
- [17] A másodfokú bíróság a jogerős ítélettel helybenhagyta az elsőfokú ítéletet, mely a panaszban foglaltak szerint ellentétes az Alaptörvény több rendelkezésével, és e döntéssel szemben rendes jogorvoslat nem vehető igénybe, ezért sérült az indítványozóknak az Alaptörvény XXVIII. cikk (7) bekezdése szerinti, jogorvoslathoz való joga.
- [18] A támadott ítéletek sértik az Alaptörvény XXII. cikk (1) bekezdését, mert az e rendelkezésben foglalt jogvédelmet a bíróságok nem biztosították.
- [19] Az indítványozók az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésének sérelmét is állították, amellyel összefüggésben hivatkoztak az Európai Bizottság 2018-ban bemutatott jogállamiság-definíciójára, a Velencei Bizottság jogállamisági kritériumaira, valamint az Emberi Jogok Európai Egyezményének 1., 6., 13. és 17. cikkeire. Hivatkoztak továbbá az Alaptörvény E) cikk (3) bekezdésére.
- [20] 3. Az Alkotmánybíróság tanácsa az Abtv. 56. § (2) bekezdése értelmében mérlegelési jogkörében vizsgálja az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának törvényben előírt tartalmi feltételeit, különösen a 26–27. § szerinti érintettséget, a jogorvoslat kimerítését, valamint a 29–31. § szerinti feltételeket. E vizsgálat elvégzése során az alábbiakat állapította meg.
- [21] Az indítványozóknak az alapperben eljáró jogi képviselője 2021. február 1-jén vette át a Veszprémi Törvényszék döntését, majd az indítványozók március 11-én, az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben nyújtották be a panaszt az elsőfokú bíróságon.
- [22] Az Abtv. 52. § (1) bekezdése értelmében az alkotmányjogi panasz indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. A határozott kérelem feltételeit az Abtv. 52. § (1b) bekezdése – annak a)–f) pontjai – rögzítik. A panasz ezeknek a feltételeknek megfelelt az alábbiak szerint. A panasz tartalmazza azt az alaptörvényi, illetve törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá amely

az indítványozó jogosultságát megalapozza. Tartalmazza az eljárás megindításának indokait és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Megjelöli az Alkotmánybíróság által vizsgálándó bírói döntést. Megjelöli az Alaptörvény megsértett rendelkezéseit. Tartalmaz indokolást arra nézve, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megsértett rendelkezéseivel.

- [23] Kifejezett kérelmet ad elő a bírói döntés megsemmisítésére. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése értelmében az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy vagy szervezet alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott döntés vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés a) az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti vagy hatáskörét az Alaptörvénybe ütközően korlátozza, és b) az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva.
- [24] Az Abtv. 27. § (1) bekezdése alapján tehát az Alkotmánybíróságnak vizsgálnia kellett: a támadott bírói döntés az ügy érdemében hozott, vagy eljárást lezáró döntésnek minősül-e, az indítványozó kimerítette-e a jogorvoslati lehetőségeit, az indítványozó érintettnek minősül-e, illetve Alaptörvényben biztosított jog sérelmét állítja-e a panaszban.
- [25] A Veszprémi Törvényszék a támadott jogerős ítéletben érdemben döntött az indítványozók keresetéről.
- [26] Az indítványozók a fellebbezéssel kimerítették rendes jogorvoslati lehetőségeiket, ezért számukra megnyílt az út az alkotmányjogi panasz igénybevételére.
- [27] Az indítványozók az egyedi ügy felpereseiként érintettnek minősülnek.
- [28] Az Alaptörvény V. cikke, XIII. cikk (1) bekezdése, XV. cikk (1)–(2) bekezdése, XXIV. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (7) bekezdése az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti, Alaptörvényben biztosított jognak minősülnek.
- [29] Az Alkotmánybíróság felhívja a figyelmet arra, hogy az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése a közigazgatási hatóságok eljárására vonatkozik. A bíróságok tisztességes eljárását az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése írja elő. Az Alkotmánybíróság a továbbiakban úgy tekinti, hogy e vonatkozásban az alkotmányjogi panaszt az indítványozók az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésére alapították.
- [30] Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdésére az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében a visszaható hatályú jogalkotás, illetve a felkészülési idő hiánya esetén lehet Alaptörvényben biztosított jogként hivatkozni, egyéb esetekben erre nincs lehetőség [pl. 3435/2021. (X. 25.) AB végzés, Indokolás [13]].
- [31] Az Alaptörvény E) cikk (3) bekezdése, R) cikk (2) bekezdése, I. cikk (3)–(4) bekezdése, VI. cikk (2) bekezdése, XXII. cikk (1) bekezdése, 26. cikke, valamint 28. cikke nem minősülnek Alaptörvényben biztosított jognak, ezért azokra alkotmányjogi panasz nem alapítható.
- [32] Az Abtv. 31. § (2) bekezdése szerint ha egy ügyben alkotmányjogi panasz alapján a bírói döntés Alaptörvénnyel való összhangjáról az Alkotmánybíróság már döntött, ugyanabban az ügyben érintett indítványozó által, azonos jogszabályra, illetve jogszabályi rendelkezésre és ugyanazon Alaptörvényben biztosított jogra, valamint azonos alkotmányjogi összefüggésre hivatkozva alkotmánybírósági eljárásnak nincs helye. Az indítványozó által támadott felülvizsgálati ítélettel összefüggésben az Alkotmánybíróság nem folytatott le alkotmányossági vizsgálatot, ezért a *res iudicata* nem áll fenn.
- [33] Az Abtv. 29. §-a értelmében az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadható be.
- [34] Az Alaptörvény V. cikke, XIII. cikk (1) bekezdése, XV. cikk (1)–(2) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (7) bekezdése vonatkozásában az alábbiak szerint nem felel meg a panasz a befogadhatóság feltételeinek.
- [35] Az Alkotmánybíróság a tisztességes bírósági eljárással összefüggésben megfogalmazta, hogy nem a felülbírálatra alkalmasság szempontjából vizsgálja a bíróságok indokolási kötelezettségének teljesítését, és tartózkodik attól, hogy jogági dogmatikához tartozó kérdések helytállóságáról, illetve törvényességéről, avagy kizárólag törvényértelmezési problémáról állást foglaljon [3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]]. Az alkotmányjogi panasz „nem tekinthető a bírósági szervezeten belül jogorvoslattal (már) nem támadható bírósági határozatok által okozott valamennyi jogsérelem orvoslása eszközének, azaz ez a jogorvoslat nem jelenti a rendes bíróságok jogalkalmazási gyakorlatának általános felülvizsgálatát, aminek következtében az Alkotmánybíróság burkoltan negyedfokú bírósággá válna” [3198/2013. (X. 22.) AB végzés, Indokolás [22]].
- [36] Az indítványozók által előadottak szerint a bíróságok törvény- és ebből következően alaptörvény-ellenesen döntöttek, amikor nem adtak helyt a keresetüknek. A panaszban felsoroltak azonban valójában a ténymegállapítással és jogértelmezéssel kapcsolatos mérlegelési kérdéseket vitatják, amelyek önmagukban nem alkotmá-

nyos kérdések és ennek alátámasztására a panasz nem tartalmaz releváns alkotmányjogi érvelést. Az elsőfokú bíróság magát a kereset jogalapját vitatta a Tht. 23. § (2) bekezdés alapján, a másodfokú ítélet ezt az értelmezést elvetette, azonban megállapítása szerint nem bizonyított, hogy a bérbeadással foglalkozó alperesek a bejelentett bérlőkön túl más – illetéktelen – személyek részére is rendelkezésre bocsátották a közös helyiségeket.

- [37] A másodfokú bíróság továbbá értelmezte az alapító okirat által használt „ügyfélforgalom” szót, mert el kellett döntenie, beletartozik-e abba a helyiségek bérbeadása. Mindez olyan kérdés, amelynek elbírálása a rendes bíróságok hatáskörébe tartozik, és az így született döntések érdemi, szubsztantív felülbírálatát az Alkotmánybíróság nem végezheti el. A panaszban állítottakkal ellentétben az eljáró bíróságok alátámasztották álláspontjukat jogszabályi hivatkozással: a Veszprémi Járásbíróság a Tht. fentebb is felhívott rendelkezését tekintette irányadónak, a Veszprémi Törvényszék ezzel szemben a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény – az indítványozók által is felhívott – 5:5. § (4)–(5) bekezdéseit tartotta irányadónak. Ugyanakkor az alapító okirat rendelkezéseivel összefüggésben nem tartotta megalapozottnak az indítványozók érvelését, mert nem látta valósnak az ügyfélforgalom általa értelmezett fogalmának fennállását. Ennek indokát a jogerős ítéletben kifejtette, továbbá levezette, hogy a házirend előírásaira tekintettel az ügyben megválaszolendő további kérdés az, be lettek-e jelentve azok a bérlők, akiket a bérbeadással foglalkozó tulajdonosok fogadtak.
- [38] A bíróságok hangsúlyozottan kitértek arra is, mely kérdésben kit terhel a bizonyítási teher, és hogy ennek mennyiben tettek eleget a felek. A jogerős ítélet az indítványozók számára kétségtől elvonhatóan kedvezőtlen, mert nem a kereseti kérelem szerinti rendelkezést tartalmaz, azonban a járásbíróság, valamint a törvényszék egyaránt számot adtak döntésük indokairól, az álláspontjuk szerint megválaszolendő tény- és jogkérdésekről, valamint az ezekre adott válaszaikról. A panasz az Alaptörvény különböző rendelkezésre hivatkozással mindvégig azt kifogásolta, hogy az indítványozók álláspontja szerint a bíróságok részrehajlóan, egyoldalúan jártak el, azonban ennek alkotmányjogilag értékelhető indokát nem tartalmazza. Az Abtv. 29. §-a alapján ezért – az Alaptörvény V. cikke, XIII. cikk (1) bekezdése, XV. cikk (1)–(2) bekezdése, XXVIII. cikk (1) bekezdése, valamint XXVIII. cikk (7) bekezdése vonatkozásában – a panasz nem fogadható be.
- [39] 4. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítvány nem vetett fel alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést, illetve nem mutatott rá a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességre, továbbá az egyéb törvényi feltételeknek sem felel meg maradéktalanul, ezért azt – az Abtv. 56. § (3) bekezdésére figyelemmel – az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontja alapján visszautasította.
- [40] Az indítványozók kérték, hogy az Alkotmánybíróság a jogerős ítélet végrehajtását az alkotmányjogi panasz eljárájának befejezéséig függessze fel. Az Alkotmánybíróság kivételesen, az Abtv. 61. § (1) bekezdésében foglalt körülmények fennállása esetén hívhatja fel a bíróságot a kifogásolt döntés végrehajtásának felfüggesztésére, jelen ügyben azonban a visszautasításra tekintettel erről nem kellett rendelkeznie.

Budapest, 2021. november 23.

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
előadó alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/713/2021.

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG NORMATÍV HATÁROZATAI, VALAMINT AZ EGYÉB SZERVEZETI, MŰKÖDÉSI ÉS SZEMÉLYI ÜGYEKBE HOZOTT HATÁROZATAI

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG TELJES ÜLÉSÉNEK 1008/2021. (XII. 1.) AB TŰ. HATÁROZATA

az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013. (II. 27.) AB Tű. határozat módosításáról

Az Alkotmánybíróság teljes ülése az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény 70. § (1) bekezdésében foglalt felhatalmazás alapján, az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013. (II. 27.) AB Tű. határozat módosításáról az alábbi határozatot hozza:

1. § Az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló 1001/2013. (II. 27.) AB Tű. határozat (a továbbiakban: Ügyrend) 8. § (7) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:
„(7) A tanács ülésén a tanácsvezető elnököl. A választási eljárásról szóló 2013. évi XXXVI. törvény (a továbbiakban: Ve.) 233. §-a és a népszavazás kezdeményezéséről, az európai polgári kezdeményezéséről, valamint a népszavazási eljárásról szóló 2013. évi CCXXXVIII. törvény (a továbbiakban: Nsztv.) 79. § (5) bekezdése szerinti eljárások (a továbbiakban együtt: a Ve. és Nsztv. szerinti eljárások) során – amennyiben a tanácsvezető nincs jelen – az előadó bíró elnököl.”
2. § Az Ügyrend 53/A. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:
„53/A. § Ha az előadó alkotmánybíró az Ügyrend 31. § (6) bekezdése alapján a Ve. és Nsztv. szerinti eljárásokban terjeszt az alkotmányjogi panasz befogadásáról szóló döntés helyett az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálását tartalmazó határozat-tervezetet a testület elé, akkor az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszról a Ve. 233. §-a szerinti eljárás és az Nsztv. 79. § (5) bekezdésében meghatározott közös eljárás (az országgyűlési képviselők általános választásával azonos napon tartott országos népszavazási eljárás) esetén a beérkezéstől számított hat munkanapon, az Nsztv. 79. § (5) bekezdése szerinti országos népszavazási eljárás esetén a beérkezéstől számított tíz munkanapon belül dönt.”
3. § Az Alkotmánybíróság teljes ülésének e határozatát a jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 26. § (2) bekezdése alapján a Magyar Közlönyben közzé kell tenni.
4. § Ez a határozat a közzétételét követő napon lép hatályba.

Budapest, 2021. november 30.

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Czine Ágnes
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Dienes-Oehm Egon
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Handó Tünde
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Horváth Attila
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Imre
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Juhász Miklós
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Márki Zoltán
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Salamon László
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Schanda Balázs
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szabó Marcel
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szalay Péter
alkotmánybíró helyett

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke
az aláírásban akadályozott
dr. Szívós Mária
alkotmánybíró helyett

Alkotmánybírósági ügyszám: XVIII/4163/2021.
Közzétéve a Magyar Közlöny 2021. évi 218. számában.

Az Alkotmánybíróság Határozatai az Alkotmánybíróság hivatalos lapja, mely elektronikus formában, időszaki-
osan jelenik meg.

A kiadvány az Alkotmánybíróság döntéseinek gondozott, szűkség esetén anonimizált változatú szövegét
tartalmazza.

Az Alkotmánybíróság Határozatainak egyes számai bárki számára, személyazonosítás nélkül, korlátozástól
mentesen,

díjmentesen hozzáférhetőek az Alkotmánybíróság honlapján: www.alkotmanybirosag.hu

A szerkesztésért felel: dr. Bitskey Botond, az Alkotmánybíróság főtktára
layout: www.estercom.hu

Kiadja a Magyar Közlöny Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., www.mhk.hu

Felelős kiadó: Németh Balázs ügyvezető

HU ISSN 2062–9273